

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (5, 6, 7 VE 8. SINIFLAR)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	5
1.1. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL PERSPEKTİFİ VE ÖZEL AMAÇLARI	5
1.2. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
1.2.1. Genel Uygulama Esasları	6
1.2.2. Ortaokul Türkçe Dersi Alan Becerileri Uygulama Esasları	7
1.2.2.1. Dinleme/İzleme Becerisi Uygulama Esasları	7
1.2.2.2. Okuma Becerisi Uygulama Esasları	7
1.2.2.3. Konuşma Becerisi Uygulama Esasları	8
1.2.2.4. Yazma Becerisi Uygulama Esasları	8
1.2.2.5. Dil Yapıları ve Söz Varlığının Öğretme-Öğrenme Sürecinde Kullanımına İlişkin Esaslar	9
1.2.3. Strateji ve Yöntem Öğretimi Uygulama Esasları	13
1.2.3.1. Bilişsel Stratejiler	13
1.2.3.2. Üst Bilişsel Stratejiler	17
1.2.3.3. Strateji ve Yöntem Öğretiminde Kademeli Sorumluluk Devri Modeli'nin Kullanımı	18
1.2.4. Üretim Atölyesi Uygulama Esasları	20
1.2.4.1. Üretim Atölyesi Etkinliklerinde Kullanılacak Metin Türleri	22
1.2.5. Dinleme/İzleme Atölyesi Uygulama Esasları	22
1.2.6. Okuma Atölyesi Uygulama Esasları	22
1.2.7. Ders Kitabı Yazımına İlişkin Esaslar	23
1.2.7.1. Temalara İlişkin Açıklamalar	23
1.2.7.2. Metin Seçimine İlişkin Esaslar	28
1.2.7.3. Metin Türlerine İlişkin Açıklamalar	29
1.2.8. Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Esaslar	31
1.2.9. Farklılaştırma Uygulamalarına İlişkin Esaslar	31
1.2.9.1. Zenginleştirme	31
1.2.9.2. Destekleme	32
1.3. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ TEMA ÖĞRENME ÇIKTI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	33
1.4. ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	35

1.5. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	36
1.5.1. Öğrenme Çıktılarının Yapısı	36
1.5.2. Öğrenme Çıktılarına Yönelik Öğrenme Yaşantıları Çerçevesi'nin Yapısı	36
1.5.3. Temalara Yönelik Öğrenme Yaşantılarının Yapısı	37
2. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	39
2.1. ÖĞRENME ÇIKTILARI, SÜREÇ BİLEŞENLERİ VE AÇIKLAMALAR	39
2.2. SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	64
2.2.1. Ortaokul Türkçe Dersi Öğrenme Çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi	64
2.2.2. 5. Sınıf Temaları	91
2.2.3. 6. Sınıf Temaları	123
2.2.4. 7. Sınıf Temaları	157
2.2.5. 8. Sınıf Temaları	193
3. EKLER	228
Ek 1. Üretim Atölyesi Örneği	228
Ek 2. Ölçme ve Değerlendirme Araçları Örnekleri	230

1. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Bu bölüm; Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın temel perspektifi ve özel amaçları, programın uygulanmasına ilişkin esaslar, tema öğrenme çıktı sayısı ve süre tablosu, ders kitabı forma sayıları ve kitap ebatları ile programın yapısına ilişkin açıklamalardan oluşmaktadır.

1.1. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL PERSPEKTİFİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın temel amacı; yetişmekte olan nesillerin dünyayı anlamının temel aracı olan dili en yetkin biçimde kullanabilmelerini, Türkçenin zenginliklerine vâkıf olmalarını, dil aracılığıyla Türk kültürünü ve değerlerini en doğru biçimde kazanmalarını sağlamaktır. Türkçenin anlam derinliğine ve zenginliğine hâkim oldukça öğrencilerin iletişim kurduğu bireyleri, yazarları, şairleri daha iyi anlayacağı; ana dilini kullanarak estetik değer taşıyan yazılı ve sözlü üretimler yapacağı, bu yolla da kendi kültürel kimliğini sağlıklı temeller üzerine inşa edeceği muhakkaktır. Bu da ancak dil becerilerinde üst düzey gelişim göstermeleriyle mümkün olacaktır. Bu nedenle Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar hem anlama hem de anlatmada ihtiyaç duyulan kavramsal becerileri ve alan becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır. Bu doğrultuda bütün dil becerilerine eşit önem verilmiş, her bir beceri için atölye faaliyetleri tasarlanmıştır. Öğrencilerin belirli bir akış içerisinde dil gelişimleri sağlanırken kavramsal becerilerinin, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine; sahip oldukları eğilim ve değerlerin olgunlaştırılmasına öncelik verilmiştir. Yetişmekte olan nesillerin karakter ve kimlik kazanmalarının yanı sıra değişen dünya koşullarına ayak uydurup söz sahibi olabilmelerini sağlayabilmek için değerlendirme, sorgulama, yorumlama, eleştirel düşünme ve araştırma becerilerini geliştirmek üzere gereken adımlar atılmıştır. Bütün dil becerilerinde temel düzeyde donanıma sahip olarak geleceği varsayılan öğrencilerin ortaokul sonunda eleştirel bir anlama sürecini veya eleştirel bir üretimi gerçekleştirmesine imkân sağlayacak bir yapı oluşturulmuştur.

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programlarının genel perspektifine uygun olarak her bir öğrencinin ana dilini iyi ve etkili kullanan, üst düzey düşünme becerileri gelişmiş, kimlik ve karakteri olgun fertler olarak yetişmesine katkı sağlayacak bir yaklaşım ortaya konulmuştur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin

- dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmeleri,
- okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeleri,
- okuduğundan, dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını zenginleştirerek dil zevkini geliştirmeleri ve dil bilincine ulaşmaları,
- duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,
- duygu ve düşüncelerini Türkçenin zengin ifade olanaklarından faydalanarak anlatabilmeleri,
- Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli ve özenli kullanmaları,
- basılı materyaller ile çoklu ortam kaynaklarından bilgiye erişme; ulaştıkları bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerini geliştirmeleri,
- dil becerileri aracılığıyla kavramsal beceriler, eğilimler, değerler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerilerini geliştirmeleri,
- millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve sosyal değerlere önem vermeleri; millî duygu ve düşüncelerini geliştirmeleri,
- Türkiye'den ve dünyadan seçilmiş kültür ve sanat eserleri aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmeleri ve benimsemeleri amaçlanmaktadır.

1.2. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1.2.1. Genel Uygulama Esasları

1. Tüm eğitim öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevî değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren, yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.
2. Öğrencilerin aktif katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
3. Araştırma, sorgulama, gözlem gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası ve bağlam temelli bir bakış açısıyla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanıp işletilmelidir.
4. Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenleri, öğrenci düzeylerini ve çevresel şartları dikkate alarak planlamalarını yapmalıdır.
5. Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerler) öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin, eğilimlerin, okuryazarlık becerilerinin ve değerlerin notla değerlendirilmesi gerekmemekle birlikte gelişimi değerlendirmek amacıyla performans görevleri gibi ölçme araçlarında ve dereceli puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında bu program bileşenlerine de yer verilmelidir.
6. Programda yer alan öğretme-öğrenme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, beceriler ve disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Materyal hazırlama sürecinde, öğrenme yaşantılarında verilen içeriklerin yanı sıra güncel içeriklere ve farklı ilişkilendirmelere de yer verilmelidir.
7. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı farklı materyaller (bilgi notu, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje, okuma parçaları vb.) yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Materyaller hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlardaki öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
8. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin eğilimlerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük yaşamla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye yönelik yargısal nitelik taşımayan ve onu motive edici geri bildirimler sağlanmalı; dijital teknolojilerden ve oyunlardan yararlanılmalıdır.
9. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümünde yer verilen içeriklere ders kitaplarında yer verilmeyecek olup bunlar sadece e-içerik olarak sunulabilir. Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme hızlarına uygun olarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamını zenginleştirerek veya destekleyerek her öğrencinin öğrenme sürecinden olabilecek en üst seviyede faydalanmasını sağlayacak şekilde planlanmalıdır.
10. Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığı ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
11. Öğrenmenin nihai amacı, her bir dil becerisi çerçevesinde öğrencilerin Türkçe alan becerilerini [yönetme, anlam/ içerik oluşturma, çözümleme, kural uygulama ve kendini uyarılama (öz yansıtma)] geliştirmek olmalıdır.
12. Dil becerilerinin geliştirilmesi sürecindeki etkinlikler, öğrenme çıktısında sözü edilen dil girdisi (anlama) ve çıktısının (anlatma) bütünleşik olarak ele alınmasıyla gerçekleştirilmelidir.
13. Öğrenme çıktılarına yönelik süreç bileşenleri, öğrenme çıktılarına ulaşılmasına yönelik basamakları içermektedir. Öğrenme çıktılarına ulaşma sürecinde söz konusu süreç bileşenleri eksiksiz işe koşulmalıdır.
14. Dil becerilerinin sarmal bir yapıyla geliştirilmesi hedeflendiğinden öğrenme çıktılarının çoğu, farklı sınıf seviyelerinde tekrar etmektedir. Öğrenme çıktılarına bağlı bilişsel yük, açıklamalar aracılığıyla sınıf seviyelerine göre aşamalandırılmıştır. Uygulamalarda bu hususlara dikkat edilmelidir.
15. Bazı öğrenme çıktıları bir diğerinin ön koşuludur. Bu nedenle öğretmenler, bir öğrenme çıktısının başka bir öğrenme çıktısı için ön koşul olduğunu öğrenciye sezdirmelidir. Ders araç, gereç ve materyalleri de buna uygun tasarlamalıdır.
16. Bir öğrenme çıktısı; ilgili sınıf düzeyinde biri öğretme, ikisi de tekrar amaçlı olmak üzere farklı temalarda en az üç etkinlikte kullanılmalıdır.
17. Tema ve sınıf seviyesi ilerledikçe temada belirtilen zorunlu öğrenme çıktılarının yanı sıra ihtiyaç duyulan diğer öğrenme çıktıları da öğretmenler veya kitap yazarları tarafından verilir.

1.2.2. Ortaokul Türkçe Dersi Alan Becerileri Uygulama Esasları

1.2.2.1. Dinleme/izleme Becerisi Uygulama Esasları

1. Dinlemede öğrencinin sadece işittiklerini, izlemede ise bazen sadece gördüklerini bazen de gördüklerini ve işittiklerini birlikte anlaması söz konusudur. Öğretmen dinleme/izleme uygulamalarında amaca uygun dinleme/izleme materyalini seçerken bu duruma dikkat eder.
2. Öğrenme çıktıları yoluyla öğrencinin dinleme/izleme sürecini yönetme, kurallarını uygulama, söz varlığını geliştirme, anlam oluşturma, kendini değerlendirip tepki ortaya koymak suretiyle yansıtma yapma becerilerini kazanması amaçlanmaktadır.
3. Öğrencinin dinlediğini/izlediğini anlama becerisi tüm sınıf seviyelerinde eğitim öğretim yılı başında yapılan tanılama ölçümleri ile değerlendirilir ve bu alandaki gelişimleri yıl boyunca izlenir.
4. Dinleme/izleme becerisinin geliştirilmesinde özellikle strateji ve yöntemlerin öğretimi ile üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren öğrenme çıktılarında model olmayı içeren öğretim süreçlerine yer verilir.
5. Programdaki öğrenme çıktılarından bazıları bir başka öğrenme çıktısı için ön koşul niteliğindedir. Örneğin ön bilgileri harekete geçirme, anlamayla ilgili diğer öğrenme çıktılarından çoğunda ön koşuldur. Ön koşul niteliğindeki öğrenme çıktılarına ulaşılmadan onun kullanımını gerektiren öğrenme çıktılarına yönelik çalışmalara geçilmez. Gerektiğinde ek çalışmalarla ön koşul olan beceriler geliştirilir.
6. Programdaki bazı öğrenme çıktıları arasında öncelik sonralık ilişkisi bulunmaktadır. Çalışmalar düzenlenirken buna dikkat edilir. Bu doğrultuda yüzey anlamı elde etmeye yönelik öğrenme çıktısından eleştirme becerisini kullanmaya yönelik öğrenme çıktısına doğru aşamalı bir ilerleme takip edilir.
7. Söz varlığının geliştirilmesi diğer beceriler kadar dinleme/izleme becerisi için de büyük öneme sahiptir. Bu sebeple çalışmalar yürütülürken öğrenci, basılı-çevrim içi sözlük ve başvuru kaynaklarını kullanarak bir söz varlığı dosyası hazırlamaya teşvik edilir.

1.2.2.2. Okuma Becerisi Uygulama Esasları

1. Beşinci ve altıncı sınıfta öğrencinin akıcı okuma düzeyi eğitim öğretim yılı başında yapılan tanılama ölçümleri ile değerlendirilerek yıl boyunca izlenir. Tanılama sonrasında akıcı okuma sorunu olan öğrencinin gelişimine yönelik uygulamalar yapılır.
2. Öğrencinin okuduğunu anlama becerileri ise tüm sınıf seviyelerinde eğitim öğretim yılı başında yapılan tanılama ölçümleri ile değerlendirilir ve bu alandaki gelişimi yıl boyunca izlenir.
3. Okuma becerisinin geliştirilmesinde çoğunlukla öğretim desteğine ihtiyaç duyulduğundan özellikle strateji ve yöntemlerin öğretimi ile çıkarım yapma, yorumlama, değerlendirme ve eleştirme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren öğrenme çıktılarında model olmayı içeren öğretim süreçlerine yer verilir.
4. Öğrenme çıktılarından bazıları bir başka öğrenme çıktısı için ön koşul niteliğindedir. Örneğin ön bilgileri harekete geçirme, anlamayla ilgili diğer öğrenme çıktılarından çoğunda ön koşuldur. Aynı şekilde değerlendirme becerisi, eleştirme becerisi için ön koşul kabul edilir. Bu nedenle ön koşul niteliğindeki öğrenme çıktılarına ulaşılmadan onun kullanımını gerektiren öğrenme çıktılarına yönelik çalışmalara geçilmez. Gerektiğinde ek çalışmalarla ön koşul olan beceriler geliştirilir.
5. Programdaki bazı öğrenme çıktıları arasında öncelik sonralık ilişkisi bulunmaktadır. Yıl içinde öğrenme yaşantıları uygulamaya aktarılırken buna dikkat edilir. Örneğin dönem başında yüzey anlamı elde etmeye yönelik öğrenme çıktısı ile başlanır; devamında sırasıyla anlama yönelik tahminde bulunma, basit çıkarımlar yapma, üst düzey çıkarımlar yapma, yorumlama, değerlendirme ve eleştirme becerilerine yönelik öğrenme çıktılarına yer verilir.
6. Okuma becerisi açısından ortaokulda öğrencinin akıcı okuyabilen bireyden eleştirel okur düzeyine ulaştırılması hedeflenmektedir. Öğrenme çıktıları da bu gelişimi destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Bu doğrultuda üst sınıflara geçildikçe üst düzey düşünme becerilerini gerektiren etkinlik ve soruların oranı artırılır.
7. Öğrenciler, okuma sürecinde söz varlığının geliştirilmesi amacıyla basılı-çevrim içi sözlük ve başvuru kaynaklarını kullanarak bir söz varlığı dosyası hazırlamaları yönünde teşvik edilir.
8. Ders kitabında, her temada bir serbest okuma metnine yer verilmesi gerekmektedir. Gerektiğinde sınıfta bu

metinden hareketle ulaşılabilecek öğrenme çıktılarına yönelik etkinlikler yapılır.

- Her öğrencinin okuma kültürü durumu sene başında belirlenir ve gerekli görüldüğünde okuma kültürünü geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak öğrencinin okur kimliği kazanması desteklenir.

1.2.2.3. Konuşma Becerisi Uygulama Esasları

- Öğrencinin konuşma beceri seviyesi, eğitim öğretim yılı başında tanılama ölçümleri ile değerlendirilir, devam eden süreçte de değerlendirilerek konuşma becerisi gelişimi yıl boyunca izlenir. Tanılama sonrasında ihtiyaç duyulan alanların gelişimine yönelik uygulamalar yapılır.
- Öğrencinin akademik başarısının yanı sıra sosyal başarısını da etkileyecek olan akıcı konuşma becerisi bu alandaki öğrenme çıktılarının nihai hedefidir. Bu becerinin gelişmesi için öncelikle mevcut konuşma kusurlarının tespiti gerekir. Tespitin yapılması ve akıcı konuşma becerisinin geliştirilmesi, öğretmen tarafından yürütülecek olan bir süreç takip planıyla mümkündür. Bu amaçla konuşma becerisi takip formları kullanılabilmesi gibi öğretmenler kendileri de öğrenme çıktılarına uygun formlar geliştirebilir.
- Derslerde öğretmen tarafından konuşma etkinliklerinin tamamının değerlendirilmesi; konuşma eğitiminin verimli, amaca uygun olması, süreçte öğretmene nesnel bir değerlendirme imkânı sağlayabilmesi açısından önemlidir.
- Öğrencinin konuşma öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan tüm konuşma süreci basamaklarını bütüncül bir şekilde uygulaması sağlanır.
- Konuşma becerisine yönelik öğrenme çıktıları "sözlü üretim" ve "sözlü etkileşim" olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Bireysel konuşma etkinliklerine yönelik öğrenme çıktıları "sözlü üretim", karşılıklı konuşma etkinliklerine yönelik olanlar ise "sözlü etkileşim" olarak değerlendirilir. Bununla birlikte dilin kendiliğinden gelen işleyişi, kimi zaman iki işlevi bir araya getirir ve çoğu öğrenme çıktısının her iki işlev için de birlikte işe koşulmasını gerekli kılar.
- Öğrenme çıktılarının bazılarının süreç bileşenleri birbirinin ön koşuludur. Örneğin "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısının süreç bileşeninde plan yapmaktan bahsedilse de öğrencinin plan yapma becerisini kazanacağı öğrenme çıktısı, "Hazırlıklı konuşmalarını yapılandırabilme"dir. Bu nedenle ön koşul niteliğindeki öğrenme çıktılarına ulaşılmadan onun kullanımını gerektiren öğrenme çıktılarına yönelik çalışmalara geçilmez. Gerekliğinde ek çalışmalarla ön koşul olan beceriler geliştirilir.
- Konuşma becerisinin geliştirilmesinde, büyük oranda öğretim desteğine ihtiyaç duyulduğundan özellikle yöntemlerin öğretimi ile yorumlama, değerlendirme ve eleştirme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren öğrenme çıktılarında model olmayı içeren öğretim süreçlerine yer verilir.
- Öğrencinin konuşma becerisini geliştirmek ve süreci değerlendirmek amacıyla yüz yüze ve dijital ortamlar oluşturulur.

1.2.2.4. Yazma Becerisi Uygulama Esasları

- Öğrencinin yazma beceri seviyesi eğitim öğretim yılı başında yapılan tanılama ölçümleri ile değerlendirilir, devam eden süreçte de değerlendirilerek yazma becerisi gelişimi yıl boyunca izlenir. Tanılama sonrasında ihtiyaç duyulan alanların gelişimine yönelik uygulamalar yapılır.
- Paragraf seviyesinde yazma etkinlikleri, her bir sınıf seviyesinde, dönem başındaki temalarda ya da yeni metin yapısına geçerken yapılır. Bu etkinlikler öğrenciye yazmayı sevdirmenin yanında, sistemli ve kademeli olarak içerik oluşturma olanağı sağlayan çalışmalardan oluşur. Paragraf içerik yapıları ilerleyen temalarda genişletilerek tam metin yazma seviyesine dönüştürülür.
- Öğrencinin yazma becerisi ile ilgili plan yapma, metin (taslak) oluşturma, metni gözden geçirme (değerlendirme ve düzenleme) ve paylaşma gibi süreç basamaklarını bütüncül bir şekilde uygulaması sağlanır.
- Yazma becerisine yönelik öğrenme çıktıları oluşturulurken "yazılı üretim" ve "yazılı etkileşim" kategorileri dikkate alınmıştır. Bu kategoriler bazen birlikte bazen de ayrı ayrı öğrenme çıktılarına yansıtılmıştır. Bireysel yazma etkinliklerine yönelik öğrenme çıktıları "yazılı üretim", yazısmaya yönelik olanlar ise "yazılı etkileşim" olarak değerlendirilir. Bununla birlikte dilin kendiliğinden gelen işleyişi, kimi zaman iki işlevi bir araya getirir ve çoğu öğrenme çıktısının her iki işlev için de birlikte işe koşulmasını gerekli kılar.
- Öğrenme çıktılarının bazıları birbirinin ön koşuludur. Örneğin, "Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme" kapsamında öğrencinin planlama stratejisini kullanması, üretimle ilgili öğrenme çıktılarının çoğunda ön koşuldur. Bu nedenle ön koşul niteliğindeki öğrenme çıktılarına ulaşılmadan onun kullanımını gerektiren

- öğrenme çıktılarına yönelik çalışmalara geçilmez. Gerektiğinde ek çalışmalarla ön koşul olan beceriler geliştirilir.
6. Yazma becerisinin geliştirilmesinde çoğunlukla öğretim desteğine ihtiyaç duyulduğundan özellikle strateji ve yöntem öğretimi ile yorumlama, değerlendirme ve eleştirme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren öğrenme çıktılarında model olmayı içeren öğretim süreçlerine yer verilir.
 7. Öğrencinin yazılı etkileşimi ve dijital yazma yetkinliğinin geliştirilmesi için geleneksel yazma araçlarının yanı sıra dijital ortama uygun yazma araçları da kullanılır ve bu alana özgü türler verilir.
 8. Öğrenci, yazılı ürünlerini ve seçkilerini (günlük, anı, gezi, şiir, alıntı, özdeyiş, atasözü ve deyim vb.) içeren bir dosya hazırlamaya teşvik edilerek yazar kimliği oluşturma konusunda desteklenir. Öğrencinin yazma beceri seviyesi eğitim öğretim yılı başında yapılan tanılama ölçümleri ile değerlendirilir, devam eden süreçte de değerlendirilerek yazma becerisi gelişimi yıl boyunca izlenir. Tanılama sonrasında ihtiyaç duyulan alanların gelişimine yönelik uygulamalar yapılır.

1.2.2.5. Dil Yapıları ve Söz Varlığının Öğretme-Öğrenme Sürecinde Kullanımına İlişkin Esaslar

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda dil yapıları ve söz varlığına yönelik ele alınacak konular Tablo 1'de yer almaktadır:

Tablo 1. İşlev Temelli Dil Yapıları ve Söz Varlığı

	ANLAMA	ANLATMA
5. SINIF	DB.DO.5.1. İsim ve fiili ayırt eder.	
	DB.DO.5.2. İsmi tür özelliklerini ayırt eder.	DB.KY.5.1. İsmi tür özelliklerine uygun kullanır.
	DB.DO.5.3. İsmi yerine tercih edilen söz varlığını ve işlevlerini belirler.	DB.KY.5.2. İsmi yerine kullanılan söz varlığını anlatımı zenginleştirecek şekilde işlevine uygun olarak kullanır.
	DB.DO.5.4. İsimleri çeşitli özellikleri bakımından nitelleyen ve belirten söz varlığını/dil yapılarını belirler.	DB.KY.5.3. İsimleri çeşitli özellikleri bakımından nitelleyen ve belirten söz varlığını/dil yapılarını kullanır.
	DB.DO.5.5. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (ama, fakat, daha, en, kadar, -DAn çok, -DAn az vb.) belirler.	DB.KY.5.4. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (ama, fakat, daha, en, kadar, -DAn çok, -DAn az vb.) kullanır.
	DB.DO.5.6. Benzerlik işlevli söz varlığını (gibi, tıpkı, tıpkı... gibi, sanki, aynen vb.) belirler.	DB.KY.5.5. Benzerlik işlevli söz varlığını (gibi, tıpkı, tıpkı... gibi, sanki, aynen vb.) kullanır.
	DB.DO.5.7. Özetleme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (açıkçası, yani, özetle, kısacası, özet olarak, uzun lafın kısası, sonuç olarak vb.) belirler.	DB.KY.5.6. Özetleme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (açıkçası, yani, özetle, kısacası, özet olarak, uzun lafın kısası, sonuç olarak vb.) kullanır.
	DB.DO.5.8. Dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirler.	DB.KY.5.7. Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler kurar. DB.KY.5.7.1. Cümleleri kendi ifadeleriyle yeniden kurar.

	ANLAMA	ANLATMA
6. SINIF	DB.DO.6.1. Kelimelerin kökünü ve ekini ayırt eder. DB.DO.6.1.1. Yapım eklerinin işlevlerini ayırt eder. (Yapım ve çekim eki ayrımı üzerinde durulur. Yapım ekleri ezberletilmez, sezdirilir. Kelime türetmenin mantığı kavratılır.)	
	DB.DO.6.2. Söz varlığı ve dil yapılarının birleşmesinde karşılaşılan ses değişimlerinin [yardımcı ses, ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü daralması, ünlü türemesi ve ünsüz türemesi] sebeplerini ayırt eder.	DB.KY.6.1. Ses değişimlerine [yardımcı ses (y), ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü daralması, ünlü türemesi ve ünsüz türemesi] uğrayan söz varlığı ve dil yapılarını doğru kullanır.
	DB.DO.6.3. Özne-yüklem uyumunu ayırt eder.	DB.KY.6.2. Özne-yüklem uyumunu dikkate alarak cümleler kurar.
	DB.DO.6.4. Sebep işlevli söz varlığını/dil yapılarını (çünkü, bu nedenle, için, diye, demek, demek ki, -Diğl için, ...-sl yüzünden/sebebiyle, ...-nın yüzünden/sonucunda vb.) belirler. DB.DO.6.4.1. Amaç ifade etme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-mAk için, amacıyla, için, -mAsl için, niçin, diye, üzere vb.) belirler. DB.DO.6.4.2. Şart işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sA, ise, ml, -DlkçA, -IncA ama, yalnız, lazım, eğer, şayet, ki, mutlaka, kesinlikle, şu şartla, illa vb.) belirler.	DB.KY.6.3. Sebep işlevli söz varlığını/dil yapılarını (çünkü, bu nedenle, için, diye, demek, demek ki, -Diğl için, ...-sl yüzünden/sebebiyle, ...-nın yüzünden/sonucunda vb.) kullanır. DB.KY.6.3.1. Amaç ifade etme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-mAk için, amacıyla, için, -mAsl için, niye, niçin, diye, üzere vb.) kullanır. DB.KY.6.3.2. Şart işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sA, ise, ml, -DlkçA, -IncA ama, yalnız, lazım, eğer, şayet, ki, mutlaka, kesinlikle, şu şartla, illa vb.) kullanır.
	DB.DO.6.5. Zıtlık işlevli söz varlığını (ama, fakat, lakin, aksine, ancak, yoksa, aslında, hem de, hâlbuki, tam tersine vb.) belirler.	DB.KY.6.4. Zıtlık işlevli söz varlığını (ama, fakat, lakin, aksine, ancak, yoksa, aslında, hem de, hâlbuki, tam tersine vb.) kullanır.
	DB.DO.6.6. Olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (hayır, yok, asla, değil, olmaz, maalesef, ne yazık ki, -slz, -mA, -mAz vb.) belirler.	DB.KY.6.5. Olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (hayır, yok, asla, değil, olmaz, maalesef, ne yazık ki, -slz, -mA, -mAz vb.) kullanır.
	DB.DO.6.7. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-DAn daha, ise, için kötüsü, her ne kadar, nasıl, neredeyse vb.) belirler.	DB.KY.6.6. Karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-DAn daha, ise, için kötüsü, her ne kadar, nasıl, neredeyse vb.) kullanır.
	DB.DO.6.8. Benzerlik işlevli söz varlığını/dil yapılarını (âdeta, benzer, benzer şekilde, aynı, aynı şekilde, -mlş gibi, sanki, -msl vb.) belirler.	DB.KY.6.7. Benzerlik işlevli söz varlığını/dil yapılarını (âdeta, benzer, benzer şekilde, aynı, aynı şekilde, -mlş gibi, sanki, -msl vb.) kullanır.
	DB.DO.6.9. Dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler belirler.	DB.KY.6.8. Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler kurar. DB.KY.6.8.1. Cümleleri kendi ifadeleriyle yeniden kurar.

	ANLAMA	ANLATMA
7. SINIF	DB.DO.7.1. Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder. [İsim çekim ekleri (çoğul eki, hâl ekleri, ilgi (tamlayan) eki, iyelik ekleri ve soru eki) üzerinde durulur.] [Fiil çekim ekleri (kip, kişi ekleri ve soru eki) üzerinde durulur.]	DB.KY.7.1. Çekim eklerini işlevlerine uygun kullanır.
	DB.DO.7.2. Yargının gerçekleşme anını (-mAktA, -(I)yor; şu anda, hâlen şimdi, hâlâ vb.)gerçekleşme anından öncesini [-(I)yor, -(I)yordu, -(I)yormuş, -r, -Ar, -DI, -mIş; önce, dün, geçmiş vb.] gerçekleşme anından sonrasını [-(I)yor, -r, -Ar,-AcAk; sonra, yarın, gelecek vb.] ve sürekliliğini (-r, -Ar, -mAz; her gün, her zaman, daima, hiçbir zaman vb.) gösteren söz varlığını/dil yapılarını belirler.	DB.KY.7.2. Yargının gerçekleşme anını (-mAktA, -(I)yor; şu anda, hâlen şimdi, hâlâ vb.)gerçekleşme anından öncesini [-(I)yor, -(I)yordu, -(I)yormuş, -r, -Ar, -DI, -mIş; önce, dün, geçmiş vb.] ve gerçekleşme anından sonrasını [-(I)yor, -r, -Ar,-AcAk, sonra, yarın, gelecek vb.] ve sürekliliğini (-r, -Ar, -mAz; her gün, her zaman, daima, hiçbir zaman vb.) gösteren söz varlığını/dil yapılarını işlevlerine uygun kullanır.
	DB.DO.7.3. Zarfların cümlelerin anlamına katkısını (durum, zaman, yer-yön, miktar ve soru) belirler.	DB.KY.7.3. Zarfları durum, zaman, yer-yön, miktar ve soru işlevlerine uygun kullanır.
	DB.DO.7.4. Zıtlık işlevli söz varlığını/dil yapılarını (oysaki, yalnız, meğerse, -A karşın, gelgelelim, nerde kaldı, ziddına, dahası, her ne kadar ki, -(y)kEn, -(n)A rağmen vb.) belirler.	DB.KY.7.4. Zıtlık işlevli söz varlığını/dil yapılarını (oysaki, yalnız, meğerse, -A karşın, gelgelelim, nerde kaldı, ziddına, dahası, her ne kadar ki, -(y)kEn, -(n)A rağmen vb.) kullanır.
	DB.DO.7.5. Sınırlama işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-A kadar, -A dek, -A değin, -mAk üzere, sadece, yalnız, ancak, artık, bundan sonra, bir, tek, fakat, yalnızca, sırf, bir... bir vb.) belirler.	DB.KY.7.5. Sınırlama işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-A kadar, -A dek, -A değin, -mAk üzere, sadece, yalnız, ancak, artık, bundan sonra, bir, tek, fakat, yalnızca, sırf, bir... bir vb.) kullanır.
	DB.DO.7.6. İstek işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sA, -sAnA, -A, , -Ar mIsIn, -Ar, de, keşke, ne olur, ne olurdu, iste-, talep et-, bari, bir de, dahi vb.) belirler.	DB.KY.7.6. İstek işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sA, -sAnA, -A, , -Ar mIsIn, -Ar, de, keşke, ne olur, ne olurdu, iste-, talep et-, bari, bir de, dahi vb.) kullanır.
	DB.DO.7.7. Olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (güya, ne fayda, ne fayda ki, ne acı ki, ne gelir elden ki, ne mümkün, ne ... ne, -mAdAn vb.) belirler.	DB.KY.7.7. Olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (güya, ne fayda, ne fayda ki, ne acı ki, ne gelir elden ki, ne mümkün, ne ... ne, -mAdAn vb.) kullanır.
	DB.DO.7.8. Dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirler.	DB.KY.7.8. Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler kurar. DB.KY.7.8.1. Cümleleri kendi ifadeleriyle yeniden kurar.
	DB.DO.7.9. Gereklilik (-mAIl), koşul (-sA), istek (-A) ve emir (Ø) anlamı oluşturan söz varlığı/dil yapılarını belirler.	DB.KY.7.9. Gereklilik (-mAIl), koşul (-sA), istek (-A) ve emir (Ø) anlamı oluşturan söz varlığı/dil yapılarını kullanır.

	ANLAMA	ANLATMA
8. SINIF	DB.DO.8.1. Fiilimsilerin cümlelerin anlamına katkısını belirler.	DB.KY.8.1. Fiilimsileri işlevlerine uygun kullanır.
	DB.DO.8.2. Bir adın yerine tercih edilen söz varlığının/ dil yapılarının art ve ön gönderim işlevlerini belirler.	DB.KY.8.2. Bir adın yerine tercih edilen söz varlığının/ dil yapılarının art ve ön gönderim işlevlerini kullanır.
	DB.DO.8.3. Etken ve edilgen anlatımın anlama olan katkısını belirler.	DB.KY.8.3. Etken ve edilgen yapıları işlevine uygun kullanır.
	DB.DO.8.4. Tahminde bulunma işlevli söz varlığını/ dil yapılarını (belki, belki de, sanki, galiba, tahminim, muhtemelen, bence, güya, acaba, dediğine bakılırsa, gördüğüm kadarıyla, umarım, herhâlde, -Abil-, -mlş-tır, -mlş olmalı vb.) belirler.	DB.KY.8.4. Tahminde bulunma işlevli söz varlığını/ dil yapılarını (belki, belki de, sanki, galiba, tahminim, muhtemelen, bence, güya, acaba, dediğine bakılırsa, gördüğüm kadarıyla, umarım, herhâlde, -Abil-, -mlş-tır, -mlş olmalı vb.) kullanır.
	DB.DO.8.5. Dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirler.	DB.KY.8.5. Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleler kurar. DB.KY.8.5.1. Cümleleri kendi ifadeleriyle yeniden kurar.

Dil yapıları ve söz varlığının öğretme-öğrenme sürecinde kullanımına ilişkin aşağıdaki uygulama esasları takip edilir:

1. Programda geleneksel dil bilgisi öğretimi anlayışından uzaklaşıldığını kavramsal düzeyde gösterebilmek için "dil bilgisi" yerine "dil yapıları" ifadesi kullanılmıştır.
2. Dil yapılarına metin ve öğrenme çıktıları gözetilerek öğrenme yaşantılarında ve ders kitaplarında yer verilir.
3. Dil yapıları konularına her sınıf seviyesinde 2. temadan itibaren yer verilir.
4. İşlev temelli dil yapıları ve söz varlığının, öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda anlamada işlenen metinden hareketle belirlenmesi ve anlatma becerilerinde kullanılması sağlanır.
5. Noktalama işaretlerinin işlevleri ve yazım kuralları okuma metinlerindeki kullanımlarından hareketle etkinliğe dönüştürülür. Dinlemede/izlemede ise noktalama işaretlerinin konuşmaya (durak, vurgu, tonlama) etkilerine dikkat çekilir. 5 ve 6. sınıflarda noktalama işaretlerinin ve yazım kurallarının yaygın kullanılan, 7 ve 8. sınıflarda ise az rastlanılan özellikleri etkinliğe dönüştürülür.
6. Dil yapılarının işleniş; öğretmenin konuyu tahtaya yazdığı, öğrencilerin de defterine aktardığı, edilgen ve ezbere dayalı bir süreç olmamalıdır. Bu nedenle programda dil yapıları ile ilgili ayrı bir öğrenme çıktısına yer verilmeyerek öğretim aşamasında dil yapılarının bir "amaç" olarak görülmesinin önüne geçilmiştir. Öğrencilerin dil yapılarını bir "araç" olarak kullanıp okuduklarını ve dinlediklerini daha iyi anlayabilmeleri; daha nitelikli sözlü ve yazılı üretimler yapmaları hedeflenmiştir. Böylece hem eklerin hem de söz varlığının işlevlerine odaklanılarak ezberin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple dil yapıları ölçme ve değerlendirme süreçlerine dâhil edilmemelidir.
7. Dil yapılarına yönelik açıklamalar yazılırken yay araç içinde konu sınırlaması yapılmıştır. Böylece öğretmenin ilgili konuda sadece belirtilen içeriğe yer vermesi amaçlanmıştır. Her sınıf seviyesinde belirlenen içeriklere odaklanılarak dört yıllık süreç içinde sarmal yaklaşıma uygun bütüncül bir öğrenme süreci planlanmıştır.
8. Açıklamalarda kullanılan dil, işlevsel yaklaşıma uygun olarak oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, klasik dil bilgisi öğretimindeki "yorekinin görevleri" yerine "Yargının gerçekleşme anını, gerçekleşme anından öncesini, gerçekleşme anından sonrasını ve sürekliliğini gösteren söz varlığı/dil yapıları nelerdir?" sorusuna yanıt oluşturacak şekilde işlevsel bir yaklaşım benimsenmiştir.

1.2.3. Strateji ve Yöntem Öğretimi Uygulama Esasları

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencinin dinleme/izleme, okuma ve yazma sürecinde bağımsız olarak kullanması beklenen bilişsel ve üst bilişsel stratejiler bulunmaktadır. Bu bölümde söz konusu stratejiler hakkında bilgiler verilmektedir.

Bilişsel stratejiler; okuma, dinleme veya yazma sürecinin başarıyla tamamlanması için bireyin işe koşacağı zihinsel süreçleri ve buna dayalı uygulamaları kapsar. Üst bilişsel stratejiler ise ilgili faaliyetin istenen şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini anlık olarak takip etmeyi, bir sorun olduğu düşünüldüğünde sürece müdahale etmeyi (strateji değiştirme, materyali düzenleme vb.) ve süreç sonunda başarıya ulaşıp ulaşılmadığına dair bir değerlendirme yapmayı ihtiva eder.

Programda yer alan tüm bilişsel stratejiler gerektirdikleri bilişsel yük göz önünde bulundurularak uygun sırayla ve doğrudan öğretimle (Kademeli Sorumluluk Devri Modeli esas alınarak) öğretilmelidir. Üst bilişsel stratejiler ise ilk derslerden itibaren uygun bağlamlarda dolaylı öğretimle (öğretmenin model olması yoluyla) öğretilmeli, kullanımları sürekli teşvik edilmelidir.

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinde öğretilecek bilişsel stratejiler ortaktır. Bu stratejiler, tema içindeki sırası dikkate alınarak ya okuma ya da dinleme/izleme becerisinde öğretilecektir. Daha sonra diğer beceride öğrencilerin söz konusu stratejiyi bağımsız olarak kullanıp kullanamadıkları kontrol edilecektir. Eğer öğrenciler diğer beceride stratejiyi kullanırken sorun yaşarsa öğretmen tarafından o beceride de Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim planlanıp uygulanacaktır. Öğrencilerin stratejiyi sorunsuz bir şekilde kullandıkları görülürse tekrar öğretim yapılmayacaktır. Yazma becerisinde ise bilişsel stratejiler beceriye özgü olup her biri ilgili beceriye yönelik çalışmalar sırasında öğretilecektir.

Konuşma becerisine yönelik yöntem ve tekniklerin kullanımı konuşma şekline (sözlü üretim-sözlü etkileşim) ve konuşmanın hazırlıklı ya da hazırlıksız olma durumuna göre özelleşebileceği için konuşma yöntem ve teknikleri, öğrenme çıktıları dâhilinde yer almıştır.

Ders kitapları hazırlanırken de Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılacak ilk öğretim uygulamasının ders işlenişine yansıtılması sağlanır. İhtiyaç durumunda yapılacak ek öğretim süreci ise kitaplara yansıtılmaz, öğretmen tarafından planlanıp uygulanır.

1.2.3.1. Bilişsel Stratejiler

Öğrencinin dinlerken/izlerken, okurken, konuşurken veya yazarken kullanması beklenen ilk strateji grubu bilişsel stratejilerdir. Öğrencinin üzerinde çalıştığı zor görevleri başarıyla tamamlaması ve hedeflerine ulaşması için bir veya birkaç bilişsel stratejiyi başkalarına bağımlı olmadan kullanması gerekir. Bu kapsamda öğrenci çalışma öncesinde hedeflerini belirler, bu hedeflere ulaşmak için en uygun stratejiyi seçer ve bir başkasının yönlendirmesine gerek kalmadan kullanır.

Dinleme/izleme ve okuma sürecinin farklı safhalarında öğrenci tarafından süreci daha verimli hâle getirmek, anlamın yapılandırılmasını kolaylaştırmak, elde edilen bilgiyi zihinde daha iyi organize edip daha uzun süre hafızada tutmak için kullanılacak bilişsel stratejiler şunlardır:

- Ön Bilgileri Harekete Geçirme ve Kullanma
- Tahmin Etme
- Görselleştirme
- Metin Yapılarını Analiz Etme
- Bilgileri Organize Etme
- Soru Sorma
- Çıkarım Yapma
- Özetleme

Öğrencinin yazma sürecinin farklı safhalarında süreci daha verimli hâle getirmek, üretim sürecinin yapılandırılmasını kolaylaştırmak, aktarılacak mesajı daha iyi organize etmek için kullanabileceği bilişsel stratejiler ise şunlardır:

- Planlama
- Metin (Taslak) Oluşturma
- Gözden Geçirme (Değerlendirme ve Düzenleme)
- Paylaşma

a) Ön Bilgileri Harekete Geçirme ve Kullanma

Ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma stratejisi öğrencinin dinlemeye/izlemeye veya okumaya başlamadan önce dinleyeceğinin/izleyeceğinin ya da okuyacağını konusu, türü, yazarı vb. ile ilgili bildiklerini, deneyimlerini, önceden dinlediği/izlediği veya okuduğu metinlerdeki bilgileri uzun süreli belleğinden getirip dinleme/izleme ya da okuma boyunca anlamı yapılandırmak için kullanmasıdır. Bu stratejiyi kullanırken öğrenci, ön bilgileriyle yeni öğrendiği bilgileri ilişkilendirir.

Öğrenciler çok farklı türden bilgi ve tecrübelerle dinleme/izleme veya okuma ortamına gelmektedir ancak bu bilgi ve tecrübeler etkili bir şekilde kullanılmadığında anlamın yapılandırılmasına gerektiği kadar katkı sağlayamamaktadır. Öğrencinin ön bilgilerinden yeterince yararlanabilmesi için metinle kendisi arasında (hatıraları, duyguları, tecrübeleri, yazar, tür veya konuyla ilgili bildikleri vb.); metinle başka bir metin arasında (daha evvelce dinlenen/izlenen veya okunan bir metinden öğrendikleri) veya metinle gerçek yaşam (hâlihazırda çevresinde olanlar) arasında bağlantı kurması gerekir. Bu strateji kullanılırken öğrenci sadece çalışma öncesinde ön bilgilerini hareket geçirmekle kalmamalı, çalışma boyunca da bunları yeni bilgilerle ilişkilendirmeye ve anlamı yapılandırmada kullanmaya devam etmelidir.

b) Tahmin Etme

Tahmin etme stratejisi öğrencinin metindeki çeşitli ipuçlarından hareketle ilerleyen bölümlerde neler olacağına veya ne tür bilgiler verileceğine dair mantıklı tahminlerde bulunmasıdır. Stratejinin etkili kullanımı ise tahminlerde sadece metnin sunduğu ipuçlarını değil aynı zamanda ön bilgileri ve hatta daha önce okunan metinlerde geçen bilgileri kullanmayı gerektirir.

Strateji kapsamında öğrenci metni dinlemeye/izlemeye veya okumaya başlamadan önce metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunur. Sonrasında da metnin belirli bir bölümünü dinledikten/izledikten veya okuduktan sonra ilerleyen bölümlerde neler olacağına dair tahminlerini sürdürür. Daha sonra metnin kalanına ilişkin kendi tahminlerinin doğru olup olmadığını anlamak için dinler/izler veya okur, tahminlerinin ne kadarının anlatılanlarla örtüştüğünü belirler. Bu stratejinin kullanımında önemli olan öğrencinin tahminlerinin ne kadar içerikle örtüşüp doğrulandığı değil, tahminlerini dayandırdığı gerekçelerin ne kadar mantıklı olduğudur. Bu nedenle strateji öğretilirken öğretmen, öğrencinin tahminlerini mantıklı gerekçelere dayalı olarak yapıp yapmadığına odaklanmalı, olabildiğince tahminlerin ön bilgilerle ilişkili gerekçelere dayandırılmasını sağlamalıdır.

c) Görselleştirme

“Zihinsel İmajlar Oluşturma” olarak da adlandırılan bu strateji, öğrencinin metinde anlatılanlarla ilgili zihninde resimler oluşturması, bazen de bunları bir kâğıt üzerine aktarması şeklinde kullanılır. Uzun dinleme/izleme veya okuma materyalleri üzerinde çalışılırken genelde zihinsel resimler oluşturulur. Kısa içeriklerde ise kalem-kâğıt kullanılması daha etkili olmaktadır.

Görselleştirme aslında bilgilerin somutlaştırılmasını gerektiren her türlü etkinlikte (mesela bir yol tarifi gibi) veya geçmiş yaşantılarla ilişkilendirilebilecek uyarılarla karşılaşıldığında (bir müzik dinlerken geçmişte yaşanan bir olayın hatırlanması) zihnin kendiliğinden yaptığı bir işlemdir. Bu işlem, alınan mesajın somutlaştırılmasını veya uyarıcının oluşturduğu etkinin daha derinden hissedilmesini sağlar.

Görseller dinlenende/izlenende veya okunanda anlatılanların özelliğine göre bir kavramı, bir durumu veya olay akışını yansıtacak şekilde olabilir. Önemli olan metnin genelini yansıtacak nitelikte, detaylı ve en az birkaç görselin çizilmesidir. Metnin sadece bir bölümünde anlatılanları yansıtan görseller anlamın yapılandırılmasına beklenen düzeyde katkı sağlayamaz. Stratejinin öğretiminde ve kullanımında buna dikkat edilmelidir.

ç) Metin Yapılarının Analizi ve Bilgileri Organize Etme

“Metin yapılarının analizi” ve “bilgileri organize etme” stratejileri ayrı stratejiler olmakla birlikte bir arada öğretilmeleri ve kullanılmaları daha verimli sonuçlar doğurmaktadır. Çünkü metinlerdeki önemli bilgilerin tespiti, metin yapıları aracılığıyla daha kolay yapılabilir. Öğrenci metin yapısının kılavuzluğunda önemli bilgileri tespit etme ve organize

etme imkânına kavuşmaktadır. Böylece zaman ve emekten tasarruf sağlanmaktadır.

Aşağıda her iki strateji hakkında bilgiler sunulmuştur.

Metin yapılarının analizi, özellikle ilkokulun son yıllarıyla ortaokul ve lise çağlarında önem kazanan bir stratejidir. Zira ilk yıllarda ağırlıklı olarak öyküleyici metinler kullanılır ve bu tür metinler yapı bakımından birbirine benzer. Ancak ilerleyen yıllarda bilgilendirici metinlerin kullanım oranı artar ve bu metinlerde farklı bilgi sunum yapıları (açıklayıcı, sıralı/kronolojik, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç, problem-çözüm) kullanılır.

Metinlerin bilgi sunum yapıları, yazarın bilgileri nasıl organize ettiği ve nasıl sunduğu konusunda öğrenciye ipucu verir. Buna ek olarak her bir yapı, sunulan bilgilerin belirli bir mantıkla ilişkilendirilmesini gerektirdiği için bu mantık ilişkisini fark eden öğrencinin anlamı yapılandırması kolaylaşır. Ayrıca bu yapıların belirlenmesi, bilgileri organize etmede de kolaylık sağlar. Metin yapılarını analiz etme stratejisi kapsamında ortaokul çağındaki öğrenciye daha sık karşılaştığı yapıdan daha seyrek karşılaştığı yapıya doğru sıralanarak öyküleyici metin yapısı, sıralı/kronolojik metin yapısı, açıklayıcı metin yapısı, karşılaştırma/zıtlık metin yapısı, sebep-sonuç metin yapısı ve problem-çözüm metin yapısı ve bu yapıları nasıl fark edeceği öğretilir. Stratejinin öğretiminde ve bağımsız kullanımının desteklenmesinde metin yapılarına uygun organizasyon şemalarını (grafik organize ediciler) içeren çalışma kâğıtları kullanılmalıdır.

Metindeki önemli bilgileri veya olayları belirleyip çeşitli organizasyon şemaları eşliğinde bunları kâğıt üzerine dökmeyi gerektiren bilgileri organize etme stratejisi, kavramlar arasındaki ilişkilerin veya olay sıralamasının daha yalın ve mantıklı bir şekilde ortaya konmasını sağlar. Bu hem anlamayı hem de uzun vadede hatırlamayı kolaylaştırır. Öğrenci bu stratejiyi etkili bir şekilde kullandığında, önemli bilgilerin tümünü ve aralarındaki ilişkileri belirler ve sonrasında metnin özetini daha kolay çıkarır. Bu strateji metin yapıları analiz edildikten sonra işe koşulduğunda metindeki önemli bilgiler daha kolay belirlenir ve daha kolay organize edilir.

d) Soru Sorma

"Soru üretme" olarak da adlandırılan bu strateji kullanılırken öğrenci, dinlediğini/izlediğini veya okuduğunu daha iyi anlamak ya da çalışma öncesinde belirlediği amaç gereği ulaşması gereken bilgileri elde etmek için süreç öncesinde ve sırasında çeşitli sorular üretir, dinlerken/izlerken veya okurken bunlara cevap arar.

Soru sorma ve bu sorulara cevap arama stratejisinin anlamayı geliştirdiği ve öğrenilenlerin daha uzun süre hafızada kalmasını sağladığı alan yazınında özellikle vurgulanmaktadır. Soru sorma etkinliği eskiden beri sınıflarda kullanılan etkinliklerden biridir ancak burada önemli olan, sorunun başkaları tarafından değil de öğrencinin kendisi tarafından üretilmesidir. Öğrencinin kendi kendine "...yı merak ediyorum, acaba ne olabilir?", "Neden...?", "Eğer/Ya...?", "...yı bilmek benim ne işime yarayabilir?", "... mantıklı mı/ anlamlı mı?" gibi farklı türlerden ve üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren sorular sorarak dikkatini ve dinleme/izleme veya okuma sürecini yönlendirmesi gerekir. Öğrenci eğer üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektirecek sorular sorduğunda bu strateji belki de kullanılabilir en etkili strateji hâline gelebilir. Strateji kapsamında öğrenciye metinle ilgili soruları -özellikle üst düzey düşünme becerilerini kullanmayı gerektiren soruları- nasıl üreteceği, bu sorulara nasıl cevap arayacağı öğretmen tarafından model olarak öğretilir.

e) Çıkarım Yapma

Çıkarım yapma; metin dinlenip/izlendikten veya okunduktan sonra metindeki ipuçlarını, gerçek dünya bilgisini, deneyimlerini, önceki okumalarını vb. kullanarak metinde açık bir şekilde ifade edilmeyen bilgilere (derin anlama) ulaşma sürecidir. Çıkarımlarda mutlaka metinden bir dayanak bulunması ve bununla metin dışı bilgilerin ilişkilendirilmesi gereklidir. Öğretmen stratejinin öğretimi ve kullanımında belirtilen ilişkilendirme sonucu üretilen mantıklı ve kabul edilebilir bir gerekçe sunulmasına dikkat etmelidir.

Dinleme/izleme ve okumada farklı amaçlarla farklı türden birçok çıkarım yapılabilmeyle beraber genel olarak çıkarımların basit düzeyli çıkarımlar ve üst düzey çıkarımlar olmak üzere ikiye ayrılması mümkündür. Basit çıkarımlar dinlenen/izlenenin sınırlı bir bölümünde verilen bilgilerden hareketle yapılırken üst düzey çıkarımlar metnin bütünündeki bilgilerin kullanılmasıyla yapılmaktadır.

f) Özetleme

Özetleme metnin bütünü dinleyip/izleyip veya okuyup bitirdikten sonra öğrencinin metindeki bütün önemli bilgileri bir paragraf hâlinde kendi cümleleriyle sunması anlamına gelmektedir. Etkili stratejilerden biri olarak kabul edilen özetleme stratejisinin kullanımı sırasında metindeki önemli bilgi veya olayların metinde verildiği şekliyle (olay sırası veya kavramlar arası bağlantılar açısından) sunulması, önemsiz detayların dışarıda bırakılması, ana fikrin net olarak ifade edilmesi gerekmektedir. Öğrenciye stratejinin öğretimi sırasında iyi bir özetin bu özellikleri taşıması gerektiği vurgulanarak ifade edilmeli ve önemli bilgiyle önemsiz detayların nasıl ayırt edileceği model olunarak öğretilmelidir.

Öğrenci bilgileri organize etme stratejisini kullandığında bu stratejinin kullanımı sırasında belirlenip organize edilen bilgiler özetin çıkarılmasını kolaylaştırır. Bu şekilde farklı stratejiler yoluyla elde edilen bilgilerin özetleme sırasında kullanımına dikkat çekilmesi de faydalı olur.

g) Planlama

Planlama yazma sürecinde öğrencinin ilk olarak seçtiği konu üzerine yoğunlaşmasını ve metnin ana hatlarını belirlemesini içeren stratejidir. Bu aşamada öğrencinin çeşitli düşünce geliştirme tekniklerini kullanması ve beyin fırtınası yapması gerekir. Bu bağlamda öğrenci yazıya başlamadan önce konu hakkında detaylı araştırma yapar, bilgi toplar ve topladığı bilgileri metnin temelini oluşturmak için kullanır. Bu süreçte metnin hedef kitle ve amacı; nasıl bir yapı ve içerikle, hangi araçlarla yazılacağı gibi konuları da belirler.

Plan, metnin ileriki bölümlerinin nasıl şekilleneceği konusunda bir rehber görevi görür. Burada yapılan plan, metnin diğer bölümlerinin daha düzenli ve etkili olmasını sağlar. Planlamaya yeterince zaman ayırmak, yazma sürecinin daha sonraki aşamalarında sorunsuz bir ilerleme için önemlidir. Bu, öğrencinin düşüncelerini açık ve anlaşılır bir şekilde ifade etmesine yardımcı olur ve metnin genel akışını güçlendirir.

ğ) Metin (Taslak) Oluşturma

Metin oluşturma, diğer adıyla taslak oluşturma, öğrencinin elde ettiği fikirleri ve daha önce çizdiği ana hatları bir metin hâline getirmeye başladığı stratejidir. Bu stratejide temel amaç, öğrencinin metni kusursuz bir hâle getirmesinden ziyade düşüncelerini özgürce ve akıcı bir şekilde kâğıda dökmesidir. Öğrenci öncelikle metnin gövdesini oluşturarak işe başlar, burada ana fikri ve argümanlarını detaylandırır. Giriş bölümünü hedef kitlenin ilgisini çekecek ve konu hakkında genel bir fikir verecek şekilde tasarlar. Sonuç bölümünde ise metnin ana hatlarını özetler ve mesajını pekiştirir.

İlk taslak, planlama aşamasında belirlenen yapının temel unsurlarını barındırır. Her paragraf veya bölüm, konuyla uyumlu olmalıdır. Bu aşamada öğrencinin düşüncelerini serbestçe ifade etmesi gerekir. Öğretim sürecinde öğrenci sürekli metni düzeltme veya mükemmelleştirme baskısı altında bırakılmamalı, bunun yerine düşüncelerini akıcı ve doğal bir biçimde aktarmaya teşvik edilmelidir. Böylece öğrencinin daha rahat çalışması sağlanırken yazma sürecinin daha verimli ve etkili şekilde ilerlemesine katkıda bulunulur.

Metin oluşturma stratejisi, öğrencinin yazdıklarının son hâline ulaşmadan önce yapacağı düzeltme ve iyileştirmeler için temel oluşturur.

h) Gözden Geçirme (Değerlendirme ve Düzeltme)

Yazılan taslağın detaylı bir biçimde incelenmesi ve geliştirilmesini içeren bu stratejide ana hedef; metnin netliğini, tutarlılığını ve genel yapısını iyileştirmektir. Öğrenci bu süreçte yazdıklarını birçok kez okur ve içeriği kapsamlı bir şekilde düzenler. Öğretmenden gelen bildirimler ile kendini uyarılma (öz yansıtma), bu stratejide önemlidir çünkü söz konusu geri bildirimler yazıya farklı bakış açıları ve fikirler katar. Ayrıca uygun görülen durumlarda ve ilerleyen sınıf seviyelerinde ekran bildirimleri de kullanılmalıdır.

Öğrenci bu strateji kapsamında yazdıklarının her bir bölümünü dikkatlice değerlendirir. Dilin akıcılığı, argümanlarının açıklığı, yazdıklarının bütünlük arz etmesi, yazım-noktalama gibi unsurları göz önünde bulundurur. Gerekli gördüğü yerlerde düzeltmeler yapar, bazı bölümleri tamamen değiştirir veya eklemeler yaparak yeniden yazar. Yeri geldiğinde planlama aşamasına dönerek konu hakkında ek bilgi toplayabilir veya yazdıklarını daha derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde ele alarak yeniden yapılandırabilir.

1) Paylaşma

Öğrencinin yazdıklarını sınıf arkadaşları, öğretmenleri veya daha geniş bir kitleyle paylaşması ya da yayımlaması sürecini içeren bir stratejidir. Strateji kapsamında öğrencinin yazdıklarını sınıf ve okul panosu, okul dergisi veya uygun görülen çevrim içi/çevrim dışı ortamlarda paylaşması sağlanır.

Yazdıklarını paylaşma veya yayımlaması, öğrencinin gelişimi açısından önemlidir. Bu strateji sayesinde öğrenci çeşitli bağlamlarda (sosyal, akademik vb.) düşüncelerini yayma veya tartışmalara katkı sunma fırsatı bulur, farklı bakış açılarından geri bildirimler alarak güçlü ve gelişmeye açık yönlerini görür.

1.2.3.2. Üst Bilişsel Stratejiler

Öğrencinin belirli hedefler belirlemesi, bu hedeflere ulaşmak için uygun stratejiler seçmesi, sürecin hedefler doğrultusunda ilerleyip ilerlemediğini izlemesi ve süreç sonunda elde ettiği sonuçları değerlendirmesi beklenir. Bilişsel stratejiler öğrencinin hedeflerine ulaşmasını ve süreci ilerletmesini, diğer bir ifadeyle bir konuyu öğrenmesini veya bir görevi yerine getirmesini; üst bilişsel stratejiler ise süreci planlamasını, izlemesini ve değerlendirmesini sağlar.

Üst bilişsel stratejiler programda "izleme" ve "kontrol" olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmaktadır ve bu stratejiler; bilişsel stratejilere yer verilen dinleme/izleme, okuma ve yazma becerilerinde kullanılmaktadır.

a) Üst Bilişsel İzleme

Dinleme/izleme veya okuma süreci boyunca ve bu sürecin sonunda, hedefler doğrultusunda oluşturulan ölçütlerin kullanılarak sürecin hedefler doğrultusunda ilerleyip ilerlemediğinin, öğrenmenin gerçekleşmesinde (dinleme/izleme veya okumada anlamın yapılandırılması) bir sorun olup olmadığının sorgulanmasını kapsayan bir stratejidir. Başka bir ifadeyle izleme sadece anlamın yapılandırılması sürecini değil, aynı zamanda dinleme/izleme veya okuma öncesinde belirlenmiş olan diğer özel hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını da kontrol etmeyi içerir. Strateji öğretilirken öğrencilerin dinleme/izleme veya okuma sırasında belirli aralıklarla durup dinlediği/izlediği veya okuduğu kısmı anlayıp anlamadığını kontrol etmesi, ilgili kısımdan ne anladığını kısa bir şekilde not alması sağlanır. Öğretmen bu konuda model olur. Bu uygulama, düzenli aralıklarla tekrarlanır. Öğrencinin zaman içinde izlemeyi otomatikleştirmesi beklenir. Yazma becerisinde de benzer şekilde metnin istenen nitelikleri taşıyacak şekilde oluşturulup oluşturulmadığı düzenli olarak kontrol edilir ve öğrencinin bu kontrolü otomatikleştirmesi beklenir.

Üst bilişsel izleme stratejisi, üst bilişsel kontrol stratejilerinin kullanımında hareket noktasıdır. Üst bilişsel kontrol stratejilerinden biri olan değerlendirme, süreç sonunda izleme ile toplanan verileri de kullanarak tüm sürecin değerlendirilmesini sağlar. İzlemede sorun belirlenmesi durumunda kontrol stratejilerinden strateji seçimi yeniden gündeme gelir ve süreç başında yapılan seçim güncellenir. Daha sonra yeni yapılan seçimin sorunu ortadan kaldırıp kaldırmadığı ve hedefe ulaşmaya katkı sağlayıp sağlamadığı yine izlemeyle kontrol edilir.

b) Üst Bilişsel Kontrol

Üst bilişsel kontrol, yapılan izleme ile elde edilen bilgiler doğrultusunda harekete geçme sürecidir. Öğrenci, anlamada veya çalışma öncesi belirlediği hedeflere ulaşmada sorun yaşadığını fark ettiğinde sorunun kaynağına yönelik müdahalede bulunur. Örneğin sorun seçilen stratejiden kaynaklanıyorsa stratejinin, materyalden kaynaklanıyorsa materyalin değiştirilmesi sağlanır. Strateji, aynı zamanda öğrencinin gerçekleştireceği görevleri planlaması ve yönetmesinde kritik bir rol üstlenir. "Bilişsel strateji seçimi" ve "öz değerlendirme", Türkçe dersi kapsamında kullanılacak üst bilişsel kontrol stratejilerindedir.

b.1) Bilişsel Strateji Seçimi

Öğrenme çıktılarına ulaşmak için uygun bilişsel stratejinin seçilmesini içeren bir stratejidir. Planlama sırasında öğrenciden kendi güçlü ve gelişmeye açık yönlerini değerlendirmesi, zaman ve diğer faktörleri de göz önünde bulundurarak hedefe ulaşmak için en uygun stratejiyi seçmesi beklenir. Bir üst bilişsel kontrol stratejisi olarak bilişsel strateji seçimi, hedefe ulaşma sürecini doğrudan etkilediği için önemlidir.

Öğrenciden, daha önceki benzer görevlerde kullandığı stratejiyi ve elde ettiği sonuçları -bu bazen gözlemlenen modellerin elde ettiği sonuçlardan hareketle de yapılabilmektedir- değerlendirip en doğru seçimi yapması beklenir. Daha sonraki süreçte de öğrenci üst bilişsel izlemeyle seçiminin doğruluğunu kontrol eder ve gerekirse seçtiği stratejiyi değiştirmek üzere yeni bir seçim yapar.

b.2) Öz Değerlendirme

Süreç sonunda uygulanan bu stratejide hedeflere ulaşıp ulaşılmadığına dair varılan sonuç, süreç boyunca yaşanan tecrübeler ve üst bilişsel izlemenin sağladığı bilgiler değerlendirildikten sonra başarı veya başarısızlıkla ilgili nihai sonuca ulaşılır. Süreç sonunda yapılan öz değerlendirme daha sonra gerçekleştirilecek dinleme/izleme, okuma veya yazma etkinlikleri için öğrencinin kendini hazırlamasını, çeşitli değişkenler bakımından (motivasyon yapıları, strateji bilgisi, farklı metin türleri ya da öğrenme materyallerinin özelliklerine göre strateji, çevre ve materyal ile ilgili yapılacak uyarlamalar vb.) kendini yeni durumlara hazır hâle getirmesini sağlar.

1.2.3.3. Strateji ve Yöntem Öğretiminde Kademeli Sorumluluk Devri Modeli'nin Kullanımı

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencinin dinleme/izleme, okuma ve yazma sürecinde uygun strateji ve yöntemleri bağımsız olarak seçip uygulayabilecek seviyeye ulaşması hedeflenir. Bu doğrultuda ihtiyaç duyulan strateji ve yöntemlerde öğretim Kademeli Sorumluluk Devri Modeli esas alınarak yapılır. Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ihtiyaç duyulması hâlinde beceri eğitiminde de kullanılabilir.

KSDM (Kademeli Sorumluluk Devri Modeli) öğrenci ile öğretmeni "usta çırak ilişkisi" içinde düşünen bir öğretim modelidir. Model kapsamında öğretmen öncelikle doğrudan öğretim yoluyla stratejiyi/yöntemi tanıtır, ardından model olarak kullanımını gösterir. Daha sonra öğrencilere bunları uygulamak için fırsatlar sunarak kendi gözetiminde onlara ustalık kazandırır. Son aşamada öğrenciler bu stratejiyi/yöntemi bağımsız olarak kullanır. Öğretilen stratejinin/yöntemin sınıfta uygulanmasında asıl sorumluluk başlangıçta öğretmene ait iken son basamağa gelindiğinde bilgi ve tecrübe kazanan öğrenciye devredilmiş olur. Aradaki basamaklarda sorumluluk paylaşılır. Aşağıda modelin uygulama basamakları hakkında detaylı bilgiler yer almaktadır.

Kademeli Sorumluluk Devri Modeli'nin ilk basamağında doğrudan öğretim yöntemi kullanılır. Bu basamakta öğretmen, öğrencilere stratejiyi/yöntemi tanıtır (ne olduğu, ne işe yaradığı, onu öğrenmenin öğrencinin ne işine yarayacağı). Devamında model olarak stratejinin/yöntemin kullanımını gösterir. Model olduğu uygulama boyunca sesli düşünmeyi kullanarak stratejiyi/yöntemi kullanırken neler düşündüğünü öğrencilerin izlemesini sağlar. Bu basamakta izlenen işlem sırasını bir strateji öğretimi üzerinden adım adım şu şekilde açıklamak mümkündür: Öğretmen öncelikle stratejinin/yöntemin ne olduğunu, ne zaman kullanıldığını, nasıl kullanıldığını ve söz konusu stratejinin kullanımından nasıl bir fayda sağlanacağını açıklar. Bu çalışma sırasında öğretmen sığ bir anlatım yerine öğrencileri tatmin edecek detaylı bir açıklama yapar. Daha sonra bir metin seçer ve bu metni okurken stratejiyi kullanır. Öğretmenin model olarak, uygulamalı bir şekilde stratejinin kullanımını gösterdiği sırada öğrenciler sadece öğretmeni izler. Bu aşamada öğrenciler âdeta işin uzmanını, uygulama sırasında izleme fırsatı bulur. Alan yazınında ifade edilen "usta çırak ilişkisi" ile öğretim bu aşamada başlar. Öğrenci öğretmenini gözlemlerken söz konusu stratejiyi ne türden bir metinde, ne zaman ve nasıl kullandığını görür. Ayrıca öğretmen bu uygulama sırasında sesli düşünme tekniğini kullanarak sadece davranışı yani stratejinin uygulamasını değil, aynı zamanda düşünme yollarını da öğretir. Sesli düşünme bir anlamda öğretmenin çalışmakta olan zihnine açılan bir pencere gibi işlev görür. Öğrenciler, öğretmenin düşüncelerini nasıl oluşturduğunu, hangi durumda ne tür ilişkiler kurduğunu, bakış açısını nasıl değiştirdiğini, stratejinin gerektirdiği çıkarım, yorum, soru üretme vb. zihinsel aktiviteleri nasıl gerçekleştirdiğini sesli düşünme sayesinde öğrenir. Bu çalışma sırasında öğrencilere soru sorulmaz veya onlardan öğretmeni izleme dışında bir şey yapmaları istenmez; onların tüm dikkatlerini, gösterilmekte olan stratejinin kullanıma odaklanması sağlanır. Bu aşamada öğretmen, bir öğrencinin yapması gereken ne ise onu bizzat yapar. Öğrencinin düşünmesi gerekenleri de sesli düşünme yoluyla gösterir. Öğrenciye yapması gerekenleri tarif edip sonra da öğrencisinden bunları yapmasını beklemez.

Modelin ikinci basamağında, diğer bir deyişle "öğretmen rehberliğinde uygulama" aşamasında öğretmen tarafından gösterilen strateji ya da yöntem yine öğretmenin de katılımıyla bütün sınıf tarafından yeni bir metin dinlenerek/izlenerek veya okunarak kullanılır. Bu aşamada öğrenciler öğretmenin rehberliğinde gruplar hâlinde çalışır. Öğretmen, bir becerinin olgunlaşmasını gerektiren öğrenmelerde (bisiklete binme veya bir saç kesim tekniğini uygulama vb.) olduğu gibi usta rolüyle öğrencilerin yanında olur, desteğe ihtiyaç duyduklarında onlara destek verir, tekrar kontrolü ele aldıklarında desteğin miktarını azaltır. Burada önemli olan ne zaman destek verileceğini ne zaman bu desteğin çekileceğini bilmektir. Modelin bu basamağı için birinci basamağında belirtilen şekilde kesin kurallar sunulmaz çünkü bu basamakta atılacak bütün adımlar öğrencilerin yaptıklarına ve söylediklerine göre şekillenir. Bu aşamada öğretmenin dikkat etmesi gereken noktalar şunlardır:

- a) Oluşturulan gruplar seviye grupları olmamalıdır.
- b) Öğretmenin aynı anda sınıftaki bütün öğrencileri izlemesi ve desteklemesi mümkün olmayacağından 4-6 öğrenciden oluşan gruplar oluşturup her bir grubun çalışmasını ayrı ayrı izlemeli, öğretmen bir gruba ilgilenirken diğer gruplar kendi çalışmalarlarıyla meşgul olmalıdır.
- c) Öğretmen rehberliğinde yapılan uygulama bütün gruplarda aynı uygulama olmayabilir. Örneğin farklı gruplar, farklı metinler veya aynı metnin farklı bölümleri üzerinde çalışabilir. Bu aşamada öğretmen tüm grupların süreç ve ürünlerini değerlendirip hepsinin doğru uygulama yaptığından emin olmalıdır.

Modelin üçüncü basamağında öğrenciler öğretmen tarafından verilen bir görev üzerinde, küçük gruplar hâlinde çalışırlar. Bu görev, hedef stratejinin/yöntemin kullanılmasını esas alan yeni bir çalışma olup öğrencilerin her birinin ayrı bir ürün ortaya koymasını gerektirmelidir. Diğer bir ifadeyle öğrenciler hep birlikte, bir ürün ortaya koymak yerine; birbirleri ile iletişim kurarak ve zaman zaman düşüncelerini, görüşlerini paylaşarak kendi ürünlerini ortaya koymalıdır. Bu yolla da kendi ustalıklarını geliştirmelidir. Bütün grup üyelerinin hep birlikte çalışıp tek bir ürün ortaya koyması bazı öğrenme durumlarında etkili olsa da model, her bir öğrencinin ayrı ayrı değerlendirilebilmesi için bireysel ürünlerin ortaya konmasını gerektirir. Bundan dolayı çalışmalar grup hâlinde olsa da ürünler ayrı ayrı olmalıdır. Bu aşamada öğretmen yan yana oturan 2-3 öğrenciden oluşan daha küçük gruplar oluşturmalıdır. Görevi verdikten sonra mecbur kalmadıkça öğrencilere müdahale etmemelidir. Öğrencinin stratejiyi/yöntemi kullanmadığını gördüğünde arkadaşlarından yardım almasını sağlayacak yönlendirmeler yapmalı, sorular sormalı; daha sonra öğrenci başarısız oluyorsa müdahalede bulunup öğrenciye doğru uygulamayı göstermelidir.

Modelin son basamağında öğrencilerin bağımsız uygulamalar yapmaları beklenir. Bağımsız uygulama safhasında öğrencilerden öğrendikleri stratejiyi/yöntemi öğretmen veya akran desteği olmadan kullanmaları beklenir. Böylece öğretilen stratejinin/yöntemin öğrenildiği ve uygun şekilde kullanıldığı görülebilir. Bu aşamada bütün öğrencilerin stratejiyi/yöntemi doğru kullandığı belirlendiğinde öğretim tamamlanmış olur. Devam eden süreçte, özgün durumlarda stratejinin/yöntemin kullanımı izlenebilir.

Kademeli Sorumluluk Devri Modeli, Türkçe eğitimi kapsamında tüm kritik becerilerin öğretiminde kullanılabilir. Örneğin öğretmen, öğrencilerine öyküleyici bir paragraf yazmayı öğretmek istediğinde ilk olarak onlara öyküleyici bir paragraf yazacaklarını söyler; öyküleyici bir paragrafın özelliklerini, hangi durum ve amaçlarda kullanılabileceğini, böyle bir paragraf yazmanın onlara neler kazandıracaklarını açıklar. Ayrıntılı açıklamanın ardından öğrencilerine sessizce kendini izlemeleri gerektiğini söyler ve tahtaya öyküleyici bir paragraf yazar. Yazdığı her cümlede "neden öyle bir cümle yazdığını, o cümlenin paragrafa ne kattığını, o cümleyi yazarak öyküleyici paragrafın hangi özelliğini hayata geçirdiğini" sesli bir biçimde ifade eder. İkinci aşamada öğrencilerini gruplara ayırır, öyküleyici bir paragraf yazacaklarını onlara söyler. Her bir gruptan unsurları (şahıs/varlık kadrosu, mekân, zaman, olay örgüsü ve çıkarılacak ders) farklı bir öyküleyici paragraf yazmalarını isteyebilir. Gruplardaki öğrenciler öyküleyici paragraflarını hazırlarken öğretmen onlarla konuşur, grup tartışmalarını izler, öğrencilerinin doğru yolda ilerlediklerinden emin olur. Grupların hepsi yazma çalışmalarını bitirdiğinde ürünlerini değerlendirir, sorun yoksa üçüncü aşamaya geçer. Üçüncü aşamada daha küçük gruplar oluşturur ve öyküleyici paragraf yazma görevini bu gruplara verir. Mecbur kalmadıkça öğrencilere müdahale etmeden onları izler. Gerekli gördüğü durumlarda öğrencilerin birbirlerinden öğrenmeleri adına yönlendirmeler yapabilir, onlara sorular sorabilir. Öğrencilerinden sorun yaşayanları tespit etmesi durumunda o öğrencilerle tek tek ilgilenir, bu esnada diğer öğrencilerin kendi çalışmalarlarıyla ilgilenmelerini sağlar. Öğrencilerin her birinin kendi öyküleyici paragrafını yazmasının ardından ürünlerini kontrol eder. Yazılan paragraflar beklenen nitelikleri karşılıyorsa son aşamaya geçer. Dördüncü ve son aşamada öğretmen, öğrencilerinden akran desteği olmaksızın kendi öyküleyici paragraflarını yazmalarını ister. Öğrenciler tarafından paragraflar tamamlandıktan sonra ürünler kontrol edilir ve herhangi bir sorun yok ise süreç tamamlanır.

1.2.4. Üretim Atölyesi Uygulama Esasları

Üretim atölyesi, Türkçe dersi kapsamında gerçekleştirilen eğitim öğretim faaliyetlerinin ürüne dönüşmesini hedefleyen uygulama çalışmalarından oluşmaktadır.

1. Hazırlanacak metin türleri listesinde yer alan metinlerden atölyenin amacına ve atölyede kullanılacak dil becerisine uygun metin türü seçilir.
2. Atölye için seçilen türün atölye sonunda ürüne dönüşmüş olması beklenir. Ortaya çıkan ürün öğrencinin süreç içindeki performansını yansıttığı için bir performans görevi şeklinde değerlendirilebilir.
3. Atölye sürecinde seçilecek dil becerisi ile üretilmesi hedeflenen ürünün özelliklerinin uyumlu olması önemlidir. Örneğin "e-posta"nın ürün olarak hedeflendiği bir atölyede yazma; "röportaj"ın ürüne dönüşmesinin hedeflendiği atölyede konuşma becerisi ön plandadır. Atölyede dil becerisine uygun ürün/tür seçilir.
4. Bir sınıf seviyesinde işlenen her temanın sonunda biri konuşma diğeri yazma atölyesi olmak üzere iki atölye çalışması yapılır.
5. Atölye çalışmalarında öğrenci seviyesine uygun konuşma türü/yöntemi/teknikleri (etkileşimli, serbest, güdümlü, katılımlı, ikna edici, eleştirel, tartışmacı vb.) kullanılır.
6. Yazma atölyelerinde klasik yazma araç ve ortamlarının yanı sıra dijital araç ve ortamlarda da öğrencilerin yazma becerilerini kullanmalarına yönelik etkinliklere yer verilmelidir.
7. Konuşma ve yazma becerisi bağlamında yapılacak atölye çalışmaları dijital içerik geliştirme platformları aracılığıyla gerçekleştirilebilir.
8. Atölye çalışmasının süresi bir ders saati olmakla birlikte gerekli durumda atölye hazırlık süreci okul dışı etkinlikler ile desteklenebilir.
9. Yazma çalışması bir ders saatinde bitmezse çalışmaya bir sonraki yazma atölyesinde devam edilir.
10. Sınıf seviyelerinin tamamında atölye çalışmasının yapılması planlanmaktadır. Sınıf seviyeleri arasındaki farklılık ürünler üzerinden sağlanır.
11. Atölye etkinlikleri, okulun imkânları ve ürünün özellikleri göz önünde bulundurularak sınıfta, okul dışı öğrenme ortamlarında veya sanal ortamda gerçekleştirilebilir.
12. Atölyenin katılımcılarını sürece rehberlik eden öğretmen belirler. Atölye katılımcılarının bireysel veya grup olarak çalışma durumu, atölyenin amacına ve ortaya konacak ürünün özelliğine göre belirlenir.
13. Atölyenin öğrenme çıktıları, konuşma ve yazma dil becerilerinin öğrenme çıktılarından oluşturulacaktır. Öğrenme çıktılarından hareketle atölye; planlama, üretim ve değerlendirme olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilir.
14. Atölye süreci dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilir.
15. Atölyede kullanılacak ve üretilecek metinler, programda belirlenen metin ölçütlerine uygun olarak belirlenir/üretilir.
16. Yazma atölyelerinde öğrencilerin duygu, düşünce ve yaratıcılıklarını; derslerde kazandıkları yazma becerilerini (yazmayı yönetme, kural uygulama, içerik oluşturma, kendini uyarılma (öz yansıtma)) kullanarak ürüne dönüştürmeleri beklenir.
17. Yazma atölyelerinde öğrencilere seviyelerine uygun çeşitli çalışmalar (dilekçe, mektup, hikâye, gezi yazısı, anı yazma; rapor hazırlama, sosyal medya yazışması, dinleme/izleme listesi oluşturma, fiziki ve dijital kitaplık oluşturma vb.) yaptırılır.
18. Etkinliklerin hazırlanması ve uygulanmasında öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır.
19. Atölyelerde kendini tekrarlayan ve tek tip yazılardan ziyade öğrencilerin yaratıcılığını ve hayal gücünü destekleyen, kendilerini rahatça ifade etmelerini sağlayan ilgi çekici etkinliklere yer verilmelidir.
20. Öğrenciler, atölye çalışmalarındaki ürünlerinden oluşan ürün seçki dosyaları oluşturmaya teşvik edilmelidir.
21. Öğretmen, atölye çalışmalarında kullanılacak metin türü/türleri hakkında temel bilgileri paylaşır. Türü temsil eden nitelikli örnek metinler sınıfta incelenerek öğrencilerin bu tür/türlerde metin üretmeleri sağlanır.
22. Konuşma atölyelerinde hedef kitlenin ihtiyaç ve özellikleri göz önünde bulundurularak rol kartları, doğaçlama, dramatizasyon gibi eylem temelli teknikler kullanılır.

Üretim atölyesi ile ilgili şablon Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Üretim Atölyesi Uygulama Şablonu

Sınıf Seviyesi	Atölye çalışmasının hangi sınıf seviyesinde (5, 6, 7, 8) gerçekleşeceği belirlenir. Atölyede uygulanacak süreç, sınıf seviyesine uygun planlanır.
Amaç	Atölye süreci başlamadan önce o tema ya da dersteki atölye çalışmasının amacı belirlenir. Atölyenin amacı dil becerilerinin belirlenmesi, konunun seçilmesi ve üretimin gerçekleşmesinde belirleyici olur.
Dil Becerisi	Atölye çalışmaları konuşma ve yazma becerilerine yönelik yapılır. Dil becerisi belirlenirken üretilecek tür ya da ürünün özelliklerini yansıtan dil becerisinin seçilmesine dikkat edilir.
Konu	Atölyede üretilecek ürünün özelliklerine ve öğrenme çıktılarına uygun olarak konu veya tema belirlenir. Ürün, belirlenen konudan hareketle oluşturulur.
Katılımcılar	Atölye çalışmalarında yazma ve konuşma becerileri kullanılırken bireysel çalışmalar veya grup çalışmaları yapılabilir. Ürünün ortaya çıkmasını sağlayan katılımcı sayısı belirlenir.
Süre	Atölye çalışmalarının bir ders saatinde bitmesi planlanmaktadır ancak seçilen ürünün özelliklerine, sınıf seviyesine, ön bilgilerin yeterliliğine, katılımcı sayısına bağlı olarak süre değişebilir.
Mekân	Atölye çalışmalarının gerçekleştirileceği mekân belirlenir. Mekânın belirlenmesinde okul imkânları ve üretilmesi hedeflenen ürünün özellikleri dikkate alınır.
Öğrenme Çıktıları	Atölye için belirlenen dil becerisinin öğrenme çıktılarına uygun üretim faaliyeti gerçekleştirilir. Atölye sonunda dil becerisinin hedeflerinden hareketle değerlendirme yapılır.
Ürün Özellikleri	Sınıf kademesi için belirlenen metin türlerinin özelliklerinden hareketle ürünler oluşturulur.
Ölçme Değerlendirme	Atölye süreci dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya gözlem formu kullanılarak değerlendirilir.

1.2.4.1. Üretim Atölyesi Etkinliklerinde Kullanılacak Metin Türleri

- Şiir
- Türkü/Şarkı/Ağıt
- Öykü (basılı veya dijital)
- Masal
- Fabl
- Efsane
- Tiyatro
- Çizgi Roman
- Karikatür
- Fıkra (mizahi)
- Slogan
- İlk Gösterim Filmi (fragman)
- Belgesel
- Röportaj/Mülakat
- Münazara
- Gezi Yazısı
- Günlük
- Anı
- Vlog
- Portre/Öz Geçmiş/Biyografi/
Otobiyografi
- Form
- Yönerge Metinleri
- Mektup
- E-posta
- Dilekçe
- Tutanak
- Efemera (koleksiyon değeri olan metinler: pul, afiş, broşür, poster, harita vb.)
- Haber Metni
- Fıkra (Köşe Yazısı)
- Reklam/Kamu Spotu/Duyuru
- Söyleşi
- Deneme
- Grafik Simge
- İnfografik

1.2.5. Dinleme/İzleme Atölyesi Uygulama Esasları

1. Eğitim öğretim yılının her dönemi için öğrenci seviyesine uygun bir dinleme/izleme materyali (film, animasyon, belgesel vb.) seçilir.
2. Dinleme/izleme materyalleri, derslerde kullanılacak materyallerde aranan nitelikleri taşıyan materyaller arasından zümre öğretmenler kurulu tarafından belirlenir.
3. Yıl içinde seçilen dinleme/izleme materyallerinden biri öğrenciler tarafından sınıfta izlenerek çözümlenir.
4. Yıl içinde seçilen diğer dinleme/izleme materyali ise aile ile birlikte izlenir.
5. Atölyeler için seçilecek dinleme/izleme materyallerinin temalarla bağlantılı olmasına dikkat edilir.

1.2.6. Okuma Atölyesi Uygulama Esasları

1. Eğitim öğretim yılının her döneminde öğrenci seviyesine uygun 2 kitap okutulur.
2. Okunan 2 kitaptan biri öğrenci tarafından sınıfta çözümlenir.
3. Diğer kitaba yönelik çözümlenmeler rapor hâlinde sunulur.
4. Yaz tatilinde aile ile birlikte bir kitap okunur.
5. Atölye kapsamında okutulacak kitaplar, derslerde kullanılacak metinlerde aranan niteliklere sahip olması gerekir.
6. Zümre öğretmenler kurulu tarafından her sınıf seviyesi için kitap listeleri oluşturulur. Türkçe öğretmenleri bu listeden temalara uygun olanları öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını gözetenerek tavsiye eder.

1.2.7. Ders Kitabı Yazımına İlişkin Esaslar

1.2.7.1. Temalara İlişkin Açıklamalar

Bir eğitim öğretim yılında işlenmesi gereken temalar sınıf seviyelerine göre belirlenmiştir. Türkçe dersinin temel işlevinin iletişim ve sosyal ilişkileri geliştirme olması sebebiyle "İletişim ve Sosyal İlişkiler" teması her sınıf seviyesinde tekrar etmektedir.

Her temada en az üç okuma, bir dinleme/izleme metnine yer verilmelidir. Metinlerin sıralaması ders kitabı yazarlarına bırakılmıştır. Tablo 3'te temaların, Tablo 4'te konuların sınıflara göre dağılımı yer almaktadır. Ayrıca metin yapılarının temalara göre dağılımı Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 3. Temaların Sınıflara Göre Dağılımı

TEMALAR

	5. SINIF	6. SINIF	7. SINIF	8. SINIF
1	Oyun Dünyası	Dilimizin Zenginliği	Hayat Boyu Gelişim	İletişim ve Sosyal İlişkiler
2	Atatürk'ü Tanımak	Bağımsızlık Yolu	Bir Hilal Uğruna	Vatan Sevgisi
3	Duygularımı Tanıyorum	Farklı Dünyalar	İletişim ve Sosyal İlişkiler	Doğa ve İnsan
4	Geleneklerimiz	İletişim ve Sosyal İlişkiler	Türk Sanatı	Türk Hikâye Geleneği ve Destanları
5	İletişim ve Sosyal İlişkiler	Bilim ve Teknoloji	Okuma Kültürü	Sanat ve Estetik
6	Sağlıklı Yaşıyorum	Lider Ruhlar	Hak ve Sorumluluklar	Akademik Düşünme Dünyası

Tablo 4. Sınıf ve Temalara Göre Konuların Dağılımı

OYUN DÜNYASI (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Fiziksel Oyun: geleneksel çocuk oyunları, sokak oyunları, top oyunları, beden oyunları, şarkılı/tekerlemeli oyunlar, taş oyunları, ip oyunları, yakalamalı oyunlar. Entelektüel Oyun: eğitici kutu oyunları, kelime oyunları, sayı oyunları. Sosyal-Duygusal Oyun: taklit oyunları, rol oynama, rol yapma. Dijital Eğitici Oyunlar.
ATATÜRK'Ü TANIMAK (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Atatürk'ün bireysel ve toplumsal yönleri. Millî Mücadele, Cumhuriyet, İstiklâl Marşı.
DUYGULARIMI TANIYORUM (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Altı Temel Duygu: öfke, mutluluk, korku, tikslenme, şaşkınlık ve üzüntü. Olumlu ve olumsuz duygularının farkında olma. Öz şefkat, sevgi, duygu okuryazarlığı, duyguyu fark etme, duygu yönetimi, duyguların ifade edilmesi.
GELENEKLERİMİZ (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Selamlaşma, vedalaşma, kutlama, aile ve akrabalık ilişkileri, misafirperverlik, komşuluk, asker uğurlama, bayramlar. Somut olmayan kültürel miras örnekleri, zanaat kavramı ve kaybolmaya yüz tutan meslekler, giyim-kuşam.
İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Sosyal Çevre ve İletişim: aile içi iletişim, arkadaşlarla iletişim, komşuluk, dezavantajlı gruplarla iletişim, canlılarla iletişim. Köy, şehir vb. farklı yerleşim birimlerinde sosyal ilişkiler. İletişimde sevgi dili ve empati.
SAĞLIKLI YAŞIYORUM (5. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Bedensel Sağlık: sağlıklı beslenme, hijyen kurallarına dikkat etme, düzenli uyku, su tüketimi, düzenli sağlık kontrolleri, egzersiz, ilk yardım, öz bakım, obezite, ergenlik yansımaları. Ruhsal Sağlık: öz düzenleme becerileri, duygu düzenleme ve ifade etme becerileri, esenlik ve mutluluk, bağımlılıktan uzak durma, olumlu beden algısı geliştirme, bibliyoterapi ve yazma terapisi kavramları. Halk Sağlığı: sağlık kuruluşlarından faydalanma rehberi, salgın hastalıklara karşı farkındalık, halk sağlığına yönelik sorumluluklar, sağlık okuryazarlığı. Spor: spor ve insan, bireysel sporlar ve takım sporları, olimpiyatlar, geleneksel Türk sporları.
DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Bilim ve kültür dili olarak Türkçe, Türkçenin tarihî gelişimi, anlatım gücü, söz varlığı. Türkçenin tarihî gelişimi. Türkü, tekerleme, bilmece, ninni, atasözleri ve deyimler.
BAĞIMSIZLIK YOLU (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Millî Mücadele, fedakârlık, kahramanlık, gazilik, şehitlik, Atatürk. Millî egemenlik, millî kimlik, Cumhuriyet, İstiklâl Marşı.
FARKLI DÜNYALAR (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Kültürler arası ilişkiler, kültür ve gönül coğrafyamızda yer alan devletler. Mutfak Kültürü: farklı ülkelerin mutfak kültürü örnekleri. Tören ve Kutlamalar: farklı ülkelerin tören ve kutlama örnekleri. Giyim: farklı ülkelerin giyim kuşam örnekleri. Halk Dansları: farklı ülkelerin halk dansları örnekleri. Beden Dili: farklı ülkelerde yaşayan insanların kültürlerine özgü beden dili örnekleri. Görgü Kuralları: farklı ülkelerde yaşayan insanların sosyal hayatı içerisindeki görgü kuralları örnekleri. Mimari: farklı ülkelerin yaşam alanı örnekleri. El Sanatları: farklı ülkelerin geleneksel el sanatları örnekleri.
İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> İletişim: etkili iletişim, iletişim becerileri, iletişimin önündeki engeller, iletişimde saygı ve nezaket, etkin bir dinleyici olmak, akranlarla iletişim, akran zorbalığı. Kitle İletişim Araçları: kitle iletişim araçları, kitle iletişim araçlarının geçmişten günümüze değişimi, çevrim içi ortamlarda iletişim.
BİLİM VE TEKNOLOJİ (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Merak duygusu, bilim ve teknolojiye yön veren bilim insanları, teknolojinin insan hayatındaki yeri. Bilim ve gelecek, yapay zekâ kavramı, yapay zekânın diğer disiplinlerle (bilim, sanat, edebiyat vb.) ilişkisi.
LİDER RUHLAR (6. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> Başarılı Türk sporcuları. Başarılı Türk bilim insanları. Başarılı Türk edebiyatçıları ve sanatçıları. Başarılı Türk girişimcileri. <p><i>Aşağıdaki kavramlar tema kapsamında ele alınacak kişiler üzerinden verilecektir:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Girişimcilik: girişimciliği teşvik eden faktörler, girişimci ve başarılı girişimcilerin özellikleri, finansal okuryazarlık, birikim ve tasarruf, zaman yönetimi, planlama.</i> <i>Meslekler: meslekler ve aranan özellikler, mesleki açıdan kendini tanımak, meslek ahlakı.</i> <i>Yaratıcılık: yaratıcılık kavramı, gündelik hayatta yaratıcılık, yaratıcı düşünen insanlar ve ortak özellikleri, yaratıcı düşünme teknikleri, yaratıcı problem çözme, yenilikçilik kavramı, Türk icatları ve mucitler.</i>

HAYAT BOYU GELİŞİM (7. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Gelecek Planlama: motivasyon ve başarı, çalışkanlık, öğrenmeyi öğrenme, öz denetim, öz düzenleme, zaman yönetimi. • Kişisel Gelişim: çatışma yönetimi, karar verme, olumlu bakış açısına sahip olma, öz eleştiri, öz güven, öz saygı. • Erdemler: cömert olmak, dürüstlük, dostluk, merhamet, vefa, bağışlama, dayanışma ve fedakârlık gösterme, iyiliksever olma, gönüllü olma, saygı.
BİR HİLAL UĞRUNA: (7.SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Millî Mücadele, Atatürk, millî egemenlik, İstiklâl Marşı. • Çanakkale, gazilik, şehitlik, kahramanlık.
İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER (7. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı İletişim Ortamları: farklı yaş gruplarıyla iletişim, farklı sosyokültürel ortamlarda iletişim, farklı meslek gruplarıyla iletişim. • Nezaket ve Görgü Kuralları: aile içi iletişimde nezaket; konuşma, dinleme, oturma, kalkma ve yeme içme adabı; toplumsal alanlarda uyulması gereken görgü ve nezaket kuralları; sosyal tesisler, eğlence merkezleri, yeme içme mekânları, piknik ve park alanları gibi halka açık mekânlara özgü görgü ve nezaket kuralları; trafikte ve toplu taşıma araçlarında uyulması gereken görgü ve nezaket kuralları; resmî kurumlarda ve iş hayatında uyulması gereken protokol, görgü ve nezaket kuralları.
TÜRK SANATI (7. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Türk sanatı, klasik Türk sanatı, geleneksel sanatları, mimari, resim, müzik, geleneksel Türk tiyatrosu, halk oyunları. • Türk İslam medeniyetindeki önemli mekânlar ve mimari yapılar.
OKUMA KÜLTÜRÜ (7. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Okuma Dünyası: dil sevgisi, okuma sevgisi, okuma serüveni, okuma alışkanlığı. • Yazın Dünyası: edebî metinler, sözlük kültürü, süreli yayınlar, kitaplar, kütüphaneler. • Okuma Ortamı: dijital okuma (z-kitap, e-kitap vb.). • Okuryazarlık: süresiz metin okuma (kroki, şekil, şema, harita, infografik), çoklu okuryazarlık, sembol ve motif okuma, eleştirel okuryazarlık.
HAK VE SORUMLULUKLAR (7. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Haklar: bireysel haklar, çocuk hakları, haklarını ve özgürlüklerini bilmek ve korumak, hak arama, hakkaniyetli davranmak. • Bireysel Sorumluluk: bireyin kendisine karşı sorumlulukları • Toplumsal Sorumluluk: toplumsal aidiyet, toplumun bireye karşı sorumlulukları, sosyal sorumluluk. • Eşitlik ve Adalet: adalet, özgürlük, eşitlik, fırsat eşitliği, ayrımcılığın engellenmesi, barış ve dünya barışı.
İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Genel Ağ: genel ağın insan hayatındaki yeri ve önemi, genel ağ ve kişisel güvenlik, genel ağ ve bilgiye erişim, çevrim içi ortamlarda iletişim, siber zorbalık, dijital bağımlılık. • Sosyal Medya: sosyal medya ve mahremiyet, sosyal medya ve güvenlik, sosyal medya ve etik, sosyal medya ve türleri, sosyal medya dili (nezaket, saygı). • Dijital İçerik Üretimi: video tasarım platformları, dijital hikâye oluşturma platformları, grafik tasarım platformları, bloglar. • Dijital Yenilikler: bulut teknolojisi, artırılmış gerçeklik, yapay zekâ ve kullanım alanları (bilim, sanat, edebiyat vb.).
VATAN SEVGİSİ (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Atatürk, İstiklâl Marşı, millî irade, millî kimlik, vatanseverlik, gazilik, şehitlik, ülke varlıklarına sahip çıkma. • Sarıkamış Harekâtı, Kut'ül Amare, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü.
DOĞA VE İNSAN (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşadığımız Gezegen: bitkiler, canlılar, hayvan hakları, çevre, dünya, evren, uzay, gezegenler, manzaralar, mevsimler, renkler, yer yüzü, yıldızlar zaman bilinci. • Doğa Olayları: doğal afetlerle yaşamayı öğrenme, doğal afetlere karşı alınacak önlemler, doğal afetler sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler. • Sürdürülebilirlik: temiz suyun ve arıtmanın önemi, erişilebilirlik ve temiz çevre, sürdürülebilir toplulukların önemi, sorumlu üretim ve tüketimin önemi, bilinçli tüketici olma, israftan kaçınma, iklim krizi ve iklim eylemi kavramları, suda ve karada yaşamı korumanın önemi, doğaya saygı, çevre koruma, ekonomik büyüme ve sosyal gelişim, planlı şehirleşme.
TÜRK HİKÂYE GELENEĞİ VE DESTANLARI (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Türk destanlarında yer alan olağanüstü öge, motif ve semboller. • Türk destanlarından örnekler, Dede Korkut Hikâyeleri. • Efsane, halk hikâyesi, hikâye anlatıcılığı, menkıbe, masal.
SANAT VE ESTETİK (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Sanatın doğuşu ve gelişimi. • Sanatın farklı dalları: resim ve heykel, mimari, dans, tiyatro, müzik, sinema. • Sanat eseri okuma: resim/film/kitap/heykel/ mimari yapı/müziği okuma süreci. • Dijital sanat, estetik ve güzellik kavramı, doğa ve estetik, sanat ve estetik, müzecilik, sanal müze.
AKADEMİK DÜŞÜNCE DÜNYASI (8. SINIF)	<ul style="list-style-type: none"> • Düşünme ve Düşünme Türleri: düşünmenin temel kavramları, düşünme ve problem çözme, algoritmik düşünme, analitik düşünme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme. • Bilim: bilimsel bilgi, bilimsel ölçütler, bilimsel etik ilkeleri, sahte bilimi ayırt etme yolları, bilimsel genellemelere ulaşma yolları. • Proje Hazırlama Süreci: problemin belirlenmesi, denence ve soruların sıralanması, planlama, denencelerin sınanması ve sorulara cevap bulunması, ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi, proje sürecinin raporlanması.

Tablo 5. Metin Yapılarının Temalara Göre Dağılımı

5. SINIF

SINIF SEVİYESİ	BECERİLER	1. TEMA	2. TEMA	3. TEMA	4. TEMA	5. TEMA	6. TEMA
5	Dinleme/ İzleme	Kelime ve Cümle Analizi	Öyküleyici Metin Yapısı	Öyküleyici Metin Yapısı	Sıralı/ Kronolojik Metin Yapısı	Sıralı/ Kronolojik Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Okuma	Kelime ve Cümle Analizi	Öyküleyici Paragraf	Öyküleyici Metin Yapısı	Sıralı/ Kronolojik Metin Yapısı	Sıralı/ Kronolojik Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
		Betimleme Paragrafı	Öyküleyici Metin Yapısı				
	Yazma	Serbest Yazma (Kelime ve Cümle Yazma)	Öyküleyici Paragraf	Öyküleyici Metin	Tanıtma Paragrafı	Tanıtma Paragrafı	Sıralı/ Kronolojik Metin
Betimleme Paragrafı		Betimleme Paragrafı					
Konuşma	Serbest Konuşma	Olaya dayalı anlatım	Olaya dayalı anlatım	Tanıtma	Tanıtma	Sıralı/ Kronolojik Anlatı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
		Betimleyici anlatım	Betimleyici anlatım				

6. SINIF

SINIF SEVİYESİ	BECERİLER	1. TEMA	2. TEMA	3. TEMA	4. TEMA	5. TEMA	6. TEMA
6	Dinleme/ İzleme	Açıklayıcı Metin Yapısı	Açıklayıcı Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Karşılaştırma/ Zıtlık Metin Yapısı	Karşılaştırma/ Zıtlık Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Okuma	Açıklayıcı Metin Yapısı	Açıklayıcı Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Karşılaştırma/ Zıtlık Metin Yapısı	Karşılaştırma/ Zıtlık Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Yazma	Açıklayıcı Paragraf	Açıklayıcı Metin	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Karşılaştırma/ Zıtlık Metni	Karşılaştırma/ Zıtlık Metni	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
Konuşma		Bilgilendirici Anlatım	Bilgilendirici Anlatım	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Karşılaştırma/ Zıtlık Anlatıları	Karşılaştırma/ Zıtlık Anlatıları	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı

7. SINIF

SINIF SEVİYESİ	BECERİLER	1. TEMA	2. TEMA	3. TEMA	4. TEMA	5. TEMA	6. TEMA
7	Dinleme/ İzleme	SebeP-Sonuç Metin Yapısı	SebeP-Sonuç Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Problem-Çözüm Metin Yapısı	Problem-Çözüm Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Okuma	SebeP-Sonuç Metin Yapısı	SebeP-Sonuç Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Problem-Çözüm Metin Yapısı	Problem-Çözüm Metin Yapısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Yazma	SebeP-Sonuç Paragrafı İkna Paragrafı	SebeP-Sonuç Metni	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Tartışma Paragrafı Problem-Çözüm Metni	Problem-Çözüm Metni	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Konuşma	SebeP-Sonuç Anlatıları İkna Edici Anlatı	SebeP-Sonuç Anlatıları	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	Tartışmacı Anlatı Problem-Çözüm Anlatısı	Problem-Çözüm Anlatısı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı

8. SINIF

SINIF SEVİYESİ	BECERİLER	1. TEMA	2. TEMA	3. TEMA	4. TEMA	5. TEMA	6. TEMA
8	Dinleme/ İzleme	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Okuma	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Yazma	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı
	Konuşma	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı	İşlenen Metin Yapılarının Tekrarı

1.2.7.2. Metin Seçimine İlişkin Esaslar

1. Metinler insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere, kişisel verilerin gizliliğine, hayvan haklarına aykırılık teşkil edebilecek; doğaya zarar verebilecek unsurlar içermemelidir.
2. Metinlerde millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel ve toplumsal değerlere aykırı unsurlar yer almamalıdır.
3. Metinler, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliği ilkelerine uygun eserlerden seçilmelidir.
4. Derslerde kullanılacak tüm metinler (ana metinler ve etkinliklerde kullanılacak metinler) öğrencilerin sınıf seviyesine, temaya uygun; söz varlıklarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır. Etkinlikler metinlerden hareketle hazırlanmalıdır.
5. Metinler, öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak, onların okur kimliği oluşturabilmelerini sağlayacak türünün iyi örneklerinden seçilmelidir.
6. Türk ve dünya edebiyatından edebî ve kültürel değer taşıyan metinler seçilmelidir.
7. Dünya edebiyatından alınacak metinler, genel kabul görmüş çevirilerden seçilmelidir.
8. Aynı yayınevi tarafından hazırlanan kitaplarda öğrenci seviyesine uygunluk ilkesi dikkate alınarak bir sınıf seviyesi için seçilen metin, başka bir sınıf seviyesinde kullanılmamalıdır. Bu ilke uygulanırken eserden alınan bir bölüm ya da parça değil, eserin genelinin öğrenci seviyesine uygunluğuna dikkat edilmelidir.
9. Bir sınıf seviyesinde aynı yazar ve/veya şairlerin en fazla iki metnine (okuma-dinleme/izleme) yer verilmelidir.
10. Ders kitaplarında ana metinler komisyon veya yazarlar tarafından hazırlanamaz. Ancak ders kitabı yazarı/yazarları tarafından etkinlik metni oluşturulabilir. Orijinal metin kaynakçasında bu metinlerin komisyon tarafından yazıldığı belirtilmelidir.
11. Metinler yazarın/şairin eserlerinden alınmalıdır. Eserin birincil kaynağına ulaşılamadığı durumlarda metinler, güvenilir kaynaklardan (Millî Eğitim Bakanlığı, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu gibi resmî kurumların yayınları ve resmî bağlantılı adreslerinden) alınmalıdır.
12. Metinlerde olumsuz etki oluşturabilecek ifadeler (argo, küfür, hakaret, müstehcenlik, şiddet, zorbalık vb.) metnin bütünlüğünü bozmadan çıkarılmalıdır. Çıkarılan yerler yay ayrıç içinde üç nokta ile gösterilmelidir.
13. Metinlerde anlam bütünlüğünü korumak kaydıyla kısaltma yapılabilir. Metinde alıntılanmayan kısımlar yay ayrıç içinde üç nokta ile gösterilmelidir. Metinde sadece kısaltma yapılmış ancak metnin diğer unsurları değiştirilmemişse metnin sonuna "Kısaltılmıştır." ibaresi yazılmalıdır. Metinde yalnızca yazım ve noktalama değişikliği yapılmışsa "Düzenlenmiştir.", yazım ve noktalama değişikliğinin yanı sıra kısaltma da yapılmışsa "Kısaltılarak düzenlenmiştir." ibaresi yazılmalıdır. Metinde yapılacak değişiklikler kısaltma, yazım ve noktalama ile sınırlı kalmalı, metne herhangi bir ekleme ve metinden herhangi bir çıkarma yapılmamalıdır. Yazım ve noktalama ile ilgili değişiklikler Türk Dil Kurumunun güncel yazım kılavuzu esas alınarak yapılmalıdır.
14. Tamamı derste işlenemeyecek uzunluktaki eserlerde bağlamın yakalanabilmesi için metnin başından eserin seçilen bölümüne kadar olan kısmın kısa özeti verilmelidir.
15. Öğrencide dil zevki ve estetik zevk oluşturacak; onların duygu, düşünce, bilgi ve hayal dünyalarını zenginleştirecek metinlere yer verilmelidir.
16. Biyografi türünden seçilecek metinler kişinin örnek teşkil edebilecek ve ilham verebilecek özelliklerini yansıtmalıdır.
17. Metin içinde yer alan bağımsız ve kendi iç bütünlüğüne sahip şiir, anı, fıkra, anekdot vb. bölümler metin olarak seçilebilir.
18. Ana metnin okuma metni olduğu durumlarda tema ve öğrenme çıktılarına uygun ek dinleme/izleme metni kullanılabilir.
19. Metin seçim kriterlerine uygun olması koşuluyla çoklu ortam öğelerini içeren dijital metinlere yer verilebilir.
20. Metinlerin kuşaklar arası dil birliğine katkısı hakkındaki eserlere uygun temalarda yer verilmelidir.
21. Eserleri kullanılan yazar ve şairlerin (alanda öne çıkmış) biyografilerine de yer verilir. Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılır, öğrenci seviyesine uygun eserlerine yer verilir.
22. Ders kitaplarında Türk Cumhuriyetleri ile Kıbrıs ve Balkan Türkleri edebiyatlarından eserlere de yer verilmelidir.
23. Öğrencilerin ufkunu genişletmek, öğrencilere ilham vermek ve onları cesaretlendirmek için Türkiye'nin günümüze kadarki birikimini ve kazanımlarını, dünyada yankı uyandıran çalışmalarını, görünürlüğünü, yakın dönemin vizyonunu

ve başarılarını temsil eden; ülkemiz kurum ve insanların önemli ve özgün çalışmalarını açıklayan, aralarında dijital içeriklerin de yer aldığı metinlere yer verilmelidir.

24. Bilgilendirici metinlerdeki içerik güncel olmalıdır.

1.2.7.3. Metin Türlerine Yönelik Açıklamalar

Türkçe ders kitaplarına alınacak türlerin sınıf seviyesine göre dağılımını gösteren bilgilere Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6. Metin Türlerinin Sınıf Seviyesine Göre Dağılımı

Bilgilendirici Metinler	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Anı	+	+	+	+
Belgesel			+	+
Blog/Vlog			+	+
Deneme			+	+
Dilekçe	+	+		
E-posta	+	+	+	+
Efemera (koleksiyon değeri olan metinler: pul, afiş, poster, harita vb.)	+	+	+	+
Fıkra			+	+
Form	+	+	+	+
Gezi yazısı	+	+	+	+
Grafik simge (bilgilendirici, yasaklayıcı, uyarıcı, yönlendirici)	+	+	+	+
Günlük	+	+		
Günlük metinler (bilet, fatura, davetiye vb.)	+	+	+	+
Haber metni	+	+	+	+
Hiper metin	+	+	+	+
İlk gösterim filmi (fragman)	+	+	+	+
İnfografik	+	+	+	+
Makale				+
Mektup	+	+		
Özlü söz (atasözü, deyim, vecize)	+	+	+	+
Aforizma/motto			+	+
Portre/öz geçmiş/biyografi/ otobiyografi	+	+	+	+
Rapor-tutanak				+
Reklam/kamu spotu/duyuru	+	+	+	+
Sosyal medya mesajları	+	+	+	+
Söyleşi			+	+
Röportaj, mülakat			+	+
Tartışma, münazara			+	+
Yönerge metinleri	+	+	+	+

Şiir	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Şiir	+	+	+	+
Türkü/şarkı	+	+	+	+
Mani	+	+	+	+

Öyküleyici Metinler	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
Çizgi roman	+	+	+	+
Destan	+	+	+	+
Efsane	+	+	+	+
Fabl	+	+	+	+
Fıkra	+	+	+	+
Karikatür	+	+	+	+
Masal	+	+	+	+
Öykü (basılı veya dijital)	+	+	+	+
Roman	+	+	+	+
Tiyatro	+	+	+	+

Programda yer alan metin sınıflaması; öyküleyici, bilgilendirici, şiir şeklinde belirlenmiştir. Bu sınıflamanın amacı metin türleri arasındaki hareket alanını geniş tutarak metin çeşitliliğini artırmaktır.

1.2.8. Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Esaslar

Sınıf içi değerlendirmenin temel amacı öğretim sürecini desteklemektir. Bu yönüyle sınıf içi değerlendirme; öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek öğrenme ihtiyaçlarına karar vermek, öğrenme sürecini desteklemek, öğrenme içeriğine karar vermek, öğrenme ve öğretme stratejilerine yönelik bakış açılarını değiştirmek için temel bir araçtır. Böylelikle ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme sürecine ve öğrenmenin niteliğine olan olumlu katkısı ile öne çıkan ve sınıf içi değerlendirmenin temel unsurlarından olan geliştirici (biçimlendirici) değerlendirme çerçevesinde, alışılmış dar kapsamından çıkarılıp daha geniş bir uygulama alanına taşınmış olur.

Ölçme ve değerlendirme sürecinin tasarlanması ve yürütülmesi sürecinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

1. Tasarlanan ölçme ve değerlendirme araçları açık ve anlaşılır olmalıdır.
2. Ölçme ve değerlendirme araçları öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır.
3. Tasarlanan ölçme ve değerlendirme araçları farklı değerlendirme görev biçimlerini içermelidir. Bu yönüyle geleneksel görev biçimlerinin (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, kısa yanıtı soru vb.) yanında öğrencinin farklı bilişsel alanlarını etkin kılan, öğretim sürecinin bütününde öğrenme çıktısının pekiştirilmesi ve değerlendirilmesini sağlayan farklı görev biçimlerine (serbest çağrışım, bilgi aktarımı, ağ dizge vb.) dengeli bir biçimde yer vermelidir.
4. Değerlendirme sürecinde öğrencilerin öz, akran ve grup değerlendirme yapabilmelerine olanak tanınmalıdır. Bu süreçte öğretmen, öğrencilerin amacın dışına çıkmaması için onlara öğrenme çıktılarının değerlendirilebilmesini sağlayacak ölçütler ve yapılandırılmış araçlar sağlamalıdır. Böylece öğrencinin mevcut durumu ile hedef arasındaki boşluğu dolduracak şekilde yönlendirmeler (geri bildirim) yapılabilir.
5. Öğretim sürecinin herhangi bir anındaki kesit yerine sürece yayılan geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmenin temel bileşeni geri bildirimdir. Öğretmen değerlendirme sürecinde öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeli, bunları öğrencilere ve/veya velilere ölçme ve değerlendirme araçlarını kanıt göstererek betimleyici geri bildirim olarak sunmalıdır.
6. Nitelikli geri bildirim; yargılayıcı olmayan, destekleyici ve zamanında olmalıdır. Geri bildirim süreci odaklı olması uygundur. Süreç değerlendirmesi üzerine geri bildirim verilirken bahis konusu "öğrenci" değil, "değerlendirme görevi" olmalıdır. Bir örnekle açıklamak gerekirse öğrencinin izlemeye seçip uygulamış olduğu bir strateji için "Uygun stratejiyi seçtin ve bunu çok güzel uyguladın." demek yerine "Uygun stratejiyi seçme ve bunu uygulama biçimin kurallara uyuyor." denmelidir. İkinci geri bildirimde odaklanılan öğrenci değil, onun strateji seçimi ve bunu uygulayışıdır. Böylece öğrencinin seçtiği veya uyguladığı strateji uygun olmadığı zaman da öğrenci kendisinin eleştirildiğini değil, stratejiyi seçme veya uygulayış biçiminin irdelendiğini hissedecektir. Ayrıca geri bildirimler, öğrencinin geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmeye ve Türkçe dersine yönelik olumlu algılarının gelişimine de zemin hazırlayacaktır.
7. Okuma ve dinleme/izleme becerileri çoktan seçmeli, serbest çağrışım, özetleme gibi dolaylı değerlendirme görev biçimleri ile değerlendirilebilir. Konuşma ve yazma becerilerinin değerlendirilmesinde doğrudan üretim içeren değerlendirme görev biçimlerinden yararlanılabilir. Konuşma becerisinde üretim içeren öykü oluşturma/öykü tamamlama, görselden hareketle sözlü metin oluşturma, canlandırma vb. doğrudan değerlendirme araçları verilir. Yazma becerisinde belge doldurma, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, elektronik posta yazma, dilekçe yazma, öykü yazma/tamamlama gibi çalışmalar ölçme ve değerlendirme amacıyla da kullanılır.
8. Öğrenci sınıf içi öğrenme sürecinde karşılaşmadığı bir değerlendirme görev biçimiyle sonuç değerlendirme sürecinde karşılaştığında, o görev biçimi işlem basamaklarını tanımadığından başarısız olabilir. Bu yüzden sonuç değerlendirmede öğrencinin tanıdığı değerlendirme görev biçimleri kullanılmalıdır.
9. Türkçe dersinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçlarıyla ilgili örneklere Ek 2'de ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

1.2.9. Farklılaştırma Uygulamalarına İlişkin Esaslar

Farklılaştırma etkinlikleri öğrenme çıktılarından hareketle hazırlanır. Her bir öğrenme yaşantısının sonunda destekleme ve zenginleştirmeye yönelik birden fazla etkinlik önerilmiştir. İmkânlara, öğrencinin düzeyi, ilgi ve ihtiyaçlarına göre bu etkinliklerden biri yapılır.

1.2.9.1. Zenginleştirme

Öğrenme çıktılarına yönelik etkinlikler; programın temel bileşenlerini oluşturan Türkçe alan becerileri, kavramsal beceri-

ler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerlerde gerekli yetkinliğe sahip ileri düzeydeki öğrenciler için genişletilmeli ve derinlemesine öğrenme fırsatı sunacak şekilde ele alınmalıdır.

İçerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamları; öğrencilerin yetenek düzeyleri dikkate alınarak ileri düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını geliştirecek şekilde zenginleştirilmelidir. Bu bağlamda öğrencilere çalışmalar sırasında kendi sorumluluklarını üstlenebilecekleri, sürece liderlik edebilecekleri görevler verilmeli; dijital araçlar ve uygulamalardan da yararlanarak eleştirel bakış açısı ile yaratıcılıklarını kullanabilecekleri ürünler ortaya koymaları sağlanmalıdır.

Öğrencilerin etkinlikler yoluyla bir ürünü (yazılı ya da görsel bir metin vb.) çeşitli ölçütlere göre eleştirebilmesi, takdir edebilmesi, değerlendirebilmesi, üründeki tutarsızlıkları, güçlü ve zayıf yönleri belirleyebilmesi sağlanmalıdır.

Öğrencilerin dinledikleri/izledikleri ya da okuduklarını "özgün" bir bakış açısıyla yorumlayabilmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.

Öğrencilerin oluşturdukları yazılı ve sözlü metinlerde "özgün" bir üsluba sahip olmalarını sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.

Öğrencilerin eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini ortaya koymaları ve özgün bir bakış açısına sahip olmaları için demokratik bir ortam oluşturulmalıdır.

Öğrencilerin bilimsel düşünme ve akademik bakış açısı edinmeleri amacıyla Türkçe, Türk kültürü ve iletişim ihtiyaçları ile ilgili sosyal hayat içerisinde karşılaşılabilecek durumlara yönelik somut problem ya da olgulara dayalı projeler üretmeleri sağlanmalıdır.

Türkçe derslerinde zenginleştirme uygulamalarına yönelik etkinlik örneklerine öğrenme yaşantılarında yer verilmiştir. Öğretmen ve ders kitabı yazarları bu etkinlik örneklerinden yararlanabilecekleri gibi öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak tema kapsamındaki konu başlıklarıyla ilgili farklı etkinlikler oluşturabilirler.

1.2.9.2. Destekleme

Türkçe derslerinde destekleme kapsamındaki uygulamalarda; öğrencilerin gereksinim durumları ve düzeyleri dikkate alınarak içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamına yönelik uyarlamalar yapılmalıdır.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şematik düzenleyiciler sunularak öğrencilerin dinleme/izlemeye veya okumaya yönelik amaç oluşturmaları sağlanabilir.

Dinleme/izleme ve okuma metinlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için anahtar kelimeler listelenebilir; konu ve kavramlar, görseller ve şematik düzenleyiciler ile somutlaştırılabilir.

Dinleme/izleme etkinliklerinde öğretim süreci sesli kitaplar ve alt yazılı videolar ile desteklenebilir.

Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin konu içeriği üzerinde düşünmesine ve cevap vermesine yönelik sorular sorulabilir; görsel, tablo, grafik, şematik düzenleyiciler vb. kullanılarak sözlü iletişim becerilerinin geliştirilmesi için uygun ortamlar oluşturulabilir.

Kukla oynatımı, drama çalışmaları gibi etkinliklerle öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesi için uygun fırsatlar sunulabilir.

Öğrencilerin dinlediklerini anlayabilmelerini değerlendirmek için metinlerde yer alan ana fikri buldurma, hikâye unsurlarını (şahıs/varlık kadrosu, zaman, mekân, olay örgüsü ve çıkarılacak ders) ifade etmesini sağlama, çıkarım yapma, metnin bağlamından hareketle sonrasına ilişkin tahminde bulunma gibi etkinlikler yapılabilir.

Öğrencilerin okuduklarını anlama durumlarını değerlendirmek için metni kendi cümleleriyle anlatmaları, metne yönelik soru oluşturmaları ve yöneltilen soruları cevaplandırmaları istenebilir.

Yazma etkinliklerinde öğretmen öğrenciye model olmalıdır.

Yazma süreci öğrenci ile birlikte planlanmalı, yazma taslağı oluşturulmalı, yazılan metinler gözden geçirilip geri bildirim verilmeli ve metinler uygun ortamlarda paylaşılmalıdır.

Tema kapsamında yapılan etkinliklerde performans düzeyi yüksek akranları ile iş birlikli ortamlar oluşturularak etkileşim ve gözlem yoluyla öğrenme fırsatları verilir. Süreç öğretmen tarafından izlenmeli ve gerekli yerlerde öğrenciye rehberlik edilmelidir.

Türkçe derslerinde destekleme uygulamalarına yönelik etkinlik örneklerine öğrenme yaşantılarında yer verilmiştir. Öğretmen ve ders kitabı yazarları bu etkinlik örneklerinden yararlanabilecekleri gibi öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak tema kapsamındaki konu başlıklarıyla ilgili farklı etkinlikler oluşturabilirler.

1.3. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ TEMA ÖĞRENME ÇIKTI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Temalara Yönelik Öğrenme Yaşantıları tablolarında 5-8. sınıf Türkçe dersi öğrenme çıktılarının sınıf seviyesi ve temalara göre dağılımı yer almaktadır. Her temada yer verilmesi gereken zorunlu öğrenme çıktıları gösterilmiştir. Böylece aynı sınıf seviyesinde eğitim alan öğrencilerin aynı öğrenme çıktılarına yönelik öğrenme yaşantılarını deneyimlemesi mümkün kılınacaktır. Ayrıca ders kitaplarında da tema ve öğrenme çıktılarının aynı sırayla işlenmesi sağlanacaktır.

Temada belirtilen zorunlu öğrenme çıktılarının yanı sıra ihtiyaç duyulan diğer öğrenme çıktıları tema ve sınıf seviyesi ilerledikçe öğretmenler veya kitap yazarları tarafından verilir.

Tablo 7. 5. Sınıf Tema Öğrenme Çıktı Sayısı ve Süre Tablosu

5. SINIF

TEMA ADI	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre		
		Ders Saati	Atölye Çalışması (Üretim, Film-Kitap Atölyesi)	Yüzde Oranı (%)
1. TEMA OYUN DÜNYASI	22	34	1	16
2. TEMA ATATÜRK'Ü TANIMAK	14	33	2	16
3. TEMA DUYGULARIMI TANIYORUM	16	32	2	16
4. TEMA GELENEKLERİMİZ	15	33	1	16
5. TEMA İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER	16	32	2	16
6. TEMA SAĞLIKLI YAŞIYORUM	17	32	2	16
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*			10	4
TOPLAM		100	216	100

Tablo 8. 6. Sınıf Tema Öğrenme Çıktı Sayısı ve Süre Tablosu

6. SINIF

TEMA ADI	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre		
		Ders Saati	Atölye Çalışması (Üretim, Film-Kitap Atölyesi)	Yüzde Oranı (%)
1. TEMA DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ	26	34	1	16
2. TEMA BAĞIMSIZLIK YOLU	21	33	2	16
3. TEMA FARKLI DÜNYALAR	18	32	2	16
4. TEMA İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER	11	33	1	16
5. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ	12	32	2	16
6. TEMA LİDER RUHLAR	12	32	2	16
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*			10	4
TOPLAM		100	216	100

Tablo 9. 7. Sınıf Tema Öğrenme Çıktı Sayısı ve Süre Tablosu

7. SINIF

TEMA ADI	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre		Yüzde Oranı (%)
		Ders Saati	Atölye Çalışması (Üretim, Film-Kitap Atölyesi)	
1. TEMA HAYAT BOYU GELİŞİM	23	28	1	16
2. TEMA BİR HİLAL UĞRUNA	21	26	2	16
3. TEMA İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER	16	26	2	16
4. TEMA TÜRK SANATI	18	28	1	16
5. TEMA OKUMA KÜLTÜRÜ	15	26	2	16
6. TEMA HAK VE SORUMLULUKLAR	10	26	2	16
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*			10	4
TOPLAM	103		180	100

Tablo 10. 8. Sınıf Tema Öğrenme Çıktı Sayısı ve Süre Tablosu

8. SINIF

TEMA ADI	Öğrenme Çıktı Sayısı	Süre		Yüzde Oranı (%)
		Ders Saati	Atölye Çalışması (Üretim, Film-Kitap Atölyesi)	
1. TEMA İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER	23	28	1	16
2. TEMA VATAN SEVGİSİ	22	26	2	16
3. TEMA DOĞA VE İNSAN	19	26	2	16
4. TEMA TÜRK HİKÂYE GELENEĞİ VE DESTANLARI	15	28	1	16
5. TEMA SANAT VE ESTETİK	14	26	2	16
6. TEMA AKADEMİK DÜŞÜNME DÜNYASI	10	26	2	16
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*			10	4
TOPLAM	103		180	100

* Zümre Öğretmenler Kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan; okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, oyun, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

Türkçe ders kitaplarının forma sayısı ve ebadıyla ilgili bilgilere Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11. Türkçe Ders Kitabı Forma Sayıları ve Kitap Ebadı

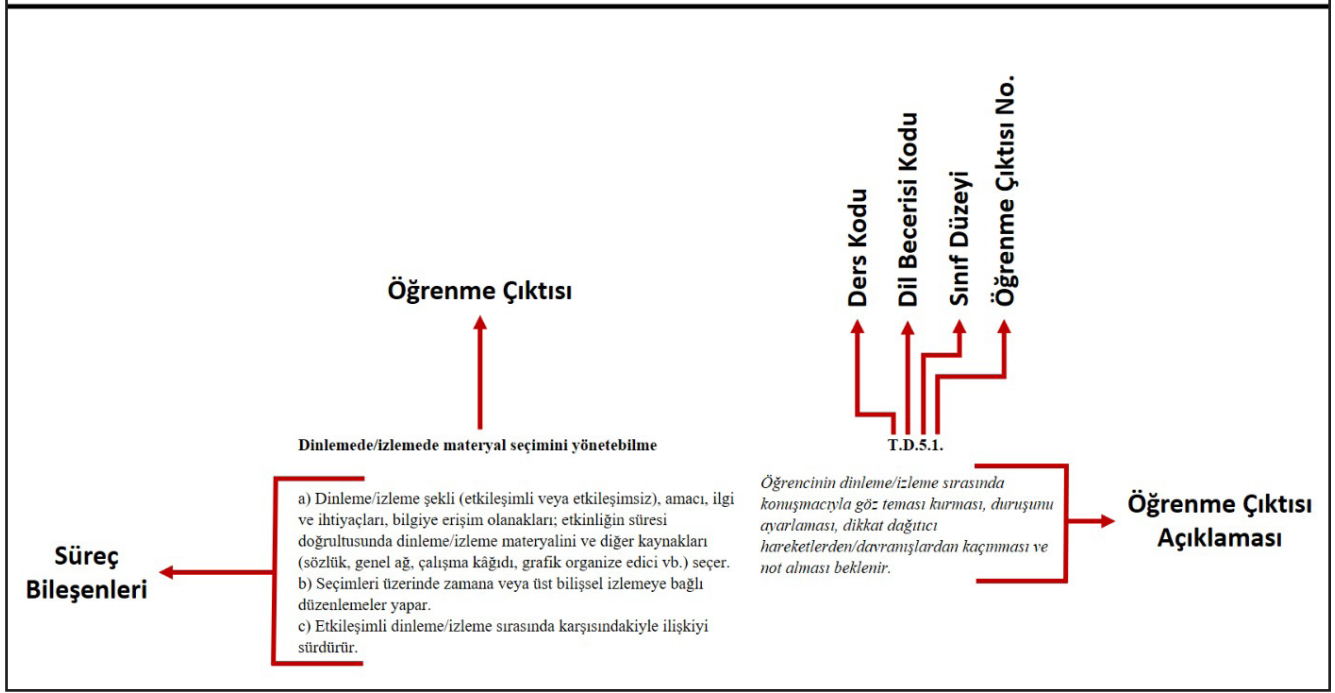
Sınıf Düzeyi	En Az - En Fazla Forma Sayısı	Ebadı
5. Sınıf	19-21	19,5 cm x 27,5 cm
6. Sınıf	19-21	19,5 cm x 27,5 cm
7. Sınıf	19-21	19,5 cm x 27,5 cm
8. Sınıf	19-21	19,5 cm x 27,5 cm

1.5. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

1.5.1. Öğrenme Çıktılarının Yapısı

Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme çıktıları her sınıf düzeyi için dil becerileri (dinleme/izleme, okuma, konuşma, yazma) kapsamında gruplandırılmıştır. Öğrenme çıktıları yapısı şu şekildedir:

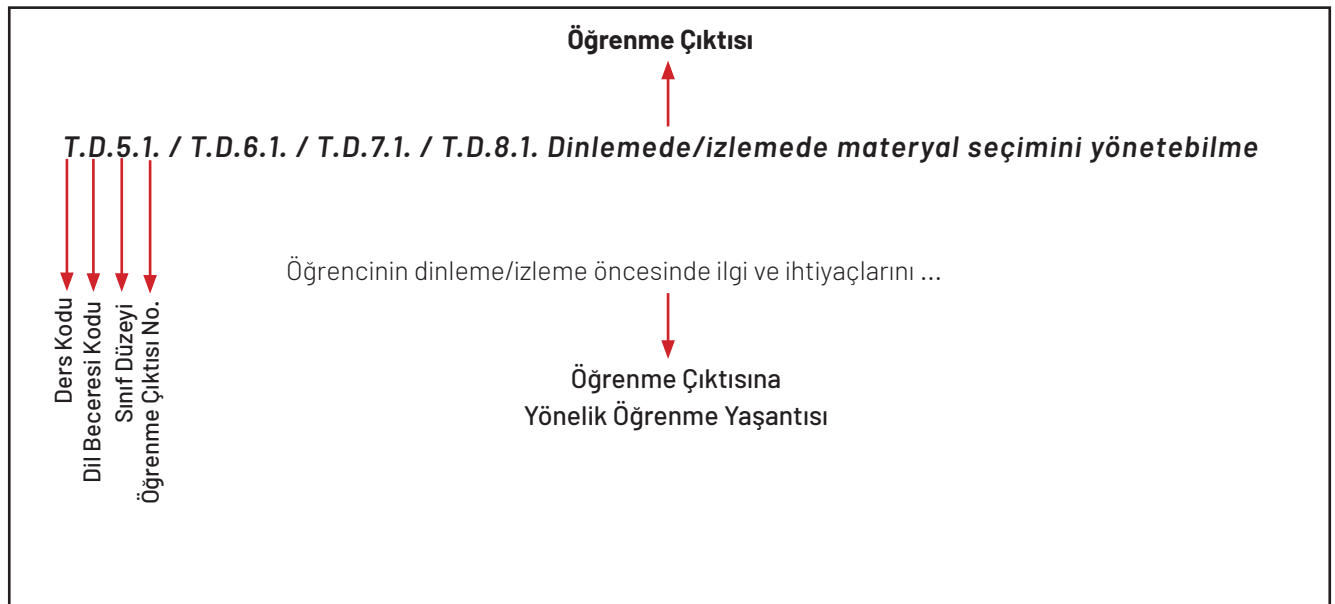
Şekil 1: Öğrenme Çıktılarının Yapısı

1.5.2. Öğrenme Çıktılarına Yönelik Öğrenme Yaşantıları Çerçevesi'nin Yapısı

Öğrenme yaşantıları bölümünde kullanılmak üzere öğrenme yaşantılarına yönelik öğrenme çıktıları yaşantı çerçevesi (Tablo 13) oluşturulmuştur. Öğrenme yaşantılarında gereksiz tekrarı önlemek ve bu tabloya atıf yapabilmek için de öğrenme çıktılarına ayrı bir kod verilmiştir. Bu kodlamanın yapısı şu şekildedir:

Şekil 2: Öğrenme Çıktılarına Yönelik Öğrenme Yaşantıları Çerçevesi'nin Yapısı

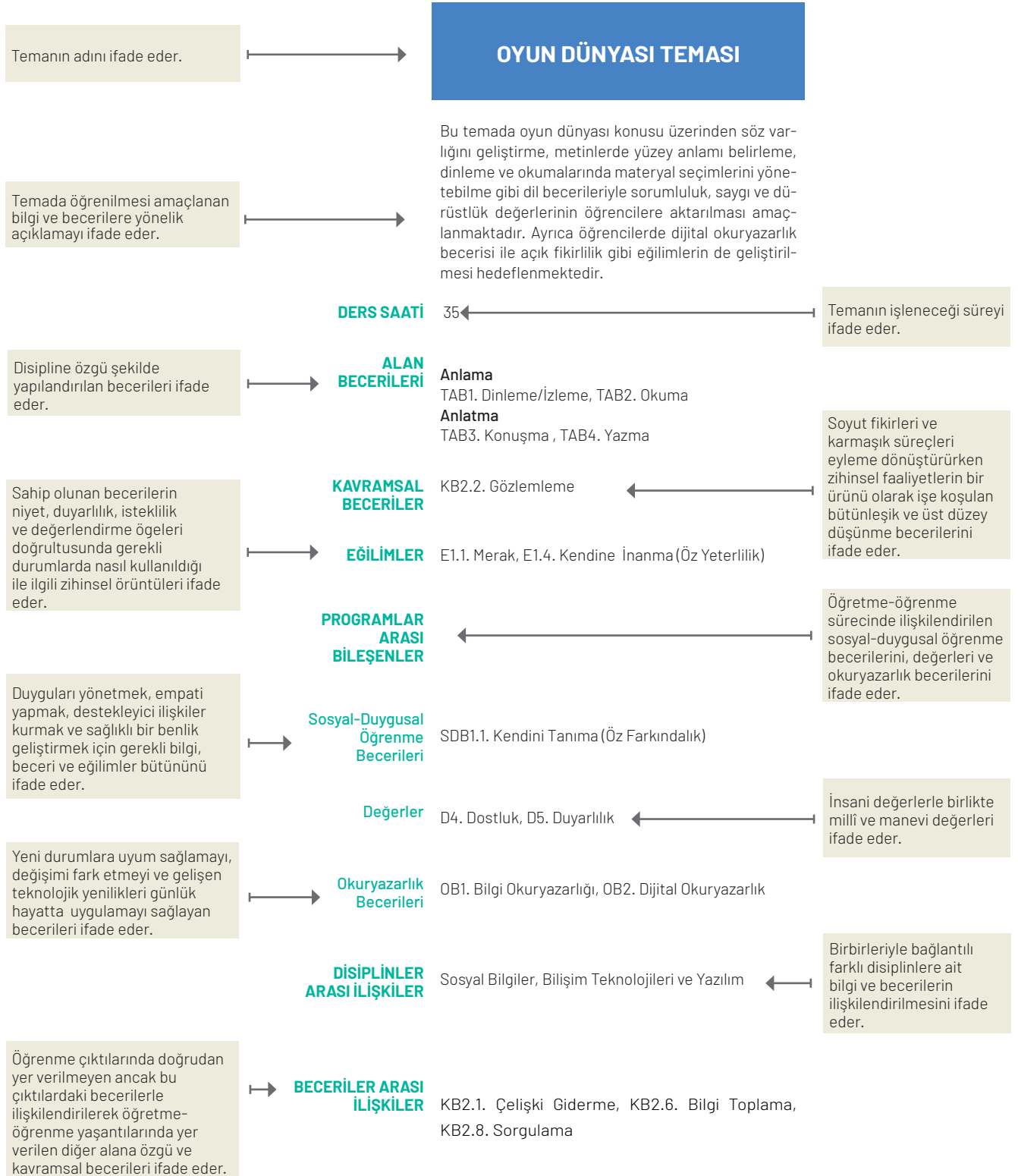

1.5.3. Temalara Yönelik Öğrenme Yaşantılarının Yapısı

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir.

Programda temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Şekil 3: Temalara Yönelik Öğrenme Çıktılarının Yapısı

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciyi kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI

Dinleme/İzleme

T.D.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme

Konuşma

T.K.1. Konuşma sürecini yönetebilme

Yazma

T.Y.1. Yazma sürecini yönetebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Materyal seçmek
Yüzey anlam

Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Disipline ait başlıca genelleme, ilke veya anahtar kavramları ifade eder.

Genellemeler, İlkeler Anahtar Kavramlar

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, cümle tamamlama, boşluk doldurma/açık uçlu soru, sözcük ilişkilendirme, öz değerlendirme görevleri kullanılabilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıkları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğretme-öğrenme sürecini ifade eder.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin sınıf seviyesine uygun dil becerileri ve söz varlığına sahip oldukları kabul edilmektedir.

Önceki öğretme-öğrenme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanabilir.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme" ve "Metnin yüzey anlamını belirleyebilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda derin anlamın belirlenmesiyle ilişkilendirilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğretme-öğrenme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin oyun dünyasına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.

FARKLIlaştırma

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren uygulamaları ifade eder.

Zenginleştirme

Temadan hareketle özgün bir oyun (kutu oyunu, kâğıt kalem, sokak oyunu, temel kodlamaya dayalı dijital oyunlar vb.) tasarlanması ve tasarlanan oyunun sınıfta ya da uygun ortamlarda tanıtılması istenebilir.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin çeşitli uygulamaları ifade eder

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış uygulamaları ifade eder.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenebilir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilebilir.

Programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ORTAOKUL TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

Bu bölümde öğrenme çıktıları, süreç bileşenleri ile sınıf düzeyine ait temalar yer almaktadır.

2.1. ÖĞRENME ÇIKTILARI, SÜREÇ BİLEŞENLERİ VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme çıktıları; dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine göre gruplandırılarak sınıf seviyelerine göre verilmiştir. Öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için takip edilmesi gereken süreç, ilgili öğrenme çıktısının altında süreç bileşenlerinde belirtilmiştir. Her bir öğrenme çıktısı kavramsal beceriler ve alan becerileri ile her bir becerinin süreç bileşenlerine dayalı olarak hazırlanmıştır.

Öğretme-öğrenme uygulamalarının temel amacı öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşmasıdır. Öğrenme çıktılarının oluşturulmasında alan becerileri ve kavramsal becerilerden yararlanılmıştır.

Türkçe dersinin bir beceri dersi olması sebebiyle öğrenme çıktıları 5-8. sınıf seviyelerinde sarmal bir yapı oluşturmaktadır. Söz konusu yapı bazı öğrenme çıktılarının sınıf seviyelerinde tekrar etmesini gerekli kılmaktadır. Bu tekrarın öğrenme yaşantılarını yoğun hâle getirmesini önlemek amacıyla her bir öğrenme çıktısının işe koşulmasına yönelik öğrenme yaşantıları oluşturulmuştur. Bu yaşantılar, Öğrenme Çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi başlıklı tabloda sunulmuştur. Tabloda her bir öğrenme çıktısının öğrenme yaşantısına dönüştürülmesinde alan becerileri ve kavramsal becerilerin süreç bileşenlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri öğrenme yaşantılarına yerleştirilmiştir. Öğrenme Çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi başlıklı tablo, her sınıf seviyesine göre hazırlanan öğrenme yaşantılarının ön bölümünde yer almaktadır. İlgili öğrenme çıktısının öğrenme yaşantısında yer alması durumunda söz konusu tabloya atıfta bulunulmuştur.

Tablo 12. Öğrenme Çıktıları, Süreç Bileşenleri ve Açıklamalar

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/İZLEME				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ				
ÖĞRENME ÇIKTISI SİNIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
5	6	7	8	
<p>Dinleme/izlemede materyal seçimini yönetebilme</p> <p>a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları, bilgiye erişim olanakları; etkinliğin süresi doğrultusunda dinleme/izleme materyalini ve diğer kaynakları (söz, ses, görüntü, sesli materyal vb.) seçer.</p> <p>b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.</p> <p>c) Etkileşimli dinleme/izleme sırasında karşısındakiyle ilişkiyi sürdürür.</p>	<p>T.D.5.1.</p> <p>Öğrencinin dinleme/izleme sırasında konuşmacıyla göz teması kurması, duruşunu ayarlaması, dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınması ve not alması beklenir.</p>	<p>T.D.7.1.</p> <p>Öğrencinin dinleme/izleme sırasında konuşmacıyla göz teması kurması, duruşunu ayarlaması, dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınması, not alması ve anlamadığı bölümlerle ilgili soruları uygun zamanda sorması beklenir.</p>	<p>T.D.8.1.</p> <p>Öğrencinin dinleme/izleme sırasında konuşmacıyla göz teması kurması, duruşunu ayarlaması, dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınması, not alması, empati kurması, yansıtma yapması ve anlamadığı bölümlerle ilgili soruları uygun zamanda sorması beklenir.</p>	
<p>Dinleme/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme</p> <p>a) Dinleme/izleme şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, ilgi ve ihtiyaçları; materyalin özellikleri ve etkinliğin süresi doğrultusunda kullanacağı strateji ve yöntemleri seçer.</p> <p>b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.</p>	<p>T.D.5.2.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilişsel Stratejiler: Ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma; metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (öyküleyici metin yapısı, sıralı/kronolojik metin yapısı), tahmin etme, görselleştirme, çıkarım yapma; özeltme</p> <p>Üst Bilişsel Stratejiler: Üst bilişsel izleme</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda, aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici dinleme/izleme. Bu yöntemler kullanılırken ihtiyaç duyulması hâlinde yöntemin kullanımına ilişkin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.</p>	<p>T.D.7.2.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilişsel Stratejiler: Metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (sebebe-sonuç metin yapısı ve problem-çözüm metin yapısı).</p> <p>Önceki sınıf seviyelerinde öğretimi yapılan tüm stratejilerin kullanımını sağlar.</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda, aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, yaratıcı, eleştirilerek dinleme/izleme. Bu yöntemler kullanılırken ihtiyaç duyulması hâlinde yöntemin kullanımına ilişkin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.</p>	<p>T.D.8.2.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Önceki sınıf seviyelerinde öğretimi yapılan tüm stratejilerin kullanımını sağlar.</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda, aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, yaratıcı, eleştirilerek dinleme/izleme. Bu yöntemler kullanılırken ihtiyaç duyulması hâlinde yöntemin kullanımına ilişkin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.</p>	
<p>Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içerğine yönelik tahminde bulunabilme</p> <p>a) Dinleyeceğinin/izleyeceğinin başlık, görsel ve/veya belirli bir bölümünden hareketle içerikle ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir.</p> <p>b) İçerik veya sonraki bölümlerle ilgili mantıklı tahminde bulunur.</p> <p>c) Tahmininin doğruluğunu kontrol edip yargıya ulaşır.</p>	<p>T.D.6.3.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilişsel Stratejiler: Metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (açıklayıcı metin yapısı ve karşılaştırmalı metin yapısı), soru sorma</p> <p>Üst Bilişsel Stratejiler: Üst bilişsel kontrol, öz değerlendirme</p> <p>Önceki sınıf seviyesinde öğretimi yapılan tüm stratejilerin kullanımını sağlar.</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda, aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici dinleme/izleme.</p>	<p>T.D.7.3.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilişsel Stratejiler: Metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (sebebe-sonuç metin yapısı ve problem-çözüm metin yapısı).</p> <p>Önceki sınıf seviyelerinde öğretimi yapılan tüm stratejilerin kullanımını sağlar.</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, yaratıcı dinleme/izleme. Bu yöntemler kullanılırken ihtiyaç duyulması hâlinde yöntemin kullanımına ilişkin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.</p>	<p>T.D.8.3.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Önceki sınıf seviyelerinde öğretimi yapılan tüm stratejilerin kullanımını sağlar.</p> <p>Dinleme/izleme etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda aşağıdaki yöntemler ele alınır: Not alarak, katımlı, katlımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, yaratıcı dinleme/izleme. Bu yöntemler kullanılırken ihtiyaç duyulması hâlinde yöntemin kullanımına ilişkin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.</p>	

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/İZLEME			
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7
Öğrenme çıktısı ve süreç bileşenleri	T.D.5.4.	T.D.6.4.	T.D.7.4.
Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme a) Dinlediğini/izlediğini bağlamından söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir. b) Söz varlığı unsurlarının anlamına ilişkin mantıklı tahminde bulunur. c) Tahminin doğruluğunu kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları vb.), ebeveyn veya öğretmenden yardım alarak kontrol edip yargıya ulaşır.	T.D.5.5.	T.D.6.5.	T.D.7.5.
Dinlediğini/izlediğini yitiz anlamını belirleyebilme a) Dinlediği/izlediği ve ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar. b) Dinlediğinde/izlediğinde doğrudan verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilemek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirler. c) Uygun durumlarda, iletlen mesajın gerektirdiği tepkiyi verir.	T.D.5.6.	T.D.6.6.	T.D.7.6.
Görselle iletlen anlamı belirleyebilme a) Görseldeki unsurlardan hareketle anlama ilişkin ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar. b) Görselde doğrudan ve/veya örtük olarak iletlen mesajı çıkarım yoluyla belirler. c) Gerektiğinde görselle iletlen mesajı uygun tepkiyi verir.	T.D.5.7.	T.D.6.7.	T.D.7.7.
Dinlediğini/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme a) Dinlediğini/izlediğinin sınırlı bir bölümünden kanıt toplayıp ön bilgilerle ilişkilendirir. b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar. c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.	T.D.5.8.	T.D.6.8.	T.D.7.8.
Dinlediğini/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme a) Dinlediğini/izlediğinin bütününden kanıt toplayıp ön bilgilerle ilişkilendirir. b) İlişkilendirmeden hareketle çıkarım yapar. c) Bir yargıya vararak gerektiğinde tepki verir.	T.D.8.4.	T.D.8.5.	T.D.8.6.
Dinlediğini/izlediğinin yardımcı düşünce unsurlarını belirler. Dinlediğini/izlediğinin sınırlı bölümünde geçen bir düşünce veya olaydan hareketle doğrudan verilmeyen nedeni, koşullu amacı, sonucunu, ihtimali, gerçekleşmemiş beklentiyi, tahmin ve gereklilikleri; kahramanın amacını, belirli bir davranışının sebebinin, anlık duygu ve düşüncesinin arkasındaki niyeti çıkarım yoluyla bulur. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunar.	T.D.8.4.	T.D.8.5.	T.D.8.6.
Dinlediğini/izlediğinin yardımcı düşünce unsurlarını belirler. Dinlediğini/izlediğinin sınırlı bölümünde geçen bir düşünce veya olaydan hareketle doğrudan verilmeyen nedeni, koşullu amacı, sonucunu, ihtimali, gerçekleşmemiş beklentiyi, tahmin ve gereklilikleri; kahramanın amacını, belirli bir davranışının sebebinin, anlık duygu ve düşüncesinin arkasındaki niyeti çıkarım yoluyla bulur. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunar.	T.D.8.4.	T.D.8.5.	T.D.8.6.
Dinlediğini/izlediğinin yardımcı düşünce unsurlarını belirler. Dinlediğini/izlediğinin sınırlı bölümünde geçen bir düşünce veya olaydan hareketle doğrudan verilmeyen nedeni, koşullu amacı, sonucunu, ihtimali, gerçekleşmemiş beklentiyi, tahmin ve gereklilikleri; kahramanın amacını, belirli bir davranışının sebebinin, anlık duygu ve düşüncesinin arkasındaki niyeti çıkarım yoluyla bulur. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunar.	T.D.8.4.	T.D.8.5.	T.D.8.6.

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/ZİLEME				
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7	8
<p>Dinlediğini/zilediğini kendi içinde karşılaştırabilme</p> <p>a) İçeriğin farklı bölümlerindeki karşılaştırılabilir unsurlara (duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı vb.) ilişkin özellikleri belirler.</p> <p>b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.</p> <p>c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.</p>	<p>T.D.5.9.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırır.</p>	<p>T.D.6.9.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırır.</p>	<p>T.D.7.9.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırır.</p>	<p>T.D.8.9.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırır.</p>
<p>Dinledikleri/ziledikleri arasında karşılaştırma yapabile</p> <p>a) Dinlediklerindeki/zilediklerindeki karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikleri belirler.</p> <p>b) Belirlenen özelliklerden hareketle benzerlikleri listeler.</p> <p>c) Belirlenen özelliklerden hareketle farklılıkları listeler.</p>	<p>T.D.5.10.</p> <p>Dinlediklerinin/zilediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, iler sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) karşılaştırır.</p>	<p>T.D.6.10.</p> <p>Dinlediklerinin/zilediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, iler sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) karşılaştırır.</p>	<p>T.D.7.10.</p> <p>Dinlediklerinin/zilediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, iler sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) karşılaştırır.</p>	<p>T.D.8.10.</p> <p>Dinlediklerinin/zilediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, iler sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) karşılaştırır.</p>
<p>Dinlediğindeki/zilediğindeki unsurları sınıflandırabilme</p> <p>a) Sınıflandırma ölçütlerini belirler.</p> <p>b) Dinlediğindeki/zilediğindeki unsurları belirlediği ölçütlere göre ayırır.</p> <p>c) Ayırılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.</p> <p>d) Tasniflerini ölçütlerden hareketle adlandırır/etiketler.</p>	<p>T.D.5.11.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.D.6.11.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.D.7.11.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.D.8.11.</p> <p>Dinlediğindeki/zilediğindeki geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>
<p>Dinlediğini/zilediğini yorumlayabilme</p> <p>a) Dinlediğindeki/zilediğindeki olay, konu, durum vb.ni inceler.</p> <p>b) Dinlediğindeki/zilediğindeki olay, konu, durum vb.ni yazanın, dinleyicinin veya bunların arasında bir başkasının bakış açısını dikkate alıp genişleterek veya daraltarak dönüştürür.</p> <p>c) Dinlediğindeki/zilediğindeki olay, konu, durumu vb.ni seçilen bakış açısıyla kendine özgü bir biçimde yeniden ifade eder.</p>	<p>T.D.5.12.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (kaynağı/konusunun bakış açısı, kendi özel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya metinden ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuç ulaşımları sağlar. Yorum yapıldıkça "Tüm bunlardan ben yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Konuşur bunları söyleyerek aslında yapmamızı istiyor.", "Bu durumda sadece değil, aynı zamanda-lyl da kapsayan daha büyük bir yapı.", vb. ifadelerin kullanılmasını beklenir. Dinleyicinin/zileycinin dinlenilene/izlenilene ilişkin bilgileri ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>	<p>T.D.6.12.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (kaynağı/konusunun bakış açısı, kendi özel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya metinden ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuç ulaşımları sağlar. Yorum yapıldıkça "Tüm bunlardan ben yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Konuşur bunları söyleyerek aslında yapmamızı istiyor.", "Bu durumda sadece değil, aynı zamanda-lyl da kapsayan daha büyük bir yapı.", vb. ifadelerin kullanılmasını beklenir. Dinleyicinin/zileycinin dinlenilene/izlenilene ilişkin bilgileri ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>	<p>T.D.7.12.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (kaynağı/konusunun bakış açısı, kendi özel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya metinden ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuç ulaşımları sağlar. Yorum yapıldıkça "Tüm bunlardan ben yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Konuşur bunları söyleyerek aslında yapmamızı istiyor.", "Bu durumda sadece değil, aynı zamanda-lyl da kapsayan daha büyük bir yapı.", vb. ifadelerin kullanılmasını beklenir. Dinleyicinin/zileycinin dinlenilene/izlenilene ilişkin bilgileri ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>	<p>T.D.8.12.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (kaynağı/konusunun bakış açısı, kendi özel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya metinden ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuç ulaşımları sağlar. Yorum yapıldıkça "Tüm bunlardan ben yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Konuşur bunları söyleyerek aslında yapmamızı istiyor.", "Bu durumda sadece değil, aynı zamanda-lyl da kapsayan daha büyük bir yapı.", vb. ifadelerin kullanılmasını beklenir. Dinleyicinin/zileycinin dinlenilene/izlenilene ilişkin bilgileri ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/İZLEME			
ÖĞRENİME ÇIKTI Sİ VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	ÖĞRENİME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI		
	5	6	7
<p>Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Şahıs/varlık kadrosunu, mekânı, zamanı, olay örgüsünü ve çıkarılacak dersleri belirler.</p> <p>b) Hikâye unsurlarının birbirleriyle bağlantısını belirler.</p> <p>c) Hikâye unsurları arasındaki etkileşimleri (zamanın kahrmanla, mekânın olayla vb.) belirler.</p>	<p>T.D.5.13.</p> <p>Sıralı/kronolojik metin yapısı üzerinde çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.6.13.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı ve karşılaştırma/zıtlık metin yapıları üzerinde çalışmaları yapılır.</p>	<p>8</p> <p>T.D.8.13.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına yönelik çalışmaları yapılır.</p>
<p>Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Metin yapısından hareketle önemli bilgileri belirler.</p> <p>b) Belirlenen bilgilerin birbirleriyle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.5.14.</p> <p>Sıralı/kronolojik metin yapısı üzerinde çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.7.14.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına yönelik çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.8.14.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına yönelik çalışmaları yapılır.</p>
<p>Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Metnin içeriğini yanstan anahtar kelimeleri belirler.</p> <p>b) Anahtar kelimelerin dinlediğiyle/izlediğiyle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.5.15.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.D.6.15.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.D.8.15.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>
<p>Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Metnin türüne uygun olarak giriş, gelişme, sonuç veya serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.</p> <p>b) Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirler.</p>	<p>T.D.5.16.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.D.6.16.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.D.8.16.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>
<p>Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Dinlediğinde/izlediğinde başvurulan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.</p> <p>b) Belirlediği düşünceyi geliştirme yollarının birbirleriyle ve dinledikleriyle/izledikleriyle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.5.17.</p> <p>Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örnekendirme yöntemleri kullanılarak düşünceyi geliştirme yollarını belirler.</p>	<p>T.D.6.17.</p> <p>Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekendirme, tonik gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.8.17.</p> <p>Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekendirme, tonik gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmaları yapılır.</p>
<p>Dinlediğinde/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Dinlediğinde/izlediğindeki söz sanatlarını belirler.</p> <p>b) Dinlediğini/izlediğinin anlatımında söz sanatlarının ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.5.18.</p> <p>Söz sanatlarından karşılaştırma, konuşurma ve benzetmeyi belirlemeye yönelik çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.6.18.</p> <p>Söz sanatlarından karşılaştırma, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.D.8.18.</p> <p>Söz sanatlarından karşılaştırma, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmaları yapılır.</p>
<p>Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Dinlediğinde/izlediğinde başvurulan ikna etme tekniklerini belirler.</p> <p>b) Belirlediği ikna etme tekniklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.7.19.</p> <p>Karşıtlık bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kitlelik (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler.</p>	<p>T.D.8.19.</p> <p>Karşıtlık bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kitlelik (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler.</p>	<p>T.D.8.19.</p> <p>Karşıtlık bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kitlelik (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler.</p>

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/İZLEME		ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ		5	6	7	8
<p>Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilmek</p> <p>a) Dinlediğinin/izlediğinin anahtar söz varlığı unsurlarını belirler.</p> <p>b) Belirlenen söz varlığı unsurunun anlam ilişkilerini inceler.</p>	<p>T.D.5.19.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrica üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.6.19.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrica üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.7.20.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrica üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.D.8.20.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrica üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	
	<p>Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilmek</p> <p>a) Çoklu ortam öğelerinin işlevlerini (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) belirler.</p> <p>b) Öğeler arasındaki bağlantıları belirler.</p>	<p>T.D.5.20.</p>	<p>T.D.6.20.</p>	<p>T.D.7.21.</p>	<p>T.D.8.21.</p>
<p>Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme</p> <p>a) Dinlediğinde/izlediğinde sunulan bilgileri çözümler.</p> <p>b) Çözümleme eden hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.</p> <p>c) Dinlediğinde/izlediğindeki önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade eder.</p>	<p>T.D.5.21.</p>	<p>T.D.6.21.</p>	<p>T.D.7.22.</p>	<p>T.D.8.22.</p>	
<p>Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme</p> <p>a) Dinlediği/izlediği ile ilgili bir norm belirler.</p> <p>b) Dinlediğinde/izlediğinde belirlediği norma ilişkin inceleme yapar.</p> <p>c) İnceleme sonuçlarını belirlediği norma karşılaştırır.</p> <p>ç) Karşılaştırma sonucundan hareketle bir yargıya ulaşır.</p>	<p>T.D.5.22.</p> <p>Dinlediğinin/izlediğinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ek değerlendirir.</p>	<p>T.D.6.22.</p> <p>Dinlediğinin/izlediğinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ek olarak dilini de (dilini sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) değerlendirir.</p>	<p>T.D.7.23.</p> <p>Dinlediğinin/izlediğinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), diline ve diline (dilini sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ek olarak organizasyonunu da (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki ilişki vb.) değerlendirir.</p>	<p>T.D.8.23.</p> <p>Dinlediğinin/izlediğinin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), diline (dilini sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonuna (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki ilişki vb.) ek olarak kaynağını/konusunun/yazarını da değerlendirir.</p>	
<p>Medya içeriğini değerlendirebilme</p> <p>a) Medya içeriğiyle ilgili bir norm belirler.</p> <p>b) Belirlediği norma göre medya içeriğinde inceleme yapar.</p> <p>c) İnceleme sonuçlarını belirlediği norma karşılaştırır.</p> <p>ç) Karşılaştırma sonucundan hareketle bir yargıya ulaşır.</p>	<p>T.D.7.24.</p> <p>Medya içeriğini farklı açılarından (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik değerler, dil-önlam, ikna teknikleri, kaynak/konusur/yazar vb.) değerlendirir.</p>	<p>T.D.7.24.</p> <p>Medya içeriğini farklı açılarından (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik değerler, dil-önlam, ikna teknikleri, kaynak/konusur/yazar vb.) değerlendirir.</p>	<p>T.D.8.24.</p> <p>Medya içeriğini farklı açılarından (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik değerler, dil-önlam, ikna teknikleri, kaynak/konusur/yazar vb.) değerlendirir.</p>		

ALAN BECERİSİ: DİNLEME/İZLEME			
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7
<p>Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme</p> <p>a) Dinlediğini/izlediğini belirlenen bir özellik açısından sorgular. b) Sorgulanan özelliklerle ilgili aklı yürüterek olumlu/olumsuz yargıya ulaşır. c) Olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>	<p>T.D.5.23.</p> <p>Dinlediğini/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.</p>	<p>T.D.6.23.</p> <p>Dinlediğini/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ve dilini (dilini sadeleştirir, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ön bilgilerini de kullanarak ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.</p>	<p>8</p> <p>T.D.8.25.</p> <p>Dinlediğini/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dilini sadeleştirir, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.), organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki ilişki vb.) ve kaynağını/konusunu/ yazarnı (yazarın bakış açısı, tutumu vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.</p>
<p>Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme</p> <p>a) Dinlediğindeki/izlediğindeki yer alan olay ya da durumu problem biçiminde tanımlar. b) Olay ya da durumun problemi, yönünü özetler. c) Ön bilgilerini kullanarak problemin olası çözümlerine yönelik alternatif tahminler oluşturur. ç) Alternatif çözümler arasında akli yürüterek en uygun çözümü belirler. d) Ürettiği çözüme ilişkin yansıtma ve değerlendirme yapar.</p>	<p>T.D.5.24.</p> <p>Dinlediğindeki/izlediğindeki çözümünüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapar (olay ya da durumu netleştirmesi, olayın ya da durumun sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.</p>	<p>T.D.6.24.</p> <p>Dinlediğindeki/izlediğindeki çözümünüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapar (olay ya da durumu netleştirmesi, olayın ya da durumun sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.</p>	<p>T.D.8.26.</p> <p>Dinlediğindeki/izlediğindeki problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapar (olay ya da durumun sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.</p>
<p>Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarabilme</p> <p>a) Dinleme/izleme sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini değerlendirir. b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak dinleyici/izleyici kimliğinin gelişimine yön verir.</p>	<p>T.D.5.25.</p>	<p>T.D.6.25.</p>	<p>T.D.7.27.</p>
			<p>T.D.8.27.</p>

ALAN BECERİSİ: OKUMA				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7	8
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
		Metni daha detaylı ele almaya imkân sağlayan soru sorarak okuma ve tartışarak okuma yöntemleri daha derin anlamlara ulaşma amacıyla öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin seçebileceği yöntemlerdir. Bu sınıf düzeyinde soru sorarak okuma yöntemi kullanılma-ya başlanmalıdır. İhtiyaç duyulursa soru sorarak okuma yöntemi için Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır. İlerleyen sınıflarda bu yöntem daha yoğun kullanımı teşvik edilir. Ayrıca bu sınıf düzeyinden itibaren tartışarak okuma yöntemi de kullanılmalıdır. Bu yöntem öğretmenin tarafından seçilip uygulanır.		
Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme a) Okuyacağı metnin başlık, görsel ve/veya belirli bir bölümden hareketle içerikle ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir. b) Metnin içeriği veya sonraki bölümleriyle ilgili mantıklı tahminde bulunur. c) Tahmininin doğruluğunu kontrol edip yargıya ulaşır.	T.0.5.4.	T.0.6.4.	T.0.7.3.	T.0.8.3.
Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme a) Metnin bağlamından söz varlığı unsurlarının anlamıyla ilgili ipuçlarını belirleyip ön bilgileriyle ilişkilendirir. b) Söz varlığı unsurlarının anlamına ilişkin mantıklı tahminde bulunur. c) Tahminin doğruluğunu kaynaklardan (sözlük, başyuru kitapları), ebeveyn veya öğretmenden yardım alarak kontrol edip yargıya ulaşır.	T.0.5.5.	T.0.6.5.	T.0.7.4.	T.0.8.4.
Metnin yüzey anlamını belirleyebilme a) Metin ve ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar. b) Metinde doğrudan verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilmek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirler. c) Uygun durumlarda, iletilen mesajın gerektiği tepkiyi verir.	T.0.5.6.	T.0.6.6.	T.0.7.5.	T.0.8.5.
Görselle iletilen anlamı belirleyebilme a) Görseldeki unsurlardan hareketle anlamla ilişkin ipuçlarını bulup ön bilgileriyle bağlantı kurar. b) Görselde doğrudan ve/veya örtük olarak iletilen mesajı çıkarım yoluyla belirler. c) Gerektiğinde, görselle iletilen mesajı uygun tepkiyi verir.	T.0.5.7.	T.0.6.7.	T.0.7.6.	T.0.8.6.
	Resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.	Resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.	Resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.	Resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.

ALAN BECERİSİ: OKUMA		ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI	
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7
<p>Metindeki unsurları sınıflandırabilme</p> <p>a) Sınıflandırma ölçütlerini belirler.</p> <p>b) Metindeki unsurları belirlediği ölçütlere göre ayırır.</p> <p>c) Ayırılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.</p> <p>ç) Tasniflerini ölçütlerden hareketle adlandırır/etiketler.</p>	<p>T.0.5.12.</p> <p>Metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnel, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.0.6.12.</p> <p>Metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnel, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.0.7.11.</p> <p>Metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznel-nesnel, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p> <p>Daha önce okuduklarında verilen bilgileri kullanarak ölçüt belirler ve yeni okuduğu metindeki kavram, nesne, varlık, bilgi, olay vb.ni sınıflandırır.</p>
<p>Metni yorumlayabilme</p> <p>a) Metindeki olay, konu, durum vb.ni inceler.</p> <p>b) Metindeki olay, konu, durum vb.ni yazının, okurun veya bunların dışında bir başkasının bakış açısını dikkate alıp genişleterek veya daraltarak dönüştürür.</p> <p>c) Metindeki olay, konu, durum vb.ni seçilen bakış açısıyla kendine özgü bir biçimde yeniden ifade eder.</p>	<p>T.0.5.13.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (yazanın bakış açısı, kendi öznel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeleri yapmaları, derin anlamdan bir sonuca ulaşmaları sağlanır. Yorum yapılırken "Tüm bunlardan ben ... yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Yazar bunları söyleyerek aslında ... yapmamızı istiyor.", "Bu durumda ... sadece ... değil aynı zamanda ...-y) da kapsayan daha büyük bir yapı." vb. ifadelerin kullanılması beklenir. Okuyucunun metindeki bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>	<p>T.0.6.13.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (yazanın bakış açısı, kendi öznel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeleri yapmaları, derin anlamdan bir sonuca ulaşmaları sağlanır. Yorum yapılırken "Tüm bunlardan ben ... yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Yazar bunları söyleyerek aslında ... yapmamızı istiyor.", "Bu durumda ... sadece ... değil aynı zamanda ...-y) da kapsayan daha büyük bir yapı." vb. ifadelerin kullanılması beklenir. Okuyucunun metindeki bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>	<p>T.0.7.12.</p> <p>Belirli bir bakış açısıyla (yazanın bakış açısı, kendi öznel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeleri yapmaları, derin anlamdan bir sonuca ulaşmaları sağlanır. Yorum yapılırken "Tüm bunlardan ben ... yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Yazar bunları söyleyerek aslında ... yapmamızı istiyor.", "Bu durumda ... sadece ... değil aynı zamanda ...-y) da kapsayan daha büyük bir yapı." vb. ifadelerin kullanılması beklenir. Okuyucunun metindeki bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.</p>
<p>Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p> <p>a) Şahıs/Varlık kadrosunu, mekânı, zamani, olay örgüsünü ve çıkarılacak dersi belirler.</p> <p>b) Hikâye unsurlarının birbirleriyle bağlantısını belirler.</p> <p>c) Hikâye unsurları arasındaki etkileşimleri (zamanın kahramanı, mekânın olayla vb.) belirler.</p>	<p>T.0.5.14.</p> <p>Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>	<p>T.0.6.14.</p> <p>Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>	<p>T.0.7.13.</p> <p>Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>
<p>Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p> <p>a) Metin yapısından hareketle önemli bilgileri belirler.</p> <p>b) Belirlenen bilgilerin birbirleriyle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.5.15.</p> <p>Sıralı/kronolojik metin yapısı üzerinde çalışmaları yapılır.</p>	<p>T.0.6.15.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı ve karşılaştırmalı/zıtlık metin yapıları üzerinde çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.7.14.</p> <p>Sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırmalı/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına yönelik çalışmalar yapılır.</p>
<p>Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p> <p>a) Metnin içeriğini yansıtan anahtar kelimeleri belirler.</p> <p>b) Anahtar kelimelerin metnin ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.5.16.</p> <p>Bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>	<p>T.0.6.16.</p> <p>Bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>	<p>T.0.7.15.</p> <p>Bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme</p>

ALAN BECERİSİ: OKUMA		ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7	8	
<p>Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Metnin türüne uygun olarak giriş, gelişme, sonuç veya serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirler.</p> <p>b) Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirler.</p>	<p>T.0.5.17.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirlerken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapıldığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.0.6.17.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirlerken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapıldığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.0.7.16.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirlerken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapıldığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	<p>T.0.8.16.</p> <p>Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısını belirlerken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapıldığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.</p>	
<p>Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Okuduğu şiirin biçim özelliklerini belirler.</p> <p>b) Şiirin biçim özelliklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.5.18.</p> <p>Mısra, dörtlük gibi şiire ait dış yapı özelliklerinden yola çıkılarak şiirin düz yazıdan ayrılan yönleri üzerinde durulur.</p>	<p>T.0.6.18.</p> <p>Mısra, dörtlük gibi şiire ait dış yapı özellikleri ve ahenk unsurlarından ölçü (nece ölçüsü) üzerinde durulur ancak ayrıntıya girilmez.</p>	<p>T.0.7.17.</p> <p>Mısra, dörtlük gibi şiire ait dış yapı özellikleri ve ahenk unsurlarından kafiyeye üzerinde durulur ancak ayrıntıya girilmez.</p>	<p>T.0.8.17.</p> <p>Mısra, dörtlük gibi şiire ait dış yapı özellikleri ve ahenk unsurlarından redif üzerinde durulur ancak ayrıntıya girilmez.</p>	
<p>Bilgiendirici metinde düşünceleri geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Yazarın başvurduğu düşünceleri geliştirme yollarını belirler.</p> <p>b) Belirlediği düşünceleri geliştirme yollarının birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.5.19.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örneklendirmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.6.19.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.7.18.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.8.18.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	
<p>Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Okuduklarındaki söz sanatlarını belirler.</p> <p>b) Söz sanatlarının metnin anlatımıyla ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.5.20.</p> <p>Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma ve benzetmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.6.20.</p> <p>Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.7.19.</p> <p>Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>T.0.8.19.</p> <p>Söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	
<p>Metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Yazarın başvurduğu ikna etme tekniklerini belirler.</p> <p>b) Belirlediği ikna etme tekniklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyar.</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>T.0.7.20.</p> <p>Karşıllıkta bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kıtlık (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler.</p>	<p>T.0.8.20.</p> <p>Karşıllıkta bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kıtlık (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler.</p>	
<p>Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Metnin anahtar söz varlığı unsurlarını belirler.</p> <p>b) Belirlenen söz varlığı unsurlarının anlam ilişkilerini inceler.</p>	<p>T.0.5.21.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.6.21.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.7.21.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	<p>T.0.8.21.</p> <p>Söz varlığı unsurlarının kaynaklardaki (sözlük, genel ağ vb.) diğer anlamlarını ve varsa görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) belirler. Ayrıca üzerinde çalışılan söz varlığı unsurlarıyla ilgili (eş ve yakın anlamlı kelimeler, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler; atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) kelimeleri tespit edip aralarındaki anlam ilişkilerini ortaya koyar.</p>	
<p>Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilmek</p> <p>a) Çoklu ortam öğelerinin işlevlerini (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) belirler.</p> <p>b) Öğeler arasındaki bağlantıları belirler.</p>	<p>T.0.5.22.</p>	<p>T.0.6.22.</p>	<p>T.0.7.22.</p>	<p>T.0.8.22.</p>	

ALAN BECERİSİ: OKUMA			
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
	5	6	7
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ			
Okuduğunu özetleyebilme a) Metinde sunulan bilgileri çözümler. b) Çözümlemeyen hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır. c) Metindeki önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade eder.	T.0.5.23.	T.0.6.23.	T.0.8.23.
Okuduğunu değerlendirebilme a) Metnin içeriğiyle ilgili bir norm belirler. b) Okuduklarında belirlediği norma ilişkin inceleme yapar. c) İnceleme sonuçlarını, belirlediği norma karşılaştırır. ç) Karşılaştırma sonucundan hareketle bir yargıya ulaşır.	T.0.5.24. Metnin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) değerlendirebilir.	T.0.6.24. Metnin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ek olarak dilini de (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) değerlendirir.	T.0.8.24. Metnin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) diline (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonuna (olay örgüsü, serif, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ek olarak yazarnın da (yazarnın bakış açısı, amacı, tutumu, yaklaşımı vb.) değerlendirir.
Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme a) Medya metninin içeriğiyle ilgili bir norm belirler. b) Belirlediği norma göre medya metninin içeriğinde inceleme yapar. c) İnceleme sonuçlarını belirlediği norma karşılaştırır. ç) Karşılaştırma sonucunu ortaya koyup bir yargıya ulaşır.			T.0.7.25. Medya metninin içeriğini farklı açılardan (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik, değerler, dil-anlatım, ikna teknikleri, yazar vb.) değerlendirir.
Metni eleştirebilme a) Okuduğunu belirleyen bir özellik açısından sorgular. b) Sorgulanan özelliklerle ilgili aklı yürüterek olumlu/olumsuz yargıya ulaşır. c) Olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.	T.0.5.25. Metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektğinde alternatif önerir.	T.0.6.25. Metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) dilini de (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serif, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektğinde alternatif önerir.	T.0.8.26. Metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri), ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serif, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektğinde alternatif önerir.

ALAN BECERİSİ: OKUMA			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7
<p>Metindeki probleme çözüm üretebilme</p> <p>a) Metinde yer alan olay ya da durumu problem biçiminde tanımlar. b) Olay ya da durumun problemi yönünü özetler. c) Ön bilgilerini kullanarak problemin olası çözümlerine yönelik alternatif tahminler oluşturur. ç) Alternatif çözümler arasında akıllı yürüterek en uygun çözümü belirler. d) Ürettiği çözüme ilişkin yansıtma ve değerlendirme yapar.</p> <p>Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme /kendini uyarılayabilme</p> <p>a) Okuma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekeçelendirerek kendisini değerlendirir. b) Densiyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak okur kimliğinin gelişimine yön verir.</p>	<p>T.0.5.26.</p> <p>Metinde çözümlüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koymas) ve probleme çözüm üretir.</p>	<p>T.0.6.26.</p> <p>Metinde çözümlüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koymas) ve probleme çözüm üretir.</p>	<p>T.0.7.27.</p> <p>Metinde çözümlüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koymas) ve probleme çözüm üretir.</p>
	<p>T.0.5.27.</p>	<p>T.0.6.27.</p>	<p>T.0.7.28.</p>
			<p>T.0.8.27.</p> <p>Metinde çözümlüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koymas) ve probleme çözüm üretir.</p>

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA			
ÖĞRENİME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
5	6	7	8
<p>ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*</p> <p>• Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşma sürecini yönetebilme</p> <p>a) Konuşmayı başlatma, sürdürme, sonlandırmayla ilgili selam, hitap ve sonlandırma ifadelerini kullanır.</p> <p>b) Uygun zamanda söz alır/verir.</p> <p>c) Olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmalı noktaları açıklığa kavuşturmak için herhangi bir yönlendirmenin etkisinde kalmadan soru sorar.</p> <p>ç) Kendisine yöneltilen soruları cevaplar.</p>	<p>T.K.5.1.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle yöntem ve teknikleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yöntem ve teknikleri bağımsız uygulayacak düzeye erişebilmesi için öğretmen rehberliğinde tekrarlı uygulamalar yapılması sağlanmalıdır.</p> <p>Konuşmanın sözlü üretim veya sözlü etkileşim boyutları gözetilerek uygun konuşma yöntem ve teknikleri (serbest, güdümlü, katımlı, empati kurarak, yaratıcı, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma: hafızada tutma tekniği) kullanılır.</p>	<p>T.K.7.1.</p> <p>Sorgulanan olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmalı noktaları açığa kavuşturmak, araştırmak ve keşfetmek için soru sorar.</p>	<p>T.K.8.1.</p> <p>Sorgulanan olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmalı noktaları açığa kavuşturmak, araştırmak ve keşfetmek için soru sorar.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşma yöntemi ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme</p> <p>a) Konuşma şekli (sözlü üretim veya sözlü etkileşim), amacı, süresi, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kullanacağı yöntem ve teknikleri seçer.</p> <p>b) Seçimleri üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapar.</p>	<p>T.K.5.2.</p> <p>Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle yöntem ve teknikleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yöntem ve teknikleri bağımsız uygulayacak düzeye erişebilmesi için öğretmen rehberliğinde tekrarlı uygulamalar yapılması sağlanmalıdır.</p> <p>Konuşmanın sözlü üretim veya sözlü etkileşim boyutları gözetilerek uygun konuşma yöntem ve teknikleri (serbest, güdümlü, katımlı, empati kurarak, yaratıcı, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma: hafızada tutma tekniği) kullanılır.</p>	<p>T.K.7.2.</p> <p>Öğrencilerin seçim yapabilmesi için öncelikle yöntem ve teknikleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yöntem ve teknikleri bağımsız uygulayacak düzeye erişebilmesi için öğretmen rehberliğinde tekrarlı uygulamalar yapılması sağlanmalıdır.</p> <p>Konuşmanın sözlü üretim veya sözlü etkileşim boyutları gözetilerek uygun konuşma yöntem ve teknikleri (serbest, güdümlü, katımlı, tartışarak, empati kurarak, yaratıcı, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma: hafızada tutma tekniği) kullanılır.</p>	<p>T.K.8.2.</p> <p>Öğrencilerin seçim yapabilmesi için öncelikle yöntem ve teknikleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekmektedir. Öğrencilerin yöntem ve teknikleri bağımsız uygulayacak düzeye erişebilmesi için öğretmen rehberliğinde tekrarlı uygulamalar yapılması sağlanmalıdır.</p> <p>Konuşmanın sözlü üretim veya sözlü etkileşim boyutları gözetilerek uygun konuşma yöntem ve teknikleri (serbest, güdümlü, katımlı, tartışarak, empati kurarak, yaratıcı, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma: hafızada tutma tekniği) kullanılır.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ...</p> <p>Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme</p>	<p>T.K.5.3.</p> <p>Konuşma amacını göz önüne alarak (bilgilendirme, olaya dayalı anlatım, mizahi) içeriğe yönelik seçim yapar.</p>	<p>T.K.7.3.</p> <p>Konuşma amacını göz önüne alarak (bilgilendirme, olaya dayalı anlatım, mizahi) içeriğe yönelik seçim yapar.</p>	<p>T.K.8.3.</p> <p>Konuşma amacını göz önüne alarak (bilgilendirme, olaya dayalı anlatım, mizahi) içeriğe yönelik seçim yapar.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme</p> <p>a) Konuyla ilgili ön bilgilerini (gözlem, anı, deneyim, güncel olay, haber vb.) belirler.</p> <p>b) Ön bilgilerini konuşma içeriğiyle ilişkilendirir.</p> <p>c) Belirlediği ön bilgileri konuşmasına aktarır.</p>	<p>T.K.5.4.</p>	<p>T.K.7.4.</p>	<p>TK.8.4.</p>

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	6	7	8
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/ hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay/ışareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ...</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında uygun tepki verebilme</p> <p>a) İletimin hedef kritesi: İçerik ve yapısını (konusunu, ana fikrini, amacını, yapısal ve dil özelliklerini vb.) çözümler.</p> <p>b) Çözümlediği verileri kullanarak vereceği dönüşü (nasıl cevap vereceği, hangi bilgi ve gereçlerin kullanılacağı vb.) belirler.</p> <p>c) Yorum ve değerlendirmelerini yansıtan tepki verir.</p>	T.K.6.5.	T.K.7.5.	T.K.8.5.
<p>Sözlü Üretim ...</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme</p> <p>a) Amacına uygun olarak kullanacağı çoklu ortam öğelerini (fotoğraf, resim, tablo, grafik, harita, sanal gezi uygulamaları, ses kaydı, müzik, video, dijital pano, çevrimiçi toplantı araçları vb.) belirler.</p> <p>b) Belirlediği çoklu ortam öğelerinin işlevlerine (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) karar verir.</p> <p>c) Belirlediği çoklu ortam öğelerini, birbirleriyle etkileşimlerini dikkate alarak konuşma içeriğinde kullanır.</p>	T.K.5.6.	T.K.7.6.	T.K.8.6.
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Yaratıcı konuşma yapabilme</p> <p>a) Konuşmasında tema, karakter ve olay örgülerini farklı açılardan ele alır.</p> <p>b) Deneyim ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek konuşmasını zenginleştirir.</p> <p>c) Farklı anlatı yapılarını kullanır.</p> <p>ç) Özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretir.</p>	T.K.5.7.	T.K.7.7.	T.K.8.7.
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Hazırlıksız konuşma yapabilme</p> <p>a) Hazırlıksız konuşma öncesinde çıkış noktası ve ön yaşantılardan hareketle kısa süreli zihinsel planlama yapar.</p> <p>b) Doğaçlama yoluyla bağlama uygun konuşma yapar.</p> <p>c) Konuşmasını konu odağı çerçevesinde sonlandırır.</p>	T.K.5.8.	T.K.7.8.	T.K.8.8.

Hazırlıksız konuşma yapar.

Hazırlıksız konuşma yapar.

Hazırlıksız konuşma yapar.

Hazırlıksız konuşma yapar.

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	5	6	7	8
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme</p> <p>a) Diyafram nefesi kullanır. b) Kelimeleri doğru telaffuz eder. c) Sesin şiddetini ayarlar. ç) Doğru vurgu ve tonlamayla konuşur.</p>	T.K.5.9.	T.K.6.9.	T.K.7.9.	T.K.8.9.
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ...</p> <p>Sözlü sunum yapabilme</p> <p>a) Plan yapar. b) Plana uygun hazırlıklarını yapar. c) Prova yapar. ç) Hedef kitleye uygun; ses, beden dili ve görsellerle desteklenen bir sunum yapar. d) Dinleyicilerin/izleyicilerin sorularını cevaplar. e) Sunumunu amaç, içerik ve dil-anlatım açısından değerlendirir.</p>	T.K.5.10. Sözlü sunum yapabilme becerisini kazandırmada Kademeli Sorumluluk Devri Modeli işe koşacaktır.	T.K.6.10.	T.K.7.10.	T.K.8.10.
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme</p> <p>a) Mevcut olay, konu, durum vb. ile gözlem ve ön bilgilerini ilişkilendirir. b) Mevcut olay, konu, durum vb.ne ilişkin tahminde bulunur. c) Mevcut olay, konu, durum vb.ne ilişkin yargıda bulunur.</p>	T.K.5.11.	T.K.6.11.	T.K.7.11.	T.K.8.11.
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında karşılaştırmaya yapabilme</p> <p>a) Karşılaştıracağı unsurların (nesne, kişi, olay, bilgi vb.) özelliklerini belirler. b) Belirlenen özelliklere göre benzerlikleri listeler. c) Belirlenen özelliklere göre farklılıkları listeler. ç) Benzerlik ve farklılıklardan hareketle ulaştığı yargıyı konuşmasında kullanır.</p>	T.K.5.12.	T.K.6.12.	T.K.7.12.	T.K.8.12.

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA		ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	5	6	7	8	
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında sınıflandırma yapabilmek</p> <p>a) Sınıflandırma yapacağı unsurları ve ölçütleri belirler.</p> <p>b) Unsurları, belirlediği ölçütlere göre ayırır.</p> <p>c) Ayırtılan unsurları ayırt edici özelliklerden hareketle tasnif eder.</p> <p>ç) Tasniflerini (gerekli durumlarda grafik, tablo, görsel vb. ile destekleyerek) konuşmasında kullanır.</p>	<p>T.K.5.13.</p> <p>Konuşmasında kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.K.6.13.</p> <p>Konuşmasında kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.K.7.13.</p> <p>Konuşmasında kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	<p>T.K.8.13.</p> <p>Konuşmasında kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.</p>	
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Yorumunu sözlü olarak ifade edebilmek</p> <p>a) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb. ni inceleyer.</p> <p>b) Yorum yapacağı olay, konu, durum vb. ni bağlamdan kopmadan kendi öznel-nesnel bakış açısı, hedef kitlenin bakış açısına veya ikisi dışında belirli bir bakış açısına göre genişleterek veya daraltarak dönüştürür.</p> <p>c) Yorumlayacağı olay, konu, durum vb. ni belirlediği bakış açısına göre konuşmasında yeniden ifade eder.</p>	<p>T.K.5.14.</p>	<p>T.K.6.14.</p>	<p>T.K.7.14.</p>	<p>T.K.8.14.</p>	
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Sözlü olarak özetleyebilmek</p> <p>a) Metinde/söylemde sunulan bilgileri çözümler.</p> <p>b) Çözümlemeyen hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.</p> <p>c) Önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak sıralar.</p> <p>ç) Sıraladıklarını kendi cümleleriyle konuşmasında kullanır.</p>	<p>T.K.5.15.</p>	<p>T.K.6.15.</p>	<p>T.K.7.15.</p>	<p>T.K.8.15.</p>	
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmek</p> <p>a) Mevcut olay, konu, durum vb. ne ilişkin bir norm belirler.</p> <p>b) Belirlediği norma göre olay, konu, durum vb. ni inceler.</p> <p>c) İnceleme sonuçlarını belirlediği normla karşılaştırır.</p> <p>ç) Karşılaştırma sonucunda ulaştığı yargıyı konuşmasında kullanır.</p>	<p>T.K.5.16.</p> <p>Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmek çalışmalarına özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.6.16.</p> <p>Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmek çalışmalarına özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.7.16.</p> <p>Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmek çalışmalarına özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.8.16.</p> <p>Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmek çalışmalarına özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA				
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	5	6	7	8
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işaretleri eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ...</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Sözlü olarak tartışmaya katılabilme</p> <p>a) Tartışmalarda önermelerine yönelik mantıksal temellendirme yapar.</p> <p>b) Karşısındaki konuşmasını inceleyerek varsa tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgileri tespit eder.</p> <p>c) Doğru görüş ve bilgileri kabul eder veya tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgileri çürütür.</p>	<p>T.K.5.17.</p> <p>Sözlü olarak tartışmaya katılabilme çalışmaları özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.6.17.</p> <p>Sözlü olarak tartışmaya katılabilme çalışmaları özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.7.17.</p> <p>Sözlü olarak tartışmaya katılabilme çalışmaları özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>	<p>T.K.8.17.</p> <p>Sözlü olarak tartışmaya katılabilme çalışmaları özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanmalıdır.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme</p> <p>a) Eleştireceği olay, konu, problem, durum vb.ni sorgular.</p> <p>b) Sorgulanan olay, konu, problem, durum vb.ne ilişkin akli yürüterek olumlu/olumsuz yargıya ulaşır.</p> <p>c) Akli yürütme ile ulaştığı yargıyı konuşmasına yansıtır.</p>	<p>T.K.5.18.</p> <p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>	<p>T.K.6.18.</p> <p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>	<p>T.K.7.18.</p> <p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>	<p>T.K.8.18.</p> <p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme</p> <p>a) Problemi tanımlar.</p> <p>b) Problemi özetler.</p> <p>c) Gözlem, mevcut bilgi, veri ve ön bilgiye dayalı alternatif çözümler üretir.</p> <p>ç) Alternatif çözümler arasında en uygun olanı akli yürüterek belirler.</p> <p>d) Çözümü ve çözüm sonrası değerlendirme sürecini sözlü olarak ifade eder.</p>	<p>T.K.5.19.</p> <p>Verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırması (alay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretmesi beklenir.</p>	<p>T.K.6.19.</p> <p>Verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırması (alay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretmesi beklenir.</p>	<p>T.K.7.19.</p> <p>Problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırması (alay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretmesi beklenir.</p>	<p>T.K.8.19.</p> <p>Problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırması (alay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretmesi beklenir.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ...</p> <p>Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme</p> <p>a) Konuşma sürecini planlar.</p> <p>b) Planı uygun hazırlıklar yapar.</p> <p>c) Konuşma içeriğine yönelik metin veya taslağı hazırlar.</p> <p>ç) Dinleyici/izleyici kitlesinden gelebilecek sorulara yönelik tahminde bulunur.</p> <p>d) Konuşmasına yönelik değerlendirme kriteri belirler.</p>	<p>T.K.5.20.</p>	<p>T.K.6.20.</p>	<p>T.K.7.20.</p>	<p>T.K.8.20.</p>

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI			
	5	6	7	8
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında düşünceleri geliştirme yollarını kullanabilme</p> <p>a) Kullanacağı düşünceleri geliştirme yollarını belirler. b) Düşünceleri geliştirme yollarını birbirleriyle ve söyleme uyumlu şekilde kullanır.</p>	<p>T.K.5.21.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örneklemeyle kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>T.K.6.21.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme ve tanık göstermeyi kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>T.K.7.21.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>T.K.8.21.</p> <p>Düşünceleri geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme</p> <p>a) Aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (eş, zıt ve yakın anlamli kelimeler, atasöz, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) ifade eder. b) Kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirler. c) Söz varlığı unsurlarını bağlama uygun kullanır.</p>	<p>T.K.5.22.</p> <p>Konuşmasında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.K.6.22.</p> <p>Konuşmasında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.K.7.22.</p> <p>Konuşmasında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.K.8.22.</p> <p>Konuşmasında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme</p> <p>a) İletileri açık ve anlaşılır şekilde ifade eder. b) Örtük İletilerini destekleyecek unsurları (söz sanatları, mecaz, deyim, atasöz ve diğer söz varlığı unsurları) kullanır.</p>	<p>T.K.5.23.</p> <p>Benzetme, kişileştirme ve konuşurma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.</p>	<p>T.K.6.23.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşurma, karşıtlık ve abartma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.</p>	<p>T.K.7.23.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşurma, karşıtlık ve abartma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.</p>	<p>T.K.8.23.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşurma, karşıtlık ve abartma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme</p>	<p>T.K.5.24.</p> <p>Konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.K.6.24.</p> <p>Konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.K.7.24.</p> <p>Konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.K.8.24.</p> <p>Konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanarak tutarlı söylemler oluşturur.</p>
<p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme</p> <p>a) Konuşma yapacağı mekânın özelliklerini göz önünde bulundurur. b) Dinleyicileri/izleyicileri göz teması kurar. c) Baş, el, kol ve bacaklarının duruşunu söyleme göre konumlandırır. ç) Söylem içeriğine uygun olarak yaygın yüz ifadelerini (şaşıрма, kızgınlık, mutluluk vb.) kullanır.</p>	<p>T.K.5.25.</p>	<p>T.K.6.25.</p>	<p>T.K.7.25.</p>	<p>T.K.8.25.</p>

ALAN BECERİSİ: KONUŞMA				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ*	5	6	7	8
<p>* Öğrenme çıktısı sözlü üretim ve sözlü etkileşim süreçlerinin hangisine/hangilerine yönelik ise bu süreçleri temsil eden kutucuklara onay işareti eklenmiştir.</p> <p>Sözlü Üretim ✓</p> <p>Sözlü Etkileşim ✓</p> <p>Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme</p> <p>a) Konuşma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirir.</p> <p>b) Deneyimlediği süreçte ki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak konuşur kimliğinin gelişimine yön verir.</p> <p>c) Konuşmalarından oluşan ürün ve seçki dosyası (ses kaydı, konuşma metni, sunum videosu, çoklu medya öğeleri vb.) oluşturur.</p>	T.K.5.26.	T.K.6.26.	T.K.7.26.	T.K.8.26.

ALAN BECERİSİ: YAZMA		ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI		
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7	8
<p>Yazma sürecini yönetebilme</p> <p>a) Amaç, bağlam ve olanaklarını analiz ederek yazma konusunu, hedef kitlesini, dijital de dâhil yazma aracı ve ortamını belirler.</p> <p>b) Yazılı etkileşiminde yazışmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmayı/ilgili uygun selam ve hitap ifadelerini kullanır.</p> <p>c) Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde içerik ve süreçle ilgili gerekli seçim ve düzenlemeleri yapar.</p>	<p>T.Y.5.1.</p> <p>Öğrencilerin seçim yapabilmesi için öncelikle stratejileri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesini gerekmektedir. Bu doğrultuda stratejileri öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme) paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>	<p>T.Y.6.1.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>	<p>T.Y.7.1.</p> <p>Seçilecek Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Bunlardan eleştirel yazma yöntemi Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretilir.</p>	<p>T.Y.8.1.</p> <p>Seçilecek Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>
<p>Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme</p> <p>a) Yazma şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, bağlamı ve olanakları doğrultusunda kullanacağı stratejileri seçer.</p> <p>b) Yazma şekli (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacı, bağlamı ve olanakları doğrultusunda kullanacağı yöntem ve teknikleri seçer.</p>	<p>T.Y.5.2.</p> <p>Öğrencilerin seçim yapabilmesi için öncelikle stratejileri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesini gerekmektedir. Bu doğrultuda stratejileri öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme) paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>	<p>T.Y.6.2.</p> <p>Öğretimi Yapılacak Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>	<p>T.Y.7.2.</p> <p>Seçilecek Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Bunlardan eleştirel yazma yöntemi Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretilir.</p>	<p>T.Y.8.2.</p> <p>Seçilecek Bilgi Stratejileri: Planlama, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme-düzenleme), paylaşma</p> <p>Üst Bilgi Stratejileri: Üst bilgilendirme</p> <p>Metin oluşturma sürecinde dış destekle denetim sağlama işlevini yerine getiren; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma, kontrolü yazma, güdümlü yazma öğretiminin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p> <p>Not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntem ve tekniklerdir.</p>
<p>Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme</p> <p>a) Yazma amacına uygun paragraf türünü seçer.</p> <p>b) Yazma amacına uygun metin yapısını seçer.</p>	<p>T.Y.5.3.</p> <p>Yazma amacına uygun paragraf türünü (betimleme, tanıtma ve öyküleme) seçer.</p> <p>Yazma amacına uygun metin yapısını [öyküleyici ve bilgilendirici (sıralı/kronolojik)] seçer.</p>	<p>T.Y.6.3.</p> <p>Yazma amacına uygun paragraf türünü (betimleme, tanıtma, öyküleme ve açıklama) seçer.</p> <p>Yazma amacına uygun metin yapısını [öyküleyici ve bilgilendirici (sıralı/kronolojik, karşılaştırmalı/zıtlık)] seçer.</p>	<p>T.Y.7.3.</p> <p>Yazma amacına uygun paragraf türünü (betimleme, tanıtma, öyküleme, açıklama, sebepsonuç, ikna ve tartışma) seçer.</p> <p>Yazma amacına uygun metin yapısını [bilgilendirici (sıralı/kronolojik, karşılaştırmalı/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm)] seçer.</p>	<p>T.Y.8.3.</p> <p>Yazma amacına uygun paragraf türünü (betimleme, tanıtma, öyküleme, açıklama, sebepsonuç, ikna ve tartışma) seçer.</p> <p>Yazma amacına uygun metin yapısını [öyküleyici ve bilgilendirici (sıralı/kronolojik, karşılaştırmalı/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm)] seçer.</p>
<p>Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme</p> <p>a) Konuyla ilgili ön bilgileri (gözlem, anı, deneyim, güncel olay, haber vb.) belirler.</p> <p>b) Ön bilgileri yazma konusuna ilişkilendirir.</p> <p>c) Belirlediği ön bilgileri yazısına aktarır.</p>	<p>T.Y.5.4.</p>	<p>T.Y.6.4.</p>	<p>T.Y.7.4.</p>	<p>T.Y.8.4.</p>

ALAN BECERİSİ: YAZMA				
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
5	6	7	8	
<p>ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ</p> <p>Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme</p> <p>a)Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni inceleyer.</p> <p>b)Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni bağlamdan kopmadan kendi öznel-nesnel bakış açısı, hedef, kitlenin bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısına göre genişleterek veya daraltarak dönüştürür.</p> <p>c)Yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni belirlediği bakış açısına göre yazısında yeniden ifade eder.</p>	<p>T.Y.5.11.</p>	<p>T.Y.7.11.</p>	<p>T.Y.8.11.</p>	
<p>Yazılı olarak özetleyebilme</p> <p>a)Metinde/söylemde sunulan bilgileri çözümler.</p> <p>b)Çözümümeden hareketle önemli ve önemsiz bilgileri sınıflandırır.</p> <p>c)Önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak sıralar.</p> <p>ç)Sıraladıklarını kendi cümleleriyle yazıya aktarır.</p>	<p>T.Y.5.12.</p>	<p>T.Y.7.12.</p>	<p>T.Y.8.12.</p>	
<p>Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme</p> <p>a)Mevcut olay, konu, durum vb.ne ilişkin bir norm belirler.</p> <p>b)Belirlediği norma göre olay, konu, durum vb.ni inceleyer.</p> <p>c)İnceleme sonuçlarını belirlediği normla karşılaştırır.</p> <p>ç)Karşılaştırma sonucunda ulaştığı yargıyı yazısında kullanır.</p>	<p>T.Y.5.13.</p>	<p>T.Y.7.13.</p>	<p>T.Y.8.13.</p>	
<p>Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme</p> <p>a)Yazısında yer verdiği önermelerine yönelik mantıksal temellendirme yapar.</p> <p>b)Karşısındakinin yazısını inceleyerek varsa tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgiyi tespit eder.</p> <p>c)Doğru görüş ve bilgiyi kabul eder veya tutarsız ve geçersiz görüş ve bilgiyi çürütür.</p>	<p>T.Y.5.14.</p>	<p>T.Y.7.14.</p>	<p>T.Y.8.14.</p>	
<p>Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme</p> <p>a)Eleştireceği olay, konu, problem, durum vb.ni sorgular.</p> <p>b)Sorgulanan olay, konu, problem, durum vb.ne ilişkin akıl yürüterek olumlu/olumsuz yargıya ulaşır.</p> <p>c)Akıl yürütme ile ulaştığı yargıyı yazısına yansıtır.</p>	<p>T.Y.5.15.</p>	<p>T.Y.7.15.</p>	<p>T.Y.8.15.</p>	<p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>
<p>Problem çözümüne yönelik yazabilme</p> <p>a)Problemi tanımlar.</p> <p>b)Problemi özetler.</p> <p>c)Gözlem, mevcut bilgi, veri ve ön bilgiye dayalı alternatif çözümler üretir.</p> <p>ç)Alternatif çözümler arasında en uygun olanı akıl yürüterek belirler.</p> <p>d)Çözümü ve çözüm somrası değerlendirmelerini yazılı olarak ifade eder.</p>	<p>T.Y.5.16.</p>	<p>T.Y.7.16.</p>	<p>T.Y.8.16.</p>	<p>Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.</p>

ALAN BECERİSİ: YAZMA				
ÖĞRENME ÇIKTISININ SINIF SEVİYESİNE GÖRE KODLARI VE AÇIKLAMALARI				
ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	5	6	7	8
<p>Yazısında düşünceleri geliştirmeye yönelik kullanabilme</p> <p>a) Kullanacağı düşünceleri geliştirmeye yönelik belirler.</p> <p>b) Düşünceleri geliştirmeye yönelik birbirleriyle ve metinle uyumlu şekilde kullanır.</p>	<p>T.Y.5.17.</p> <p>Düşünceleri geliştirmeye yönelik tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örnekleme yapılarak kullanılır.</p>	<p>T.Y.6.17.</p> <p>Düşünceleri geliştirmeye yönelik tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme ve tanımlama göstermeyi kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>T.Y.7.17.</p> <p>Düşünceleri geliştirmeye yönelik tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanımlama ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>T.Y.8.17.</p> <p>Düşünceleri geliştirmeye yönelik tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanımlama ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.</p>
<p>Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme</p> <p>a) Aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (ş, zıt ve yakın anlamı kelimeler, atasöz, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) ifade eder.</p> <p>b) Kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirler.</p> <p>c) Söz varlığı unsurlarını bağlama uygun kullanır.</p> <p>ç) Gerektiğinde yazısında söz varlığı unsurlarının görsel karşılığını kullanır.</p>	<p>T.Y.5.18.</p> <p>Yazısında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.Y.6.18.</p> <p>Yazısında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.Y.7.18.</p> <p>Yazısında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>	<p>T.Y.8.18.</p> <p>Yazısında yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini kullanır.</p>
<p>Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme</p> <p>a) İletileri açık ve anlaşılır şekilde ifade eder.</p> <p>b) Örtük iletilerini destekleyecek unsurları (söz sanatları, mecaz, deyim, atasöz ve diğer söz varlığı unsurları) kullanır.</p>	<p>T.Y.5.19.</p> <p>Benzetme, kişileştirme ve konuşma söz sanatlarını yazılarında kullanır.</p>	<p>T.Y.6.19.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşma, karşıtık ve abartma söz sanatlarını yazılarında kullanır.</p>	<p>T.Y.7.19.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşma, karşıtık ve abartma söz sanatlarını yazılarında kullanır.</p>	<p>T.Y.8.19.</p> <p>Benzetme, kişileştirme, konuşma, karşıtık ve abartma söz sanatlarını yazılarında kullanır.</p>
<p>Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme</p>	<p>T.Y.5.20.</p> <p>Yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.Y.6.20.</p> <p>Yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.Y.7.20.</p> <p>Yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.Y.8.20.</p> <p>Yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanarak tutarlı söylemler oluşturur.</p>
<p>Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme</p> <p>a) Yazım kurallarını uygular.</p> <p>b) Noktalama işaretlerini uygun biçimde kullanır.</p>	<p>T.Y.5.21.</p> <p>Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır.</p> <p>Nokta, soru işareti, ünlem, virgül, uzun çizgi ve kesme işaretinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.</p> <p>Yazım kurallarını (büyük harflerin kullanımı, satırların yazımı) uygular.</p>	<p>T.Y.6.21.</p> <p>Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır.</p> <p>Üç nokta, tırnak işareti, noktalı virgül, yay ayraç, köşeli ayraç, tek tırnak işareti, eğik çizgi, ters eğik çizgi, denden işareti, iki nokta ve kısa çizginin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.</p> <p>Bitişik ve ayrı yazılan dil yapılarını (DA/-DA, KI/-KI, m) işlevine uygun kullanır.</p> <p>Kısaltmaları ve kısaltmalara getirilen ekleri doğru yazar.</p>	<p>T.Y.7.21.</p> <p>Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır.</p>	<p>T.Y.8.21.</p> <p>Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır.</p> <p>Yazım kurallarını uygular.</p>
<p>Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabileceğini/kendini uyarlayabileceğini</p> <p>a) Yazma sürecindeki güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerektelendirerek kendisini değerlendirir.</p> <p>b) Deneyimlediği süreçteki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alıp güçlü yönlerini sonraki çalışmalara aktararak yazar kimliğinin gelişimine yön verir.</p> <p>c) Yazılardan oluşan ürün ve seçti dosyası (sözlük, günlük, anı, gezi, şiir, alıntılar seçkisi, atasöz ve deyim vb.) oluşturur.</p>	<p>T.Y.5.22.</p>	<p>T.Y.6.22.</p>	<p>T.Y.7.22.</p>	<p>T.Y.8.22.</p>

2.2. SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR*

Temalar iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde her bir öğrenme çıktısına yönelik hazırlanan öğrenme yaşantıları, ikinci bölümde ise sınıf düzeylerine göre hazırlanmış temalara uygun öğrenme yaşantıları yer almaktadır. Yaşantılar hazırlanırken öğrenme çıktısı, süreç bileşenleri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri işe koşulmuştur.

2.2.1. Ortaokul Türkçe Dersi Öğrenme Çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi

Tablo 13. Ortaokul Türkçe Dersi Öğrenme Çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi

Dinleme/İzleme Becerisi

T.D.5.1. / T.D.6.1. / T.D.7.1. / T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme

Öğrencinin dinleme/izleme öncesinde ilgi ve ihtiyaçlarını, dinlemenin/izlemenin şeklini (etkileşimli veya etkileşimsiz), dinleme/izleme faaliyetinin amacını, etkinliğe ayrılan süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz etmesi sağlanır (**KB2.13, SDB1.2, SDB1.1, D5**). Analiz sonuçlarından hareketle dinleme/izleme materyalini ve diğer kaynakları (sözlük, genel ağ, çalışma kâğıdı, grafik organize edici vb.) seçilerek hazırlık yapılır. Gerektiğinde seçimler üzerinde zamana veya üst bilişsel izlemeye bağlı düzenlemeler yapılır (**KB3.1, D16**). Öğretmen; öğrencinin dinleme/izleme sırasında konuşmacıyla göz teması kurmasını, duruşunu ayarlamasını, dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınmasını, not almasını ve anlamadığı bölümlerle ilgili soruları uygun zamanda sormasını sağlar (**E3.1**).

T.D.5.2. / T.D.6.2. / T.D.7.2. / T.D.8.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

Öğrencinin dinleme/izleme öncesinde ilgi ve ihtiyaçlarını, dinlemenin/izlemenin şeklini (etkileşimli veya etkileşimsiz), dinleme/izleme faaliyetinin amacını, etkinliğe ayrılan süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz etmesi sağlanır (**KB2.13, SDB1.1, D5**).

Öğrenci, analiz sonuçlarından hareketle dinleme/izleme sürecinde kullanacağı strateji ve yöntemi seçer. Gerekteğinde seçimleri üzerinde üst bilişsel izlemeye (metni anlayıp anlamama veya amacına ulaşıp ulaşmama durumu) bağlı düzenlemeler yapar (**KB3.1, SDB3.2, D16**).

*Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, öğretmen tarafından Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır (**KB2.6, KB2.13, KB2.15, KB3.1, SDB2.1, SDB2.2, SDB3.2**). Öğretimi yapılan tüm stratejilerin sonraki uygun dinleme/izleme çalışmalarında öğrenci tarafından kullanımı sağlanır.*

5. sınıf seviyesinde ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma, metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (öyküleyici metin yapısı, sıralı/kronolojik metin yapısı), tahmin etme, görselleştirme, çıkarım yapma, özetleme ve üst bilişsel izleme stratejilerinin öğretimi yapılır.

6. sınıf seviyesinde metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (açıklayıcı metin yapısı, karşılaştırma/zıtlık metin yapısı), soru sorma, üstbilişsel kontrol ve değerlendirme stratejilerinin öğretimi yapılır.

7. sınıf seviyesinde metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (sebep-sonuç metin yapısı, problem-çözüm metin yapısı) stratejilerinin öğretimi yapılır.

Dinleme/izleme, etkileşimli veya etkileşimsiz olmak üzere iki şekildedir. Bu kapsamda sınıf seviyelerine göre ele alınacak yöntemler sırasıyla şunlardır:

5. sınıf seviyesinde: Not alarak, katılımlı, katılımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici.

6. sınıf seviyesinde: Not alarak, katılımlı, katılımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici.

* Sınıf düzeylerine göre oluşturulan tema yaşantı çerçeveleri, hem ilgili temada kullanılan öğrenme çıktılarının program bileşenleriyle birlikte işe koşulmasını hem de her bir öğrenme çıktısına yönelik öğrenme yaşantısını (bk. s. 64-90) içermektedir. Türkçe dersi, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu da öğrenme çıktılarının aynı sınıf düzeyinde ve farklı düzeylerde tekrar edilmesini gerekli kılmaktadır. Temalara yönelik hazırlanan öğrenme yaşantılarında bu tekrardan kaynaklı hacim artışının önüne geçmek için her bir öğrenme çıktısına yönelik öğrenme yaşantısı oluşturulmuştur. Bu yaşantılar da program bileşenlerini içermektedir. Öğrenme çıktılarına Yönelik Yaşantı Çerçevesi'nde yer alan kavramsal becerilere, sosyal-duygusal öğrenme becerilerine, değerlere ve eğilimlere ilgili öğrenme çıktısının kullanıldığı tema tablolarında yer verilmiştir.

7. sınıf seviyesinde: Not alarak, katılımlı, katılımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, yaratıcı dinleme/izleme.

8. sınıf seviyesinde: Not alarak, katılımlı, katılımsız, grup hâlinde, empati kurarak, seçici, eleştirel, yaratıcı dinleme/izleme (KB2.6, KB2.13, KB2.15, KB3.1, SDB1.1, SDB2.1, SDB2.2).

T.D.5.3. / T.D.6.3. / T.D.7.3. / T.D.8.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme

Öğrencinin dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunması üç aşamada sağlanır. Birinci aşamada öğrencinin metnin başlığından, görsellerinden veya dinlenen/izlenen kısımdan hareketle içeriğe ilişkin ipuçlarını belirlemesi istenir (KB2.4). İkinci aşamada, belirlediği ipuçlarıyla ön bilgileri arasında ilişki kurarak metnin tamamı veya dinlenecek/izlenecek kısmıyla alakalı mantıklı tahminlerde bulunması sağlanır. Tahminlerin gerekçelerine özellikle dikkat edilir. Bu çalışma, ilerleyen bölümlerde tahminlerin doğrulanmasıyla son bulur (KB2.11, KB2.13).

T.D.5.4. / T.D.6.4. / T.D.7.4. / T.D.8.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

Dinleme/izleme sırasında öğrencinin anlamını bilmediği söz varlığı unsuruyla karşılaşması durumunda dinlediğinin/izlediğinin bağlamından söz varlığı unsurunun anlamıyla ilgili ipuçlarını belirlemesi istenir (KB2.4). Bu süreçte gerekmesi durumunda söz varlığı unsurunun geçtiği cümlenin öncesinin ve sonrasının tekrar dinlenmesi/izlenmesi önerilerek öğrenciye rehberlik edilir. Ardından belirlediği ipuçlarıyla ön bilgileri arasında bağ kurarak söz varlığı unsurunun anlamına yönelik mantıklı tahminlerde bulunması sağlanır. Bu çalışma, söz varlığı unsurunun anlamına ilişkin tahminin kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları vb.), ebeveyn veya öğretmenden yardım alınarak doğrulanmasıyla tamamlanır (KB2.11, KB2.13).

T.D.5.5. / T.D.6.5. / T.D.7.5. / T.D.8.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme

Öğrencinin dinleyeceğinden/izleyeceğinden ve varsa ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulması ve belirlediği ipuçlarıyla ön bilgileri arasında bağ kurarak dinlediğinin/izlediğinin konusunu belirlemesi sağlanır (KB2.4). Devamında, dinlediğinde/izlediğinde açık olarak verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilmek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirlemesine yönelik çalışmalar yapılır. Uygun durumlarda (uyarı, yönerge, yönlendirme olan metinlerde) dinlediğinde/izlediğinde iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi vermesi sağlanır (E3.7, OB1).

T.D.5.6. / T.D.6.6. / T.D.7.6. / T.D.8.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme

Dinlenilende/izlenilende yer alan görsellerdeki unsurları incelemesi ve anlama ulaşmak için ipuçlarını tespit etmesi sağlanır. Belirlenen ipuçları, ön bilgilerle ilişkilendirilir (KB2.4). Bu süreç sonucunda görselin konusu kavranarak görselde yer alan açık ve örtük iletiler (varsa metin ile iletilmek istenen mesaj vb.) belirlenir. Uygun durumlarda (uyarı, yönerge, yönlendirme olan görsellerde) öğrencinin görselle iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi vermesi sağlanır (KB2.4, SDB2.1, E3.7, OB4).

Tüm sınıf düzeylerinde resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.

T.D.5.7. / T.D.6.7. / T.D.7.7. / T.D.8.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme

Dinlenenden/izlenilenden basit çıkarıma dayalı anlam oluştururken dinlenilenin/izlenilenin sınırlı bir bölümünden kanıt toplanır. Toplanan kanıtlar ile ön bilgiler ilişkilendirilir (KB2.4) ve bir sonuca/yargıya ulaşırlar. Öğrencinin tüm çıkarımları için dinlenilenden/izlenilenden kanıt ve ön bilgilerinden makul gerekçe sunması gerekir (KB2.10, SDB2.3, SDB3.3.SB3, SDB3.3.SB5).

Dinlediğinin/izlediğinin yardımcı düşüncelerini belirler. Dinlediğinin/izlediğinin sınırlı bölümünde geçen bir düşünce veya olaydan hareketle doğrudan verilmeyen nedeni, koşulu, amacı, sonucu, ihtimali, gerçekleşmemiş beklentiyi, terk edilmiş alışkanlığı, tahmin ve gereklilikleri; kahramanın amacını, belirli bir davranışının sebebini, anlık duygu ve düşüncelerini, belirli özelliklerini, belirli bir davranışının veya düşüncesinin arkasındaki niyeti çıkarım yoluyla bulur. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir.

T.D.5.8. / T.D.6.8. / T.D.7.8. / T.D.8.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme

Dinlenilenden/izlenilenden üst düzey çıkarıma dayalı anlam oluştururken öğrencinin çıkarımları için dinlenilenin/izlenilenin bütününden kanıt toplaması sağlanır.

Toplanan kanıtlar ile ön bilgiler ilişkilendirilir (**KB2.4**) ve bir sonuca/yargıya ulaşılır. Öğrencinin tüm çıkarımları için topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir (**KB2.10, SDB3.3.SB3, SDB3.3.SB5**).

Dinlediğinin/izlediğinin bütününde verilen bilgilerle ön bilgilerini ilişkilendirerek ana fikri/ana duyguyu belirleme; sonuç/ders çıkarma; kahramanların karakter özelliklerini, amaç ve niyetlerini belirleme gibi çıkarımlar yapar. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir.

T.D.5.9. / T.D.6.9. / T.D.7.9. / T.D.8.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme

Öğrenci, dinlediğinden/izlediğinden hareketle metindeki karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikleri belirler. Bu kapsamda metnin farklı bölümlerinde yer alan duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı gibi karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikler tespit edilir (**KB2.4**). Dinlenenden/izlenenden hareketle listelenen iletiler; önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik-sonralık bakımından benzerlik ve farklılıkları listelenerek karşılaştırılır (**KB2.7, SDB2.1.SB1**).

Dinlediğindeki/izlediğindeki içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırır.

T.D.5.10. / T.D.6.10. / T.D.7.10. / T.D.8.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme

Öğrenci farklı dinleme/izleme kaynaklarındaki metinlerin karşılaştırılabilir unsurlarına ilişkin özellikleri belirler (**KB2.4**). Metinlerin içeriğinden, dilinden, organizasyonundan ve kaynağından hareketle iletileri, benzerlik ve farklılıkları listelerek karşılaştırır (**KB2.7, SDB2.1.SB1**).

5. sınıf seviyesinde dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) karşılaştırır.

6. sınıf seviyesinde dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ve dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) karşılaştırır.

7. sınıf seviyesinde dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) karşılaştırır.

8. sınıf seviyesinde dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.), organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ve kaynağını (bakış açısı, amaç ve niyet, tutum, yaklaşım bakımından vb.) karşılaştırır.

T.D.5.11. / T.D.6.11. / T.D.7.11. / T.D.8.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme

Metin inceleme çalışmaları kapsamında metnin unsurları (metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay veya durumlar) çeşitli özellikleri (tür, nitelik, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık vb.) bakımından sınıflandırılır. Bu kapsamda ilk olarak öğrencinin sınıflandırmada kullanacağı ölçütleri belirlemesi sağlanır. Ardından metnin unsurlarını belirlenen ölçütlerden hareketle ayırıştırıp (KB2.4) tasnif etmeleri ve ortaya çıkan grupları adlandırmaları/etiketlemeleri istenir. Son olarak ortaya çıkan sınıflama sonuçlarını liste, tablo, grafik veya şekillerden uygun olanıyla sunmasına yönelik etkinlikler yaptırılır (KB2.4, KB2.5, SDB2.1).

5. sınıf seviyesinde dinlediğinde/izlediğinde geçen kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

6. sınıf seviyesinde dinlediğinde/izlediğinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde;

- Dinlediğinde/izlediğinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.
- Daha önce dinlediklerinde/izlediklerinde verilen bilgileri kullanarak ölçüt belirler ve yeni dinlediğindeki/izlediğindeki kavram, nesne, varlık, bilgi, olay vb. sınıflandırır.

T.D.5.12. / T.D.6.12. / T.D.7.12. / T.D.8.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme

Dinlenenin/izlenilenin içeriğinde yer alan olay, durum ve konu vb.ni incelemesi sağlanır. Yorum için belirli bir bakış açısıyla (kaynağın/konuşurun bakış açısı, kendi öznel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında bir başkasının bakış açısı) dinlenilende/izlenilende ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirilir, detaylandırma ve genellemeler yapılarak derin anlamdan bir sonuca ulaşılır (SDB2.3.SB2). Son aşamada öğrencinin belirlediği bakış açısıyla ele alınan olay, durum ya da konuyu açıklaması/detaylandırması sağlanır (KB2.10, KB2.14, SDB3.3.SB5).

Belirli bir bakış açısıyla (konuşurun bakış açısı, kendi öznel-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuca ulaşmaları sağlanır. Yorum yapılırken "Tüm bunlardan ben ... yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Yazar bunları söyleyerek aslında ... yapmamızı istiyor.", "Bu durumda ... sadece ... değil, aynı zamanda ...-(y) l da kapsayan daha büyük bir yapı." vb. ifadelerin kullanılması beklenir. Dinleyicinin/izleyicinin dinlenilendeki/izlenilendeki bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.

T.D.5.13. / T.D.6.13. / T.D.7.13. / T.D.8.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde; öğrencinin öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yaparken metindeki şahıs/varlık kadrosu, mekân, zaman, olay örgüsü ve çıkarılacak dersi belirlemesi sağlanır. Sonrasında öğrencinin belirlenen unsurların birbiriyle ilişkisini ortaya koyması istenir (KB2.4, KB2.5).

T.D.5.14. / T.D.6.14. / T.D.7.14. / T.D.8.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde; öğrencinin bilgilendirici metinlerde sunulan önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yaparken metin yapılarından yola çıkması sağlanır. Bu kapsamda öğrenciye metin yapılarına göre organize edilerek sunulan önemli düşünce, kavram ve durumları belirlemeye yönelik etkinlikler yaptırılır. Önemli bilgilerin belirlenmesinin ardından bunların birbirleriyle ilişkisinin ortaya konması sağlanır (**KB2.4, KB2.5**).

5. sınıf seviyesinde özellikle sıralı/kronolojik metin yapısına sahip metinler üzerinde çalışmalar yapılır.

6. sınıf seviyesinde sıralı/kronolojik metin yapısına ek olarak açıklama ve karşılaştırma/zıtlık metin yapıları üzerinde çalışmalar yapılır.

7. sınıf seviyesinde daha önce üzerinde çalışılan sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık metin yapılarına ek olarak sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarının tamamına yönelik çalışmalar yapılır.

8. sınıf seviyesinde daha önce üzerinde çalışılan sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına ek olarak ikna edici metin yapılarının tamamına yönelik çalışmalar yapılır.

T.D.5.15. / T.D.6.15. / T.D.7.15. / T.D.8.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin bilgilendirici metinlerdeki anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapması beklenir. Bu kapsamda öğrencinin metnin içeriğini en iyi yansıtan/temsil eden kelimeleri belirlemesini sağlayacak etkinlikler yaptırılır (**KB2.4**). Sonrasında öğrencinin belirlediği anahtar kelimelerin metnin içeriğiyle ilişkisini ortaya koyması sağlanır (**KB2.5**).

T.D.5.16. / T.D.6.16. / T.D.7.16. / T.D.8.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metinlerin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapılırken metnin türü dikkate alınır. Öğrencinin bilgilendirici metinlerde giriş, gelişme, sonuç; öyküleyici metinlerde serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirlemesini sağlayacak çalışmalar yapılır (**KB2.4**). Çalışmalar bu bölümlerin birbirleriyle bağlantısının ortaya konmasıyla sonlandırılır (**KB2.5, SDB2.1**).

Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.

T.D.5.17. / T.D.6.17. / T.D.7.17. / T.D.8.17. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Bilgilendirici metinleri inceleme sürecinde öğrencinin metinlerde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapması gerekir. Bu kapsamda kaynağın/konuşurun başvurduğu düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeyi sağlayacak etkinlikler yaptırılır. Sonrasında öğrencinin belirlenen düşünceyi geliştirme yollarının birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyması sağlanır (**KB2.4, KB2.5, SDB2.1**).

5. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örneklendirmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

6, 7 ve 8. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

T.D.5.18. / T.D.6.18. / T.D.7.18. / T.D.8.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin söz sanatlarını belirlemesine yönelik çözümlene yapması gerekir. Bu kapsamda öğrencinin ilk olarak metinde yer alan söz sanatlarını tespit etmesi sağlanır. Devamında belirlenen söz sanatlarının metnin anlatımıyla olan ilişkisi ortaya konur (**KB2.4, KB2.5, SDB2.1**).

5. sınıf seviyesinde söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma ve benzetmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

6, 7, ve 8. sınıf seviyesinde söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

T.D.7.19. / T.D.8.19. Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Dinlediğini/izlediğini inceleme sürecinde öğrencilerin dinlediğindeki/izlediğindeki ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapmaları gerekir. Bu kapsamda ilk olarak dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yaptırılır. Sonrasında öğrencilerin belirledikleri ikna etme tekniklerinin birbirleriyle ve dinlediğiyle/izlediğiyle ilişkisini ortaya koymaları sağlanır **(KB2.4, KB2.5, SDB2.1)**.

7 ve 8. sınıf seviyelerindeki öğrenciler karşılıklı bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kıtlık (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirler. Bu tekniklere ilişkin açıklamalar şu şekildedir:

1. Karşılıklı Bulunma

İyiliğe karşı iyilikte bulunmaya dayanan bir ikna tekniğidir. Bireylere bir iyilik yapıldığında onlar da kendilerini muhataplarına karşı borçlu hisseder ve onlara iyilik yapmak isterler. Bir araştırmacı, hiç tanışmadığı bazı kişilere adreslerini tespit ederek yeni yıl tebrik kartları göndermiş; bu kartları alanların çoğu, araştırmacıyı tanımasalar da onun yeni yılını kutlayan kartlar göndermişlerdir. Ortaya çıkan bu durum, insanların doğasında olan "karşılıklı bulunma"nın etkili olduğunu göstermektedir.

2. Tutarlılık

Tutarlılık kişinin düşünceleri, sözleri ve davranışları arasında uyum olmasıdır. Bireyler genellikle tutarlı davranışları ve tutarlı sözleri severler. Bunları sergileyen kişilere de daha çabuk güvenir ve inanırlar. Tutarsızlık gördüklerinde ise iletişimde olumsuzluklar başlar.

Bir öğretmenin sessizce ders dinlemeleri koşuluyla öğrencilerine "Sizi hafta sonu geziye götüreceğim." demesi ve bu sözünü tutarak dersi dikkatli bir şekilde dinleyen sınıfını o hafta sonu geziye götürmesi tutarlılığa örnektir. Muhataplarından istedikleri ile kendi yaptıkları tutarlı olan, yapmadığı şeyleri onlardan beklemeyen bireyin bu davranışı da tutarlılık örneğidir.

3. Toplumsal Kanıt

Toplumda yaygın olan, genel kabul gören davranışlar toplumun fertlerinde bunlara uyma etkisi oluşturur. Bireyler, toplumda çoğunluğun düşüncelerine ve yaptıklarına uyma eğiliminde olup başkalarının yaptıklarını kendilerine örnek alır veya davranışlarının sebebini açıklarken başkalarının yaptıklarını kanıt gösterirler. Kendilerine çeşitli yönlerden benzeyen kişilerin diğer davranışlarını taklit etme, onlara uyma yoluna gidebilirler. Kararsızlık durumlarında da en kestirme ve kolay yol genel olarak yapılanı yapmaktır. Bu duruma televizyonlarda sık kullanılan kahkaha sesi örnek gösterilebilir. Kahkaha sesinin verildiği yerlerde insanlar daha fazla gülme eğilimindedir. Öğretmenin öğrencisinden karşısındaki kişinin hissettiklerini başkalarının da hissettiğini ona söylemesini istemesi, toplumsal kanıt yönteminin kullanılmasına bir diğer örnektir.

4. Sevgi (Hoşlanma)

Sevginin bütün davranışlarda olduğu gibi etkileme ve yönlendirme üzerinde de etkisi vardır. Bu, toplumda olağan kabul edilen bir durumdur. Birey, sevdiği kişilerden gelen istekleri daha çabuk kabul eder ve uygular. Güler yüzle selamlama, teşekkür ve rica ifadelerini sıkça kullanma bu teknik kapsamında sıkça sergilenmesi beklenen davranışlardır.

5. Otorite

Mesajı ileten kaynak, alanında uzman ve güvenilir bir kişi ise insanların ona inanmaları kolay olur. Hasta olan kişinin hastalığı hakkında etrafındakilerin söylediklerinden ziyade doktorun söylediklerine itibar etmesi gibi... Bireyin konuyla ilgili alanında bilgili ve yeterli olduğunu göstererek otorite kurması; bu konudaki düşüncelerini, ilgilerini ve deneyimlerini anlatması otorite tekniği kapsamında değerlendirilen becerilerdir.

6. Kıtlık (Azlık)

Bir şeyin az veya nadir olması, onun değerli olarak görülme ihtimalini de artırır. Fırsatlar daha zor ulaşılabilir görüldüğü zaman değerli algılanır ve ona karşı duyulan ilgi artar. Bunun üstesinden gelmek adına insanlar az olarak algıladıkları şeyi elde etme eğilimine girerler. Dünya genelinde petrol ve su seviyesindeki azalmanın savaflara yol açması, kıtlık (azlık) psikolojisinin bir sonucudur. Hedef kitleye vakitlerinin az kaldığının vurgulanması veya onlara sunulacak seçeneklerin sınırlandırılması yönündeki girişimler kıtlık (azlık) tekniği kapsamındadır. Bu şekilde az bulunurluk hissi uyandıran davranışlar sergileyen bireylere hedef kitlenin uyum gösterme ihtimali artar.

7. Karşıtlık

Zıtlıklar dikkat çekicidir. Bir öğretmenin öğrencilerini çalışmaya ikna etmek için önce tembelliğin nelere sebep olacağını ortaya koyması; daha sonra çalıştıkları takdirde, gelecekte nelere ulaşabileceklerini anlatması karşıtlıktan yararlanmaya örnektir. Karşıtlık tekniği kapsamında, öğrencinin öne sürdüğü fikirlerin olumlu yanlarının yanı sıra olumsuz yanlarını da belirtmesi beklenir. Bu sayede karşı taraftan gelebilecek itirazları baştan önlemiş olduğu ona fark ettirilir.

8. Uzlaşma

Bireyler uyumlu olan, problem çıkarmayan, karşılaşılan sorunlara çözümler üreten kişilerle birlikte olma, bunun tersine hareket eden kişilerden de kaçınma eğilimindedirler. Bundan dolayı çevresiyle uyumlu kişiler, etrafındakilerle daha kolay iletişim kurarlar. Uzlaşma tekniği kapsamında öğrenciden, karşısındaki kişiye kendi fikir, düşünce ve değerlerinin onunla aynı yönde olduğunu göstererek onunla ortak zeminde buluşması beklenir.

T.D.5.19. / T.D.6.19. / T.D.7.20. / T.D.8.20. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme

Yazılı veya sözlü üretimde kullanılacak olan söz varlığından ve temanın anahtar kavramlarından kelimeler belirlenerek söz varlığını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. Bu kapsamda belirlenen kelimelerin sırasıyla önce metnin bağlamındaki anlamları (**KB2.4**), ardından sözlük, ansiklopedi veya erişilebilir diğer kaynaklardaki anlamları üzerinde durulur (**KB2.6**). Bir sonraki adımda kelimenin kavram alanına (eş, yakın ve zıt anlamlı kelimeler, eş sesli kelimeler, çağrıştırdığı kelimeler, atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) giren kelimeler üzerinde çalışılır (**KB2.5, KB2.6**). Son olarak var ise kelimenin görsel karşılığı (resim, işaret, emoji vb.) belirlenir (**KB2.6**).

T.D.5.20. / T.D.6.20. / T.D.7.21. / T.D.8.21. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme

Yazı, ses ve görseller gibi öğelerin bir arada kullanıldığı ortamlar, çoklu ortamlardır. Yazıyla birlikte kullanılan ses ve/veya görsel bazen yazının ilettiği anlamı desteklerken bazen yazı olmadan anlam iletir. Bazı durumlarda ise ses ve/veya görsellerin ilettiği mesaj, yazınıkiyle aynıdır (eş anlam oluşturma). Öğrenci söz konusu öğelerin görevlerini ayırt eder, ilişkilerini belirler ve bunların kendi aralarındaki etkileşimlerinden yararlanarak anlam oluşturur (**KB2.4, OB2.4, OB4**).

T.D.5.21. / T.D.6.21. / T.D.7.22. / T.D.8.22. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme

Dinlediğinde/izlediğinde sunulan bilgiler çözümlenir (**KB2.4**). Çözümlene aşamasından sonra tespit edilen bilgiler önemli ve önemsiz olarak sınıflandırılır (**KB2.5**). Öğrenci önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade edip özetleme sürecini sonlandırır (**KB2.3, SDB2.1. SB2**).

T.D.5.22. / T.D.6.22. / T.D.7.23. / T.D.8.23. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme

Okunan metnin içeriği, dili, organizasyonu ve kaynağı/konuşuru/yazarı ile ilgili bir özellik belirlenir. Ön bilgiler işe koşularak belirlenen özelliği değerlendirmede kullanılacak bir norm belirlenir. Belirlenen özellik normla karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucu ortaya konarak bir yargıya ulaşılır (**KB2.17, SDB3.3.SB3**).

5. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) değerlendirir.

6. sınıf seviyesinde öğrenciler dinlediğinin/izlediğinin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) ek olarak dilini de (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) değerlendirir.

7. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) ve diline (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) ek olarak organizasyonunu da (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış) değerlendirir.

8. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler), diline (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) ve organizasyonuna (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış) ek olarak yazarını da (yazarın bakış açısı, amacı, tutumu, yaklaşımı) değerlendirir.

T.D.7.24. / T.D.8.24. Medya içeriğini değerlendirebilme

Medya içeriğinin değerlendirilecek özellikleri (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik, değerler, dil-anlatım, ikna teknikleri, kaynak/konuşur/yazar vb.) belirlenir. Medya içeriğinin belirlenen özelliği ve bu özellikten hareketle ön bilgiler işe koşularak belirlenen norm karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucu ortaya konularak bir yargıya ulaşılır (**KB2.17, SDB3.3.SB3**).

Bu öğrenme çıktısı 7. ve 8. sınıfta işlenir. Öğrenci, ön bilgilerini de kullanarak medya içeriğini farklı açılardan değerlendirir.

T.D.5.23. / T.D.6.23. / T.D.7.25. / T.D.8.25. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme

Dinlenenin/izlenenin içeriğinin bir özelliği belirlenir. Bu özelliğe ilişkin ön bilgiler kullanılarak bir norm bulunur ve ikisi arasında karşılaştırma yapılarak belirlenen özellik sorgulanır. Sorgulama sonucunda bir yargıya varılarak dinlediğinin/izlediğinin eleştirilen özelliğine yönelik gerek duyulursa alternatifler önerilir. Süreç sonucunda öğrenciler olumlu yargıları veya önerdikleri alternatifler için gerekçelerini ortaya koyar (**KB3.3, SDB3.3.SB3**).

5. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

6. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ve dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

7. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

8. sınıf seviyesinde dinlediğinin/izlediğinin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.), organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ve kaynağını/konuşurunu/yazarını (yazarın bakış açısı, tutumu vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

T.D.5.24. / T.D.6.24. / T.D.7.26. / T.D.8.26. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme

Dinlediğinde/izlediğinde yer alan bir olay ya da durum, problem biçiminde tanımlanır. Söz konusu olay ya da durumun problemlili yönü öğrencinin kendi bakış açısıyla özetlenir. Netleştirilen olay ya da durumun sorun olarak algılanan yönlerine ilişkin akıl yürütülerek alternatif çözümler üretilir ve bunlar arasından en uygun çözüm belirlenir. Üretilen çözüme ilişkin yansıtma ve değerlendirme yapılır (**KB3.2, SDB3.2.SB1, SDB3.3.SB1**).

5 ve 6. sınıf seviyelerinde dinlediğinde/izlediğinde çözümünüyle birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde dinlediğinde/izlediğinde problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.

T.D.5.25. / T.D.6.25. / T.D.7.27. / T.D.8.27. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazı, ses ve görseller gibi öğelerin bir arada kullanıldığı ortamlar, çoklu ortamlardır. Yazıyla kullanılan ses ve/veya görsel bazen yazının ilettiği anlamı desteklerken bazen yazı olmadan anlam iletir. Bazı durumlarda ise ses ve/veya görsellerin ilettiği mesaj, yazıninkiyle aynıdır (eş anlam oluşturma). Öğrenci söz konusu öğelerin görevlerini ayırt eder, ilişkilerini belirler ve bunların kendi aralarındaki etkileşimlerinden yararlanarak anlam oluşturur (**KB2.4, OB2.4, OB4**).

Okuma Becerisi**T.O.5.1. / T.O.6.1. / T.O.7.1. / T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme**

Öğrencinin okuma öncesinde ilgi ve ihtiyaçlarını, okuma faaliyetinin amacını, materyalin özelliklerini, okumaya ayrılan süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz etmesi sağlanır (**KB2.13, SDB1.1, D5**). Analiz sonuçlarından hareketle okunacak metin veya okuma sırasında kullanılacak ek materyaller (sözlük, genel ağ, çalışma kâğıdı, grafik organize edici vb.) seçilerek hazırlık yapılır. Gerekliğinde seçimler üzerinde üst bilişsel izlemeye (metni anlayıp anlamama veya amacına ulaşım ulaşmama durumu) bağlı düzenlemeler yapılır (**KB3.1, SDB1.2.SB4, D16**).

T.O.5.2. / T.O.6.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme

Akıcı okuyan bir öğrencinin kelimeleri doğru seslendirmesi ve okuma hızının normal konuşma hızına yakın olması gerekir. Ayrıca akıcı okuyan öğrenciden metnin tür özelliklerini de dikkate alarak işitilebilir bir ses tonuyla, anlamı yansıtacak şekilde, doğru vurgu ve tonlamalarla okuması beklenir. Öğrenci okuma hızı ve prozodik unsurları okuduğu metin türüne, sesli ve sessiz okumaya göre düzenleyebilmelidir. Öğretmenler özellikle sesli okumalarda bunu kontrol etmelidir.

Öğrencilerin akıcı okuma düzeyi 5 ve 6. sınıflarda sene başında yapılacak tanılama ölçümleri ile değerlendirilmeli, devam eden süreçte izleme amaçlı değerlendirmeler ile akıcı okuma gelişimi yıl boyunca takip edilmelidir. Tanılama sonrasında akıcı okuma problemleri olan öğrencilerin gelişimine yönelik adımlar atılarak bu öğrenciler özel olarak takip edilmelidir. Özellikle yöntem seçimleri bu öğrenciler dikkate alınarak yapılmalıdır.

T.O.5.3. / T.O.6.3. / T.O.7.2. / T.O.8.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme

Öğrencinin okuma öncesinde ilgi ve ihtiyaçlarını, okuma faaliyetinin amacını, materyalin özelliklerini, okumaya ayrılan süre ve bilgiye erişim olanaklarını analiz etmesi sağlanır. Öğrenci analiz sonuçlarından hareketle okuma sürecinde kullanacağı strateji ve yöntemi seçer. Gerekliğinde seçimleri üzerinde üst bilişsel izlemeye (metni anlayıp anlamama veya amacına ulaşım ulaşmama durumu) bağlı düzenlemeler yapar.

Öğrencinin seçim yapabilmesi için öncelikle strateji ve yöntemleri bağımsız olarak uygulayabilecek düzeye erişmesi gerekir. Bu nedenle strateji ve yöntemlerin öğretimi, Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile yapılır (**SDB2.2, KB2.6, KB2.13, KB2.15, KB3.1, SDB1.1, SDB3.2, D5, D16**). Öğretimi yapılan tüm stratejilerin sonraki uygun okumalarda kullanımı sağlanır.

5. sınıfta ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma, metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (öyküleyici metin yapısı, sıralı/kronolojik metin yapısı), tahmin etme, görselleştirme, çıkarım yapma, özetleme ve üst bilişsel izleme stratejilerinin öğretimi yapılır.

6. sınıfta metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (açıklayıcı metin yapısı, karşılaştırma/zıtlık metin yapısı), soru sorma, üstbilişsel kontrol ve değerlendirme stratejilerinin öğretimi yapılır.

7. sınıfta metin yapılarının analizi ve bilgileri organize etme (sebeup-sonuç metin yapısı, problem-çözüm metin yapısı) stratejilerinin öğretimi yapılır.

Akıcı okuma problemi olan öğrenci sayısının çok olduğu sınıflarda koro hâlinde okuma, okuma tiyatrosu, tekrarlı okuma, eşli okuma, arkadaşla okuma ve ezberleme yöntem ve tekniklerine ağırlık verilmeli, tüm okumalar olabildiğince sesli yapılmalıdır. Akıcı okumayı geliştirmeye yönelik bu yöntem ve teknikler öğrencinin seçeceği yöntem ve teknikler olmayıp öğretmen tarafından seçilip uygulanmalıdır.

Okunan metindeki yüzey anlamı elde etmeye veya okuma öncesi, sırası ve sonrasında metindeki bilgileri organize etmeye imkân sağlayan göz atarak okuma, tahmin ederek okuma, not alarak okuma, işaretleyerek okuma, özetleyerek okuma yöntem ve teknikleri öğrencinin faaliyet analizi sonrasında seçim yapabileceği yöntemlerdir. Bunlardan stratejilerle ilişkili olanlar, strateji öğretimini takip eden okumalarda kullanılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç duyulması hâlinde bu yöntemlerin kullanımına ilişkin de Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır.

Metni daha detaylı ele almaya imkân sağlayan, soru sorarak okuma, tartışarak okuma, eleştirel okuma yöntemleri derin anlamlara ulaşma amacıyla öğretmenin ve faaliyet analizi sonrasında öğrencinin seçebileceği yöntemlerdir. Bunlardan soru sorarak okumanın 6. sınıfta ilgili stratejinin öğretimi sonrasında kullanımı sağlanır. Tartışarak okuma yöntemi de 6. sınıftan itibaren kullanılmaya başlanır. Eleştirel okuma ise 8. sınıfta Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretimi yapılarak kullanılır.

T.0.5.4. / T.0.6.4. / T.0.7.3. / T.0.8.3. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme

Öğrencinin okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunması üç aşamada sağlanır. Birinci aşamada öğrencinin metnin başlığından, görsellerinden veya okunan kısımdan hareketle içeriğe ilişkin ipuçlarını belirlemesi istenir (KB2.4). İkinci aşamada, belirledikleri ipuçlarıyla ön bilgileri arasında ilişki kurarak metnin tamamı veya okunacak kısmıyla alakalı mantıklı tahminlerde bulunması sağlanır. Tahminlerin gerekçelerine özellikle dikkat edilir. Bu çalışma, ilerleyen bölümlerde tahminlerin doğrulanmasıyla son bulur (KB2.11, KB2.13).

T.0.5.5. / T.0.6.5. / T.0.7.4. / T.0.8.4. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

Okuma sırasında öğrencinin anlamını bilmediği söz varlığı unsuruyla karşılaşması durumunda metnin bağlamından söz varlığı unsurunun anlamıyla ilgili ipuçlarını belirlemesi istenir (KB2.4). Bu süreçte gerekmesi durumunda söz varlığı unsurunun geçtiği cümlenin öncesinin ve sonrasında tekrar okunması önerilerek öğrenciye rehberlik edilir. Ardından belirlediği ipuçlarıyla ön bilgileri arasında bağ kurarak söz varlığı unsurunun anlamına yönelik mantıklı tahminlerde bulunması sağlanır. Bu çalışma, söz varlığı unsurunun anlamına ilişkin tahminin kaynaklardan (sözlük, başvuru kitapları), ebeveyn veya öğretmenden yardım alınarak doğrulanmasıyla tamamlanır (KB2.11, KB2.13).

T.0.5.6. / T.0.6.6. / T.0.7.5. / T.0.8.5. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme

Öğrencinin metinden ve varsa ona eşlik eden görsellerden hareketle bağlama/konuya dair ipuçlarını bulması ve belirlediği ipuçlarıyla ön bilgileri arasında bağ kurarak okuduğu metnin konusunu belirlemesi sağlanır (KB2.4). Devamında, metinde açık olarak verilen bilgileri (tanımı verilen kavram, düşünce, yönerge, iletilmek istenen mesaj, açıkça ifade edilen ana fikir vb.) belirlemesine yönelik çalışmalar yapılır. Uygun durumlarda (uyarı, yönerge, yönlendirme olan metinlerde) metinle iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi vermesi sağlanır (KB2.4, E3.7, OB1).

T.O.5.7. / T.O.6.7. / T.O.7.6. / T.O.8.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme

Öğrencinin metne eşlik eden veya bağımsız olarak sunulan görsellerdeki unsurları incelemesi ve anlama ulaşmak için ipuçlarını tespit etmesi sağlanır. Belirlenen ipuçları, ön bilgilerle ilişkilendirilir (KB2.4). Bu süreç sonunda görselin konusu kavranarak görselde yer alan açık ve örtük iletiler (varsa metin ile iletilmek istenen mesaj da) belirlenir. Uygun durumlarda (uyarı, yönerge, yönlendirme olan görsellerde) öğrencinin görselle iletilen mesajın gerektirdiği tepkiyi vermesi sağlanır (KB2.4, SDB2.1.SB3, E3.7, OB4).

Tüm sınıf seviyelerinde resim, fotoğraf, tablo, grafik (pasta, sütun, çizgi vb.), grafik simge, harita ve kroki, karikatürden yararlanır.

T.O.5.8. / T.O.6.8. / T.O.7.7. / T.O.8.7. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme

Okunan metinden basit çıkarıma dayalı anlam oluştururken metnin sınırlı bir bölümünden veya o sınırlı bölüme eşlik eden bir görselden kanıt toplanır. Toplanan kanıtlar ile ön bilgiler ilişkilendirilir (KB2.4) ve bir sonuca/yargıya ulaşılır. Öğrencinin tüm çıkarımları için metinden kanıt ve ön bilgilerinden makul gerekçe sunması gerekir (KB2.10, SDB3.3.SB3, SDB3.3.SB5).

Metnin yardımcı düşüncelerini belirler. Metnin sınırlı bölümünde geçen bir düşünce veya olaydan hareketle doğrudan verilmeyen nedeni, koşulu, amacı, sonucu, ihtimali, gerçekleşmemiş beklentiyi, terk edilmiş alışkanlığı, tahmin ve gereklilikleri; kahramanın amacını, belirli bir davranışının sebebini, anlık duygu ve düşüncelerini, belirli özelliklerini, belirli bir davranışının veya düşüncesinin arkasındaki niyeti çıkarım yoluyla bulur. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir.

T.O.5.9. / T.O.6.9. / T.O.7.8. / T.O.8.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme

Okunan metinden üst düzey çıkarıma dayalı anlam oluştururken öğrencinin metnin bütününden veya metne eşlik eden görsellerden kanıt toplaması sağlanır. Toplanan kanıtlar ile ön bilgiler ilişkilendirilir (KB2.4) ve bir sonuca/yargıya ulaşılır. Öğrencinin tüm çıkarımları için topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir (KB2.1, SDB3.3.SB3, SDB3.3.SB5).

Metnin bütününde verilen bilgilerle ön bilgilerini ilişkilendirerek ana fikri/ana duyguyu belirleme; sonuç/ders çıkarma; kahramanların karakter özelliklerini, amaç ve niyetlerini belirleme gibi çıkarımlar yapar. Tüm çıkarımlarıyla ilgili topladığı kanıt ve ön bilgilerden hareketle mantıklı gerekçe sunması beklenir.

T.O.5.10. / T.O.6.10. / T.O.7.9. / T.O.8.9. Metin içi karşılaştırma yapabilme

Öğrenci, metinde yer alan karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikleri belirler. Bu kapsamda metnin farklı bölümlerinde yer alan duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı gibi karşılaştırılabilir unsurlara ilişkin özellikler tespit edilir (KB2.4). Belirlenen unsurların özellikleri; önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik sonralık bakımından benzerlik ve farklılıkları listelenerek karşılaştırılır (KB2.7).

Metnin içeriği önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırılır.

T.O.5.11. / T.O.6.11. / T.O.7.10. / T.O.8.10. Metinler arası karşılaştırma yapabilme

Öğrenci, daha önce okunan bir metin ile okunmakta olan metnin arasındaki karşılaştırılabilir unsurları ve bu unsurların karşılaştırılacak özelliklerini belirler (KB2.4). Belirlenen unsurlara ait özelliklerin benzerlik ve farklılıklarını listeleyerek karşılaştırır (KB2.7).

5. sınıf seviyesinde iki metnin içeriği (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) karşılaştırılır.

6. sınıf seviyesinde iki metnin içeriği (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ve dili (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) karşılaştırılır.

7. sınıf seviyesinde iki metnin içeriği (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dili (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonu (olay örgüsü, serim düğüm, çözüm, bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) karşılaştırılır.

8. sınıf seviyesinde iki metnin içeriği (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dili (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.), organizasyonu (olay örgüsü, serim düğüm, çözüm, bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ve yazarı (yazarın bakış açısı, amaç ve niyeti, tutumu, yaklaşımı) karşılaştırılır.

T.O.5.12. / T.O.6.12. / T.O.7.11. / T.O.8.11. Metindeki unsurları sınıflandırabilme

Metin inceleme çalışması kapsamında metnin unsurları (metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay veya durumlar) çeşitli özellikleri (tür, nitelik, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık vb.) bakımından sınıflandırılabilir. Bu süreçte ilk olarak öğrencinin sınıflandırmada kullanacağı ölçütleri belirlemesi sağlanır. Ardından metnin unsurlarını, belirlenen ölçütlerden hareketle ayırıştırıp (KB2.4) tasnif etmesi ve ortaya çıkan grupları adlandırmaları/etiketlemeleri istenir. Son olarak ortaya çıkan sınıflama sonuçlarını liste, tablo, grafik veya şekillerden uygun olanıyla sunmasına yönelik etkinlikler yaptırılır (KB2.5).

5 ve 6. sınıf seviyelerinde metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırılır ve uygun biçimde (paragraf, liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunulur.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde;

- Metinde geçen kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunulur.
- Daha önce okunanlarda verilen bilgiler kullanılarak ölçüt belirlenir ve yeni okunan metindeki kavram, nesne, varlık, bilgi, olay vb. sınıflandırılır.

T.O.5.13. / T.O.6.13. / T.O.7.12. / T.O.8.12. Metni yorumlayabilme

Öğrencinin metnin içeriğinde yer alan olay, durum, konu vb.ni incelemesi sağlanır. Bu aşamada öğrencinin metnin hem yüzey anlamına hem de var ise derin anlamına hâkim olması gerekmektedir. Ardından öğrencinin kimin gözünden olayı, durumu veya konuyu yorumlayacağına karar vermesi sağlanır. Bu aşamada öğrenci kendi bakış açısıyla yorum yapabileceği gibi yazarın veya yazar dışında bir başkasının bakış açısını da benimseyebilir (SDB2.3.SB2). Son aşamada öğrencinin belirlediği bakış açısıyla ele alınan olay, durum ya da konuyu açıklaması/detaylandırması sağlanır (KB2.10, KB2.14, SDB3.3.SB5).

Belirli bir bakış açısıyla (yazarın bakış açısı, kendi özne-nesnel bakış açısı veya ikisi dışında belirli bir bakış açısı) metinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, detaylandırmaları, genellemeler yapmaları, derin anlamdan bir sonuca ulaşmaları sağlanır. Yorum yapılırken "Tüm bunlardan ben ... yapmam gerektiğini anlıyorum.", "Yazar bunları söyleyerek aslında ... yapmamızı istiyor.", "Bu durumda ... sadece ... değil, aynı zamanda ...-(y) da kapsayan daha büyük bir yapı." vb. ifadelerin kullanılması beklenir. Okurun metindeki bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurması gerekmektedir.

T.O.5.14. / T.O.6.14. / T.O.7.13. / T.O.8.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabileme

Metin inceleme sürecinde; öğrencinin öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yaparken metindeki şahıs/varlık kadrosu, mekân, zaman, olay örgüsü ve çıkarılacak dersi belirlemesi sağlanır. Sonrasında öğrencinin belirlenen unsurların birbiriyle ilişkisini ortaya koyması istenir (KB2.4, KB2.5).

T.O.5.15. / T.O.6.15. / T.O.7.14. / T.O.8.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Öğrencinin bilgilendirici metinlerde sunulan önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlemeler yaparken metin yapılarından yola çıkması sağlanır. Bu kapsamda öğrenciye metin yapılarına göre organize edilerek sunulan önemli düşünce, kavram ve durumları belirlemeye yönelik etkinlikler yaptırılır. Önemli bilgilerin belirlenmesinin ardından bunların birbiriyle ilişkisinin ortaya konması sağlanır (**KB2.4, KB2.5**).

5. sınıf seviyesinde özellikle sıralı/kronolojik metin yapısına sahip metinler üzerinde çalışmalar yapılır.

6. sınıf seviyesinde sıralı/kronolojik metin yapısına ek olarak açıklama ve karşılaştırma/zıtlık metin yapıları üzerinde çalışmalar yapılır.

7. sınıf seviyesinde daha önce üzerinde çalışılan sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık metin yapılarına ek olarak sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarının tamamına yönelik çalışmalar yapılır.

8. sınıf seviyesinde daha önce üzerinde çalışılan sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep-sonuç ve problem-çözüm metin yapılarına yönelik çalışmalar yapılır.

T.O.5.16. / T.O.6.16. / T.O.7.15. / T.O.8.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin bilgilendirici metinlerdeki anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapması beklenir. Bu kapsamda öğrencinin metnin içeriğini en iyi yansıtan/temsil eden kelimeleri belirlemesini sağlayacak çalışmalar yaptırılır (**KB2.4**). Sonrasında öğrencinin belirlediği anahtar kelimelerin metnin içeriğiyle ilişkisini ortaya koyması sağlanır (**KB2.5**).

T.O.5.17. / T.O.6.17. / T.O.7.16. / T.O.8.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Metinlerin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapılırken metnin türü dikkate alınır. Öğrencinin bilgilendirici metinlerde giriş, gelişme, sonuç; öyküleyici metinlerde serim, düğüm, çözüm bölümlerini belirlemesini sağlayacak çalışmalar yapılır (**KB2.4**). Çalışmalar bu bölümlerin birbirleriyle bağlantısının ortaya konmasıyla sonlandırılır (**KB2.5**).

Metnin bölümlerinin birbirleriyle bağlantısı belirlenirken bölümler arasındaki geçişlerin uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı ve bölümler arasında düşünce ve olay akışı bakımından tutarlılık olup olmadığı üzerinde durulur.

T.O.5.18. / T.O.6.18. / T.O.7.17. / T.O.8.17. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Şiir incelenirken öğrencinin şiirin dış yapı özelliklerine ve ahenk unsurlarına odaklanması istenir. Öğrencinin sınıf seviyesine bağlı olarak mısra, bent ve dörtlük gibi şiirin düz yazıdan ayrılan yönlerini ve ahenk unsurlarını belirlemesi sağlanır (**KB2.4**). Devamında belirlenen dış yapı özelliklerinin veya ahenk unsurlarının birbirleriyle ve şiirin bütünüyle ilişkisini ortaya koymaya yönelik çalışmalara yer verilir (**KB2.5**).

5. sınıf seviyesinde mısra, dörtlük gibi şiire ait dış yapı özellikleri üzerinden şiirin düz yazıdan ayrılan yönleri üzerinde durulur.

6. sınıf seviyesinde dış yapı özelliklerine ek olarak ahenk unsurlarından ölçü (hece ölçüsü) üzerinde de durulur ancak ayrıntıya girilmez.

7. sınıf seviyesinde dış yapı özelliklerine ek olarak ahenk unsurlarından kafiye üzerinde durulur ancak ayrıntıya girilmez.

8. sınıf seviyesinde dış yapı özelliklerine ek olarak ahenk unsurlarından redif üzerinde durulur ancak ayrıntıya girilmez.

T.O.5.19. / T.O.6.19. / T.O.7.18. / T.O.8.18. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümler yapması beklenir. Bu kapsamda öğrencinin yazarın başvurduğu düşünceyi geliştirme yollarını belirlemesini sağlayacak çalışmalar yaptırılır. Sonrasında öğrencinin belirlenen düşünceyi geliştirme yollarının birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyması sağlanır (**KB2.4, KB2.5**).

5. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örneklendirmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

6, 7 ve 8. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

T.O.5.20. / T.O.6.20. / T.O.7.19. / T.O.8.19. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin söz sanatlarını belirlemesine yönelik çözümlene yapması gerekir. Bu kapsamda öğrencinin ilk olarak metinde yer alan söz sanatlarını tespit etmesi sağlanır. Devamında belirlenen söz sanatlarının metnin anlatımıyla olan ilişkisi ortaya konur (**KB2.4, KB2.5**).

5. sınıf seviyesinde söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma ve benzetmeyi belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

6, 7, ve 8. sınıf seviyesinde söz sanatlarından kişileştirme, konuşurma, benzetme, karşıtlık ve abartmayı belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.

T.O.7.20. / T.O.8.20. Metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Metin inceleme sürecinde öğrencinin metindeki ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapması beklenir. Bu kapsamda ilk olarak metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yaptırılır. Sonrasında öğrencinin belirlediği ikna etme tekniklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini ortaya koyması sağlanır (**KB2.4, KB2.5**).

7 ve 8. sınıf seviyesinde öğrencilerin karşılıklı bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kıtlık (azlık), karşıtlık ve uzlaşma tekniklerini belirlemeleri sağlanır.

T.O.5.21. / T.O.6.21. / T.O.7.21. / T.O.8.21. Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme

Metnin anahtar söz varlığından ve temanın anahtar kavramlarından kelimeler belirlenerek söz varlığını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. Bu kapsamda belirlenen kelimelerin sırasıyla önce metnin bağlamındaki anlamları (**KB2.4**), ardından sözlük, ansiklopedi veya erişilebilir diğer kaynaklardaki anlamları üzerinde durulur (**KB2.6**). Bir sonraki adımda kelimenin kavram alanına (eş, yakın ve zıt anlamlı kelimeler, eş sesli kelimeler, çağrıştırdığı kelimeler, atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) giren kelimeler üzerinde çalışılır (**KB2.5, KB2.6**). Son olarak var ise kelimenin görsel karşılığı (resim, işaret, emoji vb.) belirlenir (**KB2.6, OB4**).

T.O.5.22. / T.O.6.22. / T.O.7.22. / T.O.8.22. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme

Yazı, ses ve görseller gibi öğelerin bir arada kullanıldığı ortamlar, çoklu ortamlardır. Yazıyla birlikte kullanılan ses ve/veya görsel bazen yazının ilettiği anlamı desteklerken bazen yazı olmadan anlam iletir. Bazı durumlarda ise ses ve/veya görsellerin ilettiği mesaj, yazınıninkiyle aynıdır (eş anlam oluşturma). Öğrenci söz konusu öğelerin görevlerini ayırt eder, ilişkilerini belirler ve bunların kendi aralarındaki etkileşimlerinden yararlanarak anlam oluşturur (**KB2.4, OB2.4, OB4**).

T.O.5.23. / T.O.6.23. / T.O.7.23. / T.O.8.23. Okuduğunu özetleyebilme

Metinde sunulan bilgiler çözümlenir (**KB2.4**). Çözümlene aşamasından sonra tespit edilen bilgiler önemli ve önemsiz olarak sınıflandırılır (**KB2.5**). Öğrenci önemli bilgileri kronolojik akışa/düşünce akışına uygun olarak kendi cümleleriyle ifade edip özetleme sürecini sonlandırır (**KB2.3**). Öğrenciye önemli ve önemsiz bilgileri nasıl ayırt edeceği konusunda destek verilir.

T.O.5.24. / T.O.6.24. / T.O.7.24. / T.O.8.24. Okuduğunu değerlendirebilme

Okunan metnin içeriği, dili, organizasyonu ve yazarı ile ilgili bir özellik belirlenir. Ön bilgiler işe koşularak belirlenen özelliği değerlendirmede kullanılacak bir norm belirlenir. Belirlenen özellik normla karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucu ortaya konarak bir yargıya ulaşılır (**KB2.17, SDB3.3.SB3**).

5. sınıf seviyesinde okuduğunun içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) değerlendirir.

6. sınıf seviyesinde öğrenciler okuduğunun içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) ek olarak dilini de (dil sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) değerlendirir.

7. sınıf seviyesinde okuduklarının içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler) ve diline (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) ek olarak organizasyonunu da (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış) değerlendirir.

8. sınıf seviyesinde okuduklarının içeriğine (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler), diline (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) ve organizasyonuna (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış) ek olarak yazarını da (yazarın bakış açısı, amacı, tutumu, yaklaşımı) değerlendirir.

T.O.7.25. / T.O.8.25. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme

Basılı ve dijital medya metinlerinin değerlendirilecek özellikleri (amaç, hedef kitleye uygunluk, tutarlılık, olay/olaylar, karakterler, karakterlerin davranışları ile fiziksel ve psikolojik özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, hak ve özgürlükler, etik, değerler, dil-anlatım, ikna teknikleri, kaynak/konuşur/yazar vb.) belirlenir. Ön bilgiler işe koşularak medya metninin belirlenen özelliğini değerlendirmede kullanılacak bir norm belirlenir. Norm ve içerik karşılaştırılır. Karşılaştırma sonucu ortaya konarak bir yargıya ulaşılır (**KB2.17, SDB3.3.SB3**).

Bu öğrenme çıktısı 7. ve 8. sınıfta işlenir. Öğrenci, ön bilgilerini de kullanarak medya içeriğini farklı açılardan değerlendirir.

T.O.5.25. / T.O.6.25. / T.O.7.26. / T.O.8.26. Metni eleştirebilme

Okunan metnin içeriği, dili, organizasyonu ve yazarı ile ilgili bir özellik belirlenir. Bu özelliğe ilişkin ön bilgiler kullanılarak bir norm bulunur ve ikisi arasında karşılaştırma yapılarak belirlenen özellik sorgulanır. Sorgulama sonucunda bir olumlu veya olumsuz bir yargıya varılır. Eleştirilen özelliğe yönelik gerek duyulursa alternatifler önerilir. Süreç sonucunda öğrenciler olumlu yargıları veya önerdikleri alternatifler için gerekçelerini ortaya koyar (**KB3.3, SDB3.3.SB3**).

5. sınıf seviyesinde metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

6. sınıf seviyesinde metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.) ve dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

7. sınıf seviyesinde metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.) ve organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

8. sınıf seviyesinde metnin başlığını, içeriğini (olaylar, kahramanlar, kahramanların davranışları ve karakter özellikleri, ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler vb.), dilini (dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları vb.), organizasyonunu (olay örgüsü, serim, düğüm, çözüm bölümlerinin yapılandırılması; düşünceler arası bağlantılar, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akış vb.) ve kaynağını/konuşurunu/yazarını (yazarın bakış açısı, tutumu vb.) ön bilgilerini de kullanarak eleştirel açıdan ele alır ve eleştirinin odağındaki noktaya gerektiğinde alternatif önerir.

T.O.5.26. / T.O.6.26. / T.O.7.27. / T.O.8.27. Metindeki probleme çözüm üretebilme

Metinde yer alan bir olay ya da durum, problem biçiminde tanımlanır. Söz konusu olay ya da durumun problemlili yönü öğrencinin kendi bakış açısıyla özetlenip netleştirilir. Olay ya da durumun sorun olarak algılanan yönlerine ilişkin akıl yürütülerek alternatif çözümler üretilir ve bunlar arasından en uygun çözüm belirlenir. Üretilen çözüme ilişkin yansıtma ve değerlendirme yapılır (**KB3.2, SDB3.2.SB1, SDB3.3.SB1**).

5 ve 6. sınıf seviyelerinde okuduklarında çözümünü birlikte verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde okuduklarında problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırır (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) ve probleme çözüm üretir.

T.O.5.27. / T.O.6.27. / T.O.7.28. / T.O.8.28. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Öğrenci, okuma sürecinin güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendini değerlendirir (KB3.3, SD-B1.3.SB1). Deneyimlenen süreçteki güçlü yönlerini sonraki okuma çalışmalarına yansıtır. Gelişmeye açık yönlerini ise destekleyecek tedbirler alır. Böylece etkili okur kimliğinin gelişimine yön verir (KB2.15, SDB1.3).

Konuşma Becerisi

T.K.5.1. / T.K.6.1. / T.K.7.1. / T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme

Konuşma sürecini yönetebilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu öğrenme çıktısında öğrenciden konuşmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmaya yönelik uygun selam, hitap ve sonlandırma ifadelerini kullanması beklenir (KB2.1, SDB2.1, D14, OB1). Öğrenci; sorgulanan olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açığa kavuşturmak için (KB2.8, E3.4) herhangi bir yönlendirmenin etkisinde kalmadan (E1.1, E1.2) sorular sorar (KB2.1, KB2.6, KB2.8, KB3.3, E3.8); kendisine yöneltilen soruları cevaplar ve uygun zamanda söz alır/verir (SDB1.2, E.2.3).

Öğrencilerin soracakları soruların amaçları;

5 ve 6. sınıfta sorgulanan olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açığa kavuşturmak,

7. sınıfta sorgulanan olay, konu, durum, problem vb. ile ilgili anlaşılmayan noktaları açığa kavuşturmak, araştırmak ve keşfetmek,

8. sınıfta anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmak, araştırmak ve keşfetmek, elde edilen çözümü değerlendirmektir.

T.K.5.2. / T.K.6.2. / T.K.7.2. / T.K.8.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme

Öğrencinin konuşma öncesinde ilgi ve ihtiyaçlarını, konuşma şeklini, konuşmanın amacını ve süresini analiz etmesi sağlanır. Öğrenci analiz sonuçlarından hareketle konuşma sürecinde kullanacağı yöntem ve tekniği seçer. Gerektiğinde seçimleri üzerinde üst bilişsel izlemeye (amacına ulaşım durumu) bağlı düzenlemeler yapar.

Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde kullanılması gereken bir beceridir. Bu yöntem ve tekniklerin önemli bir bölümü (serbest, güdümlü, katılımlı, tartışarak, empati kurarak, yaratıcı, kelime ve kavram havuzundan seçerek, eleştirel, ikna edici konuşma; hafızada tutma tekniği) öğretmen tarafından seçilip uygulanır. Bununla birlikte öğrencinin yöntem veya tekniklerden bazılarını kendisinin seçmesi de mümkündür.

Konuşma sürecinde kullanılan yöntem ve tekniklerin bir kısmının (empati kurarak, yaratıcı, eleştirel, ikna edici) etkili bir şekilde kullanılabilmesi için Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretime ihtiyaç duyulabilir. Öğretmen gerek görmesi hâlinde buna yönelik öğretim yapar (KB2.2, KB2.6, KB2.13, SDB1.3, E1.5, E3.1, E3.7, D10, OB1).

Tüm sınıf düzeylerinde kullanılacak yöntem ve teknikler: katılımlı konuşma, empati kurma, güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, serbest konuşma, yaratıcı konuşma, hafızada tutma,

6. sınıf seviyesinden itibaren kullanılacak yöntem: tartışma,

7. sınıf seviyesinden itibaren kullanılacak yöntem: ikna etme,

8. sınıf seviyesinden itibaren kullanılacak yöntem: eleştirel konuşma.

T.K.5.3. / T.K.6.3. / T.K.7.3. / T.K.8.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme

Konuşma amacını belirleme, konuşma türünü belirleme işlemiyle ilişkili olması bakımından ilk aşamada karar verilmesi gereken unsurlardandır. Amaç ve konu belirlemede öğrenciye serbestlik tanınmalı, kendi dünyasından hareketle konu belirlemesi için imkân sağlanmalıdır. Öğrenci, amaç ve içeriğe yönelik seçim yaparken sözlü üretim işlevini ön planda tutmalıdır. Bu doğrultuda öğrencinin amacına uygun olarak izlenen bir filmi/tiyatroyu, bir gününü ya da aynı olayı sondan başa doğru anlatması; anlık duygu durumlarını yansıtmaya ve eğlendirme amaçlı (fıkra, anı, anekdot, mizahi konuşmalar vb.) konuşmalar yapması sağlanmalıdır. 7. sınıf seviyesinden itibaren ikna etme amaçlı konuşmalara yer verilmelidir (SDB1.1, E3.3, OB1, OB5).

T.K.5.4. / T.K.6.4. / T.K.7.4. / T.K.8.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme

Öğrencinin hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde içerik oluştururken ön bilgilerinden yararlanması, konuşmanın niteliği bakımından önemlidir. Ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma; dinleme/izleme, okuma ve yazma becerilerinde olduğu gibi konuşmada da içeriği yapılandırmayı kolaylaştıracak ve temellendirecektir. Bu bakımdan öğrencinin içerik oluştururken konuşmanın içeriğiyle ilgili ön bilgilerini (gözlem, anı, deneyim, güncel olay, haber vb.) hatırlamasına yönelik etkinlikler yapılmalıdır. Bu süreçte hatırlanan bilgilerden konuşma konusuyla en iyi örtüşenler kullanılmak üzere seçilir. Son aşamada ön bilgiler, içerikle ilişkilendirilerek konuşmaya yansıtılır (KB2.20, KB2.15, OB1). Öğrencinin ön bilgilerini harekete geçirmek amacıyla bireysel çalışmalara ek olarak beyin fırtınası, soru-cevap gibi teknikler çerçevesinde grup çalışmaları kullanılabilir ve ön bilgilerin paylaşılması sağlanabilir (SDB2.1, SDB2.2).

T.K.5.5. / T.K.6.5. / T.K.7.5. / T.K.8.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme

Konuşmasında uygun tepki verebilme becerisi sözlü etkileşimde işe koşulacak becerilerdendir. Bu becerinin geliştirilme sürecinde öğrenciden öncelikle tepki vereceği iletinin içerik ve yapısını çözümlenmesi beklenir (KB2.4). İletiyi çözümledikten sonra vereceği dönütü planlaması (nasıl tepki vereceğini, hangi bilgi ve gerekçeleri kullanacağı vb.) sağlanır (KB3.1). Öğrenciden kişisel yorum ve değerlendirmesini yansıtan tepki ya da tepkilerini nezaket kuralları çerçevesinde (D14.2), anlaşılır bir dille ifade etmesi beklenir (SDB1.3.SB2). Tepki verme sürecinde öğrenciden; konuşma kurallarına uyma, tepki vermek için uygun zamanı bekleme, yaptıklarını karşılaştırma, sınıflandırma ve tahminleriyle tepkilerini biçimlendirmesi beklenir (KB2.15, SDB2.1).

T.K.5.6. / T.K.6.6. / T.K.7.6. / T.K.8.6. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme

Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme becerisi sözlü etkileşimde kullanılacak becerilerden biridir. Bu becerinin geliştirilmesinde hem dijital hem de basılı/matbu ortam ve araçlar kullanılabilir. Konuşmada çoklu ortam öğeleri kullanılarak konuşma çalışmaları yaptırılacağı gibi konuşma planı dâhilinde öğrencinin bunları seçerek konuşmaya aktarması da sağlanabilir (KB2.20, SDB2.1, D8, D14, OB2.7, E1.1, E3.2, E3.5). Çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturma sürecinde öncelikle kullanılacak çoklu ortam öğelerinin belirlenmesi ve belirlenen çoklu ortam öğelerinin işlevlerine (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) karar verilmesi gerekir (KB3.1, E3.7, E3.11). Devamında seçilen öğelerin belirlenen işlevi yerine getirecek şekilde konuşmaya yansıtılması sağlanır.

Süreçte kullanılacak çoklu ortam öğeleri: Fotoğraf, resim, tablo, grafik, harita, sanal gezi uygulamaları, ses kaydı, müzik, video, dijital pano, çevrim içi toplantı araçları vb. şeklinde sıralanabilir.

T.K.5.7. / T.K.6.7. / T.K.7.7. / T.K.8.7. Yaratıcı konuşma yapabilme

Yaratıcı konuşma yapabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Dili yaratıcı biçimde kullanabilme becerisine yönelik bu öğrenme çıktısı için çalışmalar yapılırken öğrenciden konuşmasında farklı tema, karakter ve olay örgülerini çeşitli açılardan ele alması; deneyimlerini ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek konuşmasını zenginleştirmesi beklenir (KB2.20). Bu zenginlik, zaman içinde geleneksel anlatı yapılarından farklı söylem türlerine doğru ilerlemelidir. Böylece öğrencinin özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretmesi sağlanır (SDB3.2, E3.3, E3.11, OB1).

T.K.5.8. / T.K.6.8. / T.K.7.8. / T.K.8.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme

Hazırlıksız konuşma yapabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulacak becerilerdendir. Hazırlıksız konuşma becerisinin geliştirilmesine hizmet eden bu beceride, bir çıkış noktasından (cümle, görsel, rol kartı, örnek olay, şarkı, nesne vb.) ve ön yaşantılardan hareketle öğrencilerin bireysel veya grupla ön hazırlıklı (kısa süreli zihinsel hazırlık dâhilinde) zihinsel planlama yaparak hazırlıksız konuşma yapmaları beklenir (**KB2.13, SDB2.2, E2.5, OB4**). Hazırlık süresi ve grupla, ikili, bireysel uygulama durumu sınıf düzeylerine göre düzenlenir. Öğrenciler doğaçlamayı, duygu ve düşüncelerini yansıtarak odaklanılan konuya uygun bir şekilde sonlandırırlar (**KB2.14, E3.3, E3.11, SDB1.1, SDB2.1**).

5. sınıf seviyesinde grupla doğaçlama çalışmaları yapar.

6 ve 7. sınıf seviyesinde grupla ve ikili doğaçlama çalışmaları yapar.

8. sınıf seviyesinde grupla, ikili ve bireysel doğaçlama çalışmaları yapar.

T.K.5.9. / T.K.6.9. / T.K.7.9. / T.K.8.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme

Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Konuşmasında sesini uygun biçimde kullanması için öğrenciye diyafram nefesi çalışmaları yaptırılabilir. Öğrencinin kelimelerin telaffuz özelliklerine uygun sesletim yapması sağlanır. Bununla birlikte işitilebilir bir ses tonuyla konuşması için teknolojik cihaz ve uygulamalardan yararlanılabileceği gibi (**OB2.7, E3.2**) dramatizasyon çalışmaları da yapılabilir (**E3.3**). Bu çalışmalar, bireysel, ikili veya grup çalışmaları şeklinde düzenlenebilir (**SDB2.1, SDB2.2**).

T.K.5.10. / T.K.6.10. / T.K.7.10. / T.K.8.10. Sözlü sunum yapabilme

Sözlü sunum yapabilme becerisi, sözlü üretim esnasında işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin geliştirilmesi sürecinde öğrencinin sunum öncesinde konuşma planı hazırlaması ve bu plan doğrultusunda prova yapması sağlanır. Konuşma sırasında ise hedef kitleye uygun ses, beden dili ve görsellerle desteklenen bir sunum gerçekleştirilmesi ve dinleyicilerin/izleyicilerin olası sorularını cevaplaması beklenir. Sunum sonrasında da sunumunu amaç, içerik ve dil-anlatım açısından değerlendirmesi beklenir (**KB2.13, KB2.15, KB2.20, SDB1.2, SDB2.1, E3.1, E3.2, E3.7, E1.5, E2.2, E2.3, OB7**). 5. sınıf düzeyinde sözlü sunum yapabilme becerisini kazandırmada Kademeli Sorumluluk Devri Modeli işe koşulur. Öğrencinin hazırlıklı konuşmayla ilgili model uygulamayı (öğretmen) gözlemlemesi sağlanır. Sonraki adımda büyük ve küçük gruplarla hedef kitleye uygun; ses, beden dili ve (gerektiğinde) görsellerle desteklenen bir konuşma yapması beklenir. Bu süreçte dinleyiciden/izleyiciden gelen sorular cevaplanır. Söz konusu çalışmaların sonucunda konuşmasını amaç, içerik ve dil-anlatım açısından değerlendirmesi sağlanır (**KB2.2, KB2.6, KB2.13, KB3.1, SDB1.2, E1.4 E2.2, E3.7, OB1**).

T.K.5.11. / T.K.6.11. / T.K.7.11. / T.K.8.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme

Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Etkileşimli konuşmalarda bu beceri geliştirilirken öğrencinin gelen iletilerde dilin kullanım biçimini (kullanılan kelime ve cümleler, bunların bağlamla uygunluğu, vurgu ve tonlama vb.) ve beden dili unsurlarını çözümlemesi sağlanır. Çözümlemeden hareketle iletileri gönderenin duygu durumuna ve konuşmanın devamına ilişkin tahminde bulunması istenir (**KB2.11, SDB2.3.SB1, SDB2.3.SB2**). Öğrencinin tahminleri doğrultusunda konuşmalarına yön vermesi sağlanır (**SDB2.1, E2.4, E3.11, D14, OB4**). İleti, söylem veya metinlerde yer alan ses, görüntü, görsel vb.den hareketle tahminlerde bulunarak hem sözlü üretimine hem de sözlü etkileşimine yansıtılabilir (**KB2.11**). Bununla birlikte sözlü üretim etkinliklerinde öğrencinin belirlenen olay, konu, durum, problem vb.ne yönelik tahminlerine yer vermesi beklenir.

T.K.5.12. / T.K.6.12. / T.K.7.12. / T.K.8.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme

Konuşmasında karşılaştırma yapabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu süreçte öğrenciden önce kendisine sunulan veya belirlediği verileri (metin, görsel vb. aracılığıyla) incelemesi (**OB7**) ve bu inceleme sonucunda yapacağı konuşmanın amacına, konusuna ve hedef kitlesine göre karşılaştıracağı unsurların (nesne, kişi, olay, bilgi vb.) özelliklerini belirlemesi beklenir. Sonrasında öğrencinin konuşmasında kullanmak üzere nesne, kişi, olay ve bilgilerin belirlenen özelliklere göre benzerliklerini ve farklılıklarını listelemesi sağlanır (**KB2.7**). Öğrencinin karşılaştırma sonuçlarını (**KB2.16.3**) konuşmasına yansıtmasıyla süreç tamamlanır (**SDB1.2, SDB2.1, E3.7**).

T.K.5.13. / T.K.6.13. / T.K.7.13. / T.K.8.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme

Konuşmasında sınıflandırma yapabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu beceri geliştirilirken öğrencinin önce konuşma amacına, konusuna ve hedef kitlesine göre sınıflandırma yapacağı unsurları (olay, durum, nesne vb.) ve ölçütlerini (gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık vb.) belirlemesi sağlanır. Devamında belirlenen unsurları özelliklerine göre ayrıştırması ve ölçütten hareketle sınıflandırması **(KB2.5)** istenir. Son aşamada yapılan sınıflandırmayı gerekli durumlarda grafik, tablo, görsel vb. ile destekleyerek konuşmasında uygun biçimlerde sunması beklenir **(SDB2.1), (E3.7, OB4, OB7)**.

5 ve 6. sınıf seviyesinde kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

7 ve 8. sınıf seviyesinde kavramları, nesnelere, varlıkları, bilgileri, olayları, durumları vb. birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

T.K.5.14. / T.K.6.14. / T.K.7.14. / T.K.8.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme

Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Yorumlama becerisinin kullanımı esnasında öğrenciden öncelikle yorumlayacağı olay, konu, durum vb.ni incelemesi istenir. Ardından öğrencinin kimin gözünden olay, konu, durum vb.ni yorumlayacağına karar vermesi sağlanır. Son aşamada öğrenciden yorum yapacağı olay, konu, durumu vb.ni bağlamdan kopmadan bakış açısına uygun olarak dönüştürmesi ve uygun bir şekilde ifade etmesi beklenir **(KB2.14, SDB2.1, SDB2.3.SB2, E3.5, E3.11, OB1)**.

T.K.5.15. / T.K.6.15. / T.K.7.15. / T.K.8.15. Sözlü olarak özetleyebilme

Sözlü olarak özetleyebilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Özetleme becerisinde öğrenciden öncelikle metnin olay, konu, durum vb. bağlamında incelenerek çözümlenmesi **(KB2.4)** ve ardından çözümlenen bilgilerin (önemli, önemsiz vb.) sınıflandırılması istenir. Son olarak önemli bilgileri kronolojik akışa ve düşünce akışına uygun olarak sıralaması ve kendi cümleleriyle sözlü olarak ifade etmesi beklenir **(KB2.3)**. Bu süreçte özetleme stratejilerinden (silme, genelleme, yapılandırma) yararlanılmalıdır **(SDB2.1, SDB1.2.SB3, E3.7, E3.11, OB1)**.

T.K.5.16. / T.K.6.16. / T.K.7.16. / T.K.8.16. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme

Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin kullanımında ilk olarak öğrencinin mevcut olay, konu, durum vb.nden incelenecek bir özellik ve bu özelliğin değerlendirilmesinde kullanmak üzere bir norm belirlemesi sağlanır. Ardından odaklanılan olay, konu, durum vb.nin incelenip belirlenen normla karşılaştırmasına yönelik çalışmalar yapılır **(KB2.7)**. Son aşamada öğrencinin karşılaştırma sonucunu ortaya koyarak bir yargıya ulaşması ve konuşmalarında bu yargıya yer vermesi sağlanır **(KB2.17, SDB2.1, E3.7, E3.6, E3.11, OB1)**. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme çalışmalarına, özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir.

T.K.5.17. / T.K.6.17. / T.K.7.17. / T.K.8.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme

Sözlü olarak tartışmaya katılabilme becerisi genellikle sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin kullanımında öğrencinin ilk olarak önermelerine yönelik mantıksal temellendirme yapması sağlanır. Devamında başkalarının bakış açılarını anlamlandırması ve önyargısız bir biçimde varsa tutarsızlıkları, geçersiz görüş ve bilgileri tespit etmesi istenir. Son aşamada ise önermeleri çürütmesi veya kabul etmesi beklenir **(KB2.18, KB3.3, SDB2.3.SB2, E1.5, E3.5, OB2.6, OB7)**.

Sözlü olarak tartışmaya katılabilme çalışmalarına özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir. Tartışmalar yüz yüze/çevrim içi ortamlarda yapılabilir.

T.K.5.18. / T.K.6.18. / T.K.7.18. / T.K.8.18. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme

Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Eleştirme becerisinde öğrencinin öncelikle odaklanılacak bir olay, konu, durum vb. ile bu olay, konu, duruma vb. ne ilişkin bir ölçüt belirlemesi sağlanmalıdır. Ölçütler belirlenirken öğrencinin ön bilgilerinden yararlanmasına dikkat edilmelidir. Öğrenci ölçüt ile belirlediği olay, konu, durum vb. nin özelliğini karşılaştırmalıdır (KB2.7). Sonrasında, karşılaştırma sonucunu ortaya koyarak bir yargıya ulaşmalıdır. Öğrenciden -gerekli durumlarda- eleştirdiği özelliğe ilişkin alternatif önermesi, akıl yürütme ile ulaştığı yargıyı veya alternatifini gerekçelendirerek konuşmasında ifade etmesi beklenir (KB3.3, SDB2.1, SDB3.2.SB1, SDB2.2, E3.5, E3.10, OB1). Eleştirilerini sözlü olarak ifade etme çalışmalarına özetleme, yorumlama, tartışma ve değerlendirmeye yönelik sözlü çalışmalarda yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir.

Öğrenci tarafından gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretilir.

T.K.5.19. / T.K.6.19. / T.K.7.19. / T.K.8.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme

Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme becerisi hem sözlü etkileşim hem de sözlü üretimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme becerisi üzerinde çalışılırken öğrencinin öncelikle bir olay ya da durumu problem biçiminde tanımlaması sağlanır. Söz konusu olay ya da durumun problemlili yönü, öğrencinin kendi bakış açısıyla özetlenir (KB2.3). Problem tanımlanıp özetlendikten sonra öğrenciden problemin çözümüne yönelik gözlem, mevcut bilgi, veri ve ön bilgiye dayalı alternatif çözümler üretmesi istenir. Devamında üretilen çözümler arasından en uygun olanını akıl yürüterek belirlemesi sağlanır (KB3.2, D3, SDB3.3.SB1). Ardından öğrenciden çözümü ve çözüm sonrası değerlendirmelerini amaç, konu, hedef kitle vb. doğrultusunda sözlü olarak ifade etmesi beklenir (KB3.3).

Problem çözmeye yönelik konuşma çalışmalarına sınıf seviyesi ve öğrenci hazır bulunuşluğu dikkate alınarak aşamalı alıştırmalarla başlanması gerekir.

5 ve 6. sınıfta öğrencinin verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırması (olay ya da durumu netleştirme-si, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) (SDB3.2) ve probleme çözüm üretmesi (KB3.2, E3.2, E3.4, OB7) beklenir.

7 ve 8. sınıfta öğrencinin problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırması (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması) (SDB3.2) ve probleme çözüm üretmesi (KB3.2, E3.2, E3.4, OB7) beklenir.

T.K.5.20. / T.K.6.20. / T.K.7.20. / T.K.8.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme

Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme sözlü üretimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Hazırlıklı konuşma yapma sürecinde öğrencinin öncelikle hazırlıklı konuşmaya ilişkin temel bilgilere (plan hazırlama, içerik oluşturma, prova yapma vb.) ulaşması beklenir. Ardından konuşma sürecini planlaması, planına uygun hazırlık yaparak konuşma içeriğine yönelik metin veya taslak hazırlaması sağlanır. Hazırlığın bir parçası olarak dinleyici/izleyici kitlesinden gelebilecek sorulara yönelik tahminde bulunması ve konuşmasını değerlendirme kriteri belirlemesi beklenir. (KB2.2, KB2.6, KB2.13, KB3.1, SDB1.2, E1.4 E2.2, E3.7, OB1).

T.K.5.21. / T.K.6.21. / T.K.7.21. / T.K.8.21. Konuşmasında düşüncesi geliştirme yollarını kullanabilme

Konuşmasında düşüncesi geliştirme yollarını kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu öğrenme çıktısına yönelik çalışmalarda öğrenciden kullanacağı düşüncesi geliştirme yollarını belirlemesi ve bunları birbirleriyle ve metinle uyumlu şekilde kullanması beklenir (KB2.1, KB2.13, KB2.16, E3.6, E3.11, OB1).

5. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örnekleme kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

6. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme ve tanık göstermeyi kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

T.K.5.22. / T.K.6.22. / T.K.7.22. / T.K.8.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu beceriye yönelik çalışmalarda öğrencinin aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (eş ve yakın anlamlı kelimeler, atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) ifade edebilmesi, kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirlemesi ve bağlama uygun kullanması beklenir. Öğrencilerin kelimelerin seçiminde yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini tercih etmeleri sağlanır (E1.5, OB1, OB5).

T.K.5.23. / T.K.6.23. / T.K.7.23. / T.K.8.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme

Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Konuşmada anlatılmak isteneni açık ve anlaşılır bir şekilde ifade etmek bir öncelik olmakla birlikte zaman zaman örtülü iletilere yer vermek de gerekmektedir. Öğrencinin örtülü ifadeleri kullanırken iletilerini destekleyecek unsurlara (söz sanatları, mecaz, deyim, atasözü ve diğer söz varlığı unsurları) yer vermesi sağlanır. Ayrıca açık ve örtük tüm ifadelerinde anlam ilişkilerini doğru kurmasına dikkat edilir. Örtük ifadeler oluşturulurken söz sanatları hem sözlü üretim hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilir (KB2.13, KB2.15, E1.5).

5. sınıf seviyesinde benzetme, kişileştirme ve konuşurma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.

6, 7 ve 8. sınıflarda benzetme, kişileştirme, konuşurma, karşıtlık ve abartma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.

T.K.5.24. / T.K.6.24. / T.K.7.24. / T.K.8.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

Konuşmasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin gerçekleştirilmesinde öğrencinin konuşmalarında bağdaşıklık öğelerine yer vermesi ve böylece tutarlı konuşmalar yapması beklenir (KB2.4, KB2.20, E1.5, E3.2, OB4, OB5).

5, 6, 7. sınıf seviyelerinde konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanmasına odaklanılır.

8. sınıf seviyesinde konuşmasında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanarak tutarlı söylemler oluşturmasına odaklanılır.

T.K.5.25. / T.K.6.25. / T.K.7.25. / T.K.8.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu öğrenme çıktısında öğrenciden konuşma yapacağı mekânın özelliklerini göz önünde bulundurması; dinleyicilerle/izleyicilerle göz teması kurması (E3.2); baş, el, kol ve bacaklarının duruşunu söyleme göre konumlandırması (KB2.20, OB4, OB5), söylem içeriğine uygun olarak yaygın yüz ifadelerini (şaşıрма, kızgınlık, mutluluk vb.) kullanması beklenir (SDB1.1, SDB1.3, SDB2.1, SDB2.3.SB1). Öğretmenin gerekli açıklamaları yapması ve rol model olması, öğrenme çıktısının etkili ve kalıcı olması açısından önemlidir. Bu öğrenme çıktısına yönelik uygulanacak etkinliklerde öğrencinin dinleyicilerle/izleyicilerle empati kurması, konuşma sırasında dinleyicilere/izleyicilere karşı nazik davranması ve konuşmalarına kültürümüzdeki geleneksel unsurları yansıtması beklenir (D14.1, D14.2).

T.K.5.26. / T.K.6.26. / T.K.7.26. / T.K.8.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme
Konuşma sürecine yönelik yansıtma yapabilme becerisi hem sözlü üretimde hem de sözlü etkileşimde işe koşula-
bilecek becerilerdendir. Bu öğrenme çıktısında öğrencinin konuşma sürecine yönelik deneyimini gözden geçirerek
(konuşmanın amaca, konuya, hedef kitleye uygunluğu; duygu ve düşünceleri aktarmada yeterliliği vb.) deneyime da-
yalı çıkarımlara ulaşması sağlanır (**KB2.15, SDB1.3**). Devamında konuşma sürecinin güçlü ve gelişmeye açık yönlerini
gerekçelendirerek kendisini değerlendirir. Son olarak güçlü yönlerini sonraki konuşma sürecine aktarması (**SDB1.2**),
konuşma sürecindeki gelişmeye açık yönlerini destekleyecek tedbirler alarak konuşmacı kimliğinin gelişimine yön
vermesi sağlanır (**KB2.17, KB2.19**). Bu değerlendirme sürecinde öğrencinin konuşma sürecini objektif bir şekilde de-
ğerlendirmesi, konuşma süreciyle ilgili görüşlerinde samimi olması beklenir (**SDB1.3, OB7**). Değerlendirmenin süreç
boyunca süren bir nitelik kazanması için öğrencinin ürün ve seçki dosyası (ses kaydı, konuşma metni, sunum videosu,
çoklu medya öğeleri vb.) oluşturması teşvik edilmelidir (**SDB1.3, E3.3**).

Yazma Becerisi

T.Y.5.1. / T.Y.6.1. / T.Y.7.1. / T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme

Bir yazma çalışmasına başlanırken amaç, olanaklar ve bağlam dikkate alınarak yazma konusu belirlenir. Konunun be-
lirlenmesinin ardından yazma amacı, olanaklar ve bağlam dikkate alınarak hedef kitle -dijital de dâhil- yazma aracı ve
ortamına karar verilir (**KB2.13, E3.7**). Yazma sürecini yönetmenin bir aşaması olarak yazılı etkileşim sırasında öğrenci-
nin yazışmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırma aşamalarında uygun selam ve hitap ifadelerini kullanması sağlanır
(**KB2.19, SDB2.1**). Yazılı üretim ve yazılı etkileşimler için yapılan seçimlerde üst bilişsel izlemeye dayalı olarak düzenle-
meler yapılır. Yazma sürecini yönetebilme becerisi tüm yazma çalışmalarında uygulanır.

T.Y.5.2. / T.Y.6.2. / T.Y.7.2. / T.Y.8.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Öğrenci yazmaya başlamadan önce yazma şeklini (etkileşimli veya etkileşimsiz), amacını, bağlamı ve olanaklarını
analiz eder ve analiz sonucunda kullanacağı stratejileri seçer.

*Öğrencilerin stratejileri seçip etkili bir şekilde kullanabilmesi için her bir stratejinin Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile
öğretimi yapılır.*

*Yazma becerisi için öğretimi yapılacak bilişsel stratejiler plan yapma, metin oluşturma, gözden geçirme (değerlendirme
ve düzeltme) ve paylaşma stratejileridir (**KB2.2, KB2.13, KB2.17, SDB2.1, SDB2.2, E3.7, E1.5**).*

b) Öğrencinin yazmaya başlamadan önce yaptığı analize dayalı olarak yöntem ve teknik de seçmesi gerekmektedir.
*Yazma yöntem ve teknikleri; öğretmenin seçip sınıf ortamında uygulanmasını sağlayabileceği, öğrencinin doğrudan ba-
ğımsız uygulayabileceği ve öğrencinin faaliyet analizi sonucunda öğretim desteği alarak bağımsız olarak kullanabileceği
yöntem ve teknikler olarak sınıflandırılmıştır.*

*Metin oluşturma sürecinde dış destekle deneyim sağlama işlevini yerine getiren ve öğretmenin seçebileceği yöntem ve
teknikler; kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden ve duyulardan hareketle yazma, grupta yazma,
kontrollü yazma ve güdümlü yazmadır.*

*Not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma, yaratıcı yazma, serbest yazma, metin tamamlama ise öğretmenin ve faaliyet
analizi sonrasında öğrencinin kendisinin seçebileceği yöntemlerdir. Bunlardan not alma, özet çıkarma, eleştirel yazma
ve yaratıcı yazma yöntem ve teknikleri için Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretim yapılır (**KB2.2, KB2.13, KB2.17,
SDB2.1, SDB2.2, E3.7, E1.5**).*

T.Y.5.3. / T.Y.6.3. / T.Y.7.3. / T.Y.8.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme

a) Öğrencinin yazmaya başlamadan önce yazma amacı doğrultusunda yazacağı paragraf türünü ve içeriği seçmesi gerekebilir.

Yazma becerisinin gelişimi için başlangıçta paragraf düzeyinde yazma çalışmaları yapılır. Bu nedenle öğrenciden farklı türlerde paragraflar oluşturması istenir. Her sınıf seviyesinde önceki sınıflarda uygulanan paragraf türleri kullanılacak biçimde; 5. sınıfta betimleme (kişi, nesne, mekân), tanıtma ve öyküleme türünden paragraflara ağırlık verilirken 6. sınıfta açıklama, 7. sınıfta sebep-sonuç, ikna ve tartışma türünde paragraf yazma çalışmaları ile süreç yürütülür. 8. sınıfta tüm paragraf türlerine yönelik çalışmalara yer verilir. Paragraf türlerinin nasıl yazılacağı Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretilir (KB2.2, KB2.13, SDB2.2, E3.7, E1.5).

b) Öğrencinin yazmaya başlamadan önce yazma amacı doğrultusunda yazacağı metin yapısını ve içeriği seçmesi gerekebilir.

Yazma becerisinin gelişimi için farklı metin yapılarına yönelik yazma çalışmaları yapılır. Bu nedenle öğrencilerden farklı yapılarda metin oluşturmaları istenir. Her sınıf seviyesinde önceki sınıflarda uygulanan metin yapıları kullanılacak biçimde; 5. sınıfta öyküleyici ve bilgilendirici (sıralı/kronolojik), 6. sınıfta bilgilendirici (açıklayıcı ve karşılaştırma/zıtlık), 7. sınıfta bilgilendirici (sebep-sonuç, problem-çözüm) ve 8. sınıfta ise tüm yapılarda yazma çalışmaları yapılır. Hedeflenen metin yapısının ilk kullanıldığı temada söz konusu yapı Kademeli Sorumluluk Devri Modeli ile öğretilir (KB2.2, KB2.13, KB2.20, SDB2.2, E3.7, E1.5).

T.Y.5.4. / T.Y.6.4. / T.Y.7.4. / T.Y.8.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme

Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme becerisi verilirken öğrencilere, bir yazma çalışması yapılacağı söylenir. Öğrencilerin yazma çalışmasında ön bilgilerini yazmayı yönetmeyi, içerik oluşturmayı ve kural uygulamayı içeren becerilerle ilişkilendirerek kullanması amaçlanır. Öğrencilerle yazma amacı ve konusunu belirlemek amacıyla fikir alışverişi, soru-cevap, beyin fırtınası vb. yapılır (SDB2.1). Devamında temada üzerinde durulan nesne, kişi, olay vb. ile ön bilgileri arasında grafik organize ediciler, hatırlama ve karşılaştırmaya yönelik etkinlikler vb. kullanılarak bağlantı kurulması istenir. Öğrenciden belirlenen yazma konusu ile ilgili deneyimlerini ve ön bilgilerini ilişkilendirmesi ve bunlardan hangilerinin yazma sürecinde kullanacağını belirlemesi istenir (SDB1.2). Belirlenen bilgi ve deneyimler yazma amacı, konusu, hedef kitlesi ve metin yapısı ve içeriğiyle ilişkilendirilerek yazma sürecinde kullanılır (KB2.13, E3.7). Ayrıca yazılı etkileşimlerinde gelen iletileri cevaplarırken de ön bilgilerinden yararlanması gerektiği üzerinde durulur. Yazılı üretim ve yazılı etkileşimlerinde öğrencilerden; deneyimlerinden, okuduğu metinlerden ve dinlediği/izlediği eserlerden edindiği bilgilere yazısında yer vermesi de beklenir.

T.Y.5.5. / T.Y.6.5. / T.Y.7.5. / T.Y.8.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme

Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme becerisi daha çok etkileşimli yazma sürecinde öne çıkan bir beceridir. Öğrenciden öncelikle tepki vereceği iletinin içerik ve yapısını (konusunu, ana fikrini, amacını, hedef kitlesini, yapı ve dil özelliklerini vb.) çözümlemesi istenir (KB2.4). İletiyi çözümledikten sonra öğrenciden vereceği dönütü belirlemesi (nasıl tepki vereceğini, hangi bilgi ve gerekçeler kullanacağını vb.) beklenir (KB3.1). Öğrenciden kişisel yorum ve değerlendirmelerini yansıtan tepkilerini nezaket kuralları çerçevesinde anlaşılır bir dille ifade etmesi sağlanır (E2.1), (SDB1.3.SB2). Tepki verme sürecinde öğrenciden; yazım kurallarına uyması, noktalama işaretlerini doğru kullanması, kişisel verilerin gizliliğine dikkat etmesi, tepki vermek için uygun zamanı beklemesi, yaptıkları karşılaştırma, sınıflandırma ve tahminleriyle tepkilerini biçimlendirmesi beklenir (KB2.15).

T.Y.5.6. / T.Y.6.6. / T.Y.7.6. / T.Y.8.6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme

Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme yazılı üretim ve yazılı etkileşimde kullanılacak becerilerden biridir. Bu becerinin geliştirilmesinde hem dijital hem de basılı/matbu ortam ve araçlar kullanılabilir. Yazmada çoklu ortam öğeleri kullanılarak yazma çalışmaları yaptırılacağı gibi yazma planı dâhilinde öğrencinin bunları seçerek yazısında kullanması sağlanabilir (KB2.20, SDB2.1, D8, D14, OB2.7, E1.1, E3.2, E3.5). Çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturma sürecinde öncelikle kullanılacak çoklu ortam öğelerinin (fotoğraf, resim, tablo, grafik, harita, ses kaydı, müzik, video vb.) belirlenmesi ve belirlenen çoklu ortam öğelerinin işlevlerine (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) karar verilmesi gerekir (KB3.1, E3.7, E3.11). Devamında seçilen öğelerin belirlenen işlevi yerine getirecek şekilde yazıya yansıtılması sağlanır.

T.Y.5.7. / T.Y.6.7. / T.Y.7.7. / T.Y.8.7. Yaratıcı yazı yazabilme

Yaratıcı yazı yazabilme hem yazılı üretimde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Yaratıcı yazı yazabilme kapsamında öğrenciden bir olay, konu, durum vb. ile ilgili farklı bakış açıları geliştirmesi; yazılarında farklı tema, karakter ve olay örgülerini çeşitli açılardan ele alması; deneyimlerini, duygularını, düşüncelerini ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek yazılarını zenginleştirmesi beklenir (**KB2.20**). Öğrenciden yazılarında özgün çözümlere, karakterlere ve diyaloglara yer vermesi beklenmektedir. Öğrenci, yaratıcı yazma yeteneklerini kullanarak geleneksel anlatı yapılarından farklı ve yeni yazı tarzları metin türleri deneyebilir (**KB3.3**). Bu denemeler esnasında uygun ortam oluşturularak grup çalışmasından da faydalanılabilir (**SDB2.2, SDB3.2**). Dili yaratıcı biçimde kullanma çalışmalarında öğrenciden duygu, düşünce ve hayallerini şiir veya düz yazı ile ifade etmeleri beklenir (**E3.3, E3.11, E3.2**). Ayrıca gerekli görüldüğü durumlarda bu öğrenme çıktısına dayalı olarak yaratıcı yazma çalışmaları yaptırılabilir.

T.Y.5.8. / T.Y.6.8. / T.Y.7.8. / T.Y.8.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşimde tahminlerinden yararlanabilme

Yazılı üretim ve yazılı etkileşimde tahminlerinden yararlanabilme becerisi işe koşulurken etkileşimli yazma sürecinde öğrenciden; gelen iletilerde dilin kullanım biçimini (kullanılan kelime ve cümleler, bunların bağlama uygunluğu, yazım ve noktalama vb.), çözümlemesi ve bundan hareketle iletileri gönderenin duygu durumuna ve yazışmanın devamına ilişkin tahminde bulunması beklenir (**KB2.11**) ve tahminleri doğrultusunda yazışmalarına yön verir (**E3.11, E2.4**). Öğrenci; kullanılan görüntü, görsel vb.den hareketle tahminlerde bulunarak bu tahminlerini hem yazılı üretimlerine hem de yazılı etkileşimlerine yansıtır.

T.Y.5.9. / T.Y.6.9. / T.Y.7.9. / T.Y.8.9. Yazılı üretim ve yazılı etkileşimde karşılaştırma yapabilme

Yazılı üretim ve yazılı etkileşimde karşılaştırma yapabilme sürecinde öncelikle kendisine sunulan veya seçilen verileri (metin, görsel vb. aracılığıyla) incelemesi ve bu inceleme sonucunda yazacağı metnin amacına, konusuna ve hedef kitlesine göre karşılaştıracağı unsurların (nesne, kişi, olay, bilgi vb.) özelliklerini belirlemesi beklenir. Sonrasında öğrencinin yazısında kullanmak üzere nesne, kişi, olay ve bilgilerin belirlenen özelliklere göre benzerliklerini ve farklılıklarını listelemesi sağlanır (**KB2.7**). Karşılaştırma sonucu ortaya çıkarılan benzerlik ve farklılıkların liste, tablo, grafik, şekil vb. aracılığıyla yazılı olarak ifade edilmesine yönelik etkinlikler yaptırılır (**E3.7**).

5, 6, 7. sınıf seviyelerinde öğrencilerden öznel, 8. sınıfta ise nesnel karşılaştırmalar yapması beklenir.

T.Y.5.10. / T.Y.6.10. / T.Y.7.10. / T.Y.8.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme

Temada veya metinde üzerinde durulan konu çerçevesinde yazıda kullanılacak unsurlar (kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.) çeşitli özellikleri (tür, nitelik, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık vb.) bakımından sınıflandırılabilir. Bu süreçte ilk olarak öğrencilerin sınıflandırmada kullanacakları ölçütleri belirlemeleri sağlanır. Ardından yazma çalışmasında kullanılacak unsurları belirlenen ölçütlerden hareketle ayrıştırıp tasnif etmeleri (**KB2.4**) ve ortaya çıkan grupları adlandırmaları/etiketlemeleri istenir. Son olarak ortaya çıkan sınıflama sonuçlarını liste, tablo, grafik veya şekillerden uygun olanıyla birlikte yazılarında kullanmasına yönelik etkinlikler yaptırılır (**KB2.5**).

5 ve 6. sınıf seviyesinde kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni bir ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

7 ve 8. sınıf seviyesinde kavram, nesne, varlık, bilgi, olay, durum vb.ni birden fazla ölçüt (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık veya belirlenen başka bir nitelik) bakımından sınıflandırır ve uygun biçimlerde (liste, tablo, grafik, şekil vb.) sunar.

T.Y.5.11. / T.Y.6.11. / T.Y.7.11. / T.Y.8.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme

Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme becerisi hem yazılı üretimlerde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Yorumlama becerisinin kullanımı esnasında öğrenciden öncelikle yorumlayacağı olay, konu, durum vb. ni incelemesi istenir. Ardından öğrencinin kimin gözünden olay, konu, durum vb.ni yorumlayacağına karar vermesi sağlanır. Son aşamada öğrenciden yorum yapacağı olay, konu, durum vb.ni bağlamdan kopmadan bakış açısına uygun olarak dönüştürmesi ve uygun bir şekilde ifade etmesi beklenir (**KB2.14, SDB2.1, SDB2.3.SB2, E3.5, E3.11, OB1**).

T.Y.5.12. / T.Y.6.12. / T.Y.7.12. / T.Y.8.12. Yazılı olarak özetleyebilme

Yazılı olarak özetleyebilme becerisi hem yazılı üretimlerde hem de yazılı etkileşimlerde işe koşulabilecek becerilerdendir. Özetleme becerisinde öğrenciden öncelikle metnin olay, konu, durum vb. bağlamında incelenerek çözümlenmesi (KB2.4) ve ardından çözümlenen bilgilerin (önemli, önemsiz vb.) sınıflandırılması istenir. Son olarak önemli bilgileri kronolojik akış/düşünce akışına uygun olarak sıralaması ve kendi cümleleriyle sözlü olarak ifade etmesi beklenir (KB2.3). Bu süreçte özetleme stratejilerinden (silme, genelleme, yapılandırma) yararlanılmalıdır (SDB2.1, SDB1.2.SB3, E3.7, E3.6, E3.11, OB1).

T.Y.5.13. / T.Y.6.13. / T.Y.7.13. / T.Y.8.13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme

Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme becerisi hem yazılı üretimlerde hem de yazılı etkileşimlerde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin kullanımında ilk olarak öğrencinin mevcut olay, konu, durum vb. den incelenecek bir özellik ve bu özelliğin değerlendirilmesinde kullanmak üzere bir norm belirlemesi sağlanır. Ardından odaklanılan olay, konu, durum vb. nin incelenip belirlenen normla karşılaştırmasına yönelik çalışmalar yapılır (KB2.7). Son aşamada öğrencinin karşılaştırma sonucunu ortaya koyarak bir yargıya ulaşması ve yazılarında bu yargıya yer vermesi beklenir (KB2.17, SDB2.1, E3.7, E3.6, E3.11, OB1). Yazısında değerlendirmelerine yer verme çalışmalarına, özetleme ve yorumlamaya yönelik becerilerde yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir.

T.Y.5.14. / T.Y.6.14. / T.Y.7.14. / T.Y.8.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme

Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme becerisi işe koşulurken ilk olarak öğrencinin yazılarında ifade edeceği görüşleri mantıksal bir temele dayandırması sağlanır. Devamında başkalarının bakış açılarını anlamlandırması ve önyargısız bir biçimde varsa tutarsızlıkları, geçersiz görüş ve bilgileri tespit etmesi istenir. Son aşamada ise önermeleri çürütmesi veya kabul etmesi beklenir (KB2.18, KB3.3, SDB2.3.SB2, E1.5, E3.5, OB2.6, OB7).

Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme çalışmalarına özetleme, yorumlama ve değerlendirmeye yönelik yazılı çalışmalarda yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir. Başlangıç için paragraf düzeyindeki çalışmalar ve tema veya metinle uyumlu metin tamamlama çalışmaları önerilir.

T.Y.5.15. / T.Y.6.15. / T.Y.7.15. / T.Y.8.15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme

Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme becerisi hem yazılı üretimde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Eleştirme becerisinde öğrencinin öncelikle odaklanılacak bir olay, konu, durum vb. ile bu olay, konu, durum vb. ne ilişkin bir ölçüt belirlemesi sağlanmalıdır. Ölçütler belirlenirken öğrencinin ön bilgilerinden yararlanmasına dikkat edilmelidir. Öğrenci ölçüt ile belirlediği olay, konu, durum vb. nin özelliğini karşılaştırmalıdır (KB2.7). Sonrasında, karşılaştırma sonucunu ortaya koyarak bir yargıya ulaşmalıdır. Öğrenciden -gerekli durumlarda- eleştirdiği özelliğe ilişkin alternatif önermesi, akıl yürütme ile ulaştığı yargıyı veya alternatifini gerekçelendirerek yazısında ifade etmesi beklenir (KB3.3, SDB2.1, SDB3.2.SB1, SDB2.2), (E3.5, E3.10, OB1). Eleştirilerini yazılı olarak ifade etme çalışmalarına özetleme, yorumlama, tartışma ve değerlendirmeye yönelik yazma çalışmalarında yeterli gelişim sağlandıktan sonra başlanması önerilir.

Gerektiğinde olumsuz yargıya yönelik gerekçeli alternatif üretir.

T.Y.5.16. / T.Y.6.16. / T.Y.7.16. / T.Y.8.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme

Problem çözümüne yönelik yazabilme becerisi yazılı üretimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Problem çözümüne yönelik yazabilme becerisi üzerinde çalışılırken öğrencinin öncelikle bir olay ya da durumu problem biçiminde tanımlaması sağlanır. Söz konusu olay ya da durumun problemlili yönü, öğrencinin kendi bakış açısıyla özetlenir (KB2.3). Problem tanımlanıp özetlendikten sonra öğrenciden problemin çözümüne yönelik gözlem, mevcut bilgi, veri ve ön bilgiye dayalı alternatif çözümler üretmesi istenir. Devamında üretilen çözümler arasından en uygun olanını akıl yürüterek belirlemesi sağlanır (KB3.2, SDB3.3.SB1, D3). Ardından öğrenciden çözümü ve çözüm sonrası değerlendirmelerini amaç, konu, hedef kitle vb. doğrultusunda yazılı olarak ifade etmesi beklenir (KB3.3).

Problem çözmeye yönelik yazma çalışmalarına sınıf seviyesi ve öğrenci hazır bulunuşluğu dikkate alınarak aşamalı alıştırmalarla başlanması gerekir.

5 ve 6. sınıfta verilen bir problemi kendi bakış açısıyla yeniden yapılandırması (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması)(SDB3.2) ve probleme çözüm üretmesi (KB3.2, E3.2, E3.4, OB7) beklenir.

7 ve 8. sınıfta problem olarak görülebilecek bir olay ya da durumu problem olarak yapılandırması (olay ya da durumu netleştirmesi, sorun olarak algılanan yönlerini ve olası sebeplerini detaylıca ortaya koyması)(SDB3.2) ve probleme çözüm üretmesi (KB3.2, E3.2, E3.4, OB7) beklenir.

T.Y.5.17. / T.Y.6.17. / T.Y.7.17. / T.Y.8.17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme

Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme becerisi hem yazılı üretimde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu öğrenme çıktısında öğrenciden öncelikle kullanılacak olan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemesi beklenir (KB2.13, SDB1.2). Belirlenen ve yazma çalışmasında kullanılan düşünceyi geliştirme yolları, birbiriyle ve metnin bütünüyle uyumlu olmalıdır (KB3.1, E3.6, E3.5).

5. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme ve örnekleme kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

6. sınıf seviyesinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme ve tanık göstermeye kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

7 ve 8. sınıf seviyelerinde düşünceyi geliştirme yollarından tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örnekleme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanmayı kullanmaya yönelik çalışmalar yapar.

T.Y.5.18. / T.Y.6.18. / T.Y.7.18. / T.Y.8.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

Yazısında söz varlığını bağlama uygun kullanabilme becerisi hem yazılı üretimde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu beceriye yönelik çalışmalarda öğrencinin aynı anlamı farklı söz varlığı unsurlarıyla (eş ve yakın anlamlı kelimeler, atasözü, deyim, kalıp sözler, ikileme, pekiştirme vb.) ifade edebilmesi, kullanacağı söz varlığı unsurlarını aralarındaki anlam ilişkilerini dikkate alarak belirlemesi ve bağlama uygun kullanması beklenir. Ayrıca -gerekli durumlarda- söz varlığı unsurlarının görsel karşılığını (resim, işaret, emoji vb.) yazısında bağlama uygun olarak kullanılması sağlanır (KB2.6). Başlangıç için kelime, cümle ve paragraf düzeyindeki çalışmalar ile tema veya metinle uyumlu metin tamamlama çalışmaları önerilir. Öğrencinin, yabancı dillerden alınan ve dilimizde henüz yaygınlaşmamış kelimelerin Türkçelerini tercih etmesi beklenir (KB3.1, E1.4).

T.Y.5.19. / T.Y.6.19. / T.Y.7.19. / T.Y.8.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme

Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme becerisi hem yazılı üretimde hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Yazıda anlatılmak istenen açık ve anlaşılır bir şekilde ifade etmek bir öncelik olmakla birlikte zaman zaman örtülü iletilere yer vermek de gerekmektedir. Öğrencinin örtülü ifadeleri kullanırken iletilerini destekleyecek unsurlara (söz sanatları, mecaz, deyim, atasözü ve diğer söz varlığı unsurları) yer vermesi sağlanır. Ayrıca açık ve örtük tüm ifadelerinde anlam ilişkilerini doğru kurmasına dikkat edilir (KB3.1, KB2.13, E3.5, E3.11).

5. sınıf seviyesinde benzetme, kişileştirme ve konuşurma söz sanatlarını konuşmalarında kullanır.

6, 7 ve 8. sınıflarda benzetme, kişileştirme ve konuşurmaya ek olarak karşıtlık, abartma söz sanatlarına odaklanır.

T.Y.5.20. / T.Y.6.20. / T.Y.7.20. / T.Y.8.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

Yazısında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme becerisi hem yazılı üretim hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek becerilerdendir. Bu becerinin gerçekleştirilmesinde öğrencinin yazılarında bağdaşıklık öğelerine yer vermesi ve böylece tutarlı metinler oluşturması beklenir (KB2.4, KB2.20, E1.5, E3.2, OB4, OB5).

5, 6, 7. sınıf seviyelerinde yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanmasına odaklanılır.

8. sınıf seviyesinde yazısında bağdaşıklık öğelerini işlevlerine uygun kullanarak tutarlı söylemler oluşturmasına odaklanılır.

T.Y.5.21. / T.Y.6.21. / T.Y.7.21. / T.Y.8.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme becerisi hem yazılı üretim hem de yazılı etkileşimde işe koşulabilecek bir beceridir. Bu beceri, yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini işlevine uygun şekilde kullanmaya odaklanır (**KB2.4**). Yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin işlevi üzerinde durulması ve öğrencilere işlevlerinin sezdirilmesi esastır.

5. sınıf seviyesinde noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır ve nokta, soru işareti, ünlem, virgül, uzun çizgi ve kesme işaretinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur. Yazım kurallarını (büyük harflerin kullanımı, sayıların yazımı) uygular.

6. sınıf seviyesinde noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır ve üç nokta, tırnak işareti, noktalı virgül, yay ayraç, köşeli ayraç, tek tırnak işareti, eğik çizgi, ters eğik çizgi, denden işareti, iki nokta ve kısa çizginin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur. Bitişik ve ayrı yazılan dil yapılarını (dA/-DA, ki/-ki, ml) işlevine uygun kullanır. Kısaltmaları ve kısaltmalara getirilen ekleri doğru yazar.

7. sınıf seviyesinde, daha önce üzerinde durulan noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır. Pekiştirmeli kelimeleri ve ikilemeleri işlevlerine uygun kullanır.

8. sınıf seviyesinde daha önce üzerinde durulan noktalama işaretlerini işlevlerine uygun kullanır. Yazım kurallarını uygular.

T.Y.5.22. / T.Y.6.22. / T.Y.7.22. / T.Y.8.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Bu beceride öğrenciden yazma sürecine yönelik deneyimini gözden geçirerek (yazının amaca, konuya, hedef kitleye, türe, yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin uygunluğu; duygu ve düşünceleri aktarmada yeterliliği vb.) deneyime dayalı olarak kendini değerlendirmesi beklenir (**KB2.15**). Öğrenciden yazma süreçlerinde elde ettiği deneyimini sonraki yazma çalışmalarına aktarması beklenir. Bu noktada yazma sürecinin güçlü ve gelişmeye açık yönlerini gerekçelendirerek kendisini değerlendirmesi, güçlü yönlerini sonraki yazma süreçlerine aktarması (**SDB1.2**), yazma sürecindeki gelişmeye açık yönleri destekleyecek tedbirler olarak yazar kimliğinin gelişimine yön vermesi beklenir (**KB2.17**). Değerlendirmenin süreç boyunca süren bir nitelik kazanması için öğrencinin yazıları içeren ürün ve seçki dosyası (sözlük, günlük, anı, gezi, şiir defteri, alıntılar seçkisi, portfolyo, özdeyiş, atasözü ve deyim vb.) oluşturması sağlanmalıdır (**SDB1.3, E3.1**).

5. SINIF TEMALARI

1. TEMA: OYUN DÜNYASI

Oyun dünyası teması aracılığıyla söz varlığını geliştirebilme, metnin yüzey anlamını belirleyebilme, materyal seçimini yönetebilme gibi öğrenme çıktıları ile sorumluluk, saygı, dürüstlük gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde oyunseverlik, kendine güvenme (öz güven), merak gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), kendini düzenleme (öz düzenleme), kendini uyarlama (öz yansıtma) gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATI 35

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma , TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.2. Gözlemleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.19. Mantıksal Denetleme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.10. Eleştirel Düşünme, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendini Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Beden Eğitimi ve Spor, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.5.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.D.5.19. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.O.5.21. Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.5.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.K.5.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme
- T.K.5.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.Y.5.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme
- T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Materyal Seçmek
- Yüzey Anlam
- Kendini Uyarlama (Öz Yansıtma)
- Sesin Uygun Şekilde Kullanımı
- Yazım ve Noktalama

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözlemlenerek gerekli durumlarda diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

fiziksel oyun, entelektüel oyun, sosyal-duygusal oyun, dijital eğitici oyunlar, sorumluluk, saygı, dürüstlük, yüzey anlam, söz varlığı, noktalama, ön bilgi, vurgu-tonlama ve sesin şiddeti, yazım kuralları, paragraf, yönetme, tahmin

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, cümle tamamlama, boşluk doldurma/açık uçlu soru, sözcük ilişkilendirme, öz değerlendirme görevleri kullanılır.

Öğrencinin hangi amaçla dinleme/izleme veya okuma yaptığının ayırmasına varmasını sağlamak için kontrol listesi kullanılır. Öğrencinin dinlediği/izlediği veya okuduğu metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilmesi için cümle tamamlama görevi verilir. Dinlediği/izlediği veya okuduğu metnin yüzey anlamını belirleyebilmesi için boşluk doldurma ve açık uçlu soru görevleri verilir. Dinlediği/izlediği veya okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik sözcük ilişkilendirme görevi kullanılır. Öğrencinin dinleme/izleme ve okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilmesi ve sürece kendini uyarlayabilmesi için öz değerlendirme görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öz bildirim, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma çalışmaları yapılarak bu çalışmalarda dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.

Konuşma ve yazma sürecini yönetebilmede öz bildirim görevinden yararlanır. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimleri yönetebilmede dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçim becerisinin gelişmesi için öğrenciye paragraf yazma görevi verilir. Konuşmasında ve yazısında da ön bilgisinden hareketle içerik oluşturabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma görevi kullanılır. Öğrencinin konuşmasında sesini uygun bir biçimde kullanabilmesi için sunum yapma görevi verilir. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için sorulardan/kavramlardan/görsellerden hareketle sözlü metin oluşturma görevinden, yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma görevinden yararlanılabilir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilmesi için dikte görevi kullanılır. Konuşma ve yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilmesi/kendini uyarlayabilmesi için öz değerlendirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin sınıf seviyesine uygun dil becerileri ve söz varlığına sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme" ve "Metnin yüzey anlamını belirleyebilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda derin anlamın belirlenmesiyle ilişkilendirilir.

"Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda kullanılacak yazma etkinlikleriyle ilişkilendirilir.

"Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme" ve "Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda yapılacak konuşma ve yazma etkinlikleri ile ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları*

Derse başlamadan önce öğrencilerin oyun dünyasına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (fiziksel oyun, entelektüel oyun, sosyal-duygusal oyun, dijital eğitici oyunlar) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin daha önce okudukları, dinledikleri/izledikleri bir materyaldeki yüzey anlamla ilgili yer, zaman, konu, ana fikir, kişi vb. bulmalarına yönelik hazırlık çalışmalarına yer verilir.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla (D14.1, D14.2) dinlemelerini sağlayacak etkinliklere (yönerge verme, bilgi kartı hazırlama, örnek olay gösterme vb.) yer verilir. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik T.D.5.1. ve T.O.5.1.deki aşamalar uygulanır. Okuma çalışmalarında strateji seçimine yönelik içeriklere yer verilir (T.O.5.3.)

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder (T.O.5.5., T.D.5.4.). "Oyun Dünyası" temasıyla ilgili söz varlığı geliştirme etkinliklerinde kelimelerin ve/veya kelime gruplarının görsellerle olan ilişkisi (OB4) ve söz varlığının doğru ve bağlama uygun bir şekilde kullanılmasının dijital iletişimdeki önemi (OB2) üzerinde durulur. Ayrıca söz varlığının kültür aktarımındaki önemine dikkat çekilerek söz varlığını geliştirme çalışmalarının aynı zamanda kültürel zenginlik oluşturma yönündeki etkisinden söz edilir (OB5). Yeni edinilen söz varlığı aracılığıyla bu söz varlığının ilişkili olduğu diğer kavramlarla ilgili öğrencilerde merak uyandıracak kelime etkinlikleri yapılır (E1.1). Söz varlığı etkinlikleri tasarlanırken öğrencilerin mümkün olduğunca oyun temelli etkinliklerle öğrenmelerini teşvik edecek çalışmalar yapılır (T.D.5.19., T.O.5.21.) (E2.5).

Öğrenciler okuduğunun, dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirlerken (T.O.5.6., T.D.5.5.) elde ettikleri verileri arkadaşlarıyla etkili bir iletişim kuracak şekilde (SDB2.1, D4.2) paylaşımlarını sağlayacak yönergelere yer verilir. Bu iletişim sırasında uyulması gereken nezaket kuralları hatırlatılır (D14. 2). Öğrencilerin düşüncelerini açık fikirlilikle paylaşmalarını sağlayacak (E3.5) etkinlikler düzenlenir.

Okuma, dinleme/izleme sürecinde yüzey anlam belirlenirken ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır (T.O.5.6., T.D.5.5.). Bu deneyimler, hayatla ilişki kurmayı geliştirecek biçimde olmalıdır. Özellikle her bir geleneksel oyunun somut olmayan kültürel miras ögesi olduğu vurgulanır ve öğrencilerin millî bilinç sahibi bireyler olarak millî kimliğini tanımlarında temel teşkil edecek etkinlikler düzenlenir (D19.1, D19.2). Bu sayede öğrencilerde ülke varlıklarına sahip çıkma bilinci oluşturacak çalışmalara yer verilir (D19.3). Bu çalışmaların içeriği, öğrencilerin kültürel mirasımıza önem vermelerini sağlayacak ve vatanseverlik değerini vurgulayacak nitelikte olmalıdır. (D5.3). Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle oyunların kültürel farkındalık oluşturmaya yönelik katkıları üzerinde durulur (OB5.1.SB2, OB5.1.SB3).

* Temalara yönelik öğrenme yaşantılarının öğretme-öğrenme uygulamaları bölümlerinde D ile başlayan desimaller (ör. D14.1) değerleri, O ile başlayan desimaller (ör. OB4) okuryazarlık becerilerini, E ile başlayan desimaller (ör. E1.1) eğilimleri, SDB ile başlayan desimaller (ör. SDB2.1) sosyal duygusal öğrenme becerilerini ifade etmektedir.

Öğrenme yaşantılarındaki T ile başlayan T.D.5.1., T.O.5.1., T.K.5.1., T.Y.5.1. şeklindeki desimallerse hem Türkçe dersinin öğrenme çıktılarını (bk. Tablo 12, s. 40-63) hem de söz konusu öğrenme çıktılarına yönelik hazırlanan yaşantıları (bk. Tablo 13, s. 64-90) ifade etmektedir. Türkçe öğretmenleri ders işleme sürecinde, ders kitabı yazarları da programa uygun kitap hazırlama sürecinde öğrenme çıktılarına yönelik yaşantıları düzenlerken söz konusu tablolardan yararlanmalıdır.

Dijital eğitici oyunlarla ilgili etkinlikler yapılırken öğrencilerin oyunların içeriği hakkında elde ettiği dijital bilgileri karşılaştırmaları ve bu bilgilerden hareketle değerlendirme ve çıkarımda bulunmak yoluyla dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara yer verilir **(OB2.4)**. Ayrıca grupta oynanan dijital eğitici oyunlarla öğrencilerin iş birliği becerisi geliştirilir **(SDB2.2)**.

Öğrencilerden konuşma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.5.1.)**.

Oyun temalı bir görseli yorumlama **(OB4.2)** ile ilgili konuşmalar yaparken konuşma sürecini yönetmeyle ilgili etkinlikler yapılır **(T.K.5.1.)**.

Öğrencilerin farklı amaçlara yönelik konuşma etkinlikleri sırasında şarkılı tekerlemeli oyunlar, taklit oyunları, top oyunları vb. oyun çeşitleri hakkında konuşmaları sağlanır **(T.K.5.3.)**.

Oyun dünyası konusunda konuşma çalışmaları yapılırken öğrencilerin ön bilgilerinden yararlanmaları **(T.K.5.4.)**, önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları **(T.K.5.22.)** konuşmalarında seslerini uygun şekilde kullanarak içerik oluşturmaları sağlanır **(T.K.5.9.)**.

Öğrencilerden yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.Y.5.1.)**.

Dijital araçlarla yazı yazarken **(OB2.7)** ahlaki kurallara uygun davranmaya, doğru ve güvenilir olmaya **(D6.1, D6.2)** dikkat ederek yazma sürecini yönetmeyle ilgili etkinlikler yapılır **(T.Y.5.1.)**. Ayrıca içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır **(T.Y.5.3.)**.

Yazılarında ön bilgilerinden yararlanmaları **(T.Y.5.4.)**, önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları sağlanır **(T.Y.5.18.)**. Yazma çalışmalarında cümle genişletme ve daraltmaya yönelik uygulamalara yer verilir.

Geleneksel çocuk oyunları, sokak oyunları, kelime oyunları gibi konularda yazma çalışmaları yapılırken sınıf düzeyine uygun yazım kuralları ve noktalama işaretleri uygulanır **(T.Y.5.21.)**.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin temada işlenen konu ve öğrenme çıktıklarına yönelik dijital araçları da kullanarak bir araştırma yapmaları **(OB2. 1)** istenir. Öğrencilere dijital ortamları kullanırken kişisel bilgilerin korunmasına yönelik kuralların hatırlatılmasıyla ilgili çalışmalar yapılır **(D8.2)**. Araştırma neticesinde edindikleri bilgi ve materyallerden -fikirî mülkiyet haklarını dikkate alarak- uygun dijital uygulamaların kullanımıyla video, infografik vb. bir içerik hazırlamaları **(OB2. 3, OB2.7)**, hazırladıkları çalışmayı sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşmaları sağlanır **(OB2. 5, E3.3, E3.11)**.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4), (E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları **(T.D.5.25., T.O.5.27., T.K.5.26., T.Y.5.22.)** sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Temadan hareketle özgün bir oyun (kutu oyunu, kâğıt kalem, sokak oyunu, temel kodlamaya dayalı dijital oyunlar vb.) tasarlanması ve tasarlanan oyunun sınıfta ya da uygun ortamlarda tanıtılması istenir.

Aile büyükleri birincil kaynak olmak üzere “geleneksel çocuk oyunları” üzerine bir araştırma yapılması, eskiden oynanan çocuk oyunları ile günümüzde oynanan çocuk oyunlarının karşılaştırılması, bu karşılaştırmayla birlikte araştırmada ulaşılan oyunlardan oluşan bir tanıtım içeriğinin hazırlanıp sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

“Geleneksel çocuk oyunları” üzerine alanında öğretmen, ebeveyn vb.lerle röportaj yapılması ve bu röportajın ses dosyası ya da video kaydının dijital araçlar kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin paylaşılması istenir.

Film, kısa film ya da animasyonlarda yer alan “geleneksel çocuk oyunlarına” ilişkin örneklerin tespit edilmesi ve bu örneklerin eleştirel bir gözle değerlendirilerek tespitlerin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Tema kapsamındaki öğrenme çıktılarına yönelik çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan “dijital eğitici oyunlar”, “geleneksel oyunlar”, “eğitici kutu oyunları” vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN**YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: ATATÜRK'Ü TANIMAK

Atatürk'ü tanımak teması aracılığıyla akıcı okuma unsurlarını yönetebilme, metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme, konuşma ve yazma süreçlerini yönetebilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, sorumluluk, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), bağımsızlık, azim ve kararlılık gibi eğilimlerin; iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık ve kültür okuryazarlığı becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 35

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemeleme, KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/izleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.5.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.D.5.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.O.5.14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.5.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.5.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme
- T.K.5.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.5.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Strateji
- Yöntem ve Teknik
- Hikâye Unsurları
- Geçiş ve Bağlantı İfadeleri
- Tahmin
- Akıcı Okuma
- Metin Yapısı

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek gerekli durumlarda diğer temalardaki öğrenme çıktılarından yararlanılır.

Anahtar Kavramlar

Atatürk, Millî Mücadele, Cumhuriyet, kültürel farkındalık, tarih bilinci, millî bilinç, çalışkanlık, özgürlük, vatanseverlik, yardımseverlik, strateji, yöntem, teknik, hikâye unsurları, sorumluluk, bağımsızlık, tahmin, geçiş ve bağlantı ifadeleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirme için öz bildirim, gelişim çizelgesi, sözcük ilişkilendirme, kavram haritası kullanılır.

Dinleme/izleme, okuma strateji ve yöntem seçimlerini yönetme becerisi için öz bildirim kullanılır. Akıcı ve doğru okuma ölçütlerini içeren gelişim çizelgesi ile öğrencinin akıcı ve doğru okuma gelişimi izlenir ve geri bildirim verilir. Dinleyeceği/izleyeceği ve okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu öyküleyici metinlerden hareketle hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme becerisi için kavram haritası kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirme için öz bildirim, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma çalışmaları yapılarak bu çalışmalarda dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.

Konuşma ve yazmasında yöntem ve tekniklere yönelik seçimleri doğru yapabilmesi için öz bildirim görevi kullanılır. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilmesi için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazılı üretim ve etkileşimlerinde tahminlerinden yararlanabilmesi için öğrenciye eşleştirme görevi verilir. Öğrencinin konuşmasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmesi için karşılıklı konuşma (diyalog) görevi kullanılır. Yazısında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini doğru bir biçimde kullanabilmesi için kolaydan zora ilkesiyle öğrenciye önce cümle sonra paragraf yazdırılır. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmesi için canlandırma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktıklarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin akıcı şekilde okuma, öyküleyici metinlerle ilgili basit çözümlemeler yapma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Birinci temada kullanılan okuma, dinleme/izleme yöntem ve teknikleri bu temada verilen yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.

Birinci temada yüzey anlamı belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar, bu temadaki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çalışmalarla ilişkilendirilir.

Bu temada öğrenilen strateji, yöntem ve teknikler sonraki temalarda kullanılacak strateji, yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (Atatürk'ün sosyal ilişkileri, ilgi alanları, dinlediği müzikler, sevdiği yemekler, sevdiği yazarlar, bildiği diller, giyim tarzı, yaptığı sporlar; doğa, sanat, eğitim ve bilimle ilgili görüş ve uygulamaları ile Millî Mücadele, Cumhuriyet, İstiklâl Marşı) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiyi fark ettirmeye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin daha önce okudukları, dinledikleri/izledikleri bir materyaldeki hikâye unsurlarını fark etmelerine yönelik hazırlık çalışmalarına yer verilir.

Metnin özelliğine göre okuma ve dinlemede/izlemede kullanılacak strateji ve yöntemlerin bağımsız **(E1.2)** ve sistematik **(E3.7)** bir şekilde seçimi **(T.0.5.3., T.D.5.2.)** ile ilgili aşamalar üzerinde durulur.

Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin okunan, dinlenen/izlenen metnin içeriğine odaklanarak **(E3.2)** dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Sesli ve sessiz okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin akıcı okuma unsurlarını kararlı **(E1.3)** bir şekilde yönetebilmeleri sağlanır **(T.0.5.2.)**. Öğrencilerin akıcı okuma unsurlarını kararlı bir şekilde kullanmalarına yönelik etkinlikler öğrencilerin çalışmalarda aktif rol almalarını sağlayacak, bu yönde onları motive edecek nitelikte olmalıdır **(D3.5)**.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.5.1.** ve **T.0.5.1.**deki aşamalar uygulanır.

Okuma ve dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin tema ile ilgili konularda sunulan metinlere yönelik tahminde bulunmaları **(T.0.5.4., T.D.5.3.)** sağlanır.

Okudukları ya da dinledikleri/izledikleri öyküleyici metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirlemeye ve çözümlemeye **(T.0.5.14., T.D.5.13.)** yönelik etkinlikler yapılır. Bu etkinlikler yapılırken Atatürk'ün bireysel ve toplumsal yönleri konulu metinler üzerinde çalışılır. Bu metinlerin içeriğinden hareketle öğrencilerde millî bilinci geliştirecek ve millî kimliğin tanınmasını sağlayacak soru ve etkinlikler yoluyla temayla ilgili vatanseverlik değeri vurgulanır **(D19.1, D19.2)**.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder **(T.0.5.5, T.D.5.4.)**. Temayla ilgili söz varlığı geliştirme etkinliklerinde kelime ve/veya kelime gruplarının görsellerle olan ilişkisi **(OB4)** ve söz varlığının doğru ve bağlama uygun bir şekilde kullanılmasının iletişim ve kültürel etkileşimdeki önemi **(OB5)** üzerinde durulur. Temanın içeriğine uygun olacak şekilde öğrencilerin sahip oldukları söz varlığını bağımsız ve yaratıcı bir şekilde kullanabilecekleri etkinliklere yer verilir **(E1.2)**. Söz varlığını etkili ve doğru bir şekilde kullanmanın sorumluluğuna ilişkin hatırlatmalar yapılır **(E2.2)**.

Okuma veya dinleme/izleme sürecinde; ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır. Bu deneyimler, hayatla ilişki kurmayı geliştirecek biçimde olmalıdır. Bu deneyimlerin özellikle millî bilinç ve bağımsızlık anlayışı **(D19.1., D19.2., D19.4.)** ve kültür okuryazarlığı oluşturmaya yönelik katkısı üzerinde durulmalıdır **(OB5.)**.

Okuduklarından, dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle ülkenin gelişimine katkıda bulunanların değerini fark etmesi, bu kişilere vefa göstermesi, kendi kişisel gelişiminde bu kişilerden izler taşımasının önemini hissetmesi sağlanır **(D15.2.)**.

Öğrencilerin okuduklarında isim ve fiili ayırt etmeleri sağlanır.

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.5.1., T.Y.5.1.)**.

Temaya uygun konularda konuşma etkinlikleri yapılırken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerinin kullanılması **(T.K.5.24.)**, öğrencilerin ön bilgilerinden yararlanmaları, önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları, kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.1., SDB1.3.)**. Bu etkinlikler yapılırken öğrenciler kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını fark edecekleri çalışmalarla geliştirilmelidir **(D5.1.)**. Tüm konuşma ve yazma çalışmalarında konuyla ilgili tahminlere yer verilmesi **(T.K.5.11.)** teşvik edilir.

Tema içeriğine uygun konuşmalar yaparken konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.K.5.2.)**. Ayrıca öğrencilerin konuşmalarında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanmaları teşvik edilir **(T.K.5.25.)**.

Tema içeriğine uygun konularda yapılacak yazma çalışmalarında yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri **(E3.7)** desteklenir **(T.Y.2.)**, **(T.Y.5.2.)**. Ayrıca içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır **(T.Y.5.3.)**.

Yazma etkinlikleri yapılırken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri (T.Y.20) ve konuyla ilgili tahminlerinden yararlanabilmeleri (T.Y.8) sağlanır (T.Y.5.20, T.Y.5.8). Atatürk'ün bireysel ve toplumsal yönleri konusu çerçevesinde metin üretilirken betimleme paragraflarına ve öyküleyici paragraflara yer verilir.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin temada işlenen konu ve öğrenme çıktıklarına uygun afiş, kolaj, sınıf panosu, dijital albüm vb. hazırlamaları sağlanır. Bu etkinlikler, öğrencilerin yaratıcılığını ve özgün düşünme becerilerini destekleyecek nitelikte olmalıdır (E3.3., E3.11., OB5.).

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (D16.3., D16.4.).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (SDB1.3.).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Atatürk'ün insani yönlerine yönelik araştırma yapılması ve edinilen bilgilerin dijital içerik hâline getirilip sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Bulunulan yerdeki -varsa- "Atatürk Müze Evleri ve Köşkları", "Çanakkale Zaferi", "Millî Mücadele" ve "Cumhuriyet"e ilişkin müzeler ya da konuya ilişkin sanal müzeler gezilir. Bu geziler neticesinde elde edilen bilgilerle daha evvel okunan kaynaklardan edinilen bilgilerin eleştirel bir bakış açısıyla karşılaştırdığı bir değerlendirme yazısı yazılması istenir.

Atatürk'ün yazdığı kitapların görsellerinden oluşan bir duvar panosu hazırlanarak "Gençliğe Hitabe bu kitaplardan hangisindedir?" gibi araştırmaya yönelik merak uyandırıcı sorularla kitaplar hakkında araştırma yapılması ve Gençliğe Hitabe'nin bulunduğu Nutuk adlı eserin sınıf kütüphanesine dahil edilmesi istenir.

Öğrencilerden temada işlenen konuya yönelik, dijital hikâyeleme aşamalarına göre özgün öyküler yazmaları, yazdıkları öyküyü senaryolaştırarak canlandırmaları istenir. .

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "Millî Mücadele" ile ilişkili kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Tema kapsamındaki öğrenme çıktıklarına yönelik çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: DUYGULARIMI TANIYORUM

Duygularımı tanıyorum teması aracılığıyla metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, yaratıcı konuşabilme ve yazabilme gibi öğrenme çıktıları ile merhamet, sabır, estetik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), girişkenlik, empati gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), esneklik, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık ve dijital okuryazarlık becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma , TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Tartışma, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.2. Sosyal Eğilimler, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitik Düşünme, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D9. Merhamet, D12. Sabır, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.D.5.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.5.17. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.5.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Okuma

- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.O.5.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.7. Yaratıcı konuşma yapabilme
- T.K.5.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme
- T.K.5.21. Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme
- T.K.5.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme
- T.Y.5.17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme
- T.Y.5.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Çözümlene
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Söz Sanatları
- Açık ve Örtük İfade
- Derin Anlam
- Hazırlıksız Konuşma
- Yaratıcı Konuşma
- İçerik Oluşturmak
- Duygu Yönetimi

Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

düşünceyi geliştirme yolları, hazırlıklı konuşma, açık ifade, örtük ifade, bilgilendirici metin, derin anlam, söz sanatları, duygu, olumlu duygu, olumsuz duygu, mutluluk, korku, şaşkınlık, üzüntü, öz şefkat, öfke, şefkat, sevgi, duygu yönetimi, duyguların ifade edilmesi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için açık uçlu soru/çoktan seçmeli soru, bilgi aktarımı, zihin haritası kullanılır.

Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu metnin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmesi için açık uçlu soru/çoktan seçmeli soru görevlerinden yararlanır. Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümler yapabilmesi için bilgi aktarımı görevi kullanılır. Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu bilgilendirici metindeki düşünceyi geliştirme yollarını bulabilmesi için zihin haritası görevi verilir. Öğrencinin şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümler yapabilmesi için çoktan seçmeli soru görevinden yararlanır. Söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümler yapabilmesi için zihin haritası görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma görevleri verilerek dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.

Öğrencinin yaratıcı ve hazırlıksız konuşma yapabilme becerisini değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yaratıcı yazı yazabilme becerisini geliştirmeye yönelik sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevinden yararlanılabilir. Konuşmasında ve yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmesi için zihin haritası görevi verilir. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri uygun biçimde kullanabilmesi için tartışma görevi kullanılır. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmesi için cümle/paragraf yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin metnin derin anlamına ulaşabilmek için yüzey anlamını belirleyebildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme" ve "Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temada "Metin içi karşılaştırma yapabilme", "Okuduğunu özetleyebilme" ve "Görselle iletilen anlamı belirleyebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin duygularla ilgili farkındalığına, empati kurabilme (D14., E2.1) düzeylerine; sevgi (D15), duyarlılık (D5) ve merhamet (D9) gibi değerlere ne kadar sahip olduklarına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.

Öğrencilere; öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri (T.O.5.8, T.D.5.7) için ne düzeyde bir hazır bulunuşluğa sahip olduklarını belirleyebilmek için ek materyal üzerinden çalışmalar yapılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili sesli okuma veya dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin kendi özellikleri ve ihtiyaçlarının farkına vararak (SDB1.1), onları önemseyerek (D5.2) İnsana ve Topluma Değer Vermek) başkalarını dinlemeleri ve sürecin devamında arkadaşlarıyla duygu ve düşüncelerini paylaşmaları sağlanır (D3.2). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuduklarından, dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle duygu, düşünce ve davranışlarında kontrollü ve sabırlı olmasını sağlayacak ön uygulamalara (dramatizasyon, doğaçlama, örnek olay, görsel yorumlama vb.) yer verilir (D12. 2).

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal, strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır (T.D.5.1. ve T.D.5.2), (T.O.5.3.).

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. Bu çalışmalar, temayla ilişkilendirilen sevgi (D15), saygı (D14) ve merhamet (D9) değerlerinin oluşturduğu kavramsal çerçevede yapılır. Böylece temayla ilgili değerlere ait kavramsal çerçeve oluşturulur. Söz varlığı çalışmaları yapılırken öğrencilerin empati kurma ve soru sorma (E2.1, E3.8) eğilimlerini destekleyecek nitelikte etkinliklere yer verilir.

Öğrencilere karşılaştıkları metinlerle duygu yönetimi, duyguların ifade edilmesi gibi konularda sosyal-duygusal öğrenme becerileri (SDB1.1, SDB1.2, SDB1.3) kazandırmak amacıyla bilgilendirici okuma ve dinleme/izleme metinlerinde yer alan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlenme etkinlikleri yapılır (T.O.5.19., T.D.5.17.). Bunun yanında okuma ve dinleme/izleme metinlerinde metnin bölümlerini belirlemeye (T.O.5.17., T.D.5.16.) yönelik etkinlikler uygulanırken metnin farklı bölümlerinde yer alan çeşitli duygular fark ettirilmelidir.

Temayla ilgili değerlerin okuma, dinleme/izleme metinlerinden derin anlamın elde edilmesine yönelik basit çıkarımlar yapılması (T.O.5.8., T.D.5.7.) için oluşturulacak etkinliklerle; öğrencilere gerçeği arama, soru sorma ve şüphe duyma gibi (E3.4, E3.8, E3.9) eğilimlerin kazandırılması çalışmaları yapılır.

Okunan, dinlenen/izlenen şiirler ve bu şiirlerdeki söz sanatları (T.O.5.20., T.D.5.18.) aracılığıyla bir yandan şiirin biçim özellikleriyle ilgili nitelikler fark ettirilirken (T.O.5.18.) bir yandan da şiirlerdeki duyguları fark edebilme ve bunlarla kendi duyguları arasında ilişkiler kurabilmeye yönelik etkinlikler yapılır. Bu etkinliklerin içeriği, öğrencilerin duygusal derinliği kavramalarını, estetik değerlerle yaşantıları arasında bağlantı kurabilmeyi amaçlamalıdır (D7.1, D7.4).

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (T.K.5.1., T.Y.5.1.). Ek olarak yazarken içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır (T.Y.5.3.).

Öğrencilerin; fark ettikleri olumlu ve olumsuz duygularını konuşmalarında ve yazılarında ifade ederken açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilecekleri etkinlikler yapılır **(T.K.5.23., T.Y.5.19.)**. Öğrenciler, bu etkinliklerle kazandıkları becerileri günlük hayattaki üretimlerine yansıtabilecek fırsatlarla karşılaştırılmalıdır **(SDB1.3)**.

Öğrencilerin hem konuşmalarında hem de yazılarında dili yaratıcı biçimde kullanarak duygularını ifade edebileceği etkinlikler yapılır **(T.K.5.7., T.Y.5.7.)**. Konuşma etkinliklerinde duygular hakkında hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılır **(T.K.5.8.)**. Duyguları konu edinen öyküleyici metin yazma çalışmalarının yanında konuşmada olaya dayalı anlatım etkinliklerine yer verilir. Bu çalışmalar öğrencilerin özellikle empati kurabilme **(E3.2)** becerilerini geliştirecek nitelikte olmalıdır.

Konuşma ve yazma çalışmalarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaya yönelik etkinlikler yapılır **(T.K.5.21., T.Y.5.17.)**.

Öğrenciler, yazılı ve sözlü üretim çalışmalarında oluşturdukları içeriklerde başkalarıyla empati kurarak kendilerine ve çevrelerine karşı saygılı ve nezaketli olmanın yanında millî ve manevî değerlerine değinecekleri konulara yönlendirilmelidir **(D14.1, D14.2, D14.3, D14.4.)**.

Öğrencilerin isimlerin tür özelliklerini ayırt etmeleri ve isimleri tür özelliklerine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin temada işlenen konulardan birini seçerek öğrenme çıktılarına uygun şiir yazması ve bu şiiri seçtikleri dijital bir ortamda paylaşmaları sağlanır **(D3.1, D3.5, OB2.6, E1.2)**.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**. Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

İzlenen bir film, kısa film ya da videodaki derin anlamların belirlenmesi, sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Duygu kartları hazırlanarak iletişimde duyguların ifadesi dramatize edilir.

Şiirlerdeki tematik unsurların duygu haritalarının çıkarılması ve bu duyguların ifade edildiği masal, hikâye gibi metinlerin yazılması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Kuklalar ile duygular konulu bir oyun sergilenmesi veya izletilmesi ve bu çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.

Duyguların anlatıldığı bir bilmece etkinliği hazırlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: GELENEKLERİMİZ

Geleneklerimiz teması aracılığıyla görselle iletilen anlamı belirleyebilme, metin içi karşılaştırma yapabilme, sözlü ve yazılı olarak tartışabilme gibi öğrenme çıktıları ile sevgi, aile bütünlüğü, duyarlılık gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde açık fikirlilik, eleştirel bakma, sorumluluk gibi eğilimler; kendini tanıma (öz farkındalık), iletişim, kendini uyarılma (öz yansıtma) gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.2. Gözlemeleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.13. Yapılandırma, KB2.18. Tartışma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemati Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendini Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2.Aile Bütünlüğü, D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16.Sorumluluk, D19. Vatanserverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Müzik, Görsel Sanatlar, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.D.5.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.5.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.D.5.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.5.21. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.O.5.10. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.5.12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.O.5.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.5.23. Okuduğunu özetleyebilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme
- T.K.5.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme
- T.K.5.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.9. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme
- T.Y.5.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Çözümleme
- Sınıflandırma
- Özetleme
- Karşılaştırma
- Anahtar Kelimeler
- Görsel Okuma
- Hazırlıklı Konuşma
- Tartışma

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

duyarlılık, kültür, vatanseverlik, saygı, sevgi, bayram, selamlaşma, giyim kuşam, komşuluk, kutlama, akrabalık, somut olmayan kültürel miras, zanaat, kaybolmaya yüz tutan meslekler, sınıflandırma, karşılaştırma, özetleme, görsel okuma

ÖĞRENME**KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için çoktan seçmeli soru/açık uçlu soru/iki bileşenli soru, kümelere ayırma, kavram haritası, bilgi aktarımı, yapılandırılmış özetleme kullanılır.

Öğrencinin görselle iletilen anlamı belirleyebilmesi için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevi kullanılır. Dinlediğinde/izlediğinde metin içi karşılaştırma yapabilmesi için kümelere ayırma görevinden yararlanır. Dinlediği/izlediği metnin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmesi için kümelere ayırma görevi verilir. Okuduğu metnin içeriğini çeşitli niteliklerinden hareketle sınıflandırabilmesi için öğrenciye kavram haritası görevi verilir. Dinlenen/izlenen ve okunan bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için bilgi aktarımı görevi verilir. Öğrencinin dinlediğini/izlediğini ve okuduğunu özetleyebilmesi için yapılandırılmış özetleme görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için betimleme, sayısal dereceli puanlama anahtarı (tartışma görevi için), soru/görsel/kavramlardan hareketle metin oluşturma, sunum yapma ve kontrol listesi kullanılır.

Öğrencinin konuşmasında ve yazısında karşılaştırma yapabilmesi için betimleme görevi verilir. Konuşmasında çeşitli konulara ilişkin tartışma görevinde sayısal dereceli puanlama anahtarından yararlanır. Yazısında çeşitli konuları tartışabilmesi için öğrenciye soru/görsel/kavramlardan hareketle metin oluşturma görevi verilir. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilmesinde sunum yapma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı, öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin anahtar kelimeleri belirleyebilme, metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Üçüncü temada yer alan "Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme" öğrenme çıktısı, bu temada "Sözlü olarak tartışmaya katılabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilmiştir.

**Öğretme-Öğrenme
Uygulamaları**

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (bayramlar, aile ve akrabalık ilişkileri, selamlaşma, vedalaşma, misafirperverlik, kutlama, komşuluk, somut olmayan kültürel miras, zanaat kavramı ve kaybolmaya yüz tutan meslekler) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere; öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabilecekleri sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır (SDB2.1). Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarıyla empati kurarak onları saygıyla ve nezaketle (D14.1, D14.2) dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik T.D.5.1. ve T.O.5.1.deki aşamalar uygulanır. Ayrıca strateji ve yöntem seçimlerini destekleyecek çalışmalar yapılır (T.D.5.2. ve T.O.5.3).

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. Temanın içeriğine bağlı olarak geleneklerimize ait görsellerle söz varlığının ilişkilendirilmesine yönelik etkinlikler yapılır (OB4). Bu sayede öğrencilerin kültürümüze ait söz varlığına hâkim olmalarını sağlamak için kelime etkinliklerindeki söz varlığı bu çerçevede belirlenir (OB5).

Okudukları, dinledikleri/izledikleri bilgilendirici metinlerde anahtar kelimelerin belirlenmesine yönelik çözümlene etkinlikleri yapılır (T.O.5.16., T.D.5.15.)(KB2.4).

Öğrencilerin geleneklerimizle ilgili okudukları, dinledikleri/izledikleri metinlerin içeriğini çeşitli niteliklerinden hareketle sınıflandırabilmeleri (T.O.5.12., T.D.5.11.) ve metinleri kendi içinde karşılaştırabilmeleri (T.O.5.10., T.D.5.9.) sağlanır. Bu çalışmalarda sıralı/kronolojik yapıdaki metinlerden yararlanılır ve bu yapılar analiz edilir.

Öğrenciler okudukları veya dinledikleri/izledikleri metinleri özetler (T.O.5.23, T.D.5.21).

Dinledikleri/izledikleri, okudukları metinlerde kullanılan görsellerle temadaki anahtar kavramlar, öğrencilerin günlük yaşantıları vb. arasında ilişki kurularak öğrencilerin görsellerle iletilen anlamları belirlemelerine yönelik etkinlikler yapılır (T.D.5.6., T.O.5.7.), (OB4). Bu etkinlikler yapılırken öğrenciler merak ettikleri konulara yönlendirilir (E1.1).

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (T.K.5.1., T.Y.5.1.). Ayrıca yazarken içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır (T.Y.5.3.).

Öğrencilerin, hazırlıklı konuşmalarını bireysel çalışmalar veya grup çalışması şeklinde yapmaları (T.K.5.20.) sağlanır. Hazırlıklı konuşmalarda temaya ait konular (selamlaşma, vedalaşma, misafirperverlik, komşuluk aile içi iletişim vb.) seçilir (D2.3, D15.2, D15.5, OB5). Konuşma çalışmalarında öğrenciler, duygu ve düşüncelerini açık fikirlilikle dile getirmeye yönlendirilmelidir (E3.5).

Öğrencilerin çeşitli sorunlara ilişkin tartışmalara katılabilmelerini sağlayacak ortamlar oluşturulur (T.K.5.17.). Benzer şekilde öğrenciler yapılacak yazma çalışmalarında da tartışmalara yer verirler (T.Y.5.14.). Öğrencilerden tartışmalarında etkili iletişim tekniklerine (SDB2.1); duyarlılık, sevgi ve saygı değerlerine uygun hareket etmeleri istenir. Öğrencilerin millî kimliklerini tanımak, kültürel mirasa değer vermek, ve vefalı olmaya ilgili içerik üretmeleri yönünde çalışmalar yapılır (D5.3, D15.2, D19.2).

Yazma ve konuşma etkinliklerinde öğrencilerin temaya uygun olgu veya olayları tanıtmaya yönelik içerikler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler bu çalışmalarda karşılaştırmalardan yararlanırlar (T.K.5.12., T.Y.5.9.).

Öğrencilerin karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (ama, fakat, daha, en, kadar, -dan çok, -dan az vb.) belirlemeleri ve yazılarında/konuşmalarında bağlama uygun olarak kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin isimleri çeşitli özellikleri bakımından niteleyen ve belirten söz varlığını/dil yapılarını belirlemeleri ve bu söz varlığını/dil yapılarını anlatımı zenginleştirecek şekilde işlevine uygun olarak kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktılarına uygun şekilde öğrencilerin aile büyüklerinden geleneklerimiz konusunda bilgi toplamaları (**KB2.6, E3.8**) ve bu bilgileri sunu ya da dijital içerik hâline getirerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşmaları istenir. (**OB2. 5**). Temanın içeriğine uygun konularda (kutlama, bayram, asker uğurlama, vedalaşma vb.) öğrencilerin araştırma yapmaları, araştırma sonuçlarından hareketle canlandırabilecekleri bir metin oluşturmaları ve oluşturdukları metni sınıf ortamında canlandırmaları sağlanır. Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (**D16.3, D16.4, E2.2**). Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (**SDB1.3**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aile büyükleri birincil kaynak olmak üzere geleneklerin zaman içerisindeki farklılaşmasına yönelik bir araştırma yapılması, araştırma sonuçlarının eleştirel bir metin hâline getirilmesi ve elde edilen bulguların karşılaştırmalı şekilde uygun ortamlarda (sınıf ortamı, dijital ortam vb.) sunulması istenir.

Kaybolan geleneklerin kaybolma sebeplerinin araştırılması ve araştırma sonuçlarının "Nerede O Eski Bayramlar?" başlığıyla bir infografik (bilgi grafiği) hâline getirilip sınıfta paylaşılması istenir.

Misafirperverlik konulu atasözü, deyim ve mânilerle ilgili araştırma yapılması ve ulaşılan bilgilerden hareketle bir skeç hazırlanması, sınıfta bu skecin sunulması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "komşuluk", "bayramlar", "kutlama" vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

"Geleneklerimiz" temasıyla ilgili görüşme soruları hazırlanarak öğrencinin aile büyükleriyle görüşme yapıp bu görüşmeyi sınıfta paylaşması sağlanır.

Öğrenciye; metinde yer alan anahtar kelimeleri içeren bir özet planı, çalışma kâğıdı veya görsellerden oluşan bir grafik organize edici sunularak öğrenciden metnin özetlenmesi istenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

İletişim ve sosyal ilişkiler teması aracılığıyla metni yorumlayabilme, metindeki probleme çözüm üretebilme, sözlü ve yazılı olarak özetleyebilme gibi öğrenme çıktıları ile dostluk, saygı, mahremiyet gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde empati, güven ve sorumluluk eğilimlerinin; iletişim, sosyal farkındalık, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB3.2. Problem Çözme

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.5.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.5.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme
- T.D.5.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme
- T.D.5.24. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.5.9. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.O.5.11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme
- T.O.5.13. Metni yorumlayabilme
- T.O.5.26. Metindeki probleme çözüm üretebilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme
- T.K.5.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme
- T.K.5.15. Sözlü olarak özetleyebilme
- T.K.5.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.5.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme
- T.Y.5.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme
- T.Y.5.12. Yazılı olarak özetleyebilme
- T.Y.5.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İletişim
İletişim Unsurları
Özetleme
Sınıflandırma
Derin Anlam

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

iletişim, özet, çözümlenme, sınıflandırma, karşılaştırma, çıkarım yapma, karar verme, problem çözme, empati, sorumluluk, güven, dostluk, dürüstlük, mahremiyet, sevgi, saygı, merhamet, aile bütünlüğü, sosyal çevre, dezavantajlı gruplar, derin anlam, yorumlama, içerik oluşturma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için çoktan seçmeli/açık uçlu soru, tanılayıcı dallanmış ağaç, eşleştirme kullanılır.

Öğrencinin dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını elde etmeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmesi için çoktan seçmeli/açık uçlu soru görevi verilir. Okuduğu metnin derin anlamını elde etmeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmesi için açık uçlu soru görevi verilir.. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metinler arasında karşılaştırma yapabilmesi için tanılayıcı dallanmış ağaç görevinden yararlanır. Dinlenen/izlenen ve okunan metnin yorumlanabilmesi için öğrenciye açık uçlu soru görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metinde yer alan probleme çözüm üretilebilmesi için eşleştirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için karşılıklı konuşma (diyalog), cümle/paragraf yazma, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, kavram haritası, sunum yapma, yapılandırılmış özetleme, drama, paragraf/metin yazma çalışmaları yapılır; kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Öğrencinin konuşmasında uygun tepki verebilmesi için karşılıklı konuşma (diyalog) görevi kullanılır. Yazılı etkileşimde tepkisine uygun içerik oluşturabilmesi için cümle/paragraf yazma görevi verilir. Konuşmasında sınıflandırma yapabilmesi için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazısında sınıflandırma yapabilmesi için kavram haritası görevi kullanılır. Sözlü olarak özetleyebilmede sunum yapma, yazılı olarak özetleyebilmede yapılandırılmış özetleme görevi verilir. Problem çözümlüne yönelik konuşma yapabilmesi için dramadan yararlanır. Problem çözümlüne yönelik yazabilmesinde ise öğrenciye paragraf/metin yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı, öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmesi için metnin yüzey anlamını çözümleyebildikleri ve derin anlama yönelik basit çıkarımlar yapabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme" ve "Metni yorumlayabilme" öğrenme çıktıları, bir sonraki temada yer alan "Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme" ve "Okuduğunu değerlendirebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Dördüncü temada yer alan "Dinlediklerini/izlediklerini özetleyebilme" ve "Okuduğunu özetleyebilme" öğrenme çıktıları, bu temadaki "Sözlü olarak özetleyebilme" ve "Yazılı olarak özetleyebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin iletişim ve sosyal ilişkilere yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (aile içi iletişim, arkadaşlarla iletişim, komşuluk, sosyal çevre, iletişimde empati, dezavantajlı gruplarla iletişim vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabilecekleri sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme ve sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla ve nezaketle (**D14.2**) dinlemeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal (**T.D.5.1., T.O.5.1.**) ve strateji, yöntem seçimlerini (**T.D.5.2., T.O.5.3.**) yönetebilmelerine yönelik çalışmalar yapılır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "İletişim ve Sosyal İlişkiler" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık (**OB5**), değer (**D4, D8, D15, D2, D9, D14**) ve eğilimler (**E2.1, E2.2, E2.4**) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin okudukları, dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırmalar yapabilmeleri (**T.O.5.11., T.D.5.10.**) amacıyla farklı kültürel unsurlar içeren metinler kullanılır (**OB5**). Bu metinlerle öğrencilerin milli ve manevi değerlere saygı duymalarının yanında farklı kültürel unsurları tanımaları ve bunlara saygı göstermelerini sağlayacak içeriklere de yer verilir (**SDB2.3, D14.1, D14.4**).

Okuduğu, dinlediği/izlediği metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlarda bulunmalarını sağlayacak etkinlikler yaptırılır (**T.O.5.9., T.D.5.8.**), (**OB2.6**). Öğrencilerin dijital ortamlarda etkileşimde bulunurken kişisel özgürlük alanlarını koruma bilincini geliştirecek etkinlikler yapılır (**D8.1**). Oluşturulacak etkinlikler sayesinde öğrencilere dijital ortamda kişisel bilgilerini korumaları gerektiği bilinci kazandırılmalıdır (**D8.2**).

Öğrencilere; okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde verilen iletişim problemlerine çözümler üretmek (**T.O.5.26., T.D.5.24.**) bu çözümlerini dile getirecekleri konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılır (**T.K.5.19., T.Y.5.16.**). Yapılan bu etkinlikler neticesinde üretilen metinler, içerik hâline getirilerek kişisel bilgilerin gizliliğini koruyacak şekilde uygun dijital ortamlarda paylaşılır (**OB2.8, D8.2**).

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (**T.K.5.1., T.Y.5.1.**).

İletişim ve sosyal ilişkiler konulu metinler aracılığıyla yapılacak okuma, dinleme/izleme çalışmalarından elde edilecek yorumlar (**T.O.5.13., T.D.5.12.**); aile içi iletişimde (**D2.3, D2.4**) konuşma sırasında tepkilerine uygun içerik oluşturabilmeleri için kullanılır (**T.K.5.5.**).

Dijital topluluklara ve ağlara katıldığında (**OB2.6**) yazılı etkileşimine uygun tepki vermelerini sağlamaya yönelik çalışmalar yapılır (**T.Y.5.5.**).

Tema konusuna uygun sıralı/kronolojik metin üretme (**T.Y.5.3.**) ve özetleme çalışmaları yapılırken (**T.K.5.15., T.Y.5.12.**) iletişim ve sosyal ilişkileri geliştirmek için (**D4, D14, OB5**) metinlerin içeriğinde sınıflandırmalara yer vermeleri sağlanır (**T.K.5.13., T.Y.5.10.**).

Öğrencilerin özetleme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (açıkçası, yani, özetle, kısacası, özet olarak, uzun lafın kısası, sonuç olarak vb.) belirlemeleri ve yazılarında/konuşmalarında bağlama uygun olarak kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin benzerlik işlevli söz varlığını (gibi, tıpkı... gibi, sanki, aynen vb.) belirlemeleri ve kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin ismin yerine tercih edilen söz varlığını ve bunların işlevlerini belirlemeleri, ismin yerine tercih edilen söz varlığını anlatımı zenginleştirecek şekilde işlevine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini geliştirebilmek için bir problemin çözümüne yönelik konuşmalar yaparak bu konuşmalarını uygun dijital ortamlarda paylaşmaları sağlanır **(OB2. 5)**.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk kültüründe "komşuluk" ile ilgili bir araştırma yapılması ve bu araştırmanın sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

"Arkadaşlarla iletişim", "iletişimde sevgi dili", "empati", "iletişim sorunları" vb. konularda özgün bir oyun yazılıp canlandırılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Kuklalar ile "iletişimde sevgi dili, iletişimde empati" vb. konulara ilişkin oyun sergilenmesi ve bu çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA: SAĞLIKLI YAŞIYORUM

Sağlıklı yaşıyorum teması aracılığıyla metni eleştirebilme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme, sözlü ve yazılı olarak yorumlayabilme gibi öğrenme çıktıları ile sağlıklı yaşam, sorumluluk, temizlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde sorumluluk, sistematik olma, uzmanlaşma eğilimlerinin; kendini tanıma (öz farkındalık), iş birliği, sosyal farkındalık gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, veri okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümlene, KB2.5 Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB3.1. Karar Verme Becerisi, KB3.3. Eleştirel Düşünme,

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematik Olma, E3.10. Eleştirel Düşünme, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D8. Mahremiyet, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri, Beden Eğitimi ve Spor

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.13. Yapılandırma, KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.5.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.5.20. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.5.22. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme
- T.D.5.23. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme

Okuma

- T.O.5.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.5.15. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.22. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.5.24 Okuduğunu değerlendirebilme
- T.O.5.25. Metni eleştirebilme

Konuşma

- T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.5.6. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.K.5.10. Sözlü sunum yapabilme
- T.K.5.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.5.16. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.5.18. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme

Yazma

- T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.5.6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.Y.5.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.5.13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.5.15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Bilgilendirici Metin
- Çözümlene
- Değerlendirme
- Eleştirme
- Metin Yapıları
- Çoklu Ortam Öğeleri
- Sözlü Sunum
- Yorumlama

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

yorumlama, eleştirme, değerlendirme, metin yapısı, çoklu ortam ögesi, sözlü sunum, bilgilendirici metin, çözümlene, bedensel sağlık, spor, sağlıklı beslenme, hijyen kuralları, düzenli uyku, su tüketimi, ilk yardım, obezite, esenlik, mutluluk, halk sağlığı

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kavram haritası, açık uçlu/çoktan seçmeli soru, kontrol listesi kullanılır.

Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümler yapabilmesi için kavram haritası kullanılır. Öğrencinin çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabilmesi için açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Dinlediğini/izlediğini ve okuduğunu değerlendirebilmesinde ve eleştirebilmesinde kontrol listesi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, çoklu ortam tasarımı, dereceli puanlama anahtarı, karşılıklı konuşma (diyalog), paragraf yazma, rapor yazma, soru-cevap, kontrol listesi kullanılır.

Öğrencinin konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmesi için sunum yapma görevi verilir. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmesi için çoklu ortam tasarımı görevi kullanılır. Sözlü sunum yapabilme becerisinin ölçülmesinde dereceli puanlama anahtarından yararlanır. Yorumunu sözlü olarak ifade etmesi için karşılıklı konuşma (diyalog), yorumunu yazılı olarak ifade etmesi için paragraf yazma görevi verilir. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmesi için sunum yapma görevi verilir. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilmesi için paragraf yazma görevinden yararlanır. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilmesi için soru-cevap görevi verilir. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilmesi için paragraf yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin çoklu ortam öğelerinin neler olduğunu bildikleri, sunum yapma sürecini yönetme konusunda temel düzeyde bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümler yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda yer alan "Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme" ve "Okuduğunu özetleyebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda yer alan "Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısı; önceki temalarda yer alan "Konuşma sürecini yönetebilme", "Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme", "Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme" ve "Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda yer alan "Yazma sürecini yönetebilme", "Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme", "Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme", "Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme", "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme", "Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme" ve "Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin sağlıklı yaşama yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (sağlık, beslenme, hijyen, spor, bağımlılık, temizlik, öz bakım, obezite, ergenlik vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere; öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabilecekleri sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla ve nezaketle **(D14.2)** dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.5.1.** ve **T.O.5.1.**deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "Sağlıklı Yaşıyorum" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB1, OB4)**, değer **(D18, D13)** ve eğilimler **(E2.2)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin okudukları, dinledikleri/izledikleri bilgilendirici metinlerde sunulan önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yaparken metin yapılarından yola çıkmaları sağlanır. Metin yapılarına göre organize edilerek sunulan önemli düşünce, kavram ve durumları belirlemeye yönelik etkinlikler yaptırılır. Önemli bilgilerin belirlenmesinin ardından bunların birbiriyle ilişkisinin ortaya konması sağlanır **(T.O.5.15., T.D.5.14.)**, **(KB2.5)**.

Tema içeriği doğrultusunda kullanılacak metinlerde öğrencilere, kişisel temizlik ve bakım, yaşanan ortamın temizliği ve çevre temizliği gibi konularda farkındalık kazandırılmalı ve metinler yoluyla oluşturulacak etkinliklerde de bu hususlar üzerinde durulmalıdır **(D18.1, D18.2, D18.3, D18.3)**.

Öğrencilerin çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri ve bu sayede dijital bilgiler arasındaki bağlantıları belirlemeleri sağlanır **(T.O.5.22., T.D.5.20.)**, **(KB2.4, OB2.4)**.

Öğrenciler okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini ön bilgileriyle ilişkilendirerek değerlendirir ve bir yargıya ulaşır **(T.O.5.24., T.D.5.22.)**, **(KB2.17, SDB3.3.SB3)**.

Öğrenciler ön bilgilerini de kullanarak okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yönlerden eleştirel olarak ele alır ve eleştirisinin odağındaki noktaya alternatifler önerir **(T.O.5.25., T.D.5.23.)**, **(KB3.3, SDB3.3.SB3)**.

Öğrencilerden konuşma çalışmalarında konuşma sürecini uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.5.1.)**.

Öğrencilerin tema içeriğine uygun konularda etkili bir sözlü sunum yapmaları sağlanır **(T.K.5.10.)**, **(KB2.13, KB2.17, KB2.20, SDB1.2, SDB2.1, E3.1., E3.2, E3.7, E1.5, E2.2, E2.3, OB7)**. Sunum yaparken karşılaşacakları olası olumsuzluk, engel ve zorlukları aşma istek ve çabasına sahip olmaları sağlanır **(E1.3)**.

Öğrencilerin konuşmalarında kullanacakları çoklu ortam öğelerini belirlemeleri ve bu öğeleri konuşmalarında kullanmaları sağlanır **(T.K.5.6.)**, **(KB2.20, OB2, SDB1.2, E1.1, E3.5, KB3.1, SDB3.3, E3.7, E3.11)**. Öğrenciler çoklu ortam öğelerini kullanırken mahremiyete ve saygıya önem verecekleri etkinliklerle desteklenmelidir **(D8.4, D14.2)**.

Öğrencilerin tema konularıyla ilişkili yorumlarını sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır **(T.K.5.14.)**, **(KB2.14, SDB2.1, E3.5, OB1)**.

Öğrencilerin mevcut olay/konu/duruma ilişkin değerlendirme yapmalarını ve değerlendirmelerini sözlü olarak ifade etmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenir **(T.K.5.16.)**, **(KB2.7, KB2.17, SDB2.1, E3.7, E3.11)**. Bu etkinlikler, öğrencilere planlı olma ve çalışmalara katılma alışkanlığı kazandırmalıdır **(D3.2, D3.5)**. Öğrencilerin değerlendirme yapacakları konular tema içeriğine uygun seçilmelidir **(D13.1, D13.2, D13.3, D13.4)**.

Öğrencilerin belirledikleri olay, konu ya da durumun özelliği ile ilgili eleştirilerini sözlü olarak ifade etmeleri sağlanır **(T.K.5.18.)**, **(KB3.3)**.

Öğrenciler sağlıklı yaşam konusu üzerinde düşünmeye yönlendirilir **(T.K.5.18)**, **(D13.4)**.

Öğrencilerden yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.Y.5.1.)**.

Öğrencilerin tema konularıyla ilişkili yorumlarını yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır **(T.Y.5.11.)**. Öğrencilerin yorumlarını yazılı ifade ederken açık fikirli olmalarını, özgün düşüncelerini ve yorumlarını dile getirmelerini sağlayacak yönergeler kullanılır **(KB2.14, SDB2.1, E3.5, E3.11, OB1)**.

Öğrencilerin mevcut olay/konu/duruma ilişkin değerlendirme yapmalarını ve değerlendirmelerini yazılı olarak ifade etmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenir **(T.Y.5.13.)**, **(KB2.7, KB2.17, E3.7)**.

Öğrencilerin belirledikleri olay, konu ya da durumun özelliği ile ilgili eleştirilerini yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır **(T.Y.5.15.)**, **(KB3.3, SDB2.1, SDB3.3.SB3, E3.10, OB1)**.

Öğrencilerin konuşmalarında kullanacakları çoklu ortam öğelerini belirlemeleri ve bu öğeleri yazılarında kullanmaları sağlanır **(T.Y.5.6.)**, **(KB2.20, SDB2.1, OB2.4, SDB1.2, E1.1, E3.2, E3.5, SDB3.3, E3.7, E3.11.)**.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin önceki temalarda konu edilen dil yapılarını ve bunların işlevlerini belirleyebilecekleri, bunları konuşma ve yazılarında kullanabilecekleri etkinlikler yapılır.

Üretim Atölyesi

Reklamlarda yer alan sağlıksız yiyecek ve içeceklerin eleştirilmesine ve sağlıklı yaşamın önemine yönelik **(D13.1)** sözlü veya yazılı çalışmalar yapılır. Çalışmalar sınıf ortamında sunulur. Bu sunumlarda çoklu ortam öğelerinden yararlanır.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ile modern tıp uygulamalarının araştırılarak karşılaştırılması ve sonuçların metin ya da dijital içerik hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.
- Beslenme ve insan sağlığı arasındaki ilişki üzerine halk sağlığı ya da aile sağlık merkezindeki bir uzmanla röportaj yapılması ve bu röportajın sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.
- Beslenme, spor ve insan sağlığı arasındaki ilişki üzerine bir infografik hazırlanması ve bu içeriğin uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.
- Destekleme** Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.
- Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.
- Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF TEMALARI

1. TEMA: DİLİMİZİN ZENGİNLİĞİ

Dilimizin zenginliği teması aracılığıyla materyal seçimini yönetebilme, anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, konuşma ve yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile duyarlılık, vatanseverlik, estetik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine inanma (öz yeterlilik), sorumluluk, yaratıcılık gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), iletişim, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 35

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.2. Gözlemleme, KB2.4. Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma , KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.19. Mantıksal Denetleme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Fen Bilimleri, Matematik, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.6.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.D.6.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.D.6.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.6.19. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.6.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.6.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme
- T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.6.4. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.O.6.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.6.21. Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.6.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.6.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.6.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.6.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme
- T.K.6.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.K.6.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.6.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.6.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.Y.6.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ Türkçenin Anlam Zenginliği
 Türkçenin Anlatım Gücü
 Bilim ve Kültür Dili Olarak Türkçe
 Türkçenin Söz Varlığı
 Materyal Seçimlerini Yönetebilme
 Strateji, Yöntem ve Teknik Seçimlerini Yönetebilme
 Anahtar Kelime
 Yüzey Anlam
 Sesin Uygun Şekilde Kullanımı
 Kendini Uyarlama (Öz Yansıtma)

**Genellemeler/İlkeler/
 Anahtar Kavramlar**

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarında da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

Türkçe, türkü, tekerleme, bilmece, mâni, ninni, atasözleri ve deyimler, merak, açık fikirlilik, akıcı okuma, söz varlığı, anahtar kelime, yüzey anlam, tahmin, kendini uyarlama (öz yansıtma)

**ÖĞRENME
 KANITLARI
 (Ölçme ve
 Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, öz bildirim, gelişim çizelgesi, cümle tamamlama, sözcük ilişkilendirme, boşluk doldurma/açık uçlu soru, bilgi aktarımı, öz değerlendirme görevlerinden biri kullanılır.

Öğrencinin dinleme/izleme ve okumada materyal, strateji ve yöntem seçimini yönetebilmesi için öz bildirim görevi kullanılır. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilmesinde gelişim çizelgesinden yararlanır. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilmesinde cümle tamamlama görevi kullanılır. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilmesinde sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metnin yüzey anlamını belirleyebilmesinde boşluk doldurma/açık uçlu soru görevleri verilir.

Dinlediği/izlediği, okuduğu bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabildiği için öğrenciye bilgi aktarımı görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabildiğinde sözcük ilişkilendirme görevinden yararlanır. Öğrencinin dinleme/izleme ve okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapılabilmesinde/kendini uyarlayabilmesinde öz değerlendirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için paragraf yazma, sunum yapma, sorulardan/kavramlardan/görsellerden hareketle sözlü metin oluşturma, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma ve öz bildirim çalışmaları yapılarak bu çalışmalara yönelik öz değerlendirme, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı gibi seçeneklerden biri kullanılır.

Öğrencinin konuşma ve yazma sürecini; yöntem, teknik ve yazma stratejisine yönelik seçimlerini yönetebilmesinde öz bildirim görevi verilir. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilmesinde dereceli puanlama anahtarından yararlanır. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilmesinde paragraf yazma görevi verilir. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilmesi için sunum yapma görevi kullanılabilir. Konuşmasını zenginleştirilecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için sorulardan/kavramlardan/görsellerden hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazısını zenginleştirilecek biçimde söz varlığını kullanabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevi kullanılır. Öğrencinin konuşma ve yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabildiği/kendini uyarlayabilmesi için öz değerlendirme görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı, öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya derece puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin materyal seçimlerini yönetme, strateji yöntem ve tekniklere yönelik seçimlerini yönetme, akıcı şekilde okuma, söz varlığını kullanma, metnin yüzey anlamını belirleme, tahmin etme, anahtar kelimeleri belirleme, kendini uyarılama (öz yansıtma) gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme" ve "Metnin yüzey anlamını belirleyebilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda derin anlamın belirlenmesiyle ilişkilendirilir.

"Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme", "Metindeki kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme", "Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme" ve "Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda yapılacak dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma etkinlikleri ile ilişkilendirilir.

Öğrenilen strateji, yöntem ve teknikler sonraki temalarda kullanılacak strateji, yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin Türkçenin zenginliği hakkındaki hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (Türkçenin anlatım gücü, Türkçenin tarihî gelişimi, Türkçenin söz varlığı, türküler, tekerlemeler, bilmeceler, maniler vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere; öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin daha önce okudukları, dinledikleri/izledikleri bir materyaldeki yüzey anlamla ilgili yer, zaman, konu, ana fikir, kişi vb. bulmalarına yönelik hazırlık çalışmalarına yer verilir.

Metnin özelliğine göre okuma ve dinlemede/izlemede kullanılacak strateji ve yöntemlerin bağımsız ve sistematik bir şekilde seçimi ile ilgili aşamalar üzerinde durulur **(T.O.6.3., T.D.6.2.), (E1.2, E3.7)**.

Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin okunan, dinlenen/izlenen metnin içeriğine odaklanarak dinlemeleri sağlanır **(E3.2)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Sesli ve sessiz okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin akıcı okumaları sağlanır **(T.O.6.2)**.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.6.1** ve **T.O.6.1**'deki aşamalar uygulanır.

Okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin tema ile ilgili konularda sunulan metinlere yönelik tahminde bulunmaları sağlanır **(T.O.6.4)**.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder **(T.D.6.4., T.O.6.5.)**. "Dilimizin Zenginliği" temasıyla ilişkilendirilen söz varlığı geliştirme çalışmalarında öğrencilerin dil-kültür ilişkisini **(OB5.3, OB4.)**, dilin toplumsal ve kültürel önemini **(D5.2, D5.3, D19.1, D14.4)** fark edeceği eğilimler **(E3.1, E3.3)** ile ilgili etkinliklere yer verilir **(T.D.6.19., T.O.6.21.)**.

Öğrenciler, okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin yüzey anlamını **(T.O.6.6., T.D.6.5.)** belirlerken elde ettikleri verileri arkadaşlarıyla saygı ve dostluk çerçevesinde etkili iletişim kurarak **(SDB2.1.SB1, D4.2, D14.1.)** açık fikirlilikle paylaşır **(E3.5)**. Okuma, dinleme/izleme sürecinde yüzey anlam belirlenirken ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır. Bu deneyimler, yaşamla ilişki kurmayı geliştirecek biçimde olabilir. Yapılacak dinleme/izleme ve okuma çalışmaları; Türkçenin söz varlığını ve anlatım gücünü, bilim ve kültür dili olarak zenginliğini fark ettirmeye yönelik olmalıdır. Metinler yoluyla öğrencilerde kültürel mirasa karşı duyarlılık ve millî kimliği tanıma konularında değer oluşturma amaçlanmaktadır **(D5.3, D14.4)**.

Okudukları, dinledikleri/izledikleri metinlerde anahtar kelimelerin belirlenmesine yönelik çözümlene etkinlikleri yapılır **(T.O.6.16., T.D.6.15.)**, **(KB2.4)**.

Kültürel kavramları ve kültür unsurlarını tanıtmaya yönelik konuşma çalışmalarında öğrencilerden süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.6.1.)**.

Tema içeriğine uygun konuşmalar yaparken konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.K.6.2.)**, **(E1.5)**.

Farklı amaçlara yönelik konuşma etkinlikleri yapılırken millî, manevi ve kültürel değerlere **(OB5)**; çevreye, ülke varlıklarına **(D5.3, D19.3)** sahip çıkmak ve saygı duymak hakkında konuşmaları sağlanır **(T.K.6.3.)**. Bu konuşmalarda bilgilendirici anlatımlara da yer verilir.

Dilimizin zenginlikleri konusunda konuşma çalışmaları yapılırken öğrencilerin önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları **(T.K.6.22.)**, konuşmalarında seslerini uygun şekilde kullanarak içerik oluşturmaları sağlanır **(T.K.6.9.)**. Etkileşimli konuşmalar yaparken merak ettiği soruları açık fikirlilikle sormaları yönünde teşvikte bulunulur **(E3.1, E3.8)**.

Tema içeriğine uygun konularda yapılacak yazma çalışmalarında öğrencilerden süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.Y.6.1.)**.

Kültürel mirası korumak, dil kültür ilişkisini fark etmek, kültürel mirasa değer vermek, farklı kültürleri keşfetmek **(D5.3, D19.3, OB5.3)** vb. konularda yazma çalışmaları yapılırken yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.Y.6.2.)**, **(D3, E3.7)**.

Yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetmeyle ilgili etkinliklerde **(T.Y.6.3.)** açıklayıcı paragraf yazma çalışmalarına da yer verilir. Önceki ve yeni öğrendikleri söz varlığı unsurlarını birlikte kullanmaları sağlanır **(T.Y.6.18.)**.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerden hikâyesi olan türkülerin birini basılı veya dijital kaynaklardan araştırmaları **(OB2.1)** ve edindikleri bilgileri arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır. Gönüllü öğrencilerden türküyü seslendirmeleri istenir **(D5.3, D7.4, D19.2)**.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(T.O.6.27., T.D.6.25., T.K.6.26., T.Y.6.22.)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Aile büyükleri birincil kaynak olmak üzere mâni, ninni ya da tekerleme türleri üzerine bir araştırma yapılarak araştırmalar neticesinde ulaşılan ürünlerin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşımı istenir.

Teknoloji, fen bilimleri, matematik, tıp vb. alanlara ilişkin yabancı dillerden alınarak doğrudan kullanılan kelimelerden bazılarının belirlenmesi ve bunlara Türkçe karşılıklar oluşturularak sunulması istenir.

Varsa bulunulan yerdeki alanda söz sahibi kişilerle "âşıklık geleneği", "halk şiiri", "müzik ve şiir" vb. konu başlıklarına ilişkin röportaj yapılması ve bu röportajın ses dosyası ya da video kaydının dijital araçlar kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Görsellerden hareketle bilmediği deyim ve atasözlerinin anlamlarını tahmin etmelerini sağlayacak web tabanlı oyunlar geliştirmeleri ve hazırladıkları oyunu uygun dijital ortamlarda paylaşmaları istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Metnin özetlenebilmesi için metindeki anahtar kelimelerin yer aldığı bir özet planı, çalışma kâğıdı veya görsellerden oluşan bir grafik organize edici kullanılır.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

"Türkü", "mâni", "tekerleme" vb. türlere yönelik okuma etkinlikleri düzenlenebilir ve bu etkinlikler sırasında iş birlikli öğrenme ortamları oluşturulur.

Kütüphane, sahaflar vb. yerlerin ziyareti gerçekleştirilerek tema içerisinde verilen bilgilerin, karşılaştırılması ve somutlaştırılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: BAĞIMSIZLIK YOLU

Bağımsızlık yolu teması aracılığıyla görselle iletilen anlamı belirleyebilme, metinler arası karşılaştırma yapabilme, konuşma ve yazısında uygun tepki verebilme gibi öğrenme çıktıları ile saygı, özgürlük, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde bağımsızlık, sorumluluk, azim ve kararlılık gibi eğilimlerin; sosyal farkındalık, iş birliği, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 35

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemati Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.6.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.6.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.D.6.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.D.6.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.6.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.6.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme

Okuma

- T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.6.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.O.6.9. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.O.6.10. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.6.11. Metinler arası karşılaştırma yapabilme
- T.O.6.12. Metindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.O.6.23. Okuduğunu özetleyebilme

Konuşma

- T.K.6.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.K.6.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme
- T.K.6.7. Yaratıcı konuşma yapabilme
- T.K.6.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme
- T.K.6.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme
- T.K.6.15. Sözlü olarak özetleyebilme
- T.K.6.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

Yazma

- T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.6.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.Y.6.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme
- T.Y.6.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Çözümleme
- Metin İçi Karşılaştırma
- Metinler Arası Karşılaştırma
- Dili Yaratıcı Biçimde Kullanma
- İçerik Oluşturma
- Özetleme
- Sınıflandırma
- Duygu Yönetimi
- Empati

Genellemeler/İlkeler/ Genellemeler**Anahtar Kavramlar**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

Millî Mücadele, Cumhuriyet, karşılaştırma, sınıflandırma, özetleme, yüzey anlam, derin anlam, çalışkanlık, vatanseverlik, azim ve kararlılık, bağımsızlık, millî bilinç

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ilişkilendirme, cümle tamamlama, çoktan seçmeli/açık uçlu/ iki bileşenli soru, kümelere ayırma, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram haritası, yapılandırılmış özetleme seçeneklerinden biri/birkaçı kullanılır.

Öğrencinin dinleyeceği/izleyeceği metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Metinde geçen bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilmesi için cümle tamamlama görevi kullanılır. Öğrencinin görselle iletilen anlamı belirleyebilmesi için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevinden yararlanır. Dinlediği/izlediği veya okuduğu metnin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmesinde açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Dinlediği/izlediği metinlerdeki unsurları sınıflandırabilmesi ve metin içi karşılaştırma yapabilmesi için kümelere ayırma görevi kullanılır. Metinler arası karşılaştırma yapabilmesi için tanılayıcı dallanmış ağaç görevi verilir. Okuduğu metindeki unsurları sınıflandırabilmesi için kavram haritası görevinden yararlanılabilir. Okuduğunu özetleyebilmesi için yapılandırılmış özetleme görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma, karşılıklı konuşma (diyalog), cümle/paragraf yazma, öykü oluşturma/öykü tamamlama, betimleme, sunum yapma, canlandırma çalışmaları yapılır ve bunlara yönelik kontrol listesi kullanılır.

Öğrencinin konuşmasında, yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma görevi verilir. Konuşmasında uygun tepki verebilmesi için karşılıklı konuşma (diyalog) görevi kullanılır. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilmesi için cümle/paragraf yazma görevi kullanılır. Yaratıcı ve hazırlıksız konuşma yapabilmesinde öykü oluşturma/öykü tamamlama görevinden yararlanır. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilmesinde paragraf yazma görevi verilir. Konuşmasında karşılaştırma yapabilmesi için betimleme görevinden yararlanır. Sözlü olarak özetleme yapabilmesi için öğrenciye sunum yapma görevi verilir. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmesi için canlandırma görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Bu temada öğrencilerin görselle iletilen anlamı belirleme, içeriğe yönelik tahminde bulunma, derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapma, sınıflandırma, karşılaştırma, özetleme, yorumlama, uygun tepki verme, ön bilgilerden yararlanma, beden dilini ve mekânı kullanma, hazırlıksız konuşma ve yaratıcılık gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini –ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve tekniklerden uygun olanı kullanılır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan “Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada “Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Görselle iletilen anlamı belirleyebilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada yer alan “Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme” öğrenme çıktısı, beşinci temada yer alan “Sözlü sunum yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin Millî Mücadele, Atatürk, millî egemenlik, Cumhuriyet vb. kavramlar ile temayla ilgili değerler hakkındaki hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.

Okuma ve dinleme/izleme öncesinde öğrencilerin strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.D.6.2. ve T.O.6.3.)**. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri için öğrencilere metindeki bilgileri ve ön bilgilerini ilişkilendirerek cevaplayabilecekleri sorular yöneltilir **(T.D.6.7., T.O.6.8.)**. Yöneltilen sorular, öğrencilerin kendi kültürlerini kavramalarına **(OB5)**, millî bilinç sahibi olmalarına **(D19.1)**, olaylar/durumlar karşısında yaşadığı duygu ve düşüncelerin farkında olmalarına yardımcı olacak şekilde hazırlanmalıdır **(D5.1, SDB1.1)**.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanabilir. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak **(D5.1)** başkalarını nazikçe dinlemeleri sağlanır **(D14.1, D14.2, SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görülmesi hâlinde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Öğrenciler; Millî Mücadele, fedakârlık, kahramanlık konularını işleyen metinlerde karşılaştıkları ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederken **(T.O.6.5.)** temaya ilişkin okuryazarlık, eğilim ve değerlerini **(OB5, D5, D11, D19, E1.2, E1.3)** geliştirmeleri sağlanır.

Öğrencilerin metnin başlığından, görsellerinden veya dinlenen/izlenen kısımdan hareketle içeriğe ilişkin ipuçlarını belirlemeleri, belirledikleri ipuçlarıyla ön bilgileri arasında ilişki kurarak metnin tamamı veya dinlenecek/izlenecek kısmıyla alakalı mantıklı tahminlerde bulunmaları, tahminlerini doğrulanması sağlanır **(T.D.6.3.)**. Kültürel miras **(OB5)** ve millî değerlerle **(D19.1, D19.4)** ilgili görseller üzerinden öğrencilerin görselle iletilen anlamı belirleyebilmelerine yönelik çalışmalar yapılır **(T.D.6.6.)**.

Öğrencilerin okuduklarına veya dinlediklerine/izlediklerine hâkimiyetinin artması için okunanın veya dinlenenlerin/izlenenlerin içeriğini çeşitli niteliklerinden hareketle sınıflandırma **(T.D.6.11., T.O.6.12.)** ve metin içi karşılaştırmalar yapmayı sağlayacak etkinlikler düzenlenir **(T.D.6.9., T.O.6.10.)**. Devamında okunan, dinlenen/izlenen metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımların yapılmasını sağlayacak **(T.O.6.9., T.D.6.8.)** sınıf içi tartışmalar yapılır. Bu etkinliklerle öğrencilerin odaklanmalarını, sistematik olmalarını destekleyecek içerikler üretilir **(E3.2, E3.7)**.

Daha önce okunan bir metin ile okunmakta olan metin arasında karşılaştırma yapılarak temayla ilgili metinlerin ortak ve/veya farklı yönleri belirlenir **(T.O.6.11)**. Bu karşılaştırmalardan elde edilecek çıkarımlar, konuşma etkinliklerinde kullanılır **(T.K.6.12)**. Konuşmaların içeriği oluşturulurken öğrencilerin Millî Mücadele, millî egemenlik, İstiklâl Marşı gibi konularda **(D11.1, D19.1, D19.2, OB5)** ön bilgilerinden yararlanmaları sağlanır **(T.K.6.4)**. Ön bilgiler, öğrencilerin dili yaratıcı biçimde kullanarak içerik oluşturabilmelerine yardımcı olacak etkinliklerle verilir **(T.K.6.7.)** **(E3.1, E3.3)**.

Hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılırken öğrencilerin farklı tema, karakter ve olay örgülerini çeşitli açılardan ele almaları; deneyimlerini ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek mevcut duygu, düşünce ve davranışlarını da ifade etmesi yoluyla konuşmalarını zenginleştirmeleri sağlanır **(OB1, OB5, SDB1.3)**.

Öğrencilerin özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretmesini sağlayacak çalışmalar yapılır **(T.K.6.8.)**. Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin beden dilini ve mekânı etkili bir şekilde kullanabilmelerine **(T.K.6.25.)**, konuşmalarında tepkilerine uygun içerik oluşturabilmelerine **(T.K.6.5)** yönelik etkinlikler düzenlenir **(E3.1, E3.2)**.

Öğrencilerin, okudukları metinlerden hareketle yaptıkları özetlemeleri sözlü ifade edebilmelerine yönelik etkinlikler yapılır **(T.O.6.23., T.K.6.15.)**.

Millî Mücadele, Cumhuriyet, millî egemenlik vb. **(D5.3, D11.1, D19.4)** konulu metinler üzerinden yapılacak okuma, dinleme/izleme çalışmalarından elde edilecek yorumlar; yazılı etkileşimde tepkilere uygun içerik oluşturabilmek amacıyla kullanılmalıdır **(T.Y.6.5)**. Açıklayıcı metin yapısına **(T.Y.6.3.)** uygun yazma çalışmaları yapılırken özgürlük ve vatanseverlik değerleri kapsamında millî kültürle ilgili ön bilgilerden yararlanılmalıdır **(T.Y.6.4), (D11.1, D19.4 OB5)**.

Öğrencilerden yorumlayacağı olay, konu ya da durumu incelemesi istenir. İncelemeden sonra öğrencilerden yorum yapacağı olay, konu ya da durumu bağlamdan kopmadan dönüştürmesi, belirledikleri bakış açısı çerçevesinde yorumlarını yazılı olarak ifade etmesi beklenir **(T.Y.6.11., E3.11)**.

Öğrencilerin karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-dan daha, ise, işin kötüsü, her ne kadar, nasıl, neredeyse vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında karşılaştırma işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin kelimelerin kökünü ve ekini (yapım ve çekim eki) ayırt etmeleri, ekler ezberletilmeden sezdirilerek kelime türetmenin mantığını kavramaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilere kendilerini Millî Mücadele yıllarında yaşayan bir çocuk olarak varsaymaları istenir ve cephede bulunan yakınlarına sözlü ya da yazılı olarak söylemek istediklerini ifade ettikleri konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılır **(D14.2, D14.4, D16.2, D19.1, D14, D16, D19., D19.1, D19.2, E1.3, E1.2, E1.5, E2.1)**.

Dijital araçlar kullanılarak temanın içerik çerçevesinde yer alan anahtar kavramlara görsellerle zenginleştirilmiş seçki hazırlanması ve seçkinin basılı hâlde sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme İstiklâl Marşı ve Mehmet Âkif Ersoy konulu bir oratoryo ya da tiyatro metni yazılması ve süreç esnasındaki sorumluluk öğrencide olmak üzere sınıfta ya da uygun bir ortamda yazılan metnin canlandırılması istenir.

Millî Mücadeleye katkı sunan Türk büyüklerine mektup yazılması, mektupların sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması sağlanır.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan Millî Mücadele, millî kimlik vb. kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Bulunulan yerdeki -varsa- "Atatürk Müze Evleri ve Köşkleri", "Mehmet Âkif Ersoy Müze Evleri", "Millî Mücadele Müzesi" vb. müzelerin ya da konuya ilişkin sanal müzelerin sınıf ortamında ziyareti gerçekleştirilerek tema içerisinde verilen bilgilerin karşılaştırılması ve somutlaştırılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: FARKLI DÜNYALAR

Farklı dünyalar teması aracılığıyla düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, konuşma ve yazısında sınıflandırma yapabilme gibi öğrenme çıktıları ile duyarlılık, saygı, dostluk gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde merak, empati, açık fikirlilik gibi eğilimlerin; iletişim, iş birliği, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve kültür okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), KB2.18 Tartışma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik,

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.6.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.6.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.6.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme
- T.D.6.17. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.6.20. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.6.21. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme

Okuma

- T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.6.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.O.6.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.6.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.6.19. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.6.6. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.K.6.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme
- T.K.6.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.6.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme

Yazma

- T.Y.6.7. Yaratıcı yazı yazabilme
- T.Y.6.9. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme
- T.Y.6.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme
- T.Y.6.17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Farklı Ülkelerin Kültürleri
- Beden Dili
- Merak
- Empati
- Açık Fikirlilik
- Çıkarım
- Çözümlene
- Karşılaştırma
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Özetleme
- Sınıflandırma
- Tartışma
- Dili Yaratıcı Kullanma

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

farklı ülkeler, görgü kuralları, geleneksel el sanatları, mutfak kültürü, giyim kuşam, halk dansları, beden dili, merak, empati, açık fikirlilik, çıkarım, karşılaştırma, tartışma, görsel okuma, düşünceyi geliştirme yolları, çoklu ortam öğeleri, yorumlama, sınıflandırma, yaratıcılık

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru, kümelere ayırma, bilgi aktarımı, tanılayıcı dallanmış ağaç, zihin haritası, yapılandırılmış özetleme kullanılır.

Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını elde etmeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmesi ve görselle iletilen anlamı belirleyebilmesi için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevi kullanılır. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilmesi için kümelere ayırma görevi verilir. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesi için bilgi aktarımı görevinden yararlanır. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilmesi için tanılayıcı dallanmış ağaç görevi verilir. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesi için çoktan seçmeli soru görevi kullanılır. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesi için zihin haritası görevi verilir. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilmesinde açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevinden yararlanır. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilmesi için öğrenciye yapılandırılmış özetleme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, betimleme, karşılıklı konuşma (diyalog), kavram haritası, sayısal dereceli puanlama anahtarı (tartışma görevi için), zihin haritası, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmesi için öğrenciye sunum yapma görevi verilmelidir. Yaratıcı yazı yazabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevi verilir. Konuşmasında sınıflandırma yapabilmesi için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevinden yararlanır. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilmesi için betimleme görevi verilmelidir. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilmesi için karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir. Yazısında sınıflandırma yapabilmesi için kavram haritası kullanılır. Sözlü olarak tartışmaya katılabilme becerisine yönelik tartışma görevi için sayısal dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmesi için zihin haritası görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapma, düşünceyi geliştirme yollarını belirleme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapma, özetleme, karşılaştırma, sınıflama, yorumlama, görselle iletilen anlamı belirleme, metnin bölümlerini belirleme, şiirin biçim özelliklerini belirleme, dili yaratıcı biçimde kullanma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan “Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada “Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme” öğrenme çıktısıyla; “Görselle iletilen anlamı belirleyebilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada yer alan “Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin farklı kültürlere yönelik farkındalık düzeylerine; sevgi, duyarlılık ve merhamet gibi değerlere ne kadar sahip olduklarına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.

Öğrencilere kültürel kavramlar ve kültürel mirasla **(OB5, D5.2, D5.3)** ilgili ön bilgilerini kullanarak cevaplayabilecekleri sorular yöneltilir. Öğrencilerin dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmeleri **(T.D.6.8.)** için ne düzeyde bir hazır bulunuşluğa sahip olduklarını belirleyebilmek amacıyla farklı ülkelerin mutfağın kültürü, tören ve kutlama, giyim kuşam, halk dansları örnekleri gibi içeriklere sahip ek materyaller üzerinden çalışmalar yapılır **(D4.5, D5.3, D14.1, E3.5)**.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek ve nezaketle **(D14.2, D14.3)** başkalarını dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik süreçler uygulanır **(T.D.6.1., T.O.6.1.)**.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederken temayla ilişkilendirilen okuryazarlık, değer ve eğilimler ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Farklı kültür dünyalarına ait unsurların yer aldığı dinleme/izleme metinlerinde bu unsurlara ait niteliklerin benzerlik ve farklılıkları ortaya konarak metin içi karşılaştırmalar yapılır **(T.D.6.9.)**. Metin içi unsurlar arasında yapılacak karşılaştırmalara ek olarak dinlenen/izlenen metinler arasında da karşılaştırmalar yapılarak **(T.D.6.10.)** öğrenciler kültürel kavramları tanımaya ve kültürel unsurları fark etmeye yönlendirilir **(D5.3, SDB2.3, OB5)**.

Öğrencilere karşılaştıkları metinlerle farklı ülkelerde yaşayan insanların sosyal hayat içerisindeki görgü kuralları, kültürler arası ilişkiler gibi konularda **(D14.4)** okuryazarlık becerileri **(OB5)** kazandırılırken bilgilendirici okuma, dinleme/izleme metinlerinde yer alan düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene **(T.D.6.17., T.O.6.19.)** etkinlikleri yapılır.

Öğrencilerin dinledikleri/izledikleri metinlerde yer alan çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için farklı ülkelere ait tören ve kutlama veya halk dansları ile ilgili içeriğe sahip örneklerdeki çoklu ortam öğelerini belirlemelerine yönelik çalışmalar yapılır **(T.D.6.20.)**. Bu çalışmalar esnasında öğrencilerin kültürel öğelerle ilgili görsellerde iletilen anlamları belirlemeleri sağlanır **(T.O.6.7), (D7.1)**. Öğrenciler, görsellerle sunulan bilgileri değerlendirirken merak ettiklerini sormaya teşvik edilir **(T.O.6.7), (E3.8)**.

Öğrenciler dinledikleri/izledikleri metinleri özetlerken **(T.D.6.21.)** hem kendi kültürüne ait unsurları hem de kültürünün başka kültürlerle benzerlik ve farklılıklarını ayırt eder **(D5.3, D14.4, E3.5, OB5).**

Metinlerde metnin bölümlerini belirlemeye yönelik **(T.O.6.17.)** etkinlikler uygulanırken metnin farklı bölümlerinde yer alan çeşitli kültürel unsurlar fark ettirilmelidir.

Okunan şiirler aracılığıyla bir yandan şiirin biçim özellikleriyle ilgili nitelikler fark ettirilirken **(T.O.6.18.)** bir yandan da şiirlerdeki duyguları fark edebilme ve bunlarla kendi duyguları arasında ilişkiler kurarak duygularını estetik bir biçimde ifade etmeye yönelik etkinlikler yapılır **(D7.1, D7.3, E2.1).**

Öğrencinin konuşma sürecinde kullanacağı çoklu ortam öğelerini konuşma planı hazırlarken belirlemesi sağlanır **(T.K.6.6.), (D3.2, OB2, E1.1, E3.2).** Bu öğrenme çıktısında çoklu ortam öğelerinin belirlenmesi ve belirlenen çoklu ortam öğelerinin görevlerine karar verilmesi beklenir **(E3.7, E3.11).**

Öğrenciler, katılacakları kültürel etkinliklerde içeriğe uygun konuşmalar yaparken konuyla ilgili sınıflandırmalardan yararlanabilmelidir **(T.K.6.13.).** Konuşma sırasında ulaşılan sınıflandırmalardan hareketle kültürler arası ilişkilere dayalı yorumlar yapılmalıdır **(T.K.6.14.).** Öğrencilere konuşma esnasında uyulması gereken nezaket kuralları hatırlatılır **(D14.2).** Öğrencilerin kültürel mirası koruma ve sürdürülebilirlik yönündeki farkındalıklarını artırabilmek için bu konudaki tartışmalara katılmaları ve çeşitli sorunlara çözüm üretmeleri sağlanmalıdır **(T.K.6.17.) (D5.3, OB5).**

Öğrencilerin yazılarında dili yaratıcı biçimde kullanarak **(T.Y.6.7.)** dil ile kültür arasındaki ilişkiye yönelik düşüncelerini ifade edebilecekleri etkinlikler yapılır **(D19, OB5).**

Öğrenciler, farklı kültürleri keşfederken karşılaştıkları kültürlerle kendi kültürleri arasındaki farklılık ve benzerlikleri **(D14)** yazılarına yansıtılmalıdır **(T.Y.6.9.).** Fark edilen benzerlik ve farklılıklar, çeşitli sınıflandırmalar şeklinde yazıların içeriğine yansıtılmalıdır **(T.Y.6.10.).** Bu karşılaştırmalar neticesinde ulaşılan sonuçları yazılarına yansıtırken düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaya teşvik edilmelidir **(T.Y.6.17.), (E1.1, E2.1).**

Öğrencilerin zıtlık işlevli söz varlığını (ama, fakat, lakin, aksine, ancak, yoksa, aslında, hem de, hâlbuki, tam tersine vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında zıtlık işlevli söz varlığını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin sebep işlevli söz varlığını/dil yapılarını (çünkü, bu nedenle, için, diye, demek, demek ki, -Diğl için, ...-sl yüzünden/sebebiyle, ...-nın yüzünden/sonucunda vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında sebep işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin söz varlığı ve dil yapılarının birleşmesinde karşılaşılan ses değişimlerinin [yardımcı ses (y), ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü daralması, ünlü türemesi ve ünsüz türemesi] sebeplerini ayırt etmeleri ve ses değişimlerine uğrayan söz varlığı ve dil yapılarını doğru kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktılarına uygun olarak günlük yaşam, genel ağ vb. alanlarda Türkçemizin kullanımıyla ilgili konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılır.

Farklı kültürlerin yöresel kıyafetlerinin, yemeklerinin, misafirperverlik, kutlama vb. kültüre özgü uygulamalarının araştırılması; bunların birbirleriyle olan benzerlik ve farklılıklarını vurgulayacak şekilde karşılaştırmalı bir sunu hazırlanması ve bu sununun sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir **(E2.1, E3.5)**.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Farklı kültürlerin kıyafetlerinin araştırılması, bu araştırma neticesinde her kültürden bir parça taşıyabilecek şekilde dijital ortamda ya da görsellerin çıktılarının alınarak kesilip birleştirilmesiyle yeni bir kıyafet tasarlanması, bu kıyafeti giydiği düşünülen bir kahramanın dilinden kıyafetindeki parçaların hangi kültürlerden geldiğini ve motiflerinin -varsa- anlamlarını da içerecek şekilde "çok kültürlülük" ile ilgili bir metin yazılması ve metin ve tasarımın sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Farklı kültürlerin mimari yapılarının birbirlerinden ne gibi farklılıklar taşıdığı ve bu farklılıkların coğrafya, iklim, ham madde vb. unsurlardan ne şekilde etkilendiğinin araştırılması ve araştırma sonuçlarının sınıf ortamında ya da uygun dijital ortamda paylaşılması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "farklı kültürlere ait örnekler" görsel, işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Öğrenme çıktılarına ilişkin yazma çalışmalarında öğrenciye model olunur.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

İletişim ve sosyal ilişkiler teması aracılığıyla metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme, uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile dostluk, saygı, mahremiyet gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), empati, sorumluluk gibi eğilimlerin; iletişim, sosyal farkındalık, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistemik Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB3.2. Esneklik, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.2. Gözleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.6.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme
- T.D.6.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Okuma

- T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.6.13. Metni yorumlayabilme
- T.O.6.15. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.6.22. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.6.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme
- T.K.6.21. Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme
- T.K.6.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

Yazma

- T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.6.6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.Y.6.12. Yazılı olarak özetleyebilme
- T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Metin Yapıları
- Yorumlama
- Çözümlene
- Özetleme
- Hazırlıklı Konuşma
- Yazım Kurallarını Uygulama
- Noktalama İşaretlerini Uygulama

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

iletişim, etkili iletişim, kitle iletişim araçları, metin yapıları, yorumlama, önemli bilgileri belirleyebilme, özetleme, geçiş ve bağlantı ifadeleri, hazırlıklı konuşma, çoklu ortam öğeleri, yazım kuralları, noktalama işaretleri, empati, sorumluluk, güven, girişkenlik.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için açık uçlu soru, kavram haritası, çoktan seçmeli soru kullanılır.

Dinlediği/izlediği veya okuduğu metni yorumlayabilmesi için açık uçlu soru görevinden yararlanır. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesi için kavram haritası görevi verilir.

Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilmesi için öğrenciye açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilmelidir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, çoklu ortam tasarımı, zihin haritası, yapılandırılmış özetleme, karşılıklı konuşma (diyalog), dikte, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Öğrencinin hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilmesinde sunum yapma görevi verilir. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmesi için çoklu ortam tasarımı görevi verilir. Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmesi için zihin haritası görevi kullanılır. Yazılı olarak özetleyebilme becerisinin değerlendirilmesinde yapılandırılmış özetleme görevi kullanılır. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmesi için öğrenciye karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilmesi için dikte görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin metinler üzerinden çözümlene yapma, düşünceyi geliştirme yollarını kullanma, geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanma, yorumlama, özetleme, yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini uygulama gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Hazırlıklı konuşmalarını yapılandırabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temada yer alan "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda yer alan "Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme" ve "Okuduğunu özetleyebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda kullanılacak yazma etkinlikleriyle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (iletişim becerileri, akranlarla iletişim, kitle iletişim araçları vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmalarında öğrencilerin materyal **(T.D.6.1. ve T.O.6.1.)** ve strateji, yöntem seçimlerini **(T.D.6.2. ve T.O.6.3.)** yönetebilmelerine yönelik uygulamalara yer verilir.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "İletişim ve Sosyal İlişkiler" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB5, OB3)**, değer **(D4, D8, D14, D15, D2)** ve eğilimler **(E2.1, E2.2, E2.4)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

İletişim ve sosyal ilişkiler konulu metinler üzerinden yapılacak okuma, dinleme/izleme çalışmalarında düşünce, kavram ve durumları belirlemeye yönelik çözümlenmeler yaptırılır **(T.O.6.15., T.D.6.14.)**. Bu metinler iletişim ve sosyal ilişkiler hakkında açıklama ve sonuçlara ulaşabilmek için yorumlanır **(T.O.6.13., T.D.6.12.)**.

Öğrencinin çoklu ortam öğelerinin görevlerini ayırt ederek bunların kendi aralarındaki etkileşimlerinden anlam oluşturmaları **(D3.1)** sağlanır **(T.O.6.22.) (KB2.4, OB2.4)**.

Öğrencilerin konuşma ve yazma çalışmalarında süreci doğru şekilde yönetebilmeleri sağlanır **(T.K.6.1., T.Y.6.1.)**. Ayrıca yazarken içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmalarını sağlar **(T.Y.5.3.)**.

İletişim ve sosyal ilişkiler konulu bilgilendirici metinler üzerinden yapılan çalışmalarda ve ön bilgilerinden elde edilen bilgilerle düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeleri, bunları birbirleriyle ve metinle uyumlu şekilde kullanmaları **(T.K.6.21.)**, uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini de kullanarak **(T.K.6.24)** karşılaştırma/zıtlık içeren hazırlıklı konuşma yapmaları **(T.K.6.20.)** sağlanır **(KB2.1, KB2.13, KB2.16, SDB1.2, SDB2.1, E3.6, E3.11, OB1, D3.5)**.

Öğrencinin çoklu ortam öğelerini belirlemesi ve belirlediği çoklu ortam öğelerinin görevlerine karar vermesi sağlanır **(KB3.1)**. Belirlenen öğelerin birbirleriyle uyumlu olmasına ve birlikte bütüncül bir anlam oluşturmalarına dikkat edilerek metin içinde kullanılmasına yönelik çalışmalar yaptırılır **(T.Y.6.6.)**, **(KB2.20, OB2, D3.5)**.

Öğrencilerin metindeki önemli bilgileri kronolojik akışına uygun olarak sıralamaları, sınıflama ve sıralama sürecinin ardından elde ettikleri bilgileri amaç, konu, hedef kitle, tür vb. doğrultusunda kendi cümleleriyle karşılaştırma/zıtlık metin yapısını kullanarak ifade etmeleri **(T.Y.6.12)**, özetleme yapmaları sağlanır. Öğrenciler bu çalışmalarda yazım kurallarına uymaya ve noktalama işaretlerini uygun biçimde kullanmaya **(T.Y.6.21)**, alternatif veya yeni bir bakış açısıyla olayları kendi cümleleri ile yeniden yapılandırarak aktarmaya **(KB2.3, SDB3.2)** teşvik edilir.

Öğrencilerin amaç ifade etme işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-mak için, amacıyla, için, -ması için, niye, niçin, diye, üzere vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında amaç ifade etme işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmalarını sağlar.

Öğrencilerin şart işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sa, ise, ml, -Dlkça, -IncA ama, yalnız, lazım, eğer, şayet, ki, mutlaka, kesinlikle, şu şartla, illa vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında şart işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmalarını sağlar.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmalarını sağlar.

Üretim Atölyesi

İletişim sorunlarına yönelik özgün bir oyun yazılması, sahnelenme sürecinin tamamından sorumlu olunulacak şekilde oyunun sınıfta ya da uygun ortamlarda canlandırılması istenir. Canlandırma sırasında öğrencilerin farklılıklara saygı duyması ve duyarlı olması, birbirinin sözünü kesmemesi üzerinde durulur (D5.2, D7.4, D14.2, E1.5, E2.1, E3.5). Kültürün iletişimdeki yeri ile ilgili bir araştırma yapılması, bu araştırma neticesinde elde edilen bilgilerden yola çıkılarak konuya ilişkin özgün bir metin yazılması ve bu metnin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (D16.3, D16.4, E2.2).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Günlük hayatta yaşanan/tanık olunan iletişim sorunlarının karşılaştırması, bu sorunların sebepleri ve çözüm önerilerini içerecek şekilde çoklu ortam öğeleri ile desteklenen bir sunu hazırlanıp bu sununun sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Dijital ortamlarda görüş belirten yorumlardaki kırıcı söylemlerin yerine bloglar gibi sosyal ağlarda sevgi dilinin kullanılmasına yönelik beğeni cümleleri hazırlanması ve bu cümlelerin sınıf panosunda sergilenmesi istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "akranlarla iletişim", "iletişim becerileri", "kitle iletişim araçları" vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

İletişim problemlerinin yer aldığı görseller sunularak bu görsellerdeki problemler üzerine konuşulması ve problemlere çözüm önerisi sunulması, sonrasında da görsellerin uygun karşılıklarıyla değiştirilmesi sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilim ve teknoloji teması aracılığıyla hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, konuşma ve yazma süreçlerini yönetebilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, sorumluluk ve saygı değerlerinin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde soru sorma, eleştirel bakma, özgün düşünme gibi eğilimlerin; sorumlu karar verme, iş birliği, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, veri okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATI 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.6.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.6.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.6.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Okuma

- T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.6.14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.6.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Konuşma

- T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.6.10. Sözlü sunum yapabilme
- T.K.6.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.6.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme

Yazma

- T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.6.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.6.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme
- T.Y.6.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme
- T.Y.6.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilim
Teknoloji
Yapay Zekâ
Çözümleme
Söz Sanatları
Açık ve Örtük İfade
Tartışma

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

bilim, teknoloji, gelecek, bilim insanları, yapay zekâ, çözümleme, söz sanatları, açık ve örtük ifade, geçiş ve bağlantı ifadeleri, tartışma, merak, azim ve kararlılık, uzmanlaşma, şüphe duyma, eleştirel bakma, analitik düşünme

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin ait öğrenme çıktılarına yönelik değerlendirme yapmak için kavram haritası, bilgi aktarımı, sözcük ilişkilendirme, zihin haritası kullanılır. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilmesinde kavram haritası kullanılır.

Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesinde bilgi aktarımı görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilmesinde zihin haritası görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı, eşleştirme, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü/yazılı metin oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma, kontrol listesi kullanılır.

Sözlü sunum yapabilme becerisinin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarından yararlanır. Yazılı üretim ve etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilmesinde eşleştirme görevi verilir. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilmesinde, yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilmesinde öğrenciye sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü/yazılı metin oluşturma görevi verilir. Konuşmalarında açık ve örtük ifadeleri uygun şekilde kullanabilmek için tartışma görevi verilir. Öğrencinin yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları ve uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmesi için cümle/paragraf yazma görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrenci performansı öğrenme çıktıklarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin öyküleyici metinlerde hikâye unsurlarını ve metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapma, söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapma, tahminlerinden yararlanma, sözlü sunum yapma, açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanma, tahminlerinden yararlanabilme, tartışma, geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanma gibi becerileri edinmek için gerekli bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısı önceki temalarda yer alan "Konuşma sürecini yönetebilme", "Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme", "Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme", "Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda yer alan "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme", "Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme" öğrenme çıktıları "Yaratıcı konuşma yapabilme" ve "Yaratıcı yazı yazabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin bilim ve teknoloji ile ilgili hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında teknolojinin hayatımızdaki yeri hakkında sorular yöneltilerek öğrencilerin tema içeriğine odaklanmaları, ön bilgileriyle ve yaşantılarıyla bağlantı kurmaları sağlanır (OB1,OB2, E3.2).

Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Okuma ve dinleme/izleme çalışmalarında öğrencilerin strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.6.2.** ve **T.O.6.3.**teki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla (**D14.2**) dinlemeleri sağlanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmediği kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "Bilim ve Teknoloji" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık değer ve eğilimler ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin okuduğu, dinlediği/izlediği metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirlemelerine yönelik çözümlenmeler yapılırken (**T.D.6.13.**, **T.O.6.14.**) bilim ve gelecek, bilim ve teknolojiye yön veren bilim insanları, teknolojinin insan hayatındaki yeri gibi konuları içeren metinler üzerinde çalışılır (**OB1**).

Tema ile ilgili konuları içeren metinlerin bölümlerini ve metinlerde kullanılan söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılır (**T.D.6.16.**, **T.D.6.18.**, **T.O.6.20.**).

Bilimsel bir konuda hazırlanacak sözlü sunumlar (**T.K.6.10.**) planlanırken (**D3.2**) öğrencilerin bilgi ihtiyacını fark etmeleri (**OB1.1**), merak ettiği konularla ilgili basılı ve dijital kaynaklarda araştırma yapmaları bu konulara eleştirel bakabilmeleri beklenir (**E1.1**, **E3.10**, **OB2.1**).

Öğrencilerin konuşmalarının veya yazılarının içeriğini oluştururken bilim ve teknolojinin geleceği hakkında yaptıkları tahminlerini kullanması sağlanır (**T.K.6.11.**, **T.Y.6.8.**). Ayrıca tema içeriğine uygun tahminler yapılırken öğrencilerin merak, şüphe duyma, gerçeği arama, eleştirel bakma, çalışkanlık, sorumluluk ve saygı gibi değer ve eğilimlerini geliştirecekleri çalışmalar yapılır (**D3.5**, **E1.1**, **E3.1**, **E3.4**, **E3.9**, **E3.10**).

Öğrencilerin konuşma ve yazma sürecini yönetmeye yönelik seçimlerin (**T.K.6.1.** ve **T.Y.6.1.**) yanında yazarken içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır (**T.Y.6.3.**).

Öğrencilere, yazılarında çeşitli konuları tartışabilmeleri ve bu tartışmaları yaparken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri (**T.Y.6.14.**, **T.Y.6.20.**) için "merak duygusu, bilim ve gelecek, teknolojinin insan hayatındaki yeri, yapay zekâ kavramı" gibi konular verilir. Bu tür çalışmalar, öğrencilerin çalışmalara aktif bir şekilde katılmalarını destekleyici nitelikte olmalıdır (**D3.5**).

Konuşma ve yazı çalışmalarında öğrencilerin açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmeleri için (**T.K.6.23.**, **T.Y.6.19.**) bilgi ihtiyacını ve bilgi türlerini fark etmeleri sağlanır (**OB1.1**).

Öğrencilerin özne-yüklem uyumunu ayırt etmeleri ve konuşma ve yazı çalışmalarında özne-yüklem uyumunu dikkate alarak cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerin yapay zekânın kullanım alanları ile ilgili araştırma yapmaları, çeşitli alanlarda yapay zekâ ile oluşturulmuş görsellerden oluşan bir dosya oluşturmaları ve bu dosyayı arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır (**D3.3**, **SB1**, **E1.1**, **OB2.1**, **OB4**, **E3.7**, **E3.8**).

Bulunulan yerdeki -varsa- bilim ya da teknoloji merkezlerinin, müzelerinin ya da alternatif olarak konuya ilişkin sanal müzelerin sınıf ortamında ziyareti sağlanarak bu ziyaretlerde edinilen bilgilerden hareketle bir değerlendirme yazısı yazılması ve bu yazının sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Günlük hayata ilişkin bir problem belirlenerek bu problemin çözümüne yönelik özgün bir teknolojik araç gereç oluşturulması fikri üzerine düşünülmesi; bu fikrin kâğıt, kalem, boya vb. materyaller veya dijital araçlar kullanılarak tasarım çiziminin yapılması, bu çizimle birlikte aracın tasarlanma gerekçesi ve amacına da yer verecek şekilde bir sunum hazırlanıp sunumun sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Gelecek yüzyılda hangi yeni teknolojik gelişmelerin, araç gereçlerin ortaya çıkabileceğine ilişkin bir metin yazılması, bu metnin uygun yapay zekâ programlarından biri kullanılarak görselleştirilmesi, metin ve görsellerin birleştirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Türk bilim insanlarının bilim ve teknolojiye katkılarının araştırılması, araştırma sonucu elde edilen bilgilerin somut verilerle (çizimler, afişler, prototipler, haber metinleri vb.) aktarılmasını sağlayan bilim ve teknoloji müzesinin sınıfta/okulda kurulması ve müzenin ziyarete açılması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "bilim", "teknoloji" vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Bulunulan yerdeki -varsa- bilim ya da teknoloji merkezi, müze vb. yerlerin, alternatif olarak konuya ilişkin sanal müzelerin sınıf ortamında ziyareti gerçekleştirilerek tema içerisinde verilen bilgilerin, karşılaştırılması ve somutlaştırılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA: LİDER RUHLAR

Lider ruhlar teması aracılığıyla metni eleştirebilme, metindeki probleme çözüm üretebilme, sözlü ve yazılı olarak değerlendirebilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, dürüstlük, özgürlük gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde sorumluluk, güven, açık fikirlilik gibi eğilimlerin; sosyal farkındalık, iş birliği, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, finansal okuryazarlık gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 34

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/izleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.17. Değerlendirme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Matematik, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Müzik, Beden Eğitimi ve Spor

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.6.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.6.22. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme
- T.D.6.23. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme
- T.D.6.24. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme

Okuma

- T.O.6.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.6.24. Okuduğunu değerlendirebilme
- T.O.6.25. Metni eleştirebilme
- T.O.6.26. Metindeki probleme çözüm üretebilme

Konuşma

- T.K.6.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.6.16. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.6.18. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.6.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme

Yazma

- T.Y.6.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.6.13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.6.15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.6.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ünlü Türk Bilim İnsanları
Devlet Sanatçısı
Ünlü Türk Sporcular
Başarılı Türk Girişimciler
Finansal Okuryazarlık
Değerlendirme
Eleştirme
Probleme Çözüm Üretebilme
Azim ve Kararlılık
Girişkenlik
Yaratıcılık

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

bilim, sanat, spor, girişimcilik, finansal okuryazarlık, zaman yönetimi, planlama, meslekler, değerlendirme, eleştirme, probleme çözüm üretebilme, merak, azim ve kararlılık, empati, sorumluluk, girişkenlik, uzmanlaşma, yaratıcılık, açık fikirlilik, özgün düşünme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, açık uçlu soru, eşleştirme görevleri kullanılır.

Öğrencinin dinlediğini/izlediğini ve okuduğunu değerlendirebilmesinde kontrol listesi görevi verilir. Dinlediği/izlediği ve okuduğu metni eleştirebilmesi için açık uçlu soru görevinden yararlanır. Dinlediği/izlediği veya okuduğu metindeki probleme çözüm üretebilmesinde öğrenciye eşleştirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, rapor yazma, soru-cevap, paragraf/metin yazma, drama, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilmesi için öğrenciye sunum yapma görevi verilir. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilmesi için rapor yazma görevinden yararlanır. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilmesinde soru-cevap görevi verilir. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilmesinde paragraf yazma görevinden yararlanır. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilmesinde öğrenciye drama görevi verilir. Problem çözümüne yönelik yazabilmesinde paragraf/metin yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmektedir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; değerlendirme, eleştirme, problem çözme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme", "Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktıları, önceki temalarda verilen "Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme", "Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme", "Metni eleştirebilme" öğrenme çıktıları önceki temalarda verilen "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Problem çözümüne yönelik yazabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Yazma sürecini yönetebilme", "Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme", "Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme", "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme", "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme", "Yazısında sınıflandırma yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin "lider ruhlar" ifadesinden anladıklarına yönelik tahminlerini aldıktan sonra kendi alanında başarılı olmuş kişilerle ilgili hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (spor, bilim, girişimcilik, sanat vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Sesli okuma veya dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır **(T.D.6.1., T.O.6.1.)**.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "Lider Ruhlar" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB3)**, değer **(D3, D11, D6, D17)** ve eğilimler **(E3.2, E3.4, E3.5, E3.6, E3.7, E3.10, E3.11)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin; okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini ön bilgileriyle ilişkilendirip karşılaştırarak bir değerlendirme yapmaları sağlanır **(T.O.6.24., T.D.6.22.) (KB2.17, SDB3.3. SB3.)**.

Öğrenciler ön bilgilerini de kullanarak okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yönlerden eleştirel olarak ele alır ve eleştirisinin odağındaki noktaya alternatif çözümler önerir **(T.O.6.25, T.D.6.23)(KB3.3, SDB3.2, E3.10)**.

Öğrencilere; okudukları, dinlediklerinde/izlediklerinde verilen problemlere çözümler üreterek **(T.O.6.26., T.D.6.24.) (E3.6)** bu çözümlerini dile getirecekleri konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılır **(T.K.6.19., T.Y.6.16)**.

Öğrencilerden konuşma çalışmalarında konuşma sürecini uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.6.1.)**.

Öğrencilerden mevcut olay/konu/duruma ilişkin inceleme yapımları ve inceleme sonuçlarını belirledikleri bir normla karşılaştırmaları beklenir **(KB2.7)**. Son aşamada öğrenciler, karşılaştırma sonuçlarını ortaya koyarak bir yargıya ulaşmalı ve konuşmalarında bu yargıya yer vermelidir **(T.K.6.16.) (KB2.17, SDB2.1, E3.7, E3.11)**.

Öğrencilerden -gerekli durumlarda- eleştirecekleri özelliğe ilişkin alternatifler önermeleri, ulaştıkları yargı ve alternatif önerilerini gerekçelendirerek ifade etmeleri beklenir **(T.K.6.18.) (KB3.3, D3.5, D3.1)**.

Öğrencilerden yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.Y.6.1.)**.

Öğrencilerden yazılarında değerlendirecekleri metnin içeriğiyle ilgili bir özelliği belirlemeleri ve belirlenen özelliğe ilişkin ön bilgilerini kullanarak bir norm oluşturmaları beklenir. Ardından öğrencilerden oluşturdukları norm ile metinde belirledikleri özelliği karşılaştırmaları beklenir **(KB2.7)**. Sonrasında öğrencilerin, karşılaştırma sonuçlarını ortaya koyarak bir yargıya ulaşmaları ve bu yargılarını yazılı olarak ifade etmeleri beklenir **(T.Y.6.13.) (KB2.17, SDB2.1, E3.7, D3.5, D3.3)**.

Öğrenciler belirledikleri olay, konu ya da durumun özelliğini karşılaştırmalıdır (**KB2.6, KB2.7, KB2.13**). Sonrasında öğrenciler, karşılaştırma sonuçlarını ortaya koyarak bir yargıya ulaşmalıdır. Öğrencilerden -gerekli durumlarda- eleştirecekleri özelliğe ilişkin alternatifler önermeleri, ulaştıkları yargı ve alternatif önerilerini gerekçelendirerek yazılı olarak ifade etmeleri beklenir (**T.Y.6.15.**)(**KB3.3, SDB3.2, SDB3.3, E3.5, E3.10, OB1**).

Öğrencilerin olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (hayır, yok, asla, değil, olmaz, maalesef, ne yazık ki, -slz, -mA, -mAz vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin benzerlik işlevli söz varlığını/dil yapılarını (benzer, benzer şekilde, âdeta, aynı, aynı şekilde, -miş gibi, sanki, -msl vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında benzerlik işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin önceki temalarda konu edilen dil yapılarını ve bunların işlevlerini belirleyebilecekleri, bunları konuşma ve yazılarında kullanabilecekleri etkinlikler yapılır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden ülke içinde ve ülke dışında bilimsel alanda önemli çalışmalar yapmış Türk bilim insanı, sporcu, sanatçı vb. kişileri basılı veya dijital kaynaklardan yararlanarak araştırmaları, başarı kazandıkları alanlarla ilgili sunum hazırlamaları istenir. Araştırma sonucu ulaştıkları bilgileri arkadaşlarına sözlü, yazılı şekilde ya da dijital araçlar kullanarak sunmaları sağlanır (**D3.1, D3.3, E3.8, E3.2, OB2.7**).

Seçilen herhangi bir sektöre ilişkin grafik tasarım araçları kullanılarak özgün bir reklam broşürü ya da marka logosu hazırlanması ve bu broşürün, logonun basılı ya da dijital hâlde sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (**D16.3, D16.4, E2.2**).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Özgün bir girişimcilik örneği oluşturulması, bu kapsamda bu girişimin hangi sektörde, ne kadar maliyetle, kaç personelle kurulacağı, avantaj ve risklerinin neler olabileceği; tanıtımının ne şekilde sağlanacağı gibi konuların ele alındığı çoklu medya öğeleriyle desteklenmiş bir sunum hazırlanması ve bu sunumun sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Ahilik kültürü çerçevesinde meslek ahlakı ilkelerinin neler olabileceği konusunda araştırma yapılması, araştırma sonucunun sınıfta paylaşıldıktan sonra iş birliğiyle meslek ahlakı ilkelerinin tablo hâlinde yazılması ve tablonun uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Temada yer alan “girişimcilik”, “finans” gibi terimsel bilgiler şematik düzenleyiciler aracılığıyla görselleştirilerek sunulur.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF TEMALARI

1. TEMA: HAYAT BOYU GELİŞİM

Hayat boyu gelişim teması aracılığıyla materyal seçimini yönetebilme, metnin yüzey anlamını belirleyebilme, konuşma ve yazma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, mütevazılık, yardımseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde merak, bağımsızlık, kendine inanma (öz yeterlilik) gibi eğilimlerin; esneklik, iş birliği, kendini düzenleme (öz düzenleme) gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 30

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.2. Gözlemlenme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiğe Olma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DISİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.19. Mantıksal Denetleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.7.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.7.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.7.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.7.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.D.7.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.7.27. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.7.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.7.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.7.3. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.7.4. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.7.5. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.O.7.21. Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.7.28. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.7.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.7.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.7.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.7.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.K.7.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.7.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.7.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.7.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.7.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.Y.7.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Motivasyon
- Çalışkanlık
- Başarı
- Zaman Yönetimi
- Karar Verme
- Çözümleme
- Tahmin Etme
- Söz Varlığı
- Yansıtma

Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

motivasyon, çalışkanlık, başarı, zaman yönetimi, karar verme, öz eleştiri, cömert olmak, merhamet, vefa, çözümlenme, ön bilgi, tahmin, yüzey anlam, söz varlığı, yansıtma, kendine güvenme (öz güven), kendine inanma (öz yeterlilik), odaklanma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, öz bildirim, cümle tamamlama, sözcük ilişkilendirme, boşluk doldurma/açık uçlu soru, bilgi aktarımı, öz değerlendirme kullanılır.

Dinlemede/izlemede ve okumada materyal seçimlerini yönetebilmede kontrol listesi ve verilir. Dinlemede/izlemede ve okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmede öz bildirim görevi kullanılır. Bilmediği kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin edebilmesinde öğrencilere cümle tamamlama görevi verilir. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevinden yararlanır. Dinlediği/izlediği veya okuduğu metnin yüzey anlamını belirleyebilmesi için boşluk doldurma/açık uçlu soru görevleri verilir. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için öğrencilere bilgi aktarımı görevi verilir. Okuduklarında geçen kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Öğrencilerin dinleme/izleme ve okuma sürecine yönelik yansıtma yapabilmesi için öz değerlendirme görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öz bildirim, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma çalışmaları yapılarak bu çalışmalarda dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.

Konuşma ve yazma sürecini yönetebilmede öz bildirim görevi verilir. Konuşma yöntem ve tekniklerine; yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmede öz bildirim görevinden yararlanır. Farklı amaçlara yönelik konuşmaları yönetebilmede dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilmesi için öğrencilere paragraf yazma görevi verilir. Konuşmalarında içerik oluştururken ön bilgilerinden yararlanabilmesi ve yazılarında söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma sürecine yönelik yansıtma yapabilmesi için öğrencilere öz değerlendirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrencilere geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin materyal seçimlerini yönetme, strateji yöntem ve tekniklere yönelik seçimlerini yönetme, söz varlığını kullanma, metnin yüzey anlamını belirleme, tahmin etme, metnin bölümlerini belirleme, ön bilgilerinden yararlanma, yansıtma yapma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, öz bildirim, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanabilir.

Köprü Kurma Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda verilecek olan "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme" ve "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir. "Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme", "Okumada materyal seçimini yönetebilme", "Konuşma sürecini yönetebilme", "Yazma sürecini yönetebilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma etkinlikleri ile ilişkilendirilir. Bu temada öğrenilen strateji, yöntem ve teknikler sonraki temalarda sunulacak strateji, yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (gelecek planlama, kişisel gelişim, erdemler) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma ve dinlemede/izlemede kullanılacak strateji ve yöntemlerin bağımsız (E1.2) ve sistematik (E3.7) bir şekilde seçimi ile ilgili aşamalar üzerinde durulur (T.O.7.2., T.D.7.2.).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izlemede materyal seçimlerini yönetmeleri sağlanır (T.D.7.1., T.O.7.1.). Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla (D14.1, D14.2) dinlemelerini sağlayacak etkinliklere (yönerge verme, bilgi kartı hazırlama, örnek olay gösterme vb.) yer verilir. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik T.D.7.1. ve T.O.7.1.deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder (T.D.7.4., T.O.7.5.). "Hayat Boyu Gelişim" temasıyla ilişkilendirilen değer (D2.4, D10.3, D14.1, D14.2, D6.2, D20.2, D11.3) ve eğilimler (E1.4, E2.1, E3.5) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır (T.O.7.21.). Ayrıca söz varlığının etkili bir şekilde kullanılmasının insan ilişkilerine olumlu yansımalarını irdeleyecek çalışmalar da yapılır.

Öğrenciler okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin yüzey anlamını belirlerken elde ettikleri verileri arkadaşlarıyla dostça etkileşim kurarak (SDB2.1, D4.2, D14.2) açık fikirlilikle paylaşır (T.O.7.6., T.D.7.5.). Okuma, dinleme/izleme sürecinde yüzey anlam belirlenirken ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır (T.D.7.5., T.O.7.6.). Bu çalışmalar, yaşamla ilişki kurmayı geliştirecek biçimde gerçekleştirilir. Tema gereği özellikle gelecek planlama, kişisel gelişim ve erdemler üzerinde durulur (OB5).

Dinleme/izleme metinlerinin bölümlerinde yer alan çeşitli duygular fark ettirilerek duyguları ifade etmeye yönelik etkinlikler düzenlenir (T.D.7.16.).

Okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin tema ile ilgili konularda sunulan metinlere yönelik tahminde bulunmaları sağlanır (T.O.7.4.).

Öğrencilerden konuşma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (T.K.7.1.).

Tema içeriğine uygun konuşmalar yaparken konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini bağımsız bir şekilde yönetebilmelerine **(D3.2, E1.5, E3.7)** yönelik çalışmalar yapılır **(T.K.7.2.)**.

Farklı amaçlara yönelik konuşma etkinlikleri yapılırken gelecek planlama, motivasyon ve başarı, kişisel gelişim, çatışma yönetimi, erdemler vb. konulara yönelik mevcut duygu ve düşüncelerini belirterek ve arkadaşlarının haklarına saygı duyarak konuşmaları sağlanır **(T.K.7.3.)**, **(SDB1.3, E2.3)**. Bu çalışmalarda sebep-sonuç bağıni ortaya koyan anlatılara ek olarak ikna edici konuşmalara da yer verilir.

Hayat boyu gelişim konusunda konuşma çalışmaları yapılırken öğrencilerin ön bilgilerinden yararlanmaları **(T.K.7.4.)**, önceki ve yeni öğrendikleri söz varlığı unsurlarını bir arada kullanmaları sağlanır **(T.K.7.22.)**.

Öğrencilerden yazma çalışmalarında süreci; hedefi belirleyerek, hedefe uygun adımlar atarak, duygularını ve motivasyonunu ayarlayarak yönetmeleri beklenir **(T.Y.7.1.)**, **(SDB1.2)**.

Tema içeriğine uygun konularda yapılacak yazma çalışmalarında yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini bağımsız bir şekilde yönetebilmelerine **(D3.2, E1.5, E3.7)** yönelik çalışmalar yapılır **(T.Y.7.2.)**.

Öğrencilerin yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetmelerini sağlayacak etkinlikler yapılır **(T.Y.7.3.)**. Bu etkinliklerde sebep-sonuç ve ikna paragraflarına yer verilir.

Yazılarında ön bilgilerinden yararlanmaları, önceki söz varlıklarını ve yeni öğrendikleri söz varlıklarını kullanmaları sağlanır **(T.Y.7.18.)**.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin okudukları bir romanda yer alan "dostluk, vefa, bağışlama, iyiliksever olma, saygı vb." erdemleri tespit etmeleri ve verileri sözlü ya da yazılı şekilde raporlaştırarak dijital araçlarla sunmaları sağlanır **(D4.2, D4.5, D8.2, D14.2, D15.1, D20.2, OB2)**.

"Merhamet, iyilikseverlik" erdemlerinden hareketle bir sosyal sorumluluk projesi oluşturmaları ve uygulamaları istenir.

"Zaman yönetimi ve öz denetim" konularına ilişkin araştırma yapılarak edinilen bilgilerin sunu, dijital içerik vb. hâline getirilip sınıfta sunulması istenir.

Öğrencilerin yönergelerde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(T.O.7.29., T.D.7.27., T.K.7.26., T.Y.7.22.)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Duyguların ele alındığı özgün bir pandomim, yaratıcı drama atölyesi ya da oyun yazılması, sahnelenme sürecinin tamamından sorumlu olunacak şekilde oyunun sınıfta ya da uygun ortamlarda canlandırılması istenir.

Film, kısa film ya da animasyonlarda yer alan "dostluk, vefa, bağışlama, iyiliksever olma, saygı vb." erdemlere ilişkin örneklerin tespit edilmesi ve bu örneklerin eleştirel bir gözle değerlendirilerek tespitlerin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Çatışma unsurlarının belirgin olduğu hikâye türündeki metinler aracılığıyla kahramanların bakış açıları değerlendirilip "Ben olsaydım ..." cümlesi tamamlanarak öz eleştiri, çatışma yönetimi ve empati gibi kişisel gelişim unsurları hazırlanan öz değerlendirme formu ile değerlendirilir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "merhamet", "dürüstlük", "vefa", "öz saygı", "zaman yönetimi" vb. kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

"Merhamet", "dürüstlük", "vefa" vb. değerlerin sunulacak görseller, somut örnekler aracılığıyla üzerinden karşılaştırılması ve anlatılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: BİR HİLAL UĞRUNA

Bir hilal uğruna teması aracılığıyla medya içeriğini değerlendirebilme, metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, konuşma ve yazısında sınıflandırma yapabilme gibi öğrenme çıktıları ile saygı, özgürlük, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde bağımsızlık, sorumluluk, azim ve kararlılık gibi eğilimlerin; sosyal farkındalık, iş birliği, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 30

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim Ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.1. Empati, E2.2.Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistemati Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D11. Özgürlük, D14 Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.7.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.7.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.7.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.7.17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.7.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.7.20. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.7.24. Medya içeriğini değerlendirebilme

Okuma

- T.O.7.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.7.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.O.7.7. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.O.7.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.O.7.9. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.7.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.20. Metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.7.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme
- T.K.7.7. Yaratıcı konuşma yapabilme
- T.K.7.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme
- T.K.7.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme
- T.K.7.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme
- T.K.7.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

Yazma

- T.Y.7.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.Y.7.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme
- T.Y.7.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ Millî Mücadele
 Millî Egemenlik
 Atatürk
 Kahramanlık
 Sınıflandırma
 Metin Yapıları
 Düşünceyi Geliştirme Yolları
 Söz Sanatları
 Medya İçerikleri
 Derin Anlam
 İkna Etme Teknikleri

Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar Genellemeler
 Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

Millî Mücadele, millî egemenlik, kahramanlık, sınıflandırma, çıkarım, metin yapıları, düşünceyi geliştirme yolları, söz sanatları, medya içerikleri, ikna etme teknikleri, hazırlıksız konuşma, azim ve kararlılık, sorumluluk, sistematik olma, kendine güvenme (öz güven), bağımsızlık

**ÖĞRENME
 KANITLARI
 (Ölçme ve
 Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ilişkilendirme, çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru, kavram haritası, zihin haritası, bilgi aktarımı kullanılır.

Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminlerde bulunabilmesi için öğrencilere sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Görselle iletilen anlamı belirleyebilmede çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevi verilir. Bilgilendirici metinlerde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesinde öğrencilere zihin haritası görevi verilir. Öğrencilerin okuduğu metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmesi için açık uçlu soru görevi kullanılır. Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesinde zihin haritası görevinden yararlanır. Bilgilendirici metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesinde kavram haritası verilir. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesinde öğrencilere sözcük ilişkilendirme görevi verilir. Öğrencilerin bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesi için bilgi aktarımı görevinden yararlanır. Öğrencilerin medya metinlerini değerlendirebilmesinde ve okuduğu metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapılabilmesinde açık uçlu soru görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için karşılıklı konuşma (diyalog), sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, dereceli puanlama anahtarı, cümle/paragraf yazma, kavram haritası, sunum yapma, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, hata bulma, kontrol listesi kullanılır.

Konuşmalarında tepkilerine uygun içerik oluşturabilmesi için öğrenciye karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir. Yazılı üretim ve etkileşimleri için içerik oluştururken ön bilgilerinden yararlanabilmesi için sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevi verilir. İçerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilme ve hazırlıksız konuşma yapabilme becerisinin değerlendirilebilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Yazılı etkileşimlerinde tepkilerine uygun içerik oluşturabilmesi için cümle/paragraf yazma görevinden yararlanır. Yazılarında sınıflandırma yapabilmesi için öğrenciye kavram haritası görevi verilir. İçerik oluştururken sesini uygun şekilde kullanabilmesi için sunum yapma görevi verilir. Konuşmalarında sınıflandırmalar yapabilmesi için öğrenciye sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Konuşmalarında söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanabilmesi için hata bulma görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktılarında uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrencilere geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; görselle iletilen anlamı belirleme, derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapma, derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapma, anahtar kelimeleri belirleme, düşünceyi geliştirme yollarını belirleme, söz sanatlarını belirleme, medya içeriklerini değerlendirme, metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirleme, ikna etme tekniklerini belirleme, uygun tepki verme, sınıflandırma, hazırlıksız konuşma ve yaratıcılık gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temada verilen "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme", "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Görselle iletilen anlamı belirleyebilme" öğrenme çıktısı, 4. temada verilecek olan "Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda verilecek konuşma becerileriyle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin İstiklâl Marşı, millî egemenlik, Çanakkale Zaferi, Atatürk, gazilik, şehitlik, kahramanlık konularına ve kendi kültürünü fark etmeye yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Yapılacak çalışmalar öğrencilerin kendi kültürlerini kavramalarına, millî bilinç sahibi olmalarına yardımcı olacak düzeyde hazırlanmalıdır.

Öğrencilerin metnin başlığından, görsellerinden veya dinlenen/izlenen kısmından hareketle içeriğe ilişkin ipuçlarını belirlemeleri, belirledikleri ipuçlarıyla ön bilgileri arasında ilişki kurarak metnin tamamı veya dinlenecek/izlenecek kısmıyla alakalı mantıklı tahminlerde bulunmaları, tahminlerini doğrulamaları sağlanır (T.D.7.3.). Kültürel miras (OB5) ve millî değerlerle (D5.3, D19.1, D19.3) ilgili görseller üzerinden öğrencilerin görselle iletilen anlamı belirleyebilmelerine yönelik çalışmalar yapılır (T.O.7.7.).

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme strateji ve yöntemlerinden bir veya birkaçı kullanılır (T.D.7.2. ve T.O.7.2.). Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek başkalarını etkin ve saygılı biçimde dinlemeleri sağlanır (SDB2.1, D14.2). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Öğrenciler temanın içeriğine uygun metinlerde karşılaştıkları ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek okuryazarlık becerilerini (OB5) ve eğilimlerini (E1.2, E1.3) geliştirirler. Yapılacak kelime çalışmalarıyla öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümler yapmaları sağlanır (T.D.7.20.).

Öğrencilerin okudukları metnin içeriğine odaklanarak (E3.2) metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar (T.O.7.8.) yapmalarına yönelik çalışmalar yapıldıktan sonra aynı metindeki derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapmaları sağlanır (T.O.7.9). Sosyal ipuçlarından hareketle metindeki karakterlerin duygu dünyalarına, düşüncelerine yönelik çıkarımlarda bulunmaları sağlanır (SDB2.3).

Millî egemenlik yolunda Çanakkale'nin rolü, gazilik, şehitlik, kahramanlık ve Atatürk konulu metinlerle ilgili okuma, dinleme/izleme etkinlikleri esnasında öğrencilerin bilgilendirici metinlerde metin yapısından hareketle önemli bilgileri belirlemelerine yönelik çözümlerde bulunabilmeleri amacıyla çalışmalar yapılır (T.D.7.14., T.O.7.14.).

Öğrenciler, dinledikleri/izledikleri metinlerde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çalışmalar yaparken kendi kültürünü fark etmelerini (OB5.1) sağlayacak çözümlere yönlendirilir (T.D.7.17.), (D5.3, D11.2, D19.1, D19.2).

Öğrencilerin dinlediğinde/izlediğinde kullanılan söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümler yapabilmelerini sağlayacak etkinlikler yapılır (T.D.7.18.).

Medya içerikleri değerlendirilirken (T.D.7.24.) öğrencilerin medya içeriklerindeki kültürel miras unsurlarını fark etmeleri (D5.3, D19.1, D19.3) sağlanır (OB5.2, OB2.4).

Tema içeriğine uygun bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümler yapılırken (T.O.7.15) metinlerdeki değerlere ait anahtar kavramlara vurgu yapılır (D3.2, D3.5, D11.1, D19.2).

Okunan metinlerde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır (T.O.7.20.). Bu çalışmalar aynı zamanda öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirici ve günlük yaşamla ilişki kurmalarını sağlayıcı nitelikte olmalıdır.

Hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılırken öğrencilerin farklı tema, karakter ve olay örgülerini çeşitli açılardan ele almaları; deneyimlerini ve gözlemlerini hayal gücüyle birleştirerek konuşmalarını zenginleştirmeleri sağlanır (OB5, E3.3). Öğrencilerin özgün çözüm, karakter ve diyaloglar üretmesini sağlayacak çalışmalar yapılır (T.K.7.7., T.K.7.8.). Konuşma etkinliklerinde öğrencilerin sesini uygun şekilde kullanabilmelerine (T.K.7.9.), tepkilerine uygun içerik oluşturabilmelerine (T.K.7.5.) dönük etkinlikler düzenlenmelidir (E3.1, E3.2). Bu etkinliklerde öğrencilerin kültür okuryazarlığını (OB5.1, OB5.2) geliştirebilmeleri ve temaya uygun söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanılabilmeleri (T.K.7.22.) için temanın değer (D3.2, D5.1, D11.1, D19.2) ve kavramları (bağımsızlık, azim ve kararlılık, millî bilinç vb.) üzerinden sınıflandırmalar yapmaları (T.K.7.13) istenir.

Yazma çalışmalarında öğrencilerin bu sınıflandırmaların yanı sıra ön bilgilerinden de yararlanmaları sağlanır (T.Y.7.10., T.Y.7.4.). Öğrencilerin yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetmelerini sağlayacak etkinlikler yapılır (T.Y.7.3.). Bu etkinliklerde sebep-sonuç metin yapısına yer verilir.

Öğrenciler yazılı etkileşimlerinde tepkilerine uygun içerik oluşturmaya teşvik edilir (T.Y.7.5.) (OB2). Ayrıca öğrencilerin temaya uygun konularda sebep-sonuç metin yapısına dayalı üretimler yapmaları sağlanır.

Öğrencilerin çekim eklerini [isim çekim ekleri (çoğul eki, hâl ekleri, ilgi eki, iyelik ekleri ve soru eki) ve fiil çekim ekleri (kip ve kişi ekleri) ayırt etmeleri ve çekim eklerini işlevlerine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Öğretmen, öğrenciden millî egemenlik hakkında dijital araçları da kullanarak bir araştırma yapmasını **(OB2.1)** ve dijital ortamlarda görsellerle desteklenmiş bir "Millî Mücadele ve Millî Egemenlik Sözlüğü" hazırlamasını ister **(D3.2, D3.3, D3.5, D11.1, D16.3, D19.1, D19.2, E2.2, OB2.5)**.

"Çanakkale, Atatürk, kahramanlık, gazilik, şehitlik" konulu bir şiir antolojisi hazırlanması, oluşturulan antolojiden şiirler seçilerek bu şiirlerden bir dinleti hazırlanıp sınıfta sunulması istenir.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

"Çanakkale Zaferi", konulu bir araştırma yapılması, araştırmalardan hareketle konuya ilişkin bilimsel yayınlardan da faydalanılarak özgün bir düşünce yazısı yazılması istenir.

"Millî egemenlik" temalı bir panel düzenlenmesi, bu kapsamda panelin diğer sınıflara duyurusunun yapılması, katılımcıların belirlenmesi ve sürece liderlik edilmesi istenir.

Dijital uygulamalar ile "Atatürk Takvimi" hazırlamaları ve hazırlanan takvimi sınıf panosunda paylaşmaları istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliğine yönelik üzerinde düşünülmesini ve cevap verilmesini gerektiren sorular hazırlanır.

Okuma çalışması öncesinde başlık ya da metne ilişkin görsellerden hareketle metnin içeriğinin; metin okunurken ise bir sonraki aşamanın, olayın vb. tahmin edilmesi istenir.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "Çanakkale", "Kahramanlık" vb. kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği anlatılarak süreç öğrenci ile planlanabilir, bir yazı taslağı oluşturulur.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

İletişim ve sosyal ilişkiler teması aracılığıyla metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme, metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, konuşma ve yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile dostluk, saygı, mahremiyet gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde açık fikirlilik, girişkenlik, sorumluluk gibi eğilimlerin; iletişim, sosyal farkındalık, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 29

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.13. Yapılandırma, KB2.16. Tartışma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.2. Bağımsızlık, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğin Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.7.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.7.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.D.7.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.7.19. Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.7.23. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme
- T.D.7.25. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme

Okuma

- T.O.7.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.7.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.17. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.18. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.19. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.23. Okuduğunu özetleyebilme

Konuşma

- T.K.7.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.7.15. Sözlü olarak özetleyebilme
- T.K.7.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilmek
- T.K.7.21. Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme
- T.K.7.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

Yazma

- T.Y.7.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.7.9. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme
- T.Y.7.17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- İletişim
- İletişim Ortamları
- Nezaket Ve Görgü Kuralları
- Çıkarım
- Çözümlene
- Eleştirme
- Değerlendirme
- Özetleme
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Söz Sanatları
- Tartışma

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

iletişim, iletişim ortamları, nezaket ve görgü kuralları, çıkarım, karşılaştırma, derin anlam, özetleme, ikna etme teknikleri, değerlendirme, eleştirme, metnin bölümleri şiirin biçim özellikleri, düşünceyi geliştirme yolları, söz sanatları, beden dili, empati, sorumluluk, güven, girişkenlik.

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için açık uçlu/çoktan seçmeli soru, bilgi aktarımı, gözlem formu, zihin haritası, kontrol listesi, yapılandırılmış özetleme kullanılır.

Öğrencinin dinlediği/izlediği metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar ve üst düzey çıkarımlar yapabilmesi için açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için öğrencilere bilgi aktarımı görevi verilir.

Dinlediklerinde/izlediklerinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için gözlem formundan yararlanır. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için çoktan seçmeli soru görevi kullanılır. Bilgilendirici metinlerde düşünceyi geliştirme yollarını ve okuduklarındaki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için öğrencilere zihin haritası görevi verilir. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilmesi için kontrol listesinden faydalanılır. Dinlediğini/izlediğini çeşitli yönlerden eleştirebilmesi için açık uçlu soru görevi kullanılır. Okuduklarını özetleyebilmesi için öğrenciye yapılandırılmış özetleme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, betimleme, sayısal dereceli puanlama anahtarı (tartışma görevi için), zihin haritası, canlandırma kullanılır.

Sözlü olarak özetleyebilmesi için öğrenciye sunum yapma görevi verilir.

Yazılarında karşılaştırma yapabilmesi için betimleme görevinden yararlanır.

Çeşitli konulara ilişkin tartışmalara katılabilme becerisine yönelik tartışma görevi için sayısal dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Konuşmalarında ve yazılarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmesi için zihin haritası görevi verilir.

Konuşmalarında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmesi için öğrenciye canlandırma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktıklarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapma, derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapma, ikna etme tekniklerini belirleme, metnin bölümlerini belirleme, şiirin biçim özelliklerini belirleme, düşünceyi geliştirme yollarını belirleme ve kullanma, söz sanatlarını belirleme, değerlendirme, eleştirme, özetleme ve karşılaştırma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Konusmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme” öğrenme çıktısı, sonraki temalarda verilecek olan “Sözlü sunum yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir. “Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada verilecek olan “Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (farklı iletişim ortamları, farklı yaş gruplarıyla iletişim, nezaket ve görgü kuralları, aile içi iletişimde nezaket vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiyi fark ettirmeye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Öğrencilerin dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri (**T.D.7.7.**) için ne düzeyde bir hazır bulunuşluğa sahip olduklarını belirleyebilmek amacıyla basılı veya dijital kaynaklar üzerinden ek çalışmalar yapılır (**OB2**).

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek (**D5.1, D14.2, D14.3**) başkalarını etkin biçimde dinlemeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.7.1.** ve **T.O.7.1.**deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. Temayla ilişkilendirilen okuryazarlık (**OB5**), değer (**D4.2, D4.4, D8.4, D15.1, D2.3, D8.4, D14.2**) ve eğilimler (**E3.2, E3.5**) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapar.

Öğrencilere karşılaştıkları farklı iletişim ortamları, nezaket ve görgü kuralları gibi konularda okuryazarlık becerileri kazandırılırken bilgilendirici okuma (**T.O.7.18**) metinlerinde yer alan düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme etkinlikleri yapılır.

Okuma metinlerinde metnin bölümlerini belirlemeye yönelik etkinlikler uygulanır (**T.O.7.16.**). Okunan şiirler ve bu şiirlerdeki söz sanatları ile şiirin biçim özelliklerini fark etmeleri sağlanır (**T.O.7.19., T.O.7.17.**).

Öğrenciler okudukları metinleri özetler (**T.O.7.23.**).

Dinlediği/izlediği metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlarda bulunmalarını sağlayacak etkinlikler yaptırılır (**T.D.7.8.**). Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümler yapabilmelerine olanak sağlayacak metinler kullanılır (**T.D.7.19.**). Bu tekniklerin iletişim ve sosyal ilişkilerdeki yeri ve önemi üzerinde durularak farkındalık oluşturulur (**D14.1, D14.2**).

Öğrenciler, dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini ön bilgileriyle ilişkilendirerek değerlendirir ve yargılara ulaşır (**T.D.7.23.**) Öğrenciler ön bilgilerini de kullanarak dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yönlerden eleştirel biçimde değerlendirir ve eleştirisinin odağındaki noktaya alternatif bakış açıları geliştirerek önerilerde bulunur (**T.D.7.25.**), (**SDB3.2**).

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (**T.K.7.1., T.Y.7.1.**).

Öğrencilerin çeşitli sorunlara ilişkin tartışmalara katılabilmelerini sağlayacak ortamlar oluşturulur **(T.K.7.17.)**. Tartışmalarda öğrencilerden etkili iletişim becerilerini kullanarak başkalarını anlama, sosyal ipuçlarını değerlendirme, başkalarının düşüncelerine saygı gösterme vb. davranışlarda bulunmaları beklenir **(D3.4, D10.3, D14.2, SDB2.1, SDB2.3)**. Ayrıca öğrencilerin konuşmalarında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmesi teşvik edilir **(T.K.7.25.)**, beden dili mesajlarını çözümlmeleri ve iletmeleri, konuşmaları sırasında dinleyicilere saygı duymaları, onlarla empati kurmaları sağlanır **(SDB2.1, D14.1)**. Tema konusuna uygun konuşma çalışmaları yapılırken özet metinler oluşturulur **(T.K.7.15.)**. Farklı meslek gruplarıyla iletişim, trafik ve toplu taşıma araçlarında uyulması gereken görgü ve nezaket kuralları, toplumsal alanlarda uyulması gereken görgü ve nezaket kuralları, toplumsal normlar hakkında anlayış geliştirme gibi konularda konuşma çalışmaları yapılırken düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaya yönelik etkinlikler yapılır **(T.K.7.21.)**, **(D14.2, D14.4, SDB2.3)**.

Yazma çalışmalarında karşılaştırmalardan yararlanmaları sağlanarak düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaya yönelik etkinlikler yaptırılır **(T.Y.7.9, T.Y.7.17)**.

Öğrencilerin yargının gerçekleşme anını [-mAktA, -(I)yor; şu anda, hâlen şimdi, hâlâ vb.] gerçekleşme anından öncesini [-(I)yor, -(I)yordu, -(I)yormuş, -r, -Ar, -DI, -mIş; önce, dün, geçmiş vb.] gerçekleşme anından sonrasını [-(I)yor, -r, -Ar, -AcAk; sonra, yarın, gelecek vb. olur vb.] ve sürekliliğini (-r, -Ar, -mAz; her gün, her zaman, daima, hiçbir zaman vb.) gösteren söz varlığını/dil yapılarını belirlemeleri ve bu söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktılarına uygun şiir yazma çalışmaları yapılır, bu şiirleri seçtikleri dijital ortamlarda paylaşmaları sağlanır **(D7.3, E1.2, E2.3, OB2)**.

Toplu taşıma araçlarında uyulması gereken nezaket ve görgü kurallarının ihlal edildiği ve edilmediği iki zıt durumun aynı oyuncular tarafından "Öyle mi yoksa böyle mi olmalı?" adlı bir skeçle sunulması istenerek sınıfta çoklu ve eleştirel bakış açısı ve empati ile "Öyle mi yoksa böyle mi olmalı?" vb. soruları yanıtlanır.

Türk kültüründe yer alan "görgü ve nezaket kuralları" üzerine bir araştırma yapılması ve ulaşılan bilgilerin dijital araçlar yardımıyla içerik hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme “Divan-ü Lugâit-Türk, Dede Korkut, Mesnevi, Kutadgu Bilig” gibi eserlerimizde yer alan “insan ilişkilerindeki nezaket sözleri” üzerine bir araştırma yapılması ve ulaşılan bilgilerin dijital araçlar yardımıyla içerik hâline getirilip sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Türkiye Türkçesinde yer alan “nezaket içerikli kalıp sözler” üzerine bir araştırma yapılması ve ulaşılan bilgilerin dijital araçlar yardımıyla içerik hâline getirilip sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Film, kısa film ya da animasyonlarda yer alan iletişim sorunlarına ilişkin örneklerin tespit edilmesi ve bu örneklerin eleştirel bir gözle değerlendirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan “iletişim” ve “nezaket kuralları”na yönelik kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: TÜRK SANATI

Türk sanatı teması aracılığıyla metindeki unsurları sınıflandırabilme, çoklu ortam öğeleri-ne yönelik çözümlene yapabilme, konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile estetik, vatanseverlik, duyarlılık gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine inanma (öz yeterlilik), özgün düşünme, yaratıcılık gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), sosyal farkındalık, kendini uyarılma (öz yansıtma) gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve sanat okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 29

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/izleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4.Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemik Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemeleme, KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.7.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.7.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.7.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.D.7.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.D.7.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme
- T.D.7.26. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme

Okuma

- T.O.7.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.7.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.7.9. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.7.10. Metinler arası karşılaştırma yapabilme
- T.O.7.11. Metindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.O.7.22. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.7.26. Metni eleştirebilme

Konuşma

- T.K.7.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.7.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme
- T.K.7.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme
- T.K.7.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme

Yazma

- T.Y.7.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.7.6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.Y.7.7. Yaratıcı yazı yazabilme
- T.Y.7.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.7.12. Yazılı olarak özetleyebilme
- T.Y.7.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Türk Sanatları
- Geleneksel El Sanatları
- Mimari
- Resim
- Müzik
- Karşılaştırma
- Eleştirme
- Görselle İletilen Anlam
- Açık ve Örtük İfade
- Hazırlıklı Konuşma
- Yazım ve Noktalama
- Çoklu Ortam Öğeleri

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

klasik Türk sanatları, geleneksel el sanatları, mimari, resim, müzik, sınıflandırma, tahmin etme, yorumlama, karşılaştırma, eleştirme, probleme çözüm üretebilme, özetleme, açık ve örtük ifade, çoklu ortam öğeleri, merak, açık fikirlilik

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru, kümelere ayırma, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram haritası, eşleştirme kullanılır.

Görselle iletilen anlamı belirleyebilmede çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevi verilir. Metin içi karşılaştırma yapabilmeleri ve dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmeleri için öğrencilere kümelere ayırma görevi verilir. Öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerini yorumlayabilme becerisi için açık uçlu soru görevinden yararlanır. Metinler arası karşılaştırma yapabilmeleri için tanılayıcı dallanmış ağaç görevi verilir. Okudukları metnin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmeleri için kavram haritasından yararlanır.

Dinlediklerinde/izlediklerinde verilen probleme çözüm üretebilmeleri için öğrencilere eşleştirme görevi verilir. Öğrencilerin çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabilmeleri için açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi kullanılır. Okudukları metni veya yazarını çeşitli yönlerden eleştirebilmeleri için öğrencilere açık uçlu soru görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, çoklu ortam tasarımı, betimleme, sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, sunum yapma, eşleştirme, tartışma, yapılandırılmış özetleme, dikte, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Konuşmalarında tahminlerinden yararlanabilmeleri için öğrencilere sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazılarında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmeleri için çoklu ortam tasarımı görevi verilir. Konuşmalarında karşılaştırma yapabilmeleri için betimleme görevi verilir. İçerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilmeleri için öğrencilere sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevi verilir. Hazırlıklı konuşmalarını yapılandırabilmeleri için sunum yapma görevinden yararlanır. Yazılı üretim ve etkileşimlerinde tahminlerinden yararlanabilmeleri için eşleştirme görevi verilir. Açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmeleri için tartışma görevi verilebilir. Öğrencilerin yazılı olarak özetleyebilme becerisini geliştirmek için yapılandırılmış özetleme görevi verilir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme için dikte görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; görselle iletilen anlamı belirleme, probleme çözüm üretme, tahminlerinden yararlanma, hazırlıklı konuşmalarını yapılandırma, açık ve örtük ifade yapılarını kullanma, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapma ve bunları kullanma, dili yaratıcı biçimde kullanma, sınıflandırma, yorumlama, karşılaştırma, eleştirme ve özetleme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan “Görselle iletilen anlamı belirleyebilme” öğrenme çıktısı, sonraki temada verilecek olan “Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Metin içi karşılaştırma yapabilme” öğrenme çıktısı, önceki temada verilen “Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin temaya yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (Klasik Türk sanatı, geleneksel el sanatları, mimari, resim, müzik, geleneksel Türk tiyatrosu, halk oyunları) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek başkalarını saygılı ve etkin biçimde dinlemeleri sağlanır (**D5.1, D14.2, D14.3, SDB2.1**). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal (**T.D.7.1., T.O.7.1.**) ve strateji, yöntem seçimlerini (**T.D.7.2. ve T.O.7.2.**) seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. “Türk Sanatı” temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık (**OB4, OB5, OB9**), değer (**D5.2, D14.2, D15.4, D19.1**) ve eğilimler (**E3.3, E3.1**) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Dinledikleri/izledikleri metinlerde kullanılan görsellerle temadaki anahtar kavramlar, öğrencilerin günlük yaşantıları vb. arasında ilişki kurularak öğrencilerin görsellerle iletilen anlamları belirlemelerine yönelik etkinlikler yapılır (**T.D.7.6.**), (**OB4**).

Öğrencilerin Türk sanatı ile ilgili okudukları, dinledikleri/izledikleri metinlerin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle, millî kimliğini tanıma ve ülke varlıklarına sahip çıkma bilincinin artırılması amacıyla (**D19.1, D19.2**) sınıflandırabilmeleri sağlanır (**T.D.7.11., T.O.7.11.**), (**D5.3**). Yapılan sınıflandırmalardan hareketle okunan metinlerde metin içi ve metinler arası karşılaştırmalara yönelik çalışmalar yapılır (**T.O.7.9., T.O.7.10.**). Bu çalışmalarla öğrencilerin temayla ilişkilendirilen değerlerle desteklenmesi sağlanır (**D5.3, D19.1, D19.2**).

Öğrencilerin dinledikleri/izledikleri metinlerden hareketle ulaşacakları yorumların (**T.D.7.12.**) “Klasik Türk Sanatları” ve bu sanatlara olan ilginin artırılması için yapılması gerekenlere yönelik önerilerle ilişkilendirilmesi (**T.D.7.26.**) böylece öğrencilerin kültürel mirasın korunması konusunda duyarlılıklarının artırılması (**D5.3, D7.4, D14.2, D15.4, D19.1, D19.2**) ve kültür okuryazarlığı kazanmaları (**OB5.2**) sağlanır.

Öğrenciler ön bilgilerini de kullanarak okudukları metni veya yazarını çeşitli yönlerden (bakış açısı, duygu ve düşüncelerini anlama) eleştirel olarak ele alır ve eleştirilerinin odağındaki noktaya alternatifler önerir (**T.O.7.26.**), (**SDB3.2, E3.5, E3.8, E3.10**).

Öğrencilerin sanat içerikli metinlerde karşılarına çıkan çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabilmeleri sağlanır (**T.O.7.22.**), (**OB9.1, OB9.2, OB9.3, D7.4**).

Öğrenciler geleneksel Türk tiyatrosu, halk oyunları, geleneksel Türk sanatları vb. (D5.3, D7.3, D19.2) konulara yönelik hazırladıkları konuşmaları farklı kültürlere (D14.1, D14.2.) yönelik tahminleriyle (OB5.3) ve kültürel benzerlik ve farklılıklara yönelik karşılaştırmalarıyla (OB5.1) zenginleştirerek (T.K.7.11., T.K.7.12.) tartışmacı anlatımla sunmaları beklenir.

Öğrenciler, hazırlıklı konuşmalarını bireysel çalışmalar veya grup çalışması şeklinde yapılı (T.K.7.20.). Hazırlıklı konuşmaların konu seçiminde temaya ait konular seçilir (OB5). Bu konuşmalar sırasında öğrencilerin açık ve örtük ifadeleri uygun biçimde kullanabilmeleri sağlanır (T.K.7.23.).

Yazma çalışmalarında öğrencilerin içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetmelerini sağlayacak etkinlikler yapılır (T.Y.7.3.). Bu etkinliklerde tartışma paragrafı ve problem-çözüm metin yapısına yer verilir.

Klasik Türk sanatları ve geleneksel el sanatları vb. konularda yazma çalışmaları yapılırken öğrencilerin çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturmaları, özetleme yapmaları ve yazılarında dili estetik ve yaratıcı biçimde kullanmaları sağlanır (T.Y.7.6., T.Y.7.7., T.Y.7.12.), (D3.1, D7.4, OB2).

Öğrenciler, millî kimliğimiz ve ülkemizin kültürel değerleri gibi konularda (D19.1, D19.2) merak ettikleri herhangi bir veya birkaç noktayla ilgili (E1.1) yazı yazarken veya yazılı etkileşimde bulunurken tahminlerinden yararlanır (T.Y.7.8.). Bu içeriklerin önemi hakkında tartışma paragrafları yazmaları da sağlanır. Yazma çalışmalarında yazım kurallarına ve noktalama işaretlerinin kullanımına dikkate etmeleri sağlanır (T.Y.7.21.).

Öğrencilerin zıtlık işlevli söz varlığını/dil yapılarını (oysaki, yalnız, meğerse, -A karşın, gelgelim, nerede kaldı, ziddına, dahası, her ne kadar ki, -(y)kEn, -(n)A rağmen vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında zıtlık işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Günlük yaşam, doğa olayları, kadın erkek ilişkileri gibi yöresel halk oyunlarımızı oluşturan öğelerin, halk danslarına verilen isimlerin araştırılması ve edinilen bilgilerin değerlendirilerek metin ya da sunu vb. dijital içerik hâline getirilip sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması sağlanır.

Geleneksel Türk mimarisine ilişkin süsleme örnekleri üzerine bir araştırma yapılması ve bu araştırma neticesinde edinilen bilgilerden oluşan değerlendirmelerin metin, sunu vb. dijital içerik hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması sağlanır.

Klasik Türk müziği ya da Türk halk müziği kapsamında kullanılan geleneksel müzik aletlerimiz ve bu enstrümanların yapım ustaları hakkında bir araştırma yapılması, bu araştırma neticesinde tespit edilen müzik aletlerini tanıtıcı bir sunu hazırlanması ve bu sununun sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması sağlanır.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (D16.3, D16.4, E2.2).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (SDB1.3).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Konu ve olayların günümüzde geçeceği şekilde özgün bir gölge oyunu (Karagöz ve Hacıvat) yazılması, oyundaki karakterlere yeni bir karakter eklenmesi, bu karakterin kâğıt, kalem, boya ya da dijital araçlar kullanılarak çiziminin yapılıp tanıtılması ve son aşamada sürecin tamamından sorumlu olunacak şekilde oyunun sınıfta ya da uygun ortamlarda sergilenmesi istenir.

Kilimler üzerinde yer alan motiflere ilişkin bir araştırma yapılması, motiflerin anlamlarından hareketle dijital ortamlarda ya da kâğıt, kalem, boya kullanılarak kendi içerisinde bir anlamı olan motif tasarlanması, oluşturulan bu tasarım ve araştırmalar neticesinde edinilen bilgilerin sunu, dijital içerik vb. hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Olgunlaşma enstitülerinin kurulma gerekçelerinin, amacının, uygulama esaslarının araştırılması, yaşanan yerde -varsa- olgunlaşma enstitülerinin ziyaret edilmesi ve geleneksel Türk kültürünün yaşatılması ve geleceğe taşınmasında olgunlaşma enstitülerinin işlevinin anlatılacağı metin ya da sununun dijital içerik hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "hat", "ebru", "minyatür" vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Bulunulan yerde -varsa- geleneksel sanatlara yönelik atölyelerin, müzelerin (etnografya, kent, sanat vb.), Türk evlerinin ya da konuya ilişkin sanal müzelerin ziyareti gerçekleştirilerek tema içerisinde verilen bilgilerin karşılaştırılması ve somutlaştırılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. TEMA: OKUMA KÜLTÜRÜ

Okuma kültürü teması aracılığıyla bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, okuduğunu değerlendirebilme, sözlü ve yazılı olarak eleştirebilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, estetik, özgürlük gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde merak, eleştirel bakma, uzmanlaşma gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), kendini düzenleme (öz düzenleme), esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık, görsel okuryazarlık gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 27

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım yapma, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB3.2. Problem çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemati Olma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Teknoloji ve Tasarım, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/izleme**

- T.D.7.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.7.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.7.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.7.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.7.22. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme

Okuma

- T.O.7.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.7.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.7.12. Metni yorumlayabilme
- T.O.7.24. Okuduğunu değerlendirebilme
- T.O.7.27. Metindeki probleme çözüm üretebilme

Konuşma

- T.K.7.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.7.16. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.7.18. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.7.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme

Yazma

- T.Y.7.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.7.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.7.13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.7.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme
- T.Y.7.15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.7.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Okuma
- Okuma Alışkanlığı
- Dijital Okuma
- Anahtar Kelime
- Karşılaştırma
- Çözümleme
- Yorumlama
- Değerlendirme
- Tartışma
- Problem Çözme

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma ilkesiyle yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

okuma, okuma alışkanlığı, dijital okuma, anahtar kelime, karşılaştırma, çözümlenme, özetleme, yorumlama, değerlendirme, problem çözme, tartışma, merak, kendine inanma (öz yeterlilik), sistematik olma

ÖĞRENME**KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kümeler ayırma, açık uçlu soru, bilgi aktarımı, kontrol listesi, yapılandırılmış özetleme, eşleştirme kullanılır.

Dinlediklerini/izlediklerini kendi içinde karşılaştırabilmeleri için öğrencilere kümeler ayırma görevi verilir. Okuduklarını yorumlayabilmeleri için açık uçlu soru görevi verilir. Bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için bilgi aktarımı görevi verilir. Okuduklarını değerlendirebilmeleri için kontrol listesinden yararlanılır. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilere yapılandırılmış özetleme görevi verilir. Okuduğu metinde yer alan probleme çözüm üretebilmeleri için eşleştirme görevinden yararlanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için karşılıklı konuşma (diyalog), paragraf yazma, sunum yapma, rapor yazma, soru-cevap, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle metin oluşturma, drama çalışmaları, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarları kullanılır.

Yorumlarını sözlü olarak ifade edebilmeleri için öğrenciye karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir. Yorumlarını ve eleştirilerini yazılı olarak ifade edebilmeleri için paragraf yazma görevi verilir. Değerlendirmelerini sözlü olarak ifade edebilmeleri için sunum yapma görevi verilir. Değerlendirmelerini yazılı olarak ifade edebilmeleri için rapor yazma görevinden yararlanılır. Eleştirilerini sözlü olarak ifade edebilmeleri için soru-cevap görevi verilir. Yazılarında çeşitli konuları tartışabilmeleri için öğrencilere sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle metin oluşturma görevinden yararlanılır. Problem çözümüne yönelik konuşmalar yapabilmeleri için drama görevi verilir. Problem çözümüne yönelik yazabilmeleri için paragraf/deneme yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Bu temada öğrencilerin; bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri belirleme, probleme çözüm üretme, özetleme, karşılaştırma, yorumlama, değerlendirme ve eleştirme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan “Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Metindeki probleme çözüm üretebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Okuduğunu özetleyebilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Konuşma sürecini yönetebilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme” öğrenme çıktısı, önceki temada verilen “Konuşmasında karşılaştırma yapabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Yazma sürecini yönetebilme” öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

“Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme” öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen “Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme” ve “Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme” öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin okuma uğraşı ile ilgili hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (dil sevgisi, edebi metinler, okuma sevgisi, kitaplar, e-kitap, z-kitap, kütüphaneler vb.) ile temaya ait değer arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** etkin biçimde dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.7.1.** ve **T.O.7.1.**deki, strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmeleri için de **T.D.7.2.** ve **T.O.7.2.**deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. “Okuma Kültürü” temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB2, OB4, OB5)**, değer **(D8)** ve eğilimler **(E1.1, E1.3, E1.4, E2.3, E3.1, E3.7)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

“Okuma Kültürü” temasına uygun dinleme/izleme metninin farklı bölümlerinde yer alan duygu, düşünce, görüş, kahraman, dil kullanımı gibi karşılaştırılabilir unsurları önem, doğruluk, güvenilirlik, öncelik sonralık bakımından benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmaları sağlanır **(T.D.7.9.)**, **(KB2.7, SDB2.3, D3.5)**.

Öğrencilerin tema konularıyla ilgili dinledikleri/izledikleri bilgilendirici metinlerdeki anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapmaları **(T.D.7.15.)**, **(KB2.4, KB2.5)** dinledikleri/izlediklerinde sunulan bilgileri çözümlenmeleri, tespit edilen önemli bilgileri sınıflandırarak metni özetlemeleri **(T.D.7.22.)** sağlanır **(KB2.3)(D3.1)**.

Öğrencilerin okuma uğraşı ile ilgili okuduğu bir metinde belirlenen bakış açısıyla ele alınan olay, durum ya da konuyu yorumlamaları (T.O.7.12), (KB2.10, SDB2.3), belirlenen özellik ve bu özellikten hareketle ön bilgilerini de kullanarak karşılaştırma yapmaları ve bir yargıya ulaşmaları (T.O.7.24), metinde belirtilen probleme çözümler sunmaları sağlanır (T.O.7.27), (KB2.17, SDB3.3, KB3.2).

Temaya uygun konularda öğrencilerin sözlü ve yazılı olarak ifade edebilme becerisine yönelik yorum yapacakları olay, konu ya da durumu bağlamdan kopmadan bakış açısına uygun olarak dönüştürmesi ve uygun bir şekilde ifade etmesi sağlanır (T.K.7.14., T.Y.7.11.), (KB2.14, SDB2.1, E3.5, E3.11, OB1).

Öğrencilerin temayla ilgili sözlü ve yazılı anlatımlarında yapacakları karşılaştırmalara dayalı olarak bir yargıya ulaşmaları beklenir (T.K.7.16., T.Y.7.13), (KB2.17, SDB2.1, E3.7, E3.11, OB1). Bu çalışmalarda problem-çözüm metin yapısına uygun üretimler yapmaları sağlanır (T.Y.7.3.).

Eleştirme becerisine yönelik çalışmalarda öğrencilerin öncelikle odaklanılacak bir olay, konu ya da durum ile buna ilişkin bir ölçüt belirlemeleri, ön bilgilerinden yararlanarak olay, konu ya da durumun özelliğini karşılaştırmaları sağlanır (KB2.7). Öğrencilerin eleştirdikleri özelliğe, bakış açıları doğrultusunda geliştirdikleri alternatif çözümler önermeleri, ulaştıkları yargıyı veya alternatifi gerekçelendirerek yazı veya konuşmalarında ifade etmeleri sağlanır (T.Y.7.15, T.K.7.18), (KB3.3, SDB2.1, SDB3.2, E3.5, E3.10, OB1). Öğrencilerin farklı görüşleri çürütme veya kabul etme gerekçelerini yazılarında özgürce bununla birlikte saygı kuralları çerçevesinde ifade etmeleri (D14.1., D14.2, D11.1, D11.2), (T.Y.7.14.) sağlanır (KB2.18, SDB3.3, E3.4, E3.10, E3.5).

Problem çözümüne yönelik konuşma ve yazma çalışmalarında öğrencilerin öncelikle bir olay ya da durumu problem biçiminde tanımlayarak olay ya da durumun problemlü yönünü kendi bakış açılarıyla özetlemelerinden (KB2.3, KB2.6, KB2.13) sonra problemin çözümüne yönelik gözleme, mevcut bilgiye/veriye dayalı alternatif çözümler üretmeleri sağlanır (T.K.7.19., T.Y.7.16.). Üretilen çözümler arasından en uygun olanını akıl yürüterek belirlemeleri; sözlü, yazılı şekilde ya da dijital araçlar kullanarak ifade etmeleri sağlanır (KB3.2, D3.2, D3.4, D3.5, KB3.3, OB2).

Öğrencilerin zarfların cümlelerin anlamına katkısını (durum, zaman, miktar, yer-yön ve soru) belirlemeleri ve zarfları durum, zaman, miktar, yer-yön ve soru işlevlerine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin istek işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-sA, -sAnA, -A, , -Ar mİsIn, -Ar, de, keşke, ne olur, ne olurdu, iste-, talep et-, bari, bir de, dahi vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında istek işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden okudukları bir kitabı özetleme yöntemine (okunan metinde sunulan bilgileri çözümlenme, çözümlenme aşamasından sonra tespit edilen bilgileri önemli ve önemsiz olarak sınıflandırma, önemli bilgileri akışa uygun olarak kendi cümleleriyle ifade etme) uygun olarak özetlemesi istenir (KB2.3).

Grafik tasarım araçları ya da kâğıt, kalem, boya aracılığıyla bir kitap kapağı tasarımı yapmaları ve bu tasarımı sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşmaları istenir.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Türk edebiyatındaki yazar ya da şairlerden birinin hayatına ilişkin bilgi ve görsellerin yer aldığı bir infografiğin dijital araçlar kullanılarak oluşturulması, basılı hâlde sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Bulunulan bölgedeki -varsa- bir şair ya da yazarla "yazma serüveni", "yazarlık becerileri", "edebî metinler" vb. konu başlıklarına ilişkin röportaj yapılması ve bu röportaja ilişkin ses dosyası ya da video kaydının dijital araçlar kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Sürecin tamamından sorumlu olunacak şekilde okulunda veya bölgesinde e-dergi formatında bir edebiyat dergisi çıkarılıp derginin uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "okuma sevinci", "okuma kültürü", "sürelî yayınlar" vb. kavramlar görsel, işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA: HAK VE SORUMLULUKLAR

Hak ve sorumluluklar teması aracılığıyla hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme, basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme, çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme gibi öğrenme çıktıları ile adalet, özgürlük, sorumluluk gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), girişkenlik, sorumluluk gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), sorumlu karar verme, iş birliği gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 27

ALAN BECERİLERİ

Anlama

TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma

TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Etniklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D3. Çalışkanlık, D8. Mahremiyet, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.7.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.7.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme
- T.D.7.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.7.21. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilme

Okuma

- T.O.7.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.7.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.7.25. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme

Konuşma

- T.K.7.6. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.K.7.10. Sözlü sunum yapabilme
- T.K.7.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

Yazma

- T.Y.7.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme
- T.Y.7.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Hak
- Sorumluluk
- Adalet
- Özgürlük
- Eşitlik
- Barış
- Karşılaştırma
- Çözümleme
- Değerlendirme
- Sözlü Sunum
- Çoklu Ortam Öğeleri
- Geçiş ve Bağlantı İfadeleri
- Açık ve Örtük İfade

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

hak, sorumluluk, adalet, özgürlük, eşitlik, barış, karşılaştırma, çözümleme, değerlendirme, hikâye unsurları, çoklu ortam öğeleri, geçiş ve bağlantı ifadeleri, açık ve örtük ifade, bağımsızlık, sorumluluk, güven

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram haritası, açık uçlu/çoktan seçmeli soru kullanılır.

Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırmalar yapabilmeleri için tanılayıcı dallanmış ağaç görevinden yararlanılır. Öyküleyici metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümler yapabilmeleri için kavram haritası verilir. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabilmeleri için öğrenciye açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilmeleri için açık uçlu soru görevi kullanılır. Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sunum yapma, cümle/paragraf yazma, dereceli puanlama anahtarı, karşılıklı konuşma (diyalog), kontrol listesi kullanılır.

Konuşmalarında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmeleri için öğrencilere sunum yapma görevi verilir. Açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmeleri için cümle/paragraf yazma görevi verilir. Sözlü sunum yapabilme becerilerini değerlendirebilmek için dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri için öğrenciye cümle/paragraf yazma görevi verilir. Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri için öğrencilere karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; öyküleyici metinlerde hikâyeye unsurlarını belirleme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapma, sözlü sunum yapma, açık ve örtük ifade yapılarını kullanma, uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanma, karşılaştırma ve değerlendirme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Öyküleyici metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümler yapabileme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümler yapabileme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabileme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Görselle iletilen anlamı belirleyebilme", "Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme" ve "Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Metin içi karşılaştırma yapabileme" ve "Metinler arası karşılaştırma yapabileme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Sözlü sunum yapabileme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Konuşma sürecini yönetebilme", "Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme" ve "Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Yaratıcı yazı yazabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin “hak ve sorumluluklar” ifadesinden ne anladıklarına yönelik tahminlerini aldıktan sonra insanların hak ve sorumlulukları ile ilgili hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (hak, toplumsal sorumluluk, adalet, eşitlik, barış vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.1, D14.2, D14.4)** etkin biçimde dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.7.1.** ve **T.O.7.1.**deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. “Hak ve Sorumluluklar” temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB6)**, değer **(D1, D11, D16)** ve eğilimler **(E1.2, E1.3, E1.5, E2.2, E2.3, E2.4)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin “Hak ve Sorumluluklar” temasına uygun dinleme/izleme kaynaklarındaki metinlerin karşılaştırılabilir unsurlarına ilişkin özelliklerini belirleyip, metinlerin içeriklerinden hareketle benzerlik ve farklılıklarını listeleterek karşılaştırmaları **(T.D.7.10.)** sağlanır **(D1.1, D16.2, D16.3, KB2.7)**.

Öğrencilerin okudukları dinledikleri/izledikleri öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapmaları, belirlenen unsurların birbiriyle ilişkisini ortaya koymaları sağlanır **(T.D.7.13. ve T.O.7.13.)**, **(KB2.4, KB2.5)**.

Öğrencinin “Hak ve Sorumluluklar” **(D1.1, D16.2, D16.3)** teması alanına giren konularla ilgili çoklu ortam öğelerini çözümlenmeye yönelik çalışmalar yapması, bunların kendi aralarındaki etkileşimlerinden yararlanarak anlam oluşturması sağlanır **(T.D.7.21)**, **(KB2.4)**. Ayrıca dijital ve basılı medya metinleriyle ilgili ön bilgilerini de kullanarak medya içeriğini farklı/alternatif bakış açılarından değerlendirmesi **(T.O.7.25.)** sağlanır **(KB2.17, SDB3.2)**.

Öğrencinin hem dijital hem de basılı/matbu ortam ve araçlarla çoklu ortam öğeleri kullanarak konuşma içeriği oluşturması **(KB2.20, SDB2.1, D8.1, D8.2, D8.4, D14.1, D14.2, OB2, E1.1, E3.2)**, bu süreçte öncelikle kullanacağı çoklu ortam öğelerini belirlemesi ve belirlediği çoklu ortam öğelerinin işlevlerine karar vermesi **(KB3.1, SDB3.3, E3.7, E3.11)**, seçilen öğeleri belirlenen işlevi yerine getirecek şekilde sunumuna yansıtması **(T.K.7.6., T.K.7.10.)** ve bunları yaparken de uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanması sağlanır **(T.K.7.24)**.

Öğrencilerin temaya uygun konularla ilgili yazma çalışmalarında iletileri örtük, mecazlı veya dolaylı şekilde ifade etmeleri, bu aşamada dolaylı/örtük anlatımı destekleyecek unsurlardan yararlanmaları sağlanır (**KB2.13**). Söz sanatlarını kullanabilmeleri için çalışmalar (**T.Y.7.19.**) yaptırılır. Yazma çalışmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanması sağlanır (**T.Y.7.20**).

Öğrencilerin olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını (güya, ne fayda, ne fayda ki, ne acı ki, ne gelir elden ki, ne mümkün, ne ... ne, -mAdAn vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında olumsuzluk işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin sınırlama işlevli söz varlığını/dil yapılarını (-A kadar, -A dek, -A değin, -mAk üzere, sadece, yalnız, ancak, artık, bundan sonra, bir, tek, fakat, yalnızca, sırf, bir... bir vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında sınırlama işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin önceki temalarda konu edilen dil yapılarını ve bunların işlevlerini belirleyebilecekleri, bunları konuşma ve yazılarında kullanabilecekleri etkinlikler yapılır.

Üretim Atölyesi

Öğrencilerin temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda temel hak ve sorumluluklarını (**D1.1, D16.1, D16.2, D16.3**) araştırmaları, bununla ilgili bir sunum hazırlamaları ve sunumlarını arkadaşlarına sözlü, yazılı şekilde ya da dijital araçlarla sunmaları sağlanır (**D3.1, D3.2, D3.4, D3.5, E3.8, E3.2, OB2**).

Çocuk haklarına ilişkin öyküler yazmaları bu öyküleri sınıf panosunda ya da uygun dijital ortamlarda paylaşmaları sağlanır.

Boyama araçları veya dijital araçlar kullanılarak çocuk haklarına ilişkin bir afiş hazırlanması ve bu afişin sınıf panosunda ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması sağlanır.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (**D16.3, D16.4**).

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (**SDB1.3**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Seçilen bir konuya ilişkin tüm sürecinden sorumlu olunan bir sosyal sorumluluk projesi oluşturulması, projeye ilişkin gerekçelere, yapılacak faaliyetlere ilişkin zaman çizelgesine, proje esnasında yürütülen faaliyetlere, karşılaşılan güçlüklerle, edinilen deneyimlere vb. yer verilecek şekilde bir değerlendirme yazısı yazılması istenir.

Çocuk haklarına ilişkin bir araştırma yapılması, araştırmadan hareketle konuya ilişkin nesnel veri ve bilgilerin yanı sıra özgün değerlendirmeleri de içeren hazırlıklı konuşmalardan oluşan bir ses dosyası oluşturulması, buna ek olarak diğer öğrencilerle röportaj yapılarak onların konuya ilişkin düşüncelerinin alınması ve bu röportaj ile bir önceki çalışmanın ses dosyalarının uygun dijital araçlar üzerinde birleştirilerek "podcast" hâline getirilmesi ve bu podcastin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme, okuma metni ya da tema içerisinde yer alan "hak", "sorumluluk", "özgürlük" vb. kavramlar görsel işitsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

8. SINIF TEMALARI

1. TEMA: İLETİŞİM VE SOSYAL İLİŞKİLER

İletişim ve sosyal ilişkiler teması aracılığıyla materyal seçimlerini yönetebilme, metnin yüzey anlamını belirleyebilme, konuşma ve yazma süreçlerini yönetebilme gibi öğrenme çıktıları ile dostluk, saygı, mahremiyet gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde empati, güven, sorumluluk gibi eğilimlerin; iletişim, sosyal farkındalık, esneklik gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 30

ALAN BECERİLERİ Anlama
TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma
TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.2. Gözlemleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D4. Dostluk, D8. Mahremiyet, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Teknoloji ve Tasarım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.13. Yapılandırma, KB2.19. Mantıksal Denetleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.8.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.D.8.5. Dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.D.8.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.D.8.27. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.8.4. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.8.5. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme
- T.O.8.20. Metinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.8.28. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.2. Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.8.3. Konuşmasında amaç ve içeriğe yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.K.8.7. Yaratıcı konuşma yapabilme
- T.K.8.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme
- T.K.8.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.2. Yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.8.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.8.8. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde tahminlerinden yararlanabilme
- T.Y.8.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Genel Ağ
- Sosyal Medya
- Dijital İçerik
- Seçim Yönetme
- Tahmin Etme
- Çözümleme
- Yüzey Anlam
- Derin Anlam
- Dili Yaratıcı Kullanma
- Hazırlıksız Konuşma
- Kendini Uyarlama (Öz Yansıtma)

Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözeticilerle diğer temalardaki öğrenme çıktılarında da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

genel ağ, sosyal medya, dijital içerik, yönetebilme, tahmin etme, çıkarım, yüzey anlam, derin anlam, yaratıcılık, öz yansıtma/kendini uyarılama, ikna etme teknikleri, hazırlıksız konuşma, empati, sorumluluk, güven, girişkenlik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarında ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kontrol listesi, öz bildirim, cümle tamamlama, boşluk doldurma/açık uçlu/çoktan seçmeli soru, öz değerlendirme kullanılır.

Öğrencilerin dinlemede/izlemede ve okumada materyal seçimlerini yönetebilmelerinde kontrol listesi verilir. Dinlemede/izlemede ve okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmelerinde öz bildirim görevleri kullanılır. Bilmediği kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin edebilmelerinde öğrencilere cümle tamamlama görevi verilir. Dinledikleri/izledikleri veya okudukları metnin yüzey anlamını belirleyebilmeleri için boşluk doldurma/açık uçlu soru görevleri kullanılır. Dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri için açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi kullanılır. Okudukları metinlerde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümler yapabilmeleri için açık uçlu soru görevinden yararlanır. Dinleme/izleme ve okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilmelerikendini uyarlayabilmeleri için öz değerlendirme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarında ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öz bildirim, dereceli puanlama anahtarı, paragraf yazma, eşleştirme, öz değerlendirme, kontrol listesi kullanılır.

Öğrencilerin konuşma ve yazma sürecini yönetebilmelerinde öz bildirim ölçekleri kullanılır. Konuşma yöntem ve tekniklerine, yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmelerinde öz bildirim ölçeklerinden yararlanır. Farklı amaçlara yönelik konuşmaları yönetebilmelerinde dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilmeleri için öğrencilere paragraf yazma görevi verilir. İçerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilme ve hazırlıksız konuşma yapabilme becerilerinin değerlendirilebilmesi için dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yazılı üretim ve etkileşimlerinde tahminlerinden yararlanabilmeleri için öğrencilere eşleştirme görevi verilebilir. Konuşma ve yazma sürecine yönelik yansıtma yapabilmeleri için öz değerlendirme görevi kullanılır. Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktılarında uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; materyal seçimlerini yönetme, strateji yöntem ve tekniklere yönelik seçimlerini yönetme, yüzey anlamı belirleme, derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapma, tahmin etme, ön bilgilerinden yararlanma, ikna etme tekniklerini belirleme, hazırlıksız konuşma, dili yaratıcı biçimde kullanma, öz yansıtma yapabilmeleri/kendini uyarlayabilmeleri gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma “Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme”, “Okumada materyal seçimini yönetebilme”, “Konuşma sürecini yönetebilme”, “Yazma sürecini yönetebilme” öğrenme çıktıları, sonraki temalarda dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma etkinlikleri ile ilişkilendirilir. Bu temada öğrenilen strateji, yöntem ve teknikler sonraki temalarda sunulacak strateji, yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları Derse başlamadan önce öğrencilerin iletişim ve sosyal ilişkiler hakkındaki hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (genel ağ, sosyal medya, dijital içerik üretimi, dijital yenilikler vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma ve dinlemede/izlemede kullanılacak strateji ve yöntemlerin bağımsız (**E1.2**) ve sistematik (**E3.7**) bir şekilde seçimi ile ilgili aşamalar üzerinde durulur (**T.O.8.2., T.D.8.2.**).

Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin okunan, dinlenen/izlenen metnin içeriğine odaklanarak (**E3.2**) dinlemeleri sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme uygulanırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır (**T.D.8.1, T.O.8.1**).

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder (**T.D.8.4., T.O.8.4.**). “İletişim ve Sosyal İlişkiler” temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık (**OB5, OB2**), değer (**D11, D14**) ve eğilimler (**E3.2, E3.3**) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrenciler okuduklarının, dinlediğinin/izlediğinin yüzey anlamını belirlerken (**T.O.8.5., T.D.8.5**) ulaştıkları bilgileri arkadaşlarıyla dostça ve dayanışma içinde etkileşim kurarak (**SDB2.1.SB1, D4.2.**) açık fikirlilikle fakat başkalarının duygu, düşünce ve bakış açılarını da dikkate alarak paylaşır (**SDB2.3, E3.5**). Bu paylaşım sırasında uyulması gereken nezaket kuralları hatırlatılır (**D14.2**). Okuma, dinleme/izleme sürecinde yüzey anlam belirlenirken ön bilgiler ile okunanlar, dinlenenler/izlenenler arasında ilişki kurmaları sağlanır (**T.O.8.5., T.D.8.5.**). Bu deneyimler, iletişim ve sosyal ilişkileri geliştirecek biçimde olabilir. Yapılacak dinleme/izleme ve okuma çalışmaları; Türkçenin söz varlığını ve anlatım gücünü, zenginliğini fark ettirmeye yönelik olmalıdır.

Öğrencilerin dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri için ne düzeyde bir hazır bulunuşluğa sahip olduklarını belirleyebilecek çalışmalar yapılır (**T.D.8.7.**).

Öğrencilerin okudukları metinlerde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için etkinlikler yapılır (**T.O.8.20.**).

Öğrencilerin okuma ve dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapımları sağlanır **(T.D.8.27. ve T.O.8.28.)**

Genel ağ, sosyal medya, dijital içerik üretimi ve dijital yenilikler üzerine yapılan konuşma çalışmalarında öğrencilerden süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.8.1.)**. Öğrencilere dijital ortamları kullanırken kişisel bilgilerin korunmasına yönelik kuralların hatırlatılmasıyla ilgili çalışmalar yapılır **(D8.2)**.

Tema içeriğine uygun konuşmalar yaparken konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.K.8.2.)**.

Farklı amaçlara yönelik konuşma etkinlikleri yapılırken genel ağ ve bilgiye erişim, video tasarım platformları, artırılmış gerçeklik, bloglar vb. hakkında konuşmaları sağlanır **(T.K.8.3.)**. Öğrencilere dijital ortamları kullanırken kişisel bilgilerin korunmasına yönelik kuralların hatırlatılmasıyla ilgili çalışmalar yapılır **(D8.2)**. Konuşma etkinliklerinde iletişim ve sosyal ilişkiler konulu hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılır **(T.K.8.8.)**. Hazırlıksız konuşma çalışmalarında öğrencilerin başkalarına karşı anlayışlı ve saygılı olmaları sağlanır **(SDB2.3, D11, D14)**. Bu etkinlikler, öğrencilerin içerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilme becerilerini geliştirecek nitelikte olmalıdır **(T.K.8.7.)**.

Dijital bağımlılık, genel ağ ve kişisel güvenlik, sosyal medya dili vb. konularda yazma çalışmaları yapılırken öğrencilerden süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.Y.8.1.)**. Öğrencilere dijital ortamları kullanırken kişisel bilgilerin korunmasına yönelik kuralların hatırlatılmasıyla ilgili çalışmalar yapılır **(D8.2)**.

Tema içeriğine uygun konularda yapılacak yazma çalışmalarında yazma strateji, yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilmeleri sağlanır **(T.Y.8.2.)**, **(E3.7)**.

Yazılarında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetmeyle ilgili etkinlikler yapılır **(T.Y.8.3.)**.

Tema ile ilgili yazma etkinlikleri yapılırken öğrencilerin tahminlerinden yararlanmaları sağlanır **(T.Y.8.8.)**.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin konuşma ve yazma çalışmaları sonunda sürece yönelik yansıtma yapımları beklenir **(T.K.8.26. ve T.Y.8.22.)**.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden insanlar arası ilişkilerde görgü ve nezaket kuralları ile ilgili bireysel ya da grup çalışmaları hâlinde basılı ve dijital kaynaklardan bir araştırma yapımları **(SDB2.2)**, **(OB2)**, araştırma sonuçları doğrultusunda örneklerle bir sunum hazırlamaları istenir. Araştırma sonucu hazırladıkları sunumu arkadaşlarına sunmaları veya bunları rol oynama, drama teknikleriyle canlandırmaları sağlanır **(E2.1, E2.2, E2.4, E3.3)**. Sunum sırasında uyulması gereken nezaket kuralları hatırlatılır **(D14. 2)**.

"Yapay zekâ ve kullanım alanları"na ilişkin bir münazara fikri çerçevesinde problemler ve çözüm önerilerini içeren bir rapor hazırlanır ve değerlendirmeler sonucu bir münazara yapılır.

Öğrencilerin duygu kartları hazırlayarak iletişimde duyguların ifadesini dramatize etmeleri sağlanır.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapımları sağlanır **(D16.3, D16.4)**, **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme “Genel ağ ve sosyal medyanın güvenli kullanımı”, “siber zorbalık” gibi konulara ilişkin araştırma yapılması, araştırmalar neticesinde edinilen bilgilerin görsellerle desteklenerek sunu hâline getirilmesi ve sınıfta paylaşılması istenir.

“Yapay zekâ ve kullanım alanları” konusunda bir araştırma yapılması, araştırmalar neticesinde edinilen bilgilerin yapay zekâ araçları kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda hazırlıklı konuşma, ses dosyası, “podcast” vb. etkinlik veya içerikler şeklinde sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir. Genel ağ ve sosyal medya dili ile ilgili literatür taraması yapılarak kullanılan ortak dil kalıpları, dil yanlışları ile ilgili edinilen bilgilerin, görsellerle desteklenerek sunu hâline getirilmesi ve sınıfta paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Dinleme/izleme metninde yer alan “genel ağ”, “yapay zekâ”, “sosyal medya” vb. kavramlara ilişkin konu başlıkları, görsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: VATAN SEVGİSİ

Vatan sevgisi teması aracılığıyla metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmek, görselle iletilen anlamı belirleyebilme, konuşma ve yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile çalışkanlık, sorumluluk, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca kendine güvenme (öz güven), bağımsızlık, azim ve kararlılık gibi eğilimlerin; sosyal farkındalık, iş birliği, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 30

ALAN BECERİLERİ Anlama
TAB1. Dinleme/izleme, TAB2. Okuma

Anlatma
TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Görsel Sanatlar, Müzik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.3. Dinleyeceğinin/izleyeceğinin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.D.8.8. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.D.8.19. Dinlediğinde/izlediğinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.8.20. Dinlediğinden/izlediğinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.8.23. Dinlediğini/izlediğini değerlendirebilme
- T.D.8.25. Dinlediğini/izlediğini eleştirebilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.3. Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilme
- T.O.8.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.O.8.7. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme
- T.O.8.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme
- T.O.8.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.8.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.8.21. Okuduğu metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.4. Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.K.8.9. Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme
- T.K.8.17. Sözlü olarak tartışmaya katılabilmek
- T.K.8.22. Konuşmasını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme
- T.K.8.25. Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.4. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme
- T.Y.8.5. Yazılı etkileşiminde uygun tepki verebilme
- T.Y.8.7. Yaratıcı yazı yazabilme
- T.Y.8.18. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Atatürk
- Millî İrade
- Vatanseverlik
- Anahtar Kelime
- Metin Yapıları
- Tahmin Etme

Çıkarım
 Çözümleme
 Değerlendirme
 Eleştirme
 İkna Etme Teknikleri
 Tartışma
 Beden Dilini ve Mekânı Etkili Kullanma
 Dili Yaratıcı Kullanma

**Genellemeler/İlkeler/
 Anahtar Kavramlar**

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktıklarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

Atatürk, millî irade, vatanseverlik, anahtar kelime, çözümleme, çıkarım, tahmin etme, derin anlam, değerlendirme, eleştirme, ikna etme teknikleri, tartışma, yaratıcılık, azim ve kararlılık, sorumluluk, bağımsızlık

**ÖĞRENME
 KANITLARI
 (Ölçme ve
 Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ilişkilendirme, çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru, gözlem formu, kontrol listesi kullanılır.

Öğrencilerin dinleyeceği/izleyeceği ve okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunabilmeleri için sözcük ilişkilendirme görevi gerçekleştirilir. Dinledikleri/izlediklerindeki derin anlamı elde etmeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmeleri için çoktan seçmeli/açık uçlu soru görevinden yararlanılır. Görselle iletilen anlamı belirleyebilmelerinde çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevleri kullanılır. Dinlediklerinde/izlediklerinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlemeler yapabilmelerinde gözlem formundan yararlanılır. Okudukları metnin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri için öğrencilere açık uçlu soru/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlemeler yapabilmelerinde sözcük ilişkilendirme görevi kullanılır. Öğrencilerin dinlediğini/izlediğini değerlendirebilmeleri için kontrol listesinden yararlanılır. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yönlerden eleştirebilmelerinde açık uçlu soru görevi kullanılır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma, sunum yapma, cümle/paragraf yazma, tartışma görevi için sayısal dereceli puanlama anahtarı, hata bulma, canlandırma, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Konuşmalarında içerik oluştururken ve yazılı üretim ve etkileşimleri için içerik oluştururken ön bilgilerinden yararlanabilmeleri için öğrencilere sözcük ve kavram havuzundan seçerek konuşma/yazma görevi verilir. İçerik oluştururken seslerini uygun şekilde kullanabilmeleri için sunum yapma görevi kullanılır. Yazılı etkileşimlerinde tepkilerine uygun içerik oluşturabilmeleri için cümle/paragraf yazma görevi verilir. Çeşitli konulara ilişkin tartışmalara katılabilmelerine yönelik tartışma görevi için sayısal dereceli puanlama anahtarından yararlanılır. İçerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilmeleri ve yazılarında söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanabilmeleri için öğrencilere sözcük ve

kavram havuzundan seçerek yazma görevi verilir. Konuşmalarında söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanabilmeleri için hata bulma görevi kullanılır. Konuşmalarında beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmeleri için öğrencilere canlandırma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapma, derin anlamı belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapma, önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümler yapma, ikna etme tekniklerini belirleme, tahminde bulunma, görselle iletilen anlamı belirleme, ön bilgilerinden yararlanma, anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümler yapma, söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümler yapma ve söz varlığını kullanma, değerlendirme, eleştirme, tartışma ve uygun tepki verme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Dinlediğinin/izlediğinin yüzye anlamını belirleyebilme" ve "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Dinlediğindeki/izlediğindeki kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümler yapabilme", "Metindeki kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümler yapabilme", "Konuşmasında söz varlığını bağlama uygun kullanabilme", "Yazısında söz varlığını bağlama uygun kullanabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda verilecek olan dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerileriyle ilişkilendirilir.

"Konuşmasında sesini uygun şekilde kullanabilme" ve "Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda verilecek olan "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin millî irade, millî kimlik, vatanseverlik, Atatürk, Sarıkamış Harekâtı, Kut'ül Amare vb. konular ile temayla ilgili değerler hakkındaki hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.8.1.** ve **T.O.8.1.**deki aşamalar uygulanır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek (**D5.1**) başkalarını etkin bir şekilde dinlemeleri sağlanır (**SDB2.1**). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Öğrencilerin okuyacağı dinleyeceği/izleyeceği metnin başlığından, görsellerinden veya bir kısımdan hareketle içeriğe ilişkin ipuçlarını belirlemeleri, belirledikleri ipuçlarıyla ön bilgileri arasında ilişki kurarak metnin tamamı veya bir bölümüyle alakalı mantıklı tahminlerde bulunmaları, tahminlerini doğrulamaları sağlanır (**T.D.8.3.**, **T.O.8.3.**). Kültürel miras (**OB5**) ve millî değerlerle (**D19**) ilgili görseller üzerinden öğrencilerin görselle iletilen anlamı belirleyebilmelerine dönük çalışmalar yapılır (**T.O.8.6.**).

Atatürk, millî irade, millî kimlik, Sarıkamış Harekâtı, Kut'ül Amare, vatanseverlik, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî İrade içerikli metinler aracılığıyla öğrencilerin kendi duygusal derinliklerini anlayabilmelerine, cesaretli ve kararlı olmalarına, millî kimliği tanımalarına yönelik etkinliklere yer verilir **(D7.1, D11.1, D11.2, D19.2)**. Öğrencilerin karşılaştıkları ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ederek okuryazarlık **(OB5)** ve eğilimlerini **(E1.2, E1.3)** geliştirmeleri sağlanır. Metinlerde yer alan kelimelerden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümlenmeler yapılır **(T.D.8.20., T.O.8.21.)**.

Öğrenciler, dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini kendi kültürünü fark edip sürdürme ile kültürel mirasa değer verme ve millî bilinç sahibi olma hakkındaki **(D5.3, D15.5., D19.1, OB5.1, OB5.2)** ön bilgileriyle ilişkilendirerek değerlendirir ve bir yargıya ulaşılır **(T.D.8.23.)**.

Temayla ilgili okunan metinlerden öğrencilerin derin anlamı belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapmaları **(T.O.8.7.)** ve için bilgilendirici metinlerde yer alan anahtar kelimeleri belirleme çalışmaları yapmaları **(T.O.8.15.)** sağlanır. Bu çalışmalarda öğrencilerin kendi kültürlerini fark etmelerini, fark ettikleri kültür unsurlarına değer vermelerini **(OB5.1)** ve millî bilinç sahibi olmalarını **(D19.1)** sağlayacak anahtar kavramlar ve çıkarımlara vurgu yapılır.

Okunan, dinlenen/izlenen metnin derin anlamını belirlemeye yönelik üst düzey çıkarımlar yapabilmeleri için öğrencilere metinden ve ön bilgilerinden hareketle cevaplayabilecekleri sorular yöneltilir **(T.D.8.8., T.O.8.8.)**. Yöneltilen sorular, öğrencilerin kendi kültürlerini kavramalarına, kültürel miras ürünlerine değer vermelerine **(OB5), (D5.3)** millî bilinç sahibi olmalarına **(D19.1)** yardımcı olacak düzeyde hazırlanmalıdır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde kullanılan ikna etme tekniklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmelerine olanak sağlayacak metinler kullanılır **(T.D.8.19.)**. Bu tekniklerin odaklanma ve sistematik olmadaki **(E3.2, E3.7)** yeri ve önemi üzerinde durulur. Öğrencilerde farkındalık oluşturulur.

Öğrenciler kararlı olmak ve millî bilinç sahibi olmak **(D11.2, D19.2)** konularındaki ön bilgilerini de kullanarak dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yönlerden eleştirel olarak ele alır ve eleştirisinin odağındaki noktaya alternatifler önerir **(T.D.8.25.)**.

Atatürk, millî irade, millî kimlik, Sarıkamış Harekâtı, Kut'ül Amare, vatanseverlik ve 15 Temmuz Demokrasi ve Millî İrade konulu metinlerle ilgili okuma çalışmaları yapılırken öğrencilerin bilgilendirici metinlerde metin yapısından hareketle önemli bilgileri belirlemelerine yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri amacına dönük çalışmalar yapılır **(T.O.8.14.)**. Bu çalışmalarda kullanılacak metinler yoluyla öğrencilere temaya ilgili değerler örnek metinlerle aktarılır.

Öğrencilerin konuşma ve yazma sürecini uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.8.1., T.Y.8.1.)**.

Daha önce okunan bir metin ile okunmakta olan metin arasında karşılaştırma yapılarak temayla ilgili metinlerin ortak ve/veya farklı yönleri belirlenir. Bu karşılaştırmalardan elde edilecek çıkarımlar, konuşmalarında ve yazılarında ön bilgi oluşturacak şekilde etkinliklerde kullanılır. Konuşmaların içeriği oluşturulurken öğrencilerin millî irade, millî kimlik, Sarıkamış Harekâtı gibi konularda ön bilgilerinden yararlanmaları da sağlanır **(T.K.8.4., T.Y.8.4.)**. Konuşma ve yazma içeriği oluşturulurken öğrencilerin söz varlığını bağlama uygun şekilde kullanabilmeleri sağlanır **(T.K.8.22., T.Y.8.18.), (E3.1)**.

Öğrencilerin çeşitli konulara ilişkin tartışmalara katılabilmeleri için uygun ortamlar oluşturulur **(T.K.8.17)**. Bu tartışmalarda öğrencilerin sesini uygun şekilde kullanabilmeleri, beden dilini ve mekânı etkili şekilde kullanabilmeleri sağlanarak etkili iletişim becerileri desteklenir **(T.K.8.9., T.K.8.25.)**, **(SDB2.1)**. Bu tartışmalar sırasında uyulması gereken nezaket kuralları hatırlatılır **(D14. 2)** ve öğrencilerin mevcut duygu ve düşüncelerini uygun biçimde ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.3)**.

Öğrenciler, yazılı etkileşimlerinde tepkilerine uygun içerik oluştururken dili yaratıcı biçimde kullanabilmelidir **(T.Y.8.5., T.Y.8.7.)**.

Öğrencilerin zarf-fiillerin cümlelerin anlamına katkısını belirlemeleri ve bu yapıları zaman ve durum işlevlerine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden kahramanlık ve vatan sevgisi konulu şiirlerden bir seçki oluşturması istenir. Oluşturduğu seçkiden beğendiği şiirleri arkadaşlarına sunmaları, şiirler ve sunumları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır **(SDB1.3, D3.1, D3.5, D19.1, E1.3, E1.2, E3.2, E3.11)**.

Vatanseverlik kavramı çerçevesinde yaşanan yerde -varsa- bulunan tabyalar, şehitlikler gibi tarihî yapılar; müzeler, kütüphaneler gibi mekânlar hazırlanan gezi programları çerçevesinde ziyaret edilir. Gezi esnasında tutulan notlardan hareketle yazılan gezi yazısı görsellerle de zenginleştirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılır.

Konusu “vatan ve vatanseverlik” olan bir şiiri hikâyeye, tiyatro metnine dönüştürmeleri; eseri canlandırmaları ve/veya sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşmaları istenir.

Kahramanlık türkülerinin hikayelerini de kapsayan türkülerin söyleneceği ses dosyası oluşturulması, bu dosyanın görsellerle de birleştirilerek e-içerik hâline getirilmesi ve içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir. Kahramanlık türkülerinin hikâyelerinin de anlatıldığı ve türkülerin seslendirileceği bir müzik dinletisi yapılır.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4), (E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Atatürk'ün vatan sevgisi ve Türklere vatanseverlik örnekleri üzerine bir araştırma yapılması ve ulaşılan bilgilerin dijital araçlar yardımıyla içerik hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Türk edebiyatında yer alan “vatan ya da vatanseverlik” temalı tiyatro eserleri üzerine bir araştırma yapılması, bu eserlerden farklı dönemlerde yazılmış birkaçının okunarak karşılaştırması ve bulguların raporlaştırılıp sınıfta sunulması istenir.

“15 Temmuz Demokrasi ve Millî İrade” konusu üzerine bir araştırma yapılması, araştırmalardan hareketle konuyla ilgili özgün bir metin yazılması ve yazılan özgün ürünlerden oluşan (resim, şiir, deneme vb.) bir sınıf ya da okul panosu düzenlenmesi istenir.

Yaşanılan yerde şehitlerimizi yaşatmak adına şehitlerimizin adlarının verildiği mekânların tespit edilmesi, bu şehitlerimizin biyografilerinden oluşan bir albüm hazırlanması ve hazırlanan albümün sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Öğrencilerden "Vatanseverlik... gibidir çünkü..." cümlesini tamamlanması istenir.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: DOĞA VE İNSAN

Doğa ve insan teması aracılığıyla düşüncüyü geliştirmeye yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme, sözlü ve yazılı olarak yorumlayabilme gibi öğrenme çıktıları ile duyarlılık, sorumluluk, temizlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde sorumluluk, eleştirel bakma, sistematik olma gibi eğilimlerin; kendini düzenleme (öz düzenleme), sosyal farkındalık, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, kültür okuryazarlığı, sürdürülebilirlik okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 29

ALAN Anlama
BECERİLERİ TAB1. Dinleme/izleme, TAB2. Okuma
Anlatma
 TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematik Olma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemeleme, KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.6. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme
- T.D.8.17. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.8.21. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme
- T.D.8.22. Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme
- T.D.8.24. Medya içeriğini değerlendirebilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.4. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme
- T.O.8.12. Metni yorumlayabilme
- T.O.8.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.8.17. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.8.18. Bilgilendirici metinde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme
- T.O.8.22. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlene yapabilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.5. Konuşmasında uygun tepki verebilme
- T.K.8.6. Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.K.8.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme
- T.K.8.14. Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.8.20. Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme
- T.K.8.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.11. Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.8.17. Yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme
- T.Y.8.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Canlılar
- Doğa Olayları
- Sürdürülebilirlik
- Çözümlene
- Tahmin Etme
- Özetleme
- Yorumlama
- Değerlendirme
- Görselle İletilen Anlam
- Hazırlıklı Konuşma
- Çoklu Ortam Öğeleri
- Şiirin Biçim Özellikleri
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Yazım ve Noktalama

Genellemeler/İlkeler/ Anahtar Kavramlar

Genellemeler

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

canlılar, doğa olayları, sürdürülebilirlik, çözümlenme, tahmin etme, özetleme, yorumlama, değerlendirme, çoklu ortam öğeleri, hazırlıklı konuşma, geçiş ve bağlantı ifadeleri, düşünceyi geliştirme yolları, yazım kuralları ve noktalama işaretleri, sorumluluk, analitik düşünme, eleştirel bakma

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru, zihin haritası, bilgi aktarımı, yapılandırılmış özetleme kullanılır.

Görselle iletilen anlamı belirleyebilmeleri için öğrencilere çoktan seçmeli/açık uçlu/iki bileşenli soru görevi verilir. Okuduklarını yorumlayabilmeleri için açık uçlu soru görevi kullanılır. Bilgilendirici metinlerde düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için zihin haritası görevinden yararlanılır. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için bilgi aktarımı görevinden yararlanılır. Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için açık uçlu/çoktan seçmeli soru görevi verilir. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için çoktan seçmeli soru görevi kullanılır. Öğrencilerin dinlediğini/izlediğini özetleyebilme becerilerini geliştirebilmek için yapılandırılmış özetleme görevinden yararlanılabilir. Medya içeriklerini değerlendirebilmeleri için açık uçlu soru görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için karşılıklı konuşma (diyalog), paragraf yazma, sunum yapma, zihin haritası, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Konuşmalarında tepkilerine uygun içerik oluşturabilmeleri ve yorumlarını sözlü olarak ifade edebilmeleri için öğrencilere karşılıklı konuşma (diyalog) görevi verilir. Yorumlarını yazılı olarak ifade edebilmelerinde paragraf yazma görevinden yararlanılır. Konuşmalarında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmelerinde ve hazırlıklı konuşmalarını yapılandırabilmelerinde sunum yapma görevi verilir. Yazılarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmeleri için öğrencilere zihin haritası görevi verilir. Konuşmalarında tahminlerinden yararlanabilmeleri için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri için karşılıklı konuşma (diyalog) görevinden yararlanılır.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin görselle iletilen anlamı belirleme, düşünceyi geliştirme yollarını belirleme, çoklu ortam öğelerine yönelik çözümlenme yapma ve çoklu ortam öğelerini kullanma, metnin bölümlerini belirleme, şiirin biçim özelliklerini belirleme, uygun tepki verme, konuşmalarını yapılandırma, geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanma, özetleme, değerlendirme ve yorumlama gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan "Çoklu ortam öğelerine yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda verilecek olan "Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme", "Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme" ve "Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme", "Metindeki unsurları sınıflandırabilme", "Metin içi karşılaştırma yapabilme". "Metinler arası karşılaştırma yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Konuşmasında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme" ve "Hazırlıklı konuşmasını yapılandırabilme" öğrenme çıktıları, sonraki temalarda verilecek olan "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda verilecek olan yazma becerileriyle ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları Derse başlamadan önce öğrencilerin temanın içeriğine yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (yaşadığımız gezegen, doğa olayları, sürdürülebilirlik) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere doğa ve insanla ilgili ön bilgilerini kullanarak cevaplayabilecekleri sorular yöneltilir.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin kendi özelliklerini ve ihtiyaçlarını önemseyerek ve nezaketle (D5.1, D14.2) başkalarını etkin dinlemeleri sağlanır (SDB2.1). Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik T.D.8.1. ve T.O.8.1.deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder (T.O.8.4.). Temayla ilişkilendirilen okuryazarlık (OB8), değer (D17, D5, D18, D8) ve eğilimler (E1.1, E1.2, E3.3) ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Dinledikleri/izledikleri metinlerde kullanılan görsellerle temadaki anahtar kavramlar, öğrencilerin günlük yaşantıları vb. arasında ilişki kurularak öğrencilerin görsellerle iletilen anlamları belirlemelerine yönelik etkinlikler yapılır (T.D.8.6.), (OB4).

Öğrencilerin çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapmaları sağlanır (T.D.8.21.), (KB2.4, OB2).

Öğrenciler dinledikleri/izledikleri metinleri özetler (T.D.8.22.).

Doğa ve insan temalı medya içeriklerinin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar yapılır. Medya içerikleri değerlendirilirken insan için doğanın önemi vurgulanarak doğanın korunması ve sürdürülebilir bir çevre anlayışı üzerinde durulur (T.D.8.24.), (D9.3, D5.4, D15.1, D18.3, OB2).

Temaya uygun metinler üzerinden yapılacak okuma çalışmalarından elde edilecek yorumlar (T.O.8.12.), konuşma ve yazma çalışmalarında kullanılır (T.K.8.14., T.Y.8.11.).

Metinlerde metnin bölümlerini belirlemeye yönelik etkinlikler uygulanırken metnin anahtar kavramları da fark ettirilmelidir (T.O.8.16).

Okunan şiirler aracılığıyla bir yandan şiirin biçim özellikleriyle ilgili nitelikler fark ettirilirken (T.O.8.17.) bir yandan da şiirlerdeki duyguları fark edebilme, ifade edebilme ve bunlarla kendi duyguları arasında ilişkiler kurabilmeye yönelik etkinlikler yapılır (SDB2.3, E2.1).

Bilgilendirici okuma dinleme/izleme metinlerinde yer alan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümleme etkinlikleri yapılır **(T.O.8.18., T.D.8.17.)**.

Öğrencilerin çoklu ortam öğelerine yönelik çözümler yapabilmeleri sağlanır **(T.O.8.22), (KB2.4, OB2)**.

Öğrencilerden hem konuşma hem de yazma etkinliklerinde süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.8.1., T.Y.8.1.)**.

Öğrencinin konuşma sürecinde kullanacağı çoklu ortam öğelerini **(T.K.8.6.)** konuşma planı hazırlarken **(T.K.8.20.)** belirlemesi sağlanır **(D3.2, OB2, E1.1, E3.2, E3.5)**. Bu öğrenme çıktısında çoklu ortam öğelerinin belirlenmesi ve belirlenen çoklu ortam öğelerinin görevlerine karar verilmesi beklenir **(E3.7, E3.11)**.

Doğa ve insan konulu konuşma etkinlikleri yapılırken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerinin **(T.K.8.24.)** ve konuyla ilgili yorumların **(T.K.8.14.)**, tahminlerin kullanılması **(T.K.8.11.)** sağlanır. Bu tahminler, konuşmalarda tepkilere uygun içerik oluşturabilmek için kullanılır **(T.K.8.5.)**. Bu çalışmalarda insan ve doğa sevgisi odağında nezaketli, şefkatli, barışçıl olmak gibi kavramlar ve doğayla ilgili etkinliklerde gönüllü olmanın ve doğal kaynakların bilinçli tüketimi ile israftan kaçınmanın önemi üzerinde durulur **(D9.3, D14.2, D15.1, D17.1, D17.2, D17.3, D20.4)**.

Öğrencilerin yazma çalışmalarında yorumlarını yazarken düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmaları **(T.Y.8.17.)** ve yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini uygulamaları beklenir **(T.Y.8.21.)**.

Öğrencilerin bir adın yerine tercih edilen söz varlığının/dil yapılarının art ve ön gönderim işlevlerini belirlemeleri ve bu söz varlığını/dil yapılarını art ve ön gönderim işlevlerine uygun olarak kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullandığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullandığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden iklim krizi ile ilgili görseller ve çoklu medya öğeleriyle zenginleştirilmiş konuşma ve yazma çalışmaları sağlanır **(D5.5, D17.1, D17.2, OB8.1, SB1, OB8.2, OB8.2. SB1, OB8.2. SB2, E2.2, E3.3, E3.10, E3.11)**. Süreç içerisinde iklim krizi ile mücadele etmede israftan kaçınmanın ve tasarruflu olmanın önemi vurgulanır **(D17.1, D17.2)**.

Doğa ile ilgili atasözleri tespit edilerek atasözlerinden hareketle çevresindeki doğal güzellikler hakkında şiir yazma, karikatür çizme, drama metni oluşturma ve canlandırma yapılır **(D7.2)**.

“Biyotaklit” kavramı üzerine bir araştırma yapılması, mevcut biyotaklit örneklerinden hareketle özgün bir tasarım üzerine düşünülmesi, bu tasarımın kâğıt, kalem ya da dijital araçlar kullanılarak çiziminin gerçekleştirilmesi, oluşturulma gerekçelerini, amacını, uygulama esaslarını vb. içerecek şekilde bu tasarıma ilişkin çizimin de yer aldığı bir sunum hazırlanıp sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Öğrencilerin atık malzemeler ya da evdeki eski kıyafetlerin farklı bir amaç için yeniden kullanılmasına yönelik yapılan tasarımlar üzerine bir araştırmada bulunmaları ve bu araştırmalardan hareketle konuya ilişkin özgün bir tasarım yapmaları, tasarımda kullanılan atık malzeme ya da eski kıyafetin dilinden dönüşüm serüvenini içerecek bir hikâye yazmaları istenir. Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Deprem sonrasında kurtarma çalışmalarına yönelik kullanılan araç gereç ya da robotlarla ilgili bir araştırma yapılması, araştırmalardan hareketle mevcut olanların eksikliğini kapatabilecek ya da geliştirilmesini sağlayacak özgün bir tasarım üzerine düşünülmesi, bu tasarımın kâğıt, kalem ya da dijital araçlar kullanılarak çiziminin gerçekleştirilmesi, oluşturulma gerekçelerini, amacını, uygulama esaslarını vb. içerecek şekilde bu tasarıma ilişkin çizimin de yer aldığı bir sunum hazırlanıp sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Çevre dostu olarak nitelendirilen “yeşil ev” ya da “yeşil bina” uygulamaları üzerine araştırma yapılması, bir binanın “yeşil bina” olabilmesi için taşınması gereken niteliklerin belirlenmesi, araştırmalardan hareketle dijital araçlar kullanılarak basit bir çizim şeklinde özgün bir “yeşil bina” tasarlanması ve bir evin toplam günlük enerji harcamaları, su giderleri göz önünde bulundurularak tasarlanan “yeşil bina”nın enerji tasarrufu noktasında ne kadar işlevsel olduğunun karşılaştırmalar ve hesaplamalarla ortaya konulan bir proje yapılmasını ve tüm bu çalışmalarını içeren sürecin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Hayal edilen dünyanın anlatıldığı bir metnin yazılması ve bu metnin yapay zekâ uygulamaları ya da dijital araçlar yardımıyla görselleştirmesi ve sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Biyokaçakçılıkla ilgili haber metinleri taranarak konu ile ilgili ulaşılan sorunların çözümüne yönelik polisiye bir hikâye yazılması, hikâye haritasının hazırlanması ve hikâyenin sınıfta paylaşılması istenir.

Geçmişten günümüze hazırlanan doğa takvimleri karşılaştırılarak doğa takvimleri hazırlanması ve hazırlanan doğa takvimlerinin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Okuma ya da dinleme/izleme metninde yer alan “doğa”, “sürdürülebilirlik”, “iklim krizi”, “doğal afetler” vb. kavramlar görsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN**YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: TÜRK HİKÂYE GELENEĞİ VE DESTANLARI

Türk hikâye geleneği ve destanları teması aracılığıyla hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme, konuşma ve yasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme gibi öğrenme çıktıları ile sevgi, çalışkanlık, vatanseverlik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), sorumluluk, yaratıcılık gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), iletişim, kendini uyarılama (öz yansıtma) gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 29

ALAN BECERİLERİ **Anlama**
TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma
TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümlene, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.13. Yapılandırma, KB3.1. Karar Verme

EĞİLİMLER E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistemati Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.D.8.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.8.14. Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.D.8.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.2. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme
- T.O.8.11. Metindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.O.8.13. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.8.19. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme
- T.O.8.23. Okuduğunu özetleyebilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.13. Konuşmasında sınıflandırma yapabilme
- T.K.8.15. Sözlü olarak özetleyebilme
- T.K.8.21. Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilme
- T.K.8.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme
- T.Y.8.6. Yazısında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilme
- T.Y.8.10. Yazısında sınıflandırma yapabilme
- T.Y.8.12. Yazılı olarak özetleyebilme
- T.Y.8.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türk Destanları
- Karşılaştırma
- Çözümleme
- Sınıflandırma
- Türk Efsaneleri
- Türk Menkıbeleri
- Değerlendirme
- Düşünceyi Geliştirme Yolları
- Türk Masalları
- Türk Halk Hikâyeleri
- Özetleme
- Açık ve Örtük İfade
- Söz Sanatları

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

destan, efsane, halk hikâyesi, masal, çözümlenme, sınıflandırma, karşılaştırma, özetleme, değerlendirme, düşünceyi geliştirme yolları, açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapılar, çoklu ortam öğeleri, söz sanatları, merak, açık fikirlilik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kavram haritası, zihin haritası, yapılandırılmış özetleme kullanılır.

Öğrencilerin öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için kavram haritası görevi verilir. Bilgilendirici metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri ve okudukları metnin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmeleri için kavram haritası görevi verilir. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki ve okuduklarındaki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için zihin haritası görevinden yararlanır. Okuduklarını özetleyebilme becerilerinin gelişebilmesi için yapılandırılmış özetleme görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma, çoklu ortam tasarımı, sunum yapma, kavram haritası, zihin haritası, yapılandırılmış özetleme, tartışma, cümle/paragraf yazma, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır.

Öğrencilerin konuşmalarında sınıflandırma yapabilmeleri için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilir. Yazılarında çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturabilmeleri için çoklu ortam tasarımı görevi verilir. Öğrencilerin sözlü olarak özetleyebilme becerilerinin gelişebilmesi için sunum yapma görevinden yararlanır. Yazılarında sınıflandırma yapabilmeleri için kavram haritası görevi verilir. Konuşmalarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmeleri için zihin haritası görevi verilir. Yazılı olarak özetleyebilme becerisi için yapılandırılmış özetleme görevi verilir. Konuşmalarında açık ve örtük ifadeleri uygun şekilde kullanabilmeleri için tartışma görevi verilir. Yazılarında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmeleri için öğrencilere cümle/paragraf yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin hikâye unsurlarını belirleme, önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenme yapma, söz sanatlarını belirleme, düşünceyi geliştirme yollarını kullanma, açık ve örtük ifade yapılarını kullanma, çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturma, sınıflandırma, özetleme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme" öğrenme çıktısı, sonraki temalarda yer alan "Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Yaratıcı konuşma yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin Türk hikâye geleneği ve destanlarına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (Türk destanlarında yer alan olağanüstü öğeler, efsane, halk hikâyesi, masal vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** etkin dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal **(T.D.8.1., T.O.8.1.)** ve strateji, yöntem **(T.D.8.2., T.O.8.2.)** seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "Türk Hikâye Geleneği ve Destanları" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB4, OB5)** değer **(D5, D14, D15, D19)** ve eğitimler **(E3.1, E3.3)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Okudukları ya da dinledikleri/izledikleri öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye ve çözümlenmeye yönelik etkinlikler yapılır **(T.O.8.13., T.D.8.13.)**. Bu etkinlikler esnasında "Dede Korkut Hikâyeleri, Türk destanlarında yer alan motif ve semboller, Türk destanlarından örnekler" vb. konuları içeren metinler üzerinde çalışılırken kültürel miras, millî bilinç, millî kimlik ve bağımsızlık üzerinde durulur **(D5.3, D19.1, D19.2, D19.4)**.

Öğrencilerin dinledikleri/izledikleri bilgilendirici metinlerde sunulan önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümlenmeler yaparken metin yapılarından yola çıkılmaları sağlanır. Öğrencilere metin yapılarına göre organize edilerek sunulan önemli düşünce, kavram ve durumları belirlemeye yönelik etkinlikler yaptırılır. Önemli bilgilerin belirlenmesinin ardından bunların birbiriyle ilişkisinin ortaya konması sağlanır **(T.D.8.14.), (KB2.4)**.

Okunan dinlenen/izlenen şiirlerdeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenme çalışmaları yapılır **(T.O.8.19., T.D.8.18.)**.

Öğrencilerin Türk hikâye geleneği ve destanları ile ilgili okudukları metinlerin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmeleri sağlanır **(T.O.8.11)**.

Öğrenciler okudukları hikâye ve destanları yazılı ve sözlü şekilde özetler **(T.O.8.23., T.Y.8.12., T.K.8.15.)**.

Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir **(T.K.8.1., T.Y.8.1.)**. Ayrıca yazarken içerik ve yapıya yönelik seçimler yapmaları sağlanır **(T.Y.8.3.)**.

Öğrenciler, yazılı ve sözlü özetleme çalışmaları yaparken açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanmalıdır **(T.K.8.23., T.Y.8.19.)**

Öğrencilerden konuşmalarında düşüncüyü geliştirme yollarından yararlanmaları beklenir **(T.K.8.21.)**.

Tema ile ilgili konularda yürütülen konuşma ve yazma çalışmalarında öğrenciler sınıflandırma yapabilmelidir **(T.K.8.13., T.Y.8.10.)**.

Öğrencilerden çoklu ortam öğelerini kullanarak içerik oluşturmaları istenir. Bu öğrenme çıktısında çoklu ortam öğelerinin belirlenmesi ve belirlenen çoklu ortam öğelerinin görevlerine karar verilmesi beklenir **(T.Y.8.6.)**, **(KB3.1, E3.7, E3.11, D16.3, OB2)**.

Öğrencilerin etken ve edilgen anlatımın anlama olan katkısını belirlemeleri ve etken ve edilgen yapıları işlevlerine uygun kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden Türk destanlarındaki olağanüstü olayları, sembol ve motifleri basılı ve dijital kaynaklardan araştırmaları ve araştırmaları doğrultusunda bir sunum hazırlamaları istenir. Araştırma sonucu ulaştığı bilgileri arkadaşlarına belli bir plan çerçevesinde sunması ve paylaşması sağlanır **(D3.5, E3.2, OB2)**.

Aile büyükleri birincil kaynak olmak üzere Türk masalları üzerine bir araştırma yapılması ve araştırmalar sonucunda öğrenilen bir masalın hazırlık yapılarak anlatıcılık öğelerine uygun bir şekilde sınıfta anlatılması istenir **(E3.8)**.

Öğrencilerin destanlardaki, "Dede Korkut Hikâyeleri"ndeki tarihî olaylar ve kişiler ile günümüz arasında ilişki kurarak özgün hikâyeler yazmaları istenir.

Yaşanılan ildeki- bölgedeki şehir efsaneleri araştırılarak bu efsanelerin gerçekleştiği mekânlara geziler düzenlenir ve efsanede anlatılan olay örgüsü fantastik bir hikâyeye dönüştürülür.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4)**, **(E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Okunan Türk destanlarından birine özgün bir kahraman eklenerek destanın devam ettirilmesi ya da aslına sadık kalacak şekilde yeniden yazılması istenir.

Türk edebiyatındaki efsane örneklerinden hareketle özgün bir efsane yazılması, dijital hikâye oluşturma araçlarının yardımıyla efsanedeki karakterlerin (hayvan, insan vb.), olayların vb. görselleştirilmesi ve yazılan metnin seslendirilmesi, oluşturulan ses dosyası ve görsellerin birleştirilerek e-çerik hâline getirilmesi, bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Türk halk hikâyeleri, destanları ve efsanelerinin sinema, müzik, tiyatro gibi sanat dallarıyla roman, hikâye gibi diğer edebiyat türlerine yansımaları üzerine bir araştırma yapılması ve bu araştırmada edindiği bilgilerle, ulaştığı eserlerden örneklerin bir araya getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Okuma metninde yer alan "destan", "efsane", "halk hikâyesi" vb. kavramlar, görsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

"Masal", "destan", "halk hikâyeleri" ile ilgili görüşme soruları hazırlanarak öğrencinin aile büyükleri birincil kaynak olmak üzere görüşme yapması ve bu görüşme sonuçlarının sınıfta paylaşılması sağlanır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. TEMA: SANAT VE ESTETİK

Sanat ve estetik teması aracılığıyla söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme, metinler arası karşılaştırma yapabilme, sözlü ve yazılı olarak değerlendirebilme gibi öğrenme çıktıkları ile çalışkanlık, saygı, estetik gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde merak, yaratıcılık, eleştirel bakma gibi eğilimlerin; iletişim, kendini uyarılma (öz yansıtma), sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve görsel okuryazarlık, sanat okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATİ 27

ALAN BECERİLERİ **Anlama**
TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma

Anlatma
TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematik Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Müzik, Teknoloji ve Tasarım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.13. Yapılandırma, KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/İzleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.4. Dinlediğinde/izlediğinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.D.8.9. Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme
- T.D.8.10. Dinledikleri/izledikleri arasında karşılaştırma yapabilme
- T.D.8.11. Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme
- T.D.8.12. Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.4. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığının anlamını tahmin edebilme
- T.O.8.9. Metin içi karşılaştırma yapabilme
- T.O.8.10. Metinler arası karşılaştırma yapabilme
- T.O.8.24. Okuduğunu değerlendirebilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.10. Sözlü sunum yapabilme
- T.K.8.12. Konuşmasında karşılaştırma yapabilme
- T.K.8.16. Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.9. Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme
- T.Y.8.13. Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.8.14. Yazılı üretiminde ve yazılı etkileşiminde tartışabilme
- T.Y.8.20. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sanat
Estetik
Müze
Sınıflandırma
Karşılaştırma
Yorumlama
Değerlendirme
Sözlü Sunum
Tartışma
Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

sanat, estetik, müze, sınıflandırma, karşılaştırma, yorumlama, değerlendirme, sözlü sunum, tartışma, geçiş ve bağlantı ifadeleri, merak, yaratıcılık, özgün düşünme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kümelere ayırma, tanılayıcı dallanmış ağaç, kontrol listesi, açık uçlu soru kullanılır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde kendi içinde, okuduklarında ise metin içi karşılaştırma yapabilmeleri için kümelere ayırma görevinden yararlanılır.

Dinledikleri/izledikleri arasında ve okuduklarında metinler arası karşılaştırma yapabilmeleri için tanılayıcı dallanmış ağaç görevi verilir. Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini çeşitli niteliklerden hareketle sınıflandırabilmeleri için öğrencilere kümelere ayırma görevi verilir. Okuduklarını değerlendirebilmeleri için kontrol listesinden yararlanılır. Dinlediklerini/izlediklerini yorumlayabilme becerilerinin gelişmeleri için açık uçlu soru görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı, betimleme, rapor yazma, sunum yapma, sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle metin oluşturma, cümle/paragraf yazma, kontrol listesi kullanılır.

Öğrencilerin sözlü sunum yapabilme becerilerinin değerlendirilebilmesi için dereceli puanlama anahtarından yararlanılır. Konuşmalarında ve yazılarında karşılaştırma yapabilmeleri için betimleme görevi verilir. Değerlendirmelerini yazılı olarak ifade edebilmeleri için öğrencilere rapor yazma görevi verilir. Değerlendirmelerini sözlü olarak ifade edebilmeleri için sunum yapma görevinden yararlanılır. Yazılarında çeşitli konuları tartışabilmeleri için öğrencilere sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle metin oluşturma görevi verilir. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilmeleri için cümle/paragraf yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin; sözlü sunum yapabilme, karşılaştırma, sınıflandırma, yorumlama, değerlendirme, tartışma gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma

Bu temada yer alan "Dinlediğini/izlediğini yorumlayabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Okuduğunu değerlendirebilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Öyküleyici metinlerdeki hikâyeye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

Derse başlamadan önce öğrencilerin sanat ve estetik kavramlarına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (sanat, sanat tarihi, resim, heykel, mimarlık, dans, müzik, sinema, tiyatro, dijital sanatlar, müze, sanal müze vb.) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yaptırılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** etkin dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır **(T.D.8.1., T.O.8.1.)**.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder **(T.O.8.4., T.D.8.4.)**. "Sanat ve Estetik" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB4, OB9)**, değer **(D7, D8)** ve eğilimler **(E1.1, E3.3, E3.10, E3.11)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin tema ile ilgili konularda okudukları, dinledikleri/izledikleri arasında ön bilgilerinden de yararlanarak metin içi ve metinler arası karşılaştırmalar yapabilmeleri amacıyla sanat ve estetik unsurlar içeren metinler kullanılır **(T.D.8.9., T.O.8.9., T.D.8.10., T.O.8.10.)**, **(OB5, KB2.7)**.

Öğrencilerin metin inceleme çalışmaları kapsamında metnin unsurlarını çeşitli özellikleri bakımından sınıflandırması, ayrıştırıp tasnif etmesi ve sonuçlarını çeşitli şekillerde sunması sağlanır **(T.D.8.11.)**, **(KB2.4, KB2.5, SDB2.1)**.

Öğrencilerin okuduklarında ve dinlediklerinde/izlediklerinde ne anlatılmak istendiğine veya ne anlaşılması gerektiğine açıklık getirmeleri, genellemeler yapmaları, ön bilgilerini de kullanarak değerlendirmelerde bulunmaları ve bir sonuca ulaşmaları sağlanır **(T.O.8.24., T.D.8.12.)** **(KB2.14)**.

Öğrencilerin konuşma ve yazma sürecini uygun şekilde yönetebilmeleri sağlanır **(T.K.8.1., T.Y.8.1.)**.

Öğrencilerin tema ile ilgili konularda yapacakları sunum öncesinde konuşma planı hazırlamaları ve bu plan doğrultusunda prova yapmaları **(T.K.8.10.)**, hedef kitleye uygun ses, beden dili ve görsellerle desteklenen bir sunum gerçekleştirmeleri ve dinleyicilerin olası sorularını cevaplamaları, sunumu sırasında ön bilgilerinden de yararlanarak karşılaştırmalar yapmaları **(T.K.8.12.)**, karşılaştırma sonucunu ortaya koyarak bir yargıya ulaşmaları ve konuşmalarında bu yargıya yer vermeleri sunum sonrasında da konuşma amacına ulaşma durumunu, konuşma içeriğini ve yapısını, süreç içindeki motivasyon ve duygu durumlarını değerlendirmeleri sağlanır **(T.K.8.16.)**, **(SDB1.2)**.

İlgili temada üzerinde durulan konu odağında seçilen tür ve hedef kitleye yönelik hazırlanan anahtar kelimeler, söz varlığı vb. ile ilişkili nesne, kişi, olay ve bilgilerin, özelliklerin belirlenmesi, çeşitli araçlarla bilgilerin nesnel biçimde sunulması **(T.Y.8.9.)** sağlanır **(KB2.7)**. Konuyla ilgili değerlendirmelerini ön bilgilerini de kullanarak ifade etmeleri **(T.Y.8.13.)**, farklı konularda tartışma becerilerini geliştirmek için çalışmalar yapmaları **(T.Y.8.14.)**, tüm bunları ifade ederken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanmaları **(T.Y.8.20.)** sağlanır.

Öğrencilerin tahminde bulunma işlevli söz varlığını/dil yapılarını (belki, belki de, sanki, galiba, tahminim, muhtemelen, bence, güya, acaba, dediğine bakılırsa, gördüğüm kadarıyla, umarım, herhâlde, -Abil-, -mıştır, -mış olmalı vb.) belirlemeleri ve konuşmalarında/yazılarında tahminde bulunma işlevli söz varlığını/dil yapılarını kullanmaları sağlanır.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden resim sanatında iz bırakmış ressamlarımızı ve en ünlü eserlerini basılı ve dijital kaynaklardan araştırmaları ve bir sunum hazırlamaları istenir **(OB2)**. Araştırma sonucu hazırladıkları sunumu arkadaşlarına belli bir plan çerçevesinde sunmaları ve paylaşmaları sağlanır **(D3.5, D7.3, D16.3, E3.8, E3.2)**.

Öğrencilerden yaşadıkları yerde -varsa- bir sanat atölyesi, sanat müzesi, sergi salonu ya da sanal bir müzeyi ziyaret etmeleri, ziyarete ilişkin notlar almaları, gezdikleri yerlerdeki heykel, tablo vb. bir sanat eserinin dilinden hikâyeye yazmaları ve hikâyelerini sınıfta paylaşmaları istenir.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4), (E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Bulunulan bölgede -varsa- bir müze ziyaret edilerek müze çalışanlarıyla "sanat", "müze", "müzecilik" vb. temaya ilişkin konulara yönelik bir röportaj yapılması ve bu röportajın ses dosyası ya da video kaydının dijital araçlar kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Ünlü ressamların tablolarında yer alan karakterlerin, ressamın bakış açısı, ruh hâli ve tablonun uyandırdığı izlenimler doğrultusunda ele alınarak hikâyeye kahramanı hâline getirilmesi ve bu kahramanın da yer aldığı özgün bir hikâyeye yazılması istenir.

Yurt dışına kaçırılan sanat eserlerimizin yurda geri getirilmesi hakkında öyküleyici veya bilgilendirici bir metin yazılması, bu metnin sesli anlatı ve dinleti olan uygun dijital araçlarla "podcast" içeriğine dönüştürülerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Destekleme Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâyeye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Okuma ya da dinleme/izleme metninde yer alan "sanat", "estetik", "mimari", "heykel", "resim", "dijital sanat" vb. kavramlar görsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA: AKADEMİK DÜŞÜNME DÜNYASI

Akademik düşünme dünyası teması aracılığıyla metindeki probleme çözüm üretebilme, sözlü ve yazılı olarak eleştirebilme, problem çözümüne yönelik konuşabilme ve yazabilme gibi öğrenme çıktıkları ile çalışkanlık, sorumluluk, dürüstlük gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde gerçeği arama, analitik düşünme, özgün düşünme gibi eğilimlerin; iletişim, kendini düzenleme (öz düzenleme), sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve veri okuryazarlığı gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

DERS SAATI 27

ALAN BECERİLERİ Anlama
TAB1. Dinleme/izleme, TAB2. Okuma

Anlatma
TAB3. Konuşma, TAB4. Yazma

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.17. Değerlendirme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendini Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D8. Estetik, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Matematik, Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.6. Bilgi Toplama, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**Dinleme/izleme**

- T.D.8.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme
- T.D.8.15. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme
- T.D.8.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenme yapabilme
- T.D.8.26. Dinlediğindeki/izlediğindeki probleme çözüm üretebilme

Okuma

- T.O.8.1. Okumada materyal seçimini yönetebilme
- T.O.8.25. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme
- T.O.8.26. Metni eleştirebilme
- T.O.8.27. Metindeki probleme çözüm üretebilme

Konuşma

- T.K.8.1. Konuşma sürecini yönetebilme
- T.K.8.18. Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme
- T.K.8.19. Problem çözümüne yönelik konuşma yapabilme

Yazma

- T.Y.8.1. Yazma sürecini yönetebilme
- T.Y.8.15. Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme
- T.Y.8.16. Problem çözümüne yönelik yazabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilim
Düşünme
Problem Çözme
Anahtar Kelime
Çözümlenme
Eleştirme
Değerlendirme
Probleme Çözüm Üretme
Basılı ve Dijital Metinler

**Genellemeler/İlkeler/
Anahtar Kavramlar****Genellemeler**

Beceri işleme süreci önce anlama, sonra anlatma sırasıyla yürütülür.

İlkeler

Bu temada "hedef kitleye görelilik" ilkesi doğrultusunda öğrenci ihtiyaçları gözetilerek diğer temalardaki öğrenme çıktılarına da yer verilir.

Anahtar Kavramlar

bilim, düşünme, problem çözme, anahtar kelime, çözümlenme, probleme çözme, eleştirme, değerlendirme, basılı ve dijital metinler, merak, azim, kendine inanma (öz yeterlilik), sorumluluk, uzmanlaşma, gerçeği arama, sistematik olma, şüphe duyma, özgün düşünme

**ÖĞRENME KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için bilgi aktarımı, açık uçlu soru, eşleştirme kullanılır. Öğrencilere bilgilendirici metinlerde anahtar kelimeleri ve metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmeleri için bilgi aktarımı görevi verilir. Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilmeleri ve okuduğu metni veya yazarını çeşitli yönlerden

eleştirebilmeleri için öğrencilere açık uçlu soru görevi verilir. Dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduğu metinde yer alan probleme yönelik çözüm üretebilmeleri için eşleştirme görevinden yararlanır.

Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktıklarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için soru-cevap, paragraf/deneme yazma, drama, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Öğrencilerin eleştirilerini sözlü olarak ifade edebilmeleri için soru-cevap görevinden yararlanır. Eleştirilerini yazılı olarak ifade edebilmeleri için paragraf yazma görevi verilir. Problem çözümüne yönelik konuşmalar yapabilmeleri için drama görevi kullanılır. Problem çözümüne yönelik yazabilme becerilerinin gelişebilmesi için öğrencilere paragraf/deneme yazma görevi verilir.

Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencilerin performansları öğrenme çıktıklarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin, anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümler yapma, metnin bölümlerini belirleme, probleme çözüm üretme, medya metinlerini değerlendirme, eleştirme gibi becerileri edinmek için temel bilgi ve yeterliliklere sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.

Köprü Kurma Bu temada yer alan "Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümler yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

"Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Metin içi karşılaştırma yapabilme", "Metinler arası karşılaştırma yapabilme" ve "Okuduğunu değerlendirebilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

"Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme" ve "Eleştirisini yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktıları, önceki temalarda verilen "Konuşmasında karşılaştırma yapabilme" ve "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları Derse başlamadan önce öğrencilerin tema adı olan "Akademik Düşünce Dünyası" ifadesinden anladıklarına yönelik tahminlerini aldıktan sonra ünlü Türk ve yabancı düşünürlerle ilgili hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar kapsamında tema ile ilgili konular (düşünme, problem çözme, algoritmik düşünme, analitik düşünme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, bilim, bilimsel bilgi, proje) ile temaya ait değerler arasındaki ilişkiye yönelik etkinlikler yapılır.

Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır. Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır.

Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Dinleme/izleme veya sesli okuma sürecinde öğrencilerin başkalarını saygıyla **(D14.2)** etkin dinlemeleri sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir.

Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal seçimlerini yönetebilmelerine yönelik **T.D.8.1.** ve **T.O.8.1.**deki aşamalar uygulanır.

Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. "Akademik Düşünce Dünyası" temasıyla ilişkilendirilen okuryazarlık **(OB1, OB7)**, değer **(D11, D16, D12, D6)** ve eğilimler **(E1.1, E1.3, E3.4, E3.6, E3.9)** ile ilgili söz varlığı geliştirme çalışmaları yapılır.

Öğrencilerin tema konularıyla ilgili dinlediği/izlediği bilgilendirici metinlerdeki anahtar kelimeleri **(T.D.8.15.)** ve bu metinlerin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler **(T.D.8.16.)** yapmaları sağlanır **(KB2.4, KB2.5, E3.7.)**.

Akademik düşünce dünyası ile ilgili dinleme/izleme metinlerinde problem biçiminde tanımlanan olay ya da durumun problemlili yönü öğrencilerin kendi bakış açılarıyla özetlemelerinin ardından probleme yönelik alternatif çözümler üretmeleri, çözüme ilişkin yansıtma bulunmaları **(T.D.8.26)** sağlanır **(KB3.2, SDB3.2, E3.11)**.

Öğrencilerin temayla ilgili konulardaki basılı ve dijital medya metninin değerlendirilecek özelliklerini belirlemeleri, ön bilgilerini de kullanarak karşılaştırmalar yapmaları ve bir yargıya ulaşmaları **(T.O.8.25)** sağlanır **(KB2.17, OB2)**.

Tema çerçevesinde öğrencilerin okuduğu bir metni ve yazarını ön bilgilerini de kullanarak çeşitli yönlerden eleştirmeleri **(E3.10)**, eleştirdikleri noktalara alternatifler sunmaları **(T.O.8.26.)**, metindeki problemi tespit edip problemin çözümüne yönelik alternatif fikirler üretmeleri **(T.O.8.27.)** sağlanır **(KB3.3, SDB3.2)**.

Öğrencilerin konuşma ve yazma sürecini uygun şekilde yönetebilmeleri beklenir **(T.K.8.1., T.Y.8.1.)**.

Akademik düşünce dünyası kavram alanına giren konularda konuşma ve yazma çalışmaları yaparken eleştirilerini **(T.K.8.18., T.Y.8.15.)** ve karşılaştıkları problemlere yönelik çözüm önerilerini **(T.K.8.19., T.Y.8.16.)** başkalarının bakış açılarına saygı duyarak ifade etmeleri sağlanır **(KB3.3, SDB2.1, SDB2.3, E3.5, OB1)**.

Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.

Öğrencilerin önceki temalarda konu edilen dil yapılarını ve bunların işlevlerini belirleyebilecekleri, bunları konuşma ve yazılarında kullanabilecekleri etkinlikler yapılır.

Üretim Atölyesi

Temada işlenen konu ve öğrenme çıktıları doğrultusunda öğrencilerden ülke içinde ve ülke dışında bilimsel alanda önemli çalışmalar yapmış bilim insanlarımızı basılı ve dijital kaynaklardan araştırmaları, bilimsel başarı kazandıkları alanlar ile ilgili sunum hazırlamaları istenir. Araştırma sonucu ulaştığı bilgileri arkadaşlarına belli bir plan çerçevesinde sunmaları veya uygun dijital ortamlarda paylaşmaları sağlanır **(D3.5, D7.3, D16.3, E3.8, E3.2)**.

Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır **(D16.3, D16.4, E2.2)**.

Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Bilimsel bir çalışmada etik ilkelerin neler olduğu ile ilgili bir araştırma yapılması ve yapılan araştırma bulgularının metin hâline getirilerek sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

“Bilim”, “bilim insanı”, “yaratıcılık” vb. konularına yönelik seçilen filmlerin izlenmesi ve bu filmlerdeki bilimsel gelişmelerin neler olduğu, günümüze ne şekilde etki ettiğine ilişkin bir düşünce yazısı yazılması, yazının sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda sunulması istenir.

Araştırma basamaklarına uyulacak şekilde bir problemin, konunun ele alınarak bilimsel bir çalışma hâline getirilmesi, uygun dijital araçlar kullanılarak bu çalışmanın akademik posterinin hazırlanması ve bu posterin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Yaşanılan yer, TÜBİTAK bölge sergisinin yapıldığı bir yere bölge sergisinde poster sunumları yapılan projelerin incelenmesi amacıyla bir gezi planının hazırlanması ve serginin ziyaret edilmesi istenir. Yarışmaya katılan öğrencilerle röportaj yapılması bu röportajın ses dosyası ya da video kaydının dijital araçlar kullanılarak içerik hâline getirilmesi ve bu içeriğin sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.

Destekleme

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.

Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.

Okuma ya da dinleme/izleme metninde yer alan “bilim”, “bilim insanı”, “yaratıcılık” vb. kavramlar, görsel araçların sunumu ve uygun şematik düzenleyicilerin kullanımı ile somutlaştırılır.

Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. EKLER

Ek 1. Üretim Atölyesi Örneği

KONUŞMA ATÖLYESİ

Sınıf Seviyesi	5. Sınıf
Amaç	Yaratıcı konuşma yapmak Hazırlıksız konuşma yapmak
Dil Becerisi	Konuşma (Etkileşim/Sözlü Üretim)
Konu	Oyun Kültürü
Katılımcılar	40 öğrenci (Sayının çift olmaması durumunda öğrenci de sürece gerekli durumlarda dâhil olabilir.)
Süre	40 dakika
Mekân	Sabit sıralı olmayan sınıf ortamı/okulun mevcut çok amaçlı salonu
Öğrenme Çıktıları	Yaratıcı konuşma yapabilme Hazırlıksız konuşma yapabilme
Ürün Özellikleri	1. Reklam
Ölçme Değerlendirme	Ölçme ve Değerlendirme Araçları bölümünde yer alan yaratıcı drama değerlendirme araçlarından faydalanılacaktır.

HAZIRLIK/ISINMA

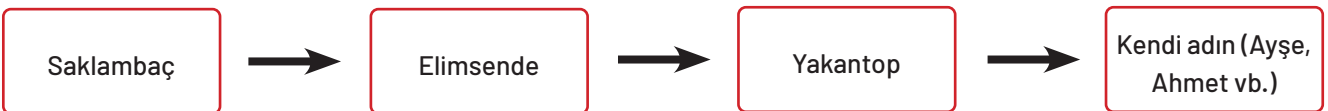
1. Oyun: 1-2-3-Kendi Adın!

Yaklaşık Süre: 10 Dakika

Öğrenciler çember olurlar. Öğretmen, katılımcılardan bildikleri oyunları hatırlamalarını ister. Daha sonra birlikte 3 oyun adı belirlenir. Örnek olarak aşağıdaki oyunların belirlendiği düşünülebilir:

- Saklambaç
- Elim sende
- Yakantop

3 oyun ismi grupça belirlendikten sonra oynanacak oyunun kuralları anlatılır. Öğretmen, çemberin ortasında sırayla öğrencilere söz verir. Öğretmenin işaret ettiği birinci öğrenci saklambaç, ikinci öğrenci elim sende, üçüncü öğrenci yakantop derken dördüncü öğrenci kendi adını söylemelidir.

Sırayı karıştıran ve/veya yanlış söyleyen oyuncu, oyundan ayrılacaktır. Bu ilerleyişi öğretmen istediği kadar hızlandırabilir ya da sırayı karıştırıp oyundan ayrılan öğrencilerden birisine oyunu devam ettirebilir.

2. Oyun: Ebe Sobe

Yaklaşık Süre: 5 Dakika

Öğrenciler çember olurlar. Bir ebe seçilir. Ebe, çemberdekilerden birinin adını söyler. Adı söylenen kişi eğilir, sağında ve solunda olan öğrencilerden hangisi bir diğerinden önce "Ebe Sobe" derse diğerini elemiş olur. Elenen kişi, ebe olarak ortaya gelir ve bir isim söyleyerek oyunu devam ettirir.

CANLANDIRMA/UYGULAMA**1. Etkinlik: 3-2-1 Motor!****Yaklaşık Süre: 10 Dakika**

Öğretmen, öğrencileri çemberde ikili olarak eşleştirir. İki kişilik gruplardakilerin birinin A, diğerinin B olacağı söylenir. A'lar sunucu, B'ler konuk olacaktır. B'lerin A'lara kendilerini tanıtmaları için 3 dakika verilir. Devamında A'ların B'leri sınıfa tanıtmaları için onlara 1 dakika verilir.

2. Etkinlik: Tanıt Beni**Yaklaşık Süre: 5 Dakika**

Aynı gruplar korunur. Bu sefer B'ler, kendilerini A'lara tanıtır. Devamında A'lar, B'lerle ilgili tek bir slogan cümlesi söyleyerek arkadaşlarını tanıtır.

B Planı

Öğretmen, dilerse uygulama/canlandırma aşamasında yukarıdaki 2 etkinliğe alternatif olarak aşağıdaki etkinliği uygulayabilir.

Yaklaşık Süre: 15 Dakika

Öğretmen, belirlediği bir teknikle öğrencileri 4 gruba ayırır. Her gruba akıllarına gelen TV, radyo, sosyal medya reklamlarını hatırlamalarını söyler. Her bir grup, sırayla dizilir. Her bir öğrenciye bir numara verilir. Numarası söylenen, yüzünü izleyicilere döner ve aklına gelen reklamın sloganını/reklamda geçen bir diyalogu söyler.

Öğretmen, bir başka öğrencinin numarasını söyleyince konuşan öğrenci arkasını döner, sıra numarası söylenen öğrenciye geçmiştir. Bu öğrenci, izleyicilere dönerek kendi belirlediği reklamı seslendirir. Bu noktada önemli olan, tüm öğrencilerin numarasını söyleyerek hepsinin katılımını sağlamak olmalıdır.

Oyunu zorlaştırmak için öğretmen isterse söylenen numarayı tekrar söyler. Böylece numarası tekrar söylenen öğrenci, yeni bir reklamı seslendirir yahut bir öncekinde kaldığı yerden devam eder. Bu şekilde dört grubun da sırayla doğaçlamalarını sergilemeleri sağlanır.

DEĞERLENDİRME**3. Etkinlik: Reklamını Tasarla****Yaklaşık Süre: 10 Dakika**

Öğrenciler çember hâlinde otururlar. Lider, katılımcıları 4 gruba ayırır. Gruplara şu yönerge verilir: Bugün yaptığımız etkinlikleri düşünün. Bu atölyeye gelmeye insanları ikna etmeniz gerekse bunun için nasıl bir reklam tasarladınız?

Ara Derleme: Hazırlayacakları reklamda tüm öğrencilerin görev alması gerektiği, reklamda bir sloganın bulunmasının önemi hatırlatılır.

Bu yönergeyle birlikte öğrencilere hazırlık için 5 dakika süre verilir. Tüm grupların doğaçlamalarını canlandırmaları sağlanır ve atölye sona erer.

Ek 2. Ölçme ve Değerlendirme Araçları Örnekleri

Bu bölümde; dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerine yönelik geleneksel değerlendirme görev biçimleri, tamamlayıcı değerlendirme görev biçimleri, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı, sınıf içi değerlendirme sürecinde geri bildirim başlıklarına yer verilmiştir. Bu başlıklar altında kullanılabilecek değerlendirme görev biçimleri, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarları Tablo 14'te verilmiştir. Tablo 14'te verilen görev biçimleri, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarlarından bir bölümüne ilişkin örnekler sırasıyla tablo ardından sunulmuştur.

Tablo 14. Dil Becerilerine Yönelik Geleneksel Değerlendirme Görev Biçimleri

1. Dinleme/İzleme ve Okuma Becerisini Değerlendirme Görev Biçimleri			
1.	Sözel Çıkartmalı/Çıkartmalı İşlem	11.	Metinsel Boşluk
2.	Boşluk Doldurma	12.	Paragraflara Uygun Başlık Yazma
3.	Harf/Seslem Silmeli Çıkartmalı İşlem	13.	Çoktan Seçmeli Madde
4.	Cümle Tamamlama	14.	Eşleştirme
5.	Kısa Yanıtlı Soru	15.	Kümelere Ayırma
6.	Serbest Çağrışım	16.	İki Bileşenli Maddeler
7.	Yapılandırılmış Özetleme	17.	Hata Bulma
8.	Bilgi Aktarımı	18.	Dikte
9.	Gereksiz Sözcükleri Çıkartma	19.	Görsel Oluşturma Yönergesi
10.	Metinsel Birimleri Sıralama	20.	Açık Uçlu Soru

2. Konuşma Becerisini Değerlendirme Görev Biçimleri			
21.	Soru-Cevap	26.	Sorulardan/Kavramlardan/Görsellerden Hareketle Sözlü Metin Oluşturma
22.	Betimleme	27.	Canlandırma
23.	Öykü Oluşturma/Öykü Tamamlama	28.	Karşılıklı Konuşma (Diyalog)
24.	Yönerge	29.	Sunum Yapma
25.	Tartışma		

3. Yazma Becerisini Değerlendirme Görev Biçimleri			
30.	Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma	36.	Elektronik Mektup Yazma
31.	Dikte	37.	Dilekçe Yazma
32.	Belge Doldurma	38.	Rapor Yazma
33.	Cümle Tamamlama	39.	Paragraf Yazma
34.	Cümle Yazma	40.	Hikâye Yazma/Tamamlama
35.	Not Yazma/ Kısa (Dijital) İleti Yazma	41.	Sorulardan/Kavramlardan/Görsellerden Hareketle Metin Oluşturma

4. Tamamlayıcı Değerlendirme Görev Biçimleri			
42.	Proje	50.	Öğretmen Gözlem Formu
43.	Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo)	51.	Sunum
44.	Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	52.	Öz Değerlendirme
45.	Ağ Dizge (Grid)	53.	Akran Değerlendirme
46.	Kavram Haritası	54.	Öz Bildirim
47.	Zihin Haritası	55.	Gelişim Çizelgesi
48.	Kelime İlişkilendirme	56.	Çoklu Ortam Tasarımı
49.	Drama		

5. Kontrol Listesi ve Dereceli Puanlama Anahtarları			
57.	Akıcılık Kontrol Listesi	63.	Paragraf (Betimleme) Analitik Dereceli Puanlama Anahtar
58.	Genel Konuşma Becerileri Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı	64.	Paragraf (İkna) Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı
59.	Tartışma Görevi İçin Sayısal Dereceleme Ölçeği	65.	Paragraf (Betimleme) Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı
60.	Konuşma Becerisi İçin Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı	66.	Öyküleyici Metin Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı
61.	Öğrencinin Sunumunu Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı	67.	Düşünce Yazısı Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı
62.	Paragraf (İkna) Analitik Dereceli Puanlama Anahtar		

6. Sınıf İçi Değerlendirme Sürecinde Geri Bildirim

1. Dinleme/İzleme ve Okuma Becerisini Değerlendirme Görev Biçimleri

Aşağıda okuma, dinleme/izleme eğitimi sürecinde işe koşulabilecek değerlendirme görev biçimlerine yönelik örneklerde bulunulmuştur. Bu görevlerin dinleme/izleme sürecinde uygulanması durumunda öğretmen ilgili görevin doğasına göre bir dizi ilkeyi göz önünde bulundurmalıdır:

1. Öğrencilere dinledikleri metinle ilgili hangi görevi yerine getirecekleri açıklanmalıdır.
2. Öğrencilere görevin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin açıklama yapılmalıdır.
3. Görevlerin doğru yanıtına ilişkin ölçütlerin neler olduğu öğrencilere açıklanmalıdır.
4. Görevin doğasına bağlı olarak metin öğrencilere bir ya da birden fazla dinletilmelidir.
5. Öğrencilerin yazması için süre gerektiren görevlerde dinleme kaydı durdurulmalı, öğrenciler hazır olduğunda yeniden başlatılmalıdır.
6. Dinleme kaydı işitilebilir, açık ve anlaşılır örneklerden seçilmelidir. Metni öğretmen okuyacaksa açık ve anlaşılır bir biçimde okumalıdır.

1. Sözel Çıkartmalı/Çıkartmalı İşlem

Örnek:

Şükran ablayı beşinci sınıfa gittiğim yıl tanıdım. Diğer komşu ablalara benzemezdi o. Usta (1)_____bisiklet sürücüsüydü. Kasırğa da bora da (2)_____ hızı karşısında pıvardı. Yüzücülüğünün de üstüne (3)_____. Suyu daldı mı en az elli (4)_____ öteden çıkardı. Ondan sonra gün batana (5)_____ kulaç atar, bana mısın demezdi. Çok (6)_____ ve sessiz biriydi. Ayrıca, tıp fakültesinde (7)_____. O olmasaydı, ilkokuldan sonrasını okumayacaktım belki...

İncir Ağacı Salkım Saçak, Zeynep CEMALİ

Metinde ilk ve son cümle dışındaki bölümde her yedinci sözcük silinmiştir. Metinde yer alan boşluklara gelmesi gereken sözcükleri yazınız. Her boşluk yalnızca bir sözcük ile doldurulabilir.

- 1)_____ 2)_____ 3)_____ 4)_____
- 5)_____ 6)_____ 7)_____

4. Cümle Tamamlama

Örnek:

SAKLI HAZİNE

Batuhan ve Göktuğ sahilde salına salına düş kurarak yürüyorlardı. Bir gün kıyıya vurmuş içinde define haritası olan bir şişe, içinde inci olan bir sürü midye ve dev bir ahtapot bulacaklarını düşleyerek sohbet ediyorlardı. Şu ana kadar yalnızca içi boş deniz kabukları, çakıl taşları ve değersiz bir sürü ıvrı zıvır bulmuşlardı.

Batuhan yürürken ayağı sert bir şeye takıldı ve sendeleyerek bir anda boylu boyunca sıcak ve yakıcı kumların üstüne yüzüstü kapaklandı. Göktuğ "Bu ne böyle?" diye avazı çikana kadar büyük bir heyecan ve ürpertiyle bağırmaya başladı.

Kumun üstünde parmak uçları görünen, soluk sarı renkte bir nesne olduğunu fark etti. Hemen kumu eşelemeye başladı. Batuhan kendine geldikten sonra Göktuğ'a katıldı. Sabırla kuma gömülü nesneyi çıkarmaya çalışıyorlardı. Nesne o kadar büyük ve derine gömülüydü ki çabaları nesneyi çıkarmaya bir türlü yetmiyordu.

Uzaktan Batuhan ve Göktuğ'un bir nesneyi çıkarmak için çabaladığını gören on yaşlarında üç çocuk hızla koşarak yanlarına geldiler ve onlar da anlam veremedikleri nesneyi çıkarmak için kumları arkalarına doğru küçük kovalar ve küreklerle savurmaya başladılar. Bedenlerini bitkin düşüren çabanın ardından nesne belirmeye başladı. Gövdesi turkuaz, kafası, kolları ve bacakları sarı renkte yaklaşık iki metrelik Tepegöz adamı karşılarında görünce büyük bir şaşkınlık yaşadılar ve gözlerine inanamadılar.

Aralarında bunun ne olduğunu konuşmaya başladılar. Göktuğ bunun bir Truva olduğunu ve dev Tepegöz adamın içinden binlerce minik Tepegöz adamın çıkarak ülkelerini istila edeceğini düşündü. Bu düşünce üzerine aralarında espriler yaparak güldüler. Bu dev Tepegöz adamın varlığı onları çok mutlu etti. Daha sonra bu Tepegöz yetkililer tarafından çocuklar şenlensin diye temizlenip sahile dikildi...

Metinden hareketle aşağıda yer alan cümleleri tamamlayınız.

1. Göktuğ avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı çünkü.....
2. Batuhan'ın kumların üstüne kapaklanmasının nedeni.....
3. Göktuğ bu dev Tepegöz adamın bir Truva olduğunu ülkelerini.....
4. Çabaları bir türlü nesneyi çıkarmaya yetmiyordu çünkü.....

7. Yapılandırılmış Özetleme

Örnek:

SAKLI HAZİNE

Batuhan ve Göktuğ sahilde salına salına düş kurarak yürüyorlardı. Bir gün kıyıya vurmuş içinde define haritası olan bir şişe, içinde inci olan bir sürü midye ve dev bir ahtapot bulacaklarını düşleyerek sohbet ediyorlardı. Şu ana kadar yalnızca içi boş deniz kabukları, çakıl taşları ve değersiz bir sürü ıvır zıvır bulmuşlardı.

Batuhan yürürken ayağı sert bir şeye takıldı ve sendeleyerek bir anda boylu boyunca sıcak ve yakıcı kumların üstüne yüzüstü kapaklandı. Göktuğ "Bu ne böyle?" diye avazı çıkana kadar büyük bir heyecan ve ürpertiyle bağırmağa başladı.

Kumun üstünde parmak uçları görünen, soluk sarı renkte bir nesne olduğunu fark etti. Hemen kumu eşelemeye başladı. Batuhan kendine geldikten sonra Göktuğ'a katıldı. Sabırla kuma gömülü nesneyi çıkarmaya çalışıyorlardı. Nesne o kadar büyük ve derine gömülüydü ki çabaları nesneyi çıkarmaya bir türlü yetmiyordu.

Uzaktan Batuhan ve Göktuğ'un bir nesneyi çıkarmak için çabaladığını gören on yaşlarında üç çocuk hızla koşarak yanlarına geldiler ve onlar da anlam veremedikleri nesneyi çıkarmak için kumları arkalarına doğru küçük kovalar ve küreklerle savurmaya başladılar. Bedenlerini bitkin düşüren çabanın ardından nesne belirmeye başladı. Gövdesi turkuaz, kafası, kolları ve bacakları sarı renkte yaklaşık iki metrelik Tepegöz adamı karşılarında görünce büyük bir şaşkınlık yaşadılar ve gözlerine inanamadılar.

Aralarında bunun ne olduğunu konuşmaya başladılar. Göktuğ bunun bir Truva olduğunu ve dev Tepegöz adamın içinden binlerce minik Tepegöz adamın çıkarak ülkelerini istila edeceğini düşündü. Bu düşünce üzerine aralarında espriler yaparak güldüler. Bu dev Tepegöz adamın varlığı onları çok mutlu etti. Daha sonra bu Tepegöz yetkililer tarafından çocuklar şenlensin diye temizlenip sahile dikildi...

Aşağıdaki soruları yanıtlayarak dinlediğiniz/okuduğunuz öyküyü özetleyiniz.

Öykünün başkahramanı kimdir?	Başkahramanın isteği nedir?	Sorun nedir?	Başkahraman sorunu nasıl çözmeye çalışıyor?	Öykü nasıl sona eriyor?
Özet				

8. Bilgi Aktarımı

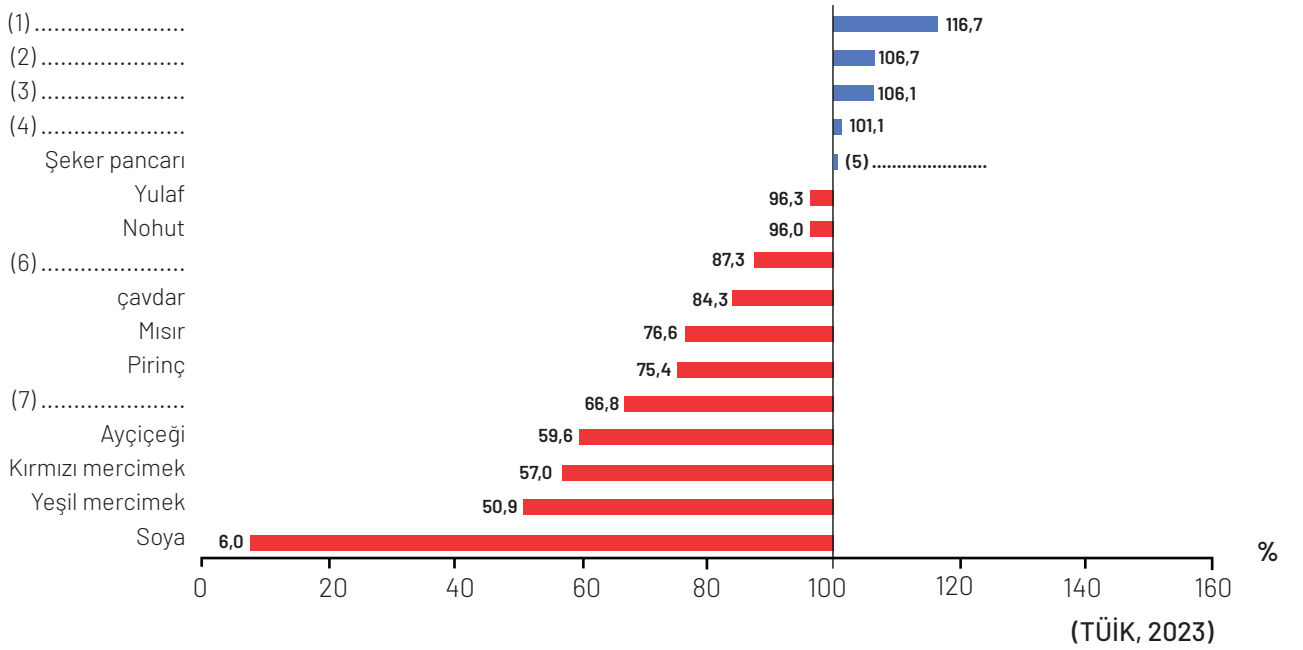
Örnek:

Bitkisel Ürün Denge Tabloları, 2021-2022

Tarla ürünlerinde 2021-2022 piyasa döneminde dört tarla ürününde ülke gereksiniminden fazla yurt içi üretim gerçekleşti. Bunlar azalan sırayla kolza, kuru fasulye, patates ve pamuk ürünleridir. Öte yandan şeker pancarı ürününde üretim yurt içi talebi karşılama derecesiyle tam oranda gerçekleşti. Toplam tahıl üretiminde en büyük pay buğdayın, en düşük pay arpanın olmuştur.

Grafikte boş bırakılan bilgileri metne göre doldurunuz.

Seçilmiş tarla ürünlerinde yeterlilik dereceleri (2021-2022)

12. Paragraflara Uygun Başlık Yazma

Örnek:

Haber 1

2015'te Unesco Gastronomi Şehirleri Listesi'ne giren Gaziantep yöresel yemekleriyle oldukça ünlü bir ilimizdir. Gastroantep festivalleri ile şehre hem ekonomik açıdan hem de sosyal açıdan renk gelmiştir. Bu festivaller sırasında yöresel lezzetler sergilenmektedir. Yerli ve yabancı turistlerin oldukça ilgisini çeken festivallere her yıl yoğun bir katılım vardır.

Haber 2

Çağımızın en büyük problemlerinden biri de iklim değişikliğidir. İklim değişikliğinden etkilenen dünya ülkeleri arasında ülkemiz de bulunmaktadır. Değişen hava şartları ülkemizin başlıca geçim kaynaklarından tarım ve hayvancılığı olumsuz etkilemektedir. Bu durumun kısa vadede etkileri yıpratıcı olmasa da zamanla geri dönüşü olmayacak bir kıtlığa bizi sürükleyebileceği düşünülmektedir.

Haber metinlerine uygun başlıklar yazınız.

Haber 1 Başlık:

Haber 2 Başlık:

15. Kümelere Ayırma

Örnek:

Yeşim Ankaralı. Batı dilleri ve edebiyatı okuyor. Kıbrıs'ta yaşıyor. Uzun boylu ve kumral saçları var. Gözleri mavi ve kirpikleri çok uzun. Sarı tişört ve gri bir etek giymiş. Yeşim'in hobileri yazı yazmak ve gitar çalmak. Komik insanlarla vakit geçirmeyi çok seviyor. Boş zamanlarında genellikle film izliyor. Hafta sonları dışarı çıkmayı ve gezmeyi seviyor fakat içine kapanık biri. Düşlerinden biri dünyayı gezmek. Üç farklı dil biliyor. Zayıf yönlerinden biri ise zaman kaybetmesine neden olan ayrıntıcı yanı.

Metinde yer alan kişinin fiziksel ve kişisel özelliklerini belirleyiniz ve belirlediğiniz kavramları aşağıda verilen kümelere yazınız.

Fiziksel özelliklerini yazınız:

(1)

(2)

(3)

.....
.....
.....
.....

(4)

(5)

(6)

.....
.....
.....
.....

Kişisel özelliklerini yazınız:

(1)

(2)

(3)

.....
.....
.....
.....

(4)

(5)

(6)

.....
.....
.....
.....

17. Hata Bulma

Örnek:

Aradığınız birçok kitabı bulabileceğiniz bir kütüphane burası. İki bölümden oluşuyor. Önce merdivenlerden aşağı açılan büyük salona giriyorsunuz. Bu bölümdeki kitaplıklar siyah ve tüm raflar kitaplarla dolu. Salonun tam ortasında farklı kitapların bulunduğu başka bir bölüme açılan beyaz renkli, oval bir kapı var. Bu kapıdan içeri girince sizi mavi renkli kitaplıklar karşılıyor.

20. Açık Uçlu Soru

Örnek:

SAKLI HAZİNE

Batuhan ve Göktuğ sahilde salına salına düş kurarak yürüyorlardı. Bir gün kıyıya vurmuş içinde define haritası olan bir şişe, içinde inci olan bir sürü midye ve dev bir ahtapot bulacaklarını düşleyerek sohbet ediyorlardı. Şu ana kadar yalnızca içi boş deniz kabukları, çakıl taşları ve değersiz bir sürü ıvır zıvır bulmuşlardı.

Batuhan yürürken ayağı sert bir şeye takıldı ve sendeleyerek bir anda boylu boyunca sıcak ve yakıcı kumların üstüne yüzüstü kapaklandı. Göktuğ "Bu ne böyle?" diye avazı çıkana kadar büyük bir heyecan ve ürpertiyle bağırmaya başladı.

Kumun üstünde parmak uçları görünen, soluk sarı renkte bir nesne olduğunu fark etti. Hemen kumu eşelelemeye başladı. Batuhan kendine geldikten sonra Göktuğ'a katıldı. Sabırla kuma gömülü nesneyi çıkarmaya çalışıyorlardı. Nesne o kadar büyük ve derine gömülüydü ki çabaları nesneyi çıkarmaya bir türlü yetmiyordu.

Uzaktan Batuhan ve Göktuğ'un bir nesneyi çıkarmak için çabaladığını gören on yaşlarında üç çocuk hızla koşarak yanlarına geldiler ve onlar da anlam veremedikleri nesneyi çıkarmak için kumları arkalarına doğru küçük kovalar ve küreklerle savurmaya başladılar. Bedenlerini bitkin düşüren çabanın ardından nesne belirmeye başladı. Gövdesi turkuaz, kafası, kolları ve bacakları sarı renkte yaklaşık iki metrelik Tepegöz adamı karşılarında görünce büyük bir şaşkınlık yaşadılar ve gözlerine inanamadılar.

Aralarında bunun ne olduğunu konuşmaya başladılar. Göktuğ bunun bir Truva olduğunu ve dev Tepegöz adamın içinden binlerce minik Tepegöz adamın çıkarak ülkelerini istila edeceğini düşündü. Bu düşünce üzerine aralarında espriler yaparak gülüştüler. Bu dev Tepegöz adamın varlığı onları çok mutlu etti. Daha sonra bu Tepegöz yetkililer tarafından çocuklar şenlensin diye temizlenip sahile dikildi...

1. Uzaktan Batuhan ve Göktuğ'un bir nesneyi çıkarmak için çabaladığını gören on yaşlarında üç çocuk ne yaptı?
.....
2. Öykünün ana düşüncesi nedir?
.....
3. Bilmediğiniz ürkütücü bir nesne görseydiniz siz ne yapardınız?
.....
4. Tepegöz adamın içinde binlerce minik Tepegöz adam olsaydı öykünün sonu nasıl olabilirdi?
.....

2. Konuşma Becerisine Yönelik Geleneksel Değerlendirme Görev Biçimleri

Konuşma becerisinin değerlendirilmesi sürecinde üretim içeren değerlendirme görev biçimleri kullanılmalıdır. Bu bölüm altında üretim içeren görevlere örnekler verilmiştir. Öğrenciler bu görevleri tamamladıktan sonra performansları öğrenme çıktısının özelliklerine göre yapılandırılmış kontrol listesi ve(ya) dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

21. Soru-Cevap

Örnek:

- Hafta sonu ne yaptın?
- Nereye gittin?
- Kiminle gittin?
- Gezin nasıl geçti?

22. Betimleme

Örnek:

Aşağıda verilen görseli betimleyerek verilmek istenen iletiyi arkadaşlarınıza anlatınız.

25. Tartışma

Örnek:

Sınıfınızda “dijital oyunlar” konulu bir tartışma yapınız. Tartışmanıza başlamadan önce “tartışma değerlendirme formunu” okuyunuz. Formda yer alan ölçütleri tartışma sırasında göz önünde bulundurunuz. Tartışmanın ardından formu doldurarak kendinizi değerlendiriniz.

Tartışma Değerlendirme Formu		
Ölçütler	Değerlendirme Puanı	Alınan Puan
Tartışma konusunun dışına çıkmama	10	
Tezi/görüşü kitleye ve duruma uygun bir biçimde anlatma	10	
Tartışmayı destekleyen belge, çoklu ortam tasarımı kullanma	10	
Konuya ve amaca uygun bir örüntü sırası oluşturma	10	
Kitleye ve duruma uygun dil kullanma	10	
İlgiyi artırmak ve sürdürmek için konuşma hızını, sesinin şiddetini ve tonunu duruma uygun kullanma	10	
Sözlü iletişiyi destekleyen beden dili kullanma	10	
Karşı tarafın konuşmasını özenle ve kesmeden dinleme	10	
Karşı tarafın görüşlerine hoşgörü gösterme	10	
Mantıklı düşüncelerden oluşan bir tartışma sürdürebilme	10	
TOPLAM		

26. Sorulardan/Kavramlardan/Görsellerden Hareketle Sözlü Metin Oluşturma

1. Görselleri inceleyiniz, dikkatinizi neler çekmiştir?
2. İzlediğiniz metin ile bu görseller arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Görsellerden hareketle ülkemizin turizm potansiyeli hakkında bir konuşma yapınız.

29. Sunum Yapma

Örnek:

Video oyunlarının içerdiği şiddete ilişkin bir araştırma yapınız. Araştırma ile edindiğiniz bilgilerden hareketle dilsel, görsel ve işitsel öğeler içeren bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzda düşüncelerinizi mantıksal bir sırayla veriniz. Anlatımınızda neden sonuç, karşılaştırma, karşıtlık gibi anlamları oluşturan bağlaçlar kullanınız. Hazırladığınız sunumu sınıfınızda sunmak için ön uygulama yapınız.

Sunum Değerlendirme Formu						
Sunum Başlığı: Adı-Soyadı:						
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Slaytlar sunuma olan ilgimi artırdı.	1	2	3	4	5
2.	Slaytlar iyi düzenlenmiştir.	1	2	3	4	5
3.	Slayt okunaklıdır.	1	2	3	4	5
4.	Düz yazı içeren paragraflar yerine, anahtar sözcükler ve şemalar vardır.	1	2	3	4	5
5.	Sunum bağdaşıktır.	1	2	3	4	5
6.	Sunum iyi tasarlanmıştır.	1	2	3	4	5
7.	Sunum anlaşılır ve etkili biçimde yapılmıştır.	1	2	3	4	5
8.	Sunum iyi hazırlanmıştır.	1	2	3	4	5
9.	İlgi çekici bir sunum gerçekleştirildi.	1	2	3	4	5
10.	Sunum çok başarılıydı.	1	2	3	4	5
Diğer:						

3.Yazma Becerisine Yönelik Geleneksel Değerlendirme Görev Biçimleri

Yazma becerisinin değerlendirilmesi sürecinde üretim içeren değerlendirme görev biçimleri kullanılmalıdır. Bu bölüm altında üretim içeren görevlere örnekler verilmiştir. Öğrenciler bu görevleri tamamladıktan sonra öğrenme çıktısının özelliklerine göre yapılandırılmış kontrol listesi ve/ya) dereceli puanlama anahtarı ile öğrencilerin performansları değerlendirilebilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.

30. Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma

Örnek:

- a) "Beden için spor neyse, zihin için okumak odur." sözünün çağrıştırdığı kavramları aşağıdaki kavram havuzuna yazınız.

.....

- b) Oluşturduğunuz kelime ve kavram havuzundan seçeceğiniz kelimelerle bilgilendirici bir metin oluşturunuz.
c) Metninizin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde nelere değineceğinizi aşağıdaki bölüme yazınız.

GİRİŞ

.....
.....
.....

GELİŞME

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

SONUÇ

.....
.....
.....
.....

- d) Taslağını hazırladığınız metni defterinize yazınız. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

32. Belge Doldurma

Örnek:

Aşağıdaki belgeyi doldurunuz

T.C GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü GENÇLİK KAMPLARI BAŞVURU FORMU				
GENEL BİLGİLER	T.C. Kimlik No.	<input type="text"/>	Adı Soyadı	<input type="text"/>
	Cinsiyeti	Kız ☐	Erkek ☐	Kan Grubu <input type="text"/>
	Doğum Yeri	<input type="text"/>	Doğum Tarihi/...../.....
	Adres	<input type="text"/>	Katıldığı İl	<input type="text"/>
	Sabit Telefon	<input type="text"/>	Cep Telefonu	<input type="text"/>
	e-posta	<input type="text"/>	Kan Grubu	<input type="text"/>
GENEL BİLGİLER	T.C. Kimlik No.	<input type="text"/>	Adı Soyadı	<input type="text"/>
	Geçirmiş Olduğu Herhangi Bir Hastalığı Var mı?	Evet ☐	Hayır ☐	
	Hastalığın Tanımı:	Sürekli Kullandığı İlaçlar:	<input type="text"/>	
<p>→ Bu form başvuru yaptığınız ildeki gençlik merkezlerine verilecektir.</p> <p>.....Formun arkasında yazılı olan kampa katılma şartları ve kamp kurallarına uyacağımı, kampa katılımına engel teşkil edecek bir sağlık sorununun bulunmadığını beyan eder, kamp kurallarına uymamak ve disiplin suçu işlemek nedeniyle kamptan uzaklaştırılacağımı kabul eder, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce düzenlenen gençlik kamplarına katılmamın sağlanmasını arz ederim./...../2024</p> <p style="text-align: right;">Adı Soyadı : İmza :</p>				
<p>→ Bu form başvuru yaptığınız ildeki gençlik merkezlerine verilecektir.</p> <p>..... Formun arkasında yazılı olan kampa katılma şartları ve kamp kurallarına uyacağımızı, Çocuğumun kampa katılımına engel teşkil edecek bir sağlık sorununun bulunmadığını beyan eder, kamp kurallarına uymaması ve disiplin suçu işlemesi nedeniyle kamptan uzaklaştırılması durumunda çocuğumu kamp yerinden teslim alacağımı taahhüt eder, yukarıda kimlik bilgileri yer alan çocuğumun Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce düzenlenen gençlik kamplarına katılımının sağlanmasını arz ederim./...../2024</p> <p style="text-align: right;">Adı Soyadı : İmza :</p>				

39. Paragraf Yazma

Örnek:

Aşağıdaki tabloyu doldurarak görselle ilgili bir paragraf yazınız.

<p>Konu Cümlesi Cümle neyle ilgili? Okura anlatmak istediğiniz ana düşünce nedir?</p>	<p>.....</p>
<p>Destekleyeci Ayrıntılar Ana düşünceyi desteklemek için okuyucuya hangi ayrıntıları verebilirsiniz?</p>	<p>.....</p>
<p>Sonuç Cümlesi Okuyucuya paragrafın neyle ilgili olduğunu hatırlatın.</p>	<p>.....</p>

40. Hikâye Yazma/Tamamlama

Örnek:

Batuhan ve Göktuğ sahilde salına salına düş kurarak yürüyorlardı. Bir gün kıyıya vurmuş içinde define haritası olan bir şişe, içinde inci olan bir sürü midye ve dev bir ahtapot bulacaklarını düşleyerek sohbet ediyorlardı. Şu ana kadar yalnızca içi boş deniz kabukları, çakıl taşları ve değersiz bir sürü ıvır zıvır bulmuşlardı.

Batuhan yürürken ayağı sert bir şeye takıldı ve sendeleyerek bir anda boylu boyunca sıcak ve yakıcı kumların üstüne yüzüstü kapaklandı. Göktuğ "Bu ne böyle?" diye avazı çıkana kadar büyük bir heyecan ve ürpertiyle bağırmaya başladı. Peki... Sizce Batuhan'ın ayağı neye takıldı? Bundan sonra sizce ne olacak? Öyküyü tamamlayın ve öyküye bir başlık yazın.

41. Sorulardan/Kavramlardan/Görsellerden Hareketle Metin Oluşturma

Örnek:

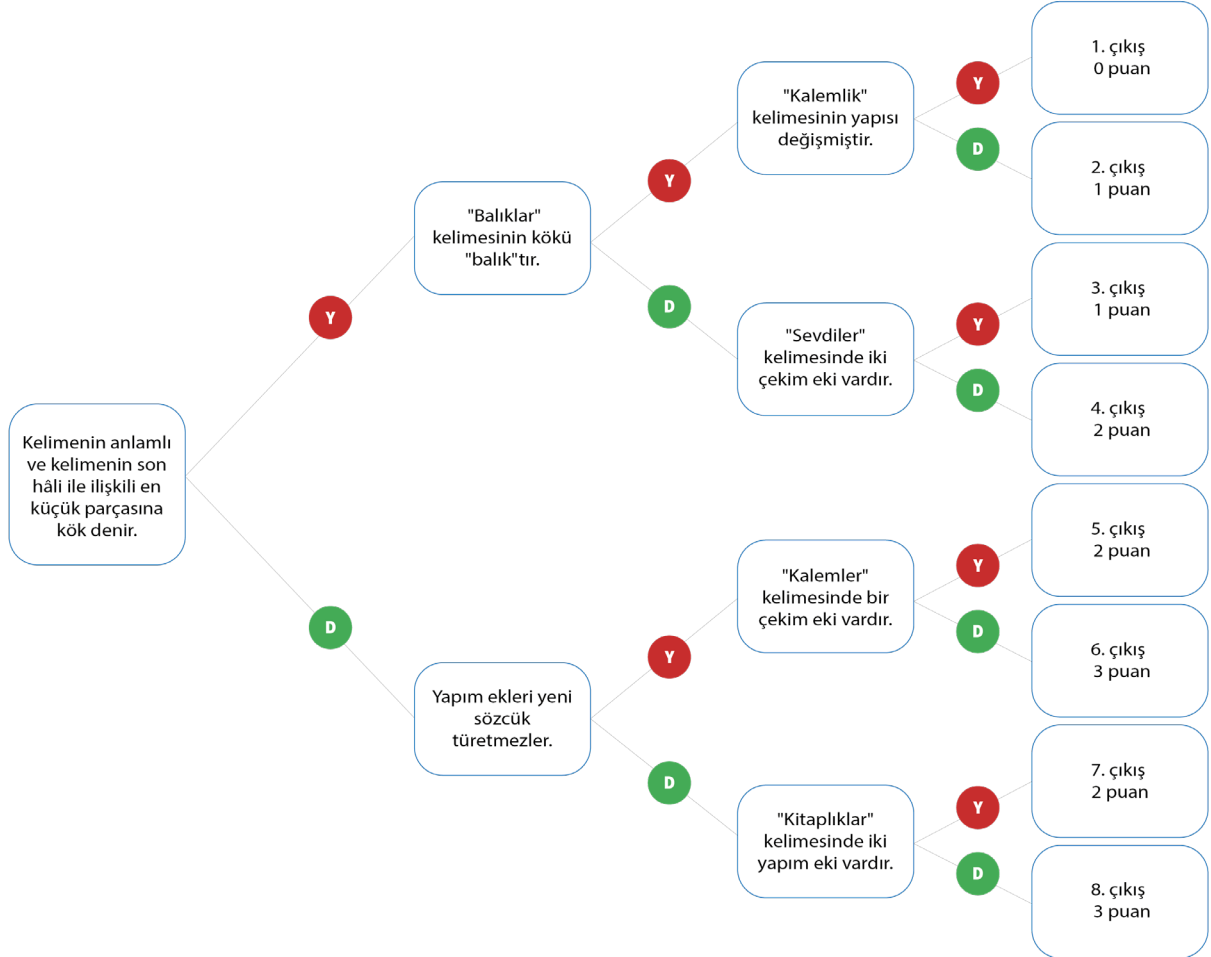

1. Görsellerde dikkatinizi neler çekmiştir?
2. Görsellerle okuduğunuz metin arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Görsellerden hareketle ülkemizin doğal güzellikleri hakkında bir yazı yazınız.

4. Tamamlayıcı Değerlendirme Görev Biçimleri

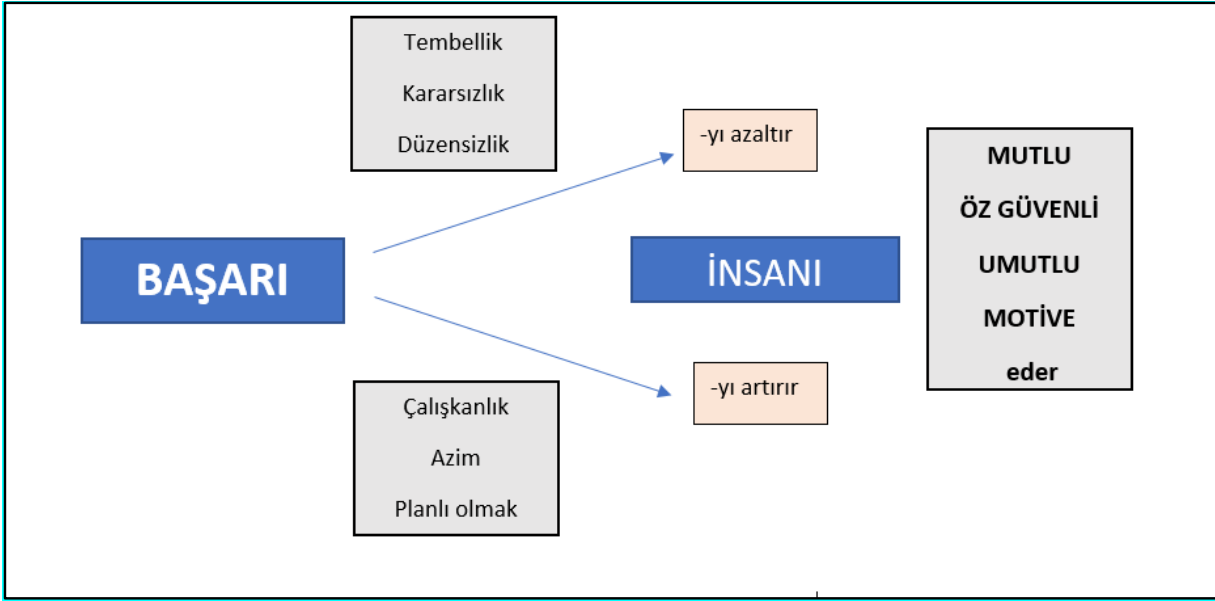
44. Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Örnek:

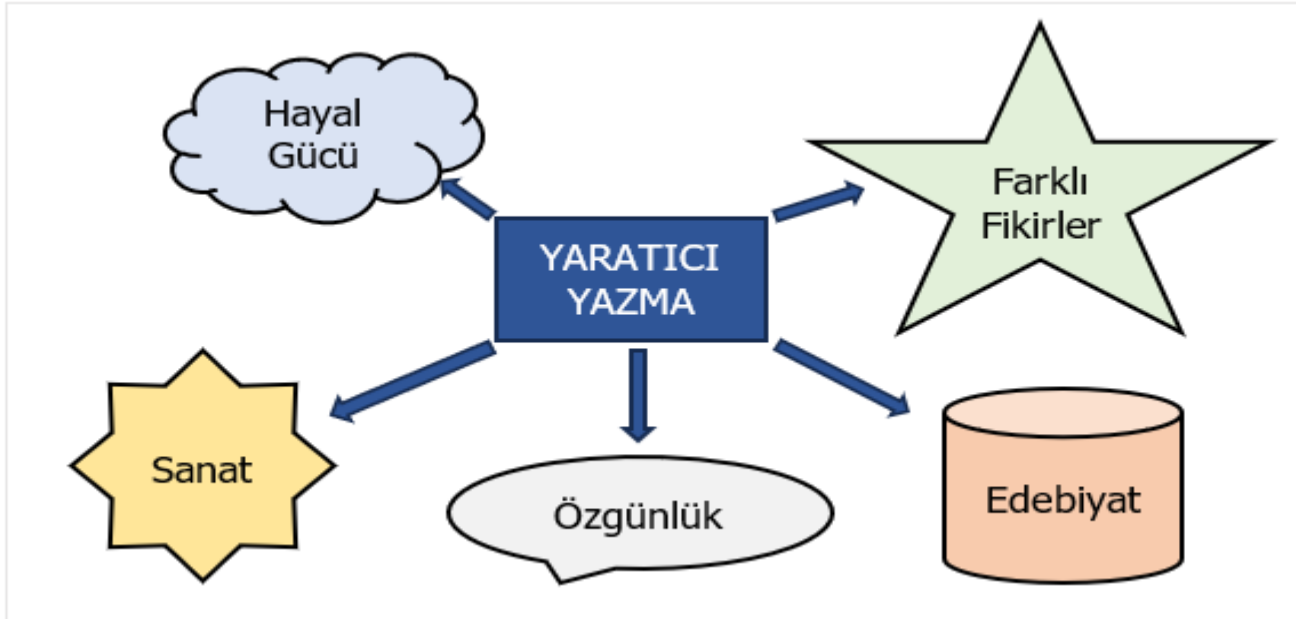
46. Kavram Haritası

Örnek:

47. Zihin Haritası

Örnek:

48. Kelime İlişkilendirme

Örnek:

Öğrencilere 15 saniye aralıklarla “çocuk”, “kitap”, “hayal dünyası” gibi seçilen kavramlardan biri sesli olarak 3 kez tekrarlanır. Her seferinde bu kavramlarla ilgili olarak akıllarına gelen ilk kelimeleri yazmaları istenir. Sonrasında öğrencilerden kelimelerin çağrıştırdığı kavramlarla ilgili cümle kurmaları istenebilir.

Anahtar Kavram	Çağrıştırdığı Kavram
Çocuk	
Çocuk	
Çocuk	

50. Öğretmen Gözlem Formu

Örnek:

Öğrenci:.....	Öğretmen:.....
Sınıf:.....	Beceri:..... Gözlemci:.....
<p>Yönerge: Gözleminiz belirlenen alan(lar)a odaklanmalıdır. Gözlem sırasında, belirtilen ilgi alan(lar)yla ilişkili olan her bir alanda listelenen davranışların yanına bir onay işareti koyun. Gözlemlenen diğer ilgili davranışlara ilişkin ek bilgileri notlar bölümüne yazabilirsiniz.</p>	
	Öğrenci okuduğu bir öyküyü yeniden anlatabilir.
	Öğrenci okuduğu bir kitabın başını, ortasını ve sonunu belirleyebilir.
	Öğrenci bir öykünün “sorununu” açıklayabilir.
	Öğrenci, okunmakta olan bir öykünün gelecek bölümü hakkında kestirimlerde bulunabilir.
	Öğrenci, kurgu metinlerdeki karakterleri tanımlayabilir.
	Öğrenci öykünün geçtiği ortamı tanımlayabilir.
	Öğrenci bir karakterin güdülleri hakkında çıkarımlarda bulunabilir.
	Öğrenci öyküdeki kahramanlarla özdeşim kurabilir.
	Öğrenci öyküden belirli olayları anımsayabilir.
Notlar	

52. Öz Değerlendirme

Örnek:

Dinleme Öz Değerlendirme Ölçeği (Çetinkaya ve Şentürk, 2021)

Ölçütler	Evet	Hayır	Bazen
Nasıl dinlerim?			
Dikkatli dinlerim.	☐	☐	☐
Odadaki diğer sesler dinlerken dikkatimi dağıtır.	☐	☐	☐
Kendi düşüncelerimi belirtmeden önce konuşmacının düşüncelerinin tamamını dinlerim.	☐	☐	☐
Konuşmacının bireysel alışkanlıklarını rahatsız edici bulurum. (Örneğin, sürekli gırtlak temizleme vb.)	☐	☐	☐
Bilgi edinmek için dinleme			
Dinlediklerimi anımsayabilmek için belleğimde düzenlerim.	☐	☐	☐
Konuşmacıya anlamadığım yerleri sormak için sorular oluştururum.	☐	☐	☐
Bilmediğim sözcükleri konuşmacının söylediklerinden çıkarımda bulunarak öğrenirim.	☐	☐	☐
Eleştirel dinleme			
Gerçekleri, kestirim ve olasılıklardan ayırabilirim.	☐	☐	☐
Dinlediklerimdeki önemli ve önemsiz ayrıntılar arasındaki farkı söyleyebilirim.	☐	☐	☐
Bir konuşmacının söylediği desteklenmeyen noktaları seçebilirim.	☐	☐	☐
Benimkinden farklı bakış açılarını kabul edebilirim.	☐	☐	☐
Yaratıcı dinleme			
Dinlerken beni etkileyen bazı sözcük veya cümleleri belirleyebilirim.	☐	☐	☐
Dinlerken gerçek dünyadan koparak anlatılanların dünyasını (öykü, tiyatro, şiir vb.) düşlerim.	☐	☐	☐
Dinlediklerimi başkalarına anlatırken kendi sözcüklerimi kullanırım.	☐	☐	☐

Yorumlar:

.....

.....

.....

.....

Örnek:

Okuma Öz Değerlendirme Ölçeği

Ölçütler	EVET	KISMEN	HAYIR
Tanıdık adları, sözcükleri ve basit cümleleri okuyup anlayabili- rim.	☐	☐	☐
E-posta, kısa not veya bülten gibi kısa metinlere göz atarak içeriğini anlayabilirim.	☐	☐	☐
Bir ürün etiketindeki yönergeleri okuyabilir ve uygulayabilirim.	☐	☐	☐
Temel ürün bilgilerini öğrenmek için ürün rehberini okuyabili- rim.	☐	☐	☐
Yazılı yönergeleri (yemek tarifi gibi) okuyabilir ve doğru biçimde uygulayabilirim.	☐	☐	☐
Ürün uyarı etiketini okuyabilir ve ürünü güvenli bir biçimde nasıl kullanacağımı anlayabilirim.	☐	☐	☐
Yeni bilgiler bulmak için tanıtım kitabı veya gazete makaleleri gibi birkaç kısa belgeyi okuyabilirim (örneğin seyahate çıkma- dan önce seyahat edilecek yer hakkında bir şeyler okuyabili- rim).	☐	☐	☐
Kredi kartı sözleşmesi, iş sözleşmesi veya sigorta poliçesi gibi resmî belgeleri okuyabilir ve anlayabilirim.	☐	☐	☐
Yazıcı, cep telefonu, bulaşık makinesi gibi araçların kullanma kılavuzlarını okuyabilir ve doğru biçimde uygulayabilirim.	☐	☐	☐
Bilgileri karşılaştırmak için çeşitli belgelere başvurabilirim (ör- neğin ürün özellikleri, farklı model dijital kameraların özellikleri ve maliyetleri).	☐	☐	☐

Şu becerilerimi geliştirmek isterim:

1.
2.
3.

Örnek:

Konuşma Öz Değerlendirme Ölçeği

Ölçütler	EVET	KISMEN	HAYIR
Konuşurken sözcükleri doğru ve işitilebilir biçimde sesletebilirim.	☐	☐	☐
Konuşurken cümlenin vurgusunu ve ezgisini yapıya ve iletiye uygun biçimde yapabilirim.	☐	☐	☐
Sözcükleri, ekleri, öbekleri ve cümleleri konuşmada uygun biçimde kullanabilirim.	☐	☐	☐
Konuşmamda jest, mimik, göz teması, giyim gibi sözsüz iletişim öğelerini uygun kullanabilirim.	☐	☐	☐
Duraksamadan akıcı biçimde konuşabilirim.	☐	☐	☐
Konuşurken dil yapılarına uygun anlaşılabilir cümleler kurabilirim.	☐	☐	☐
Konuşma diline özgü bağlayıcı birimleri (hı hı, ı ı gibi) uygun biçimde kullanabilirim.	☐	☐	☐
Konuşmamda ana düşünceyi, destekleyici düşünceleri ve olaylar arasındaki ilişkileri sunabilirim.	☐	☐	☐
Konuşmamda iletişim bağlamına uygun anlatım oluşturabilirim.	☐	☐	☐
Anahtar sözcükleri vurgulama, açıklama, sözcüklerin anlaşılabilmesi için bağlam oluşturabilme, yardım isteme, dinleyicinin ne kadar iyi anladığını değerlendirebilme gibi konuşma stratejilerini kullanabilirim.	☐	☐	☐
Konuşmalarımda görsel ve işitsel öğeler içeren sunum araçlarını etkili kullanabilirim.	☐	☐	☐

Şu becerilerimi geliştirmek isterim:

1.
2.
3.

Örnek:

Yazma Öz Değerlendirme Ölçeği

Ölçütler	EVET	KISMEN	HAYIR
Paragrafın konusunu belirleyen anlaşılır bir konu cümlesi yazabilirim.			
Paragraf yazarken düşüncelerimi mantıksal olarak düzenleyebilirim.			
Paragraf yazarken ana düşüncemi mantıksal olarak destekleyebilir ve geliştirebilirim.			
Okurla etkili bir biçimde iletişim kurmak için uygun sözcükleri kullanabilirim.			
Farklı uzunluklarda cümleler kullanabilirim.			
Uygun yazım, büyük harf kullanımı ve noktalama işaretlerini kullanabilirim.			
Metnimin ana düşüncesini desteklemek ve geliştirmek için paragrafları mantıksal ilişki kurarak oluşturabilirim.			
Yazmadan önce düşüncelerimi mantıksal olarak düzenlemek için bir taslak oluşturabilirim.			
Metni sesli ve sessiz gözden geçirerek hem anlamsal hem de biçimsel açıdan geliştirebilirim.			
Metnime uygun bir başlık yazabilirim.			

Şu becerilerimi geliştirmek isterim:

1.
2.
3.

53. Akran Değerlendirme Formu**Örnek:**

İÇERİK	Derece*
Konuşmasında karşılaştırma yaptı.	
Konuşmasında sınıflandırma yaptı.	
Konuşmasında düşünceyi geliştirme yollarını kullandı.	
Kişisel yorum ve değerlendirmelerini yansıtan tepki verdi.	
Amacına uygun olarak kullanacağı çoklu ortam öğelerini (fotoğraf, resim, tablo, grafik, harita, sanal gezi uygulamaları, ses kaydı, müzik, video, dijital pano, çevrim içi toplantı araçları vb.) belirledi ve bunların birbiriyle etkileşimlerini dikkate alarak konuşma içeriğinden kullandı.	
Konuşmasında tema, karakter ve olay örgülerini farklı açılardan ele aldı.	
Konuşmasını konu odağı çerçevesinde sonlandırdı.	
SUNUM	
Konuşmasında sesini uygun şekilde kullandı.	
Hedef kitleye uygun; ses, beden dili ve görsellerle desteklenen bir sunum yaptı.	
Söz varlığı unsurlarını bağlama uygun kullandı.	
Sunumunu amaç, içerik ve dil-anlatım açısından değerlendirdi.	
TOPLAM	

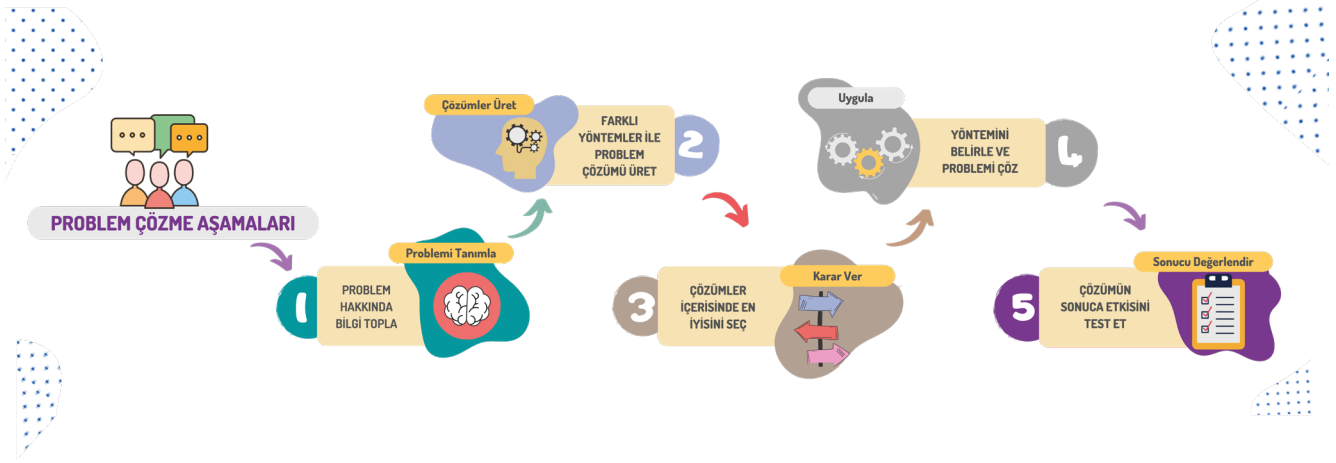
* 1= Hiç, 2= Küçük Ölçüde, 3=Bir Dereceye Kadar, 4= Önemli Ölçüde, 5= Büyük Ölçüde

56. Çoklu Ortam Tasarımı

Çoklu ortam tasarımı metinler arasında çizgi romanlar/grafik romanlar, resimli kitaplar, gazeteler, broşürler, basılı reklamlar, posterler, görsel öykü taslağı (storyboard), dijital slayt sunumları, infografik, e-poster, e-kitap ve sosyal medya yer alır.

Örnek:

Sorun çözme aşamalarına yönelik dilsel ve görsel çoklu ortam öğelerini kullanarak bir bilgi görseli oluşturun.

Çoklu Ortam Tasarımı Kontrol Listesi

Ölçüt	Evet	Hayır
Ana başlıklar ilgi çekicidir.	☐	☐
Ara başlıklar kısa ve açıktır.	☐	☐
Bilgiler tutarlı ve ardışıktır.	☐	☐
Önemli bilgiler, açıklamalar ve örnekler açık ve konuyla ilişkilidir.	☐	☐
Görsel öğeler arasında bir uyum vardır.	☐	☐
Görseller dengelidir ve bir bütünlük vardır.	☐	☐
Diğer görüşler:		

5. Kontrol Listesi ve Dereceli Puanlama Anahtarı

57. Akıcılık Kontrol Listesi

Örnek:

Metni okuduktan sonra aşağıda yer alan kontrol listesini tamamlayınız.	
Doğruluk Her sözcüğü doğru okudum. Sözcük eklemedim veya çıkarmadım	☐ Geliştirmek için bu konuda çalışmam gerekir.
	☐ Gelişim sağlıyorum.
	☐ Tümüyle doğru bir okuma yaptım.
Oran Ne çok hızlı ne de çok yavaş, iyi bir hızda okuyorum.	☐ Geliştirmek için bu konuda çalışmam gerekir.
	☐ Gelişim sağlıyorum.
	☐ İyi bir hızda okuyorum.
Anlatım Duygularımı göstermek veya metindeki karakter gibi ses çıkarmak için sesimi değiştirdim.	☐ Geliştirmek için bu konuda çalışmam gerekir.
	☐ Gelişim sağlıyorum.
	☐ Tümüyle doğru bir okuma yaptım.
Noktalama Noktalarda durdum, virgüllerde durakladım ve ünlem işaretine uygun duyguyu dile getirdim.	☐ Geliştirmek için bu konuda çalışmam gerekir.
	☐ Gelişim sağlıyorum.
	☐ Noktalama işaretlerine uygun okudum.
Hedefim:	

58. Genel Konuşma Becerileri Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

(Public Schools of North Carolina, 2001, akt. Bozkurt, 2022)

(0) Cevap yok. / Görev ele alınmadı. / Konuşucu tarafından herhangi bir bilgi verilmedi. / İleti tutarlı ve anlaşılır değildi.

(1) Çok az bilgi konuyla ilgiliydi. Anlatım hemen hemen hiç tutarlı değildi. Bilgiler düzenlenmemişti. Görevi en az sözcük dağarcığıyla yerine getirdi ve çok az sayıda anlatım, yapısal olarak doğrudu. Konuşma boyunca düzensiz ve tamamlanmamış aktarımdan dolayı birçok doğal olmayan duraklama oluştu. İleti zar zor anlaşıldı.

(2) Bazı bilgiler konuyla ilgiliydi, kısmen düzenleme yapılmıştı ve yapısal olarak doğrudu. Sınırlı sözcük dağarcığı kullanıldı. Aktarım düzensiz ve kesik kesikti. İletinin bir bölümü anlaşılırdı.

(3) İletilen bilgilerin çoğu konuyla ilgiliydi ve anlatım genellikle tutarlıydı. Bilgiler, büyük oranda düzenlenmişti ve yapısal olarak doğrudu. Görevi yeterli sözcük dağarcığıyla yerine getirdi. Çok az doğal olmayan duraklama oluştu ve iletinin çoğu anlaşılabilirdi.

(4) İletilen tüm bilgiler konuyla ilgiliydi ve tüm anlatımlar tutarlı, iyi düzenlenmiş ve yapısal olarak doğrudu. Kullanılan sözcük dağarcığı uygun ve genişti. Doğal olmayan duraklama oluşmadı. Konuşma akıcıydı ve tüm metin anlaşılabilirdi.

59. Tartışma Görevi İçin Sayısal Dereceleme Ölçeği

Örnek:

(Bozkurt, 2022)

Ölçütler	1	2	3	4	5	Ölçütler	1	2	3	4	5
Dil						Üretim					
• Yapı ve düzenleme	☐	☐	☐	☐	☐	• Akıcılık	☐	☐	☐	☐	☐
• Dil yapısı ve sözcük dağarcığı	☐	☐	☐	☐	☐	• Seslem/sözcük sesletimi	☐	☐	☐	☐	☐
• Doğruluk	☐	☐	☐	☐	☐	• Tonlama, vurgu ve ritim	☐	☐	☐	☐	☐
Anlatım						Katılım					
• Düşüncelerin açıklığı	☐	☐	☐	☐	☐	• Sıra alma	☐	☐	☐	☐	☐
• Düşüncelerin niteliği	☐	☐	☐	☐	☐	• Etkileşimin sürdürülmesi	☐	☐	☐	☐	☐
						• Geri bildirim	☐	☐	☐	☐	☐
Tutarlılık						Diğer:					
• Düşüncelerin birbirine bağlanması	☐	☐	☐	☐	☐						
• Bakış açısının gerekçelendirilmesi	☐	☐	☐	☐	☐						

60. Konuşma Becerisi İçin Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

(Weir, 2005, akt. Bozkurt, 2022)

Akıcılık

- (4) Uygun sözcüğü/anlatımı ararken ara sıra yapılan duraklama dışında konuşma genel olarak doğal.
- (3) Zaman zaman duraksadı ve kendini yineledi; ara sıra yönlendirmeye gereksinim duyabilmesine karşın genellikle konuşma akışını sürdürebildi.
- (2) Konuşma yavaş ve duraksamalı. Konuşmayı edilgen bir biçimde sürdürdü ve düzenli yönlendirmelere gereksinim duydu.
- (1) O kadar az konuştu ki akıcı bir konuşma olduğu söylenemez.

Söyleyiş

- (4) Söyleyiş yanlışı, anlamaya engel olmayacak kadar azdı.
- (3) Anlamaya engel olabilecek kimi söyleyiş yanlışları, dikkatle dinlemeyi gerektirdi.
- (2) Söyleyişte sık sık yapılan yanlışlardan dolayı anlaşılma güçlüğü oluştu.
- (1) Anlaşılması olanaklı değildi.

Sözcük bilgisi

- (4) Birkaç uygun olmayan seçime karşın görev için gerekli sözcük dağarcığı, etkili kullanıldı.
- (3) Kimi uygun olmayan örneklerle birlikte çoğunlukla görev için gerekli sözcük dağarcığı, etkin kullanıldı.
- (2) Sınırlı sözcük kullanımı var; sık sık uygun olmayan seçimler yaptı.
- (1) Sözcük dağarcığı yetersiz ve uygun olmayan seçimler yaptı.

Dil yapılarının doğruluğu

- (4) Çok az dil yapısı yanlışı görüldü.
- (3) Dil yapılarının kimi yanlış kullanıldı ancak bunlar anlamayı engellemedi.
- (2) Konuşma sık sık yapılan yanlışlarla bozuk ve düzensizdi.
- (1) Anlaşılır cümleler kuramadı.

Etkileşim Stratejileri

(Bu ölçütte "etkileşim stratejileri" terimi, konuşmayı başlatma, açıklama isteme, konuyu genişletme, sıra alma ve konuşmayı sonuçlandırma gibi stratejilerin kullanılması anlamına gelir.)

- (4) Etkili ve kolay bir biçimde etkileşim kurdu, tartışmaya katıldı ve konuşulanları izledi.
- (3) Etkileşim stratejilerinin kullanımı genellikle yeterli, ancak etkileşimi tutarlı bir şekilde sürdürmekte zaman zaman güçlük yaşadı.
- (2) Etkileşimi etkili sürdüremedi. Seyrek de olsa bir etkileşim geliştirebildi.
- (1) Anlaşılma ve etkileşim en az düzeydeydi.

61. Öğrencinin Sunumunu Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

(Deniz, 2017)

Ölçütler		Başarı Seviyeleri				
		1	2	3	4	5
Dil ve Anlatım	Yerel ağız özellikleri kullanmama	☐	☐	☐	☐	☐
	Argo kelimeler kullanmaktan kaçınma	☐	☐	☐	☐	☐
	Standart Türkçe ile konuşma	☐	☐	☐	☐	☐
	Doğru ve anlaşılır cümleler kurabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Hitap ifadelerini başarılı bir şekilde kullanabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumun sonunda bitirme ifadelerini başarılı bir şekilde kullanabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Dilimizde henüz yaygınlaşmamış yabancı kelimeler kullanmama	☐	☐	☐	☐	☐
	Kelimeleri anlamına ve bağlamına uygun kullanabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Gereksiz tekrarlara düşmeme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumu deyim, atasözü ve özdeyişle zenginleştirebilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Dinleyicilerin dikkatini toplayarak onları motive edebilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunum boyunca nezaket kurallarına uyma	☐	☐	☐	☐	☐

Ölçütler		Başarı Seviyeleri				
		1	2	3	4	5
İçerik	Sunumda dikkat dağıtacak ayrıntılara girmekten kaçınma	☐	☐	☐	☐	☐
	Konuya uygun başlık bulma	☐	☐	☐	☐	☐
	Konuya ve amaca uygun sunum yapabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Konuyu mantıksal tutarlılık ve bütünlük içinde anlatabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sebep-sonuç ilişkilerini başarılı bir şekilde kurabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Amaç-sonuç ilişkilerini başarılı bir şekilde kurabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumu bir ana fikir etrafında planlama	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumda ana fikir ve duyguyu, yardımcı fikir ve duygularla destekleyebilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Yardımcı fikirleri ifade ederken uygun geçişler yapabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumu günlük hayatla ilişkilendirebilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Konuyu açık, anlaşılır ve konuya hâkim bir şekilde sunma	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunum konusuyla ilgili yeterince araştırma yapma	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunum konusuyla ilgili kaynaklara ulaşip bunlardan yararlanabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumu konuya uygun görsel ve işitsel materyallerle destekleme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sunumu verilen sürede tamamlayabilme	☐	☐	☐	☐	☐
Sunumu alıntı, benzetme ve örneklerle zenginleştirebilme	☐	☐	☐	☐	☐	

	Ölçütler	Başarı Seviyeleri				
		1	2	3	4	5
Beden Dili	Dinleyicilerle göz teması kurabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Sözlerle beden dilinin birbirine uygun olmasına dikkat etme	☐	☐	☐	☐	☐
	Beden dilini başarılı bir biçimde kullanabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Heyecanı kontrol edebilme	☐	☐	☐	☐	☐

	Ölçütler	Başarı Seviyeleri				
		1	2	3	4	5
Ses	İşitilebilir ses tonuyla konuşma	☐	☐	☐	☐	☐
	Kelimeleri doğru telaffuz etme	☐	☐	☐	☐	☐
	Vurgu-tonlamaya dikkat ederek konuşma	☐	☐	☐	☐	☐
	Nefes alışverişini kontrol edebilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Konuşurken gereksiz sesler (şey, ııı, eee vb.) çıkarmama	☐	☐	☐	☐	☐
	Ses veya heceleri yutmadan konuşabilme	☐	☐	☐	☐	☐
	Yapmacıktan, taklit ve özentiden uzak bir sesle sunum yapma	☐	☐	☐	☐	☐

62. Paragraf (İkna) Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

0	Yazılan paragraf istenen türün özelliklerini hiç yansıtmamaktadır veya paragrafın, görevde verilen konuyla ilgisi yoktur. Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelere uygun cevap vermemiştir. UYARI: Eğer öğrenci "birden fazla paragraf yazma, paragraf yapısını bozan unsurlar (karşılıklı konuşma, listeleme vb.) kullanma, kelime sayısı itibari ile verilen aralığın çok altında kalma" gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenenlere uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.			
	1	2	3	4
İÇERİK (puan x 3)*	İkna etmek istediği konu net değil ve ikna edicilik yok.	İkna etmek istediği konuyu ortaya koymuş ancak düşüncelerini destekleyecek herhangi bir gerekçe sunmamıştır.	İkna etmek istediği konuyu net olarak ortaya koymuş, düşüncesini desteklemek için gerekçe(ler) sunmuş ancak bu gerekçe(ler) yeterince ikna edici değildir.	İkna etmek istediği konuyu net olarak ortaya koymuş ve düşüncesini, ikna edici gerekçe(ler) sunarak desteklemiştir.
YAPI (puan x 2)	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlesi ayırt edilememektedir.	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlelerinden bir tanesi eksiktir ve cümleler arasındaki bağlantılarda eksiklikler vardır.	Dilekçede, (a) giriş -kendini tanıtmaya-, (b) açıklama -şikâyet ve/veya isteğin içeriği- (c) arz -muhataptan istenen- bölümleri vardır ancak bunlar doğru sırayla yer almamıştır.	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlesi bulunmaktadır ancak bunlar arasındaki bağlantılarda eksiklikler vardır.
DİL VE ANLATIM (puan x 2)	Paragrafta anlaşılır bir dil kullanılmamıştır, anlatım akıcı ve etkili değildir.	Paragrafın bazı cümlelerinde anlaşılır bir dil kullanılmış ancak anlatım akıcı ve etkili değildir.	Paragraf anlaşılır bir dille yazılmıştır, anlatım akıcıdır ancak etkili değildir.	Paragraf anlaşılır bir dille yazılmıştır, anlatım akıcı ve etkilidir. (Anlatım; benzetme, atasöz, deyim, ifade vb. ile etkili hâle getirilmiştir.)
YAZIM NOKTALAMA (puan x 2)	Paragrafın genelinde 7 veya daha fazla yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde 5-6 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde 3-4 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde en fazla 2 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.

* Ağırlıklandırılmış puan hesaplanmak istendiğinde öğrencinin toplam puanı hesaplanırken her bir boyuttan aldığı puanın ilgili boyutta verilen katı hesaplanır.

63. Paragraf (Betimleme) Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

0	Yazılan paragraf istenen türün özelliklerini hiç yansıtmamaktadır veya paragrafın, görevde verilen konuyla ilgisi yoktur. Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelere uygun cevap vermemiştir. UYARI: Eğer öğrenci "birden fazla paragraf yazma, paragraf yapısını bozan unsurlar (karşılıklı konuşma, listeleme vb.) kullanma, kelime sayısı itibari ile verilen aralığın çok altında kalma" gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenene uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.			
	1	2	3	4
İÇERİK (puan x 3*)	Betimlenmesi istenen kişi, mekân, nesne ile ilgili betimleyici ifadeler kullanılmamış veya paragraf genelinde betimleme dışı unsurlara (duygu ve düşünceler, yaşantılar vb.) ağırlık verilmiştir.	Betimlenmesi istenen kişi, mekân, nesne bir veya birden fazla yönüyle (fiziksel özellikleri, şekli, durumu, hammadde vb.) Ele alınmış ancak detay verilmemiştir.	Betimlenmesi istenen kişi, mekân, nesne sadece bir yönüyle (fiziksel özellikleri, şekli, durumu, hammadde vb.) Ele alınmış ve detaylı bilgiler verilmiştir.	Betimlenmesi istenen kişi, mekân, nesne farklı yönleriyle (fiziksel özellikleri, şekli, durumu, hammadde vb.) Ele alınmış ve detaylıca betimlenmiştir.
YAPI (puan x 2)	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlesi ayırt edilememektedir.	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlelerinden bir tanesi eksiktir ve cümleler arasındaki bağlantılarda eksiklikler vardır.	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlesi bulunmaktadır ancak bunlar arasındaki bağlantılarda eksiklikler vardır.	Paragrafta (a) giriş cümlesi, (b) detay (gelişme) cümleleri ve (c) sonuç cümlesi bulunmaktadır ve bunlar arasında bağlantı kurulmuştur.
DİL VE ANLATIM (puan x 2)	Paragrafta anlaşılır bir dil kullanılmamıştır, anlatım akıcı ve etkili değildir.	Paragrafın bazı cümlelerinde anlaşılır bir dil kullanılmış ancak anlatım akıcı ve etkili değildir.	Paragraf anlaşılır bir dille yazılmıştır, anlatım akıcıdır ancak etkili değildir.	Paragraf anlaşılır bir dille yazılmıştır, anlatım akıcı ve etkilidir. (Anlatım; benzetme, atasözü, deyim, ifade vb. ile etkili hâle getirilmiştir.)
YAZIM NOKTALAMA (puan x 2)	Paragrafın genelinde 7 veya daha fazla yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde 5-6 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde 3-4 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Paragrafın genelinde en fazla 2 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.

* Ağırlıklandırılmış puan hesaplanmak istendiğinde öğrencinin toplam puanı hesaplanırken her bir boyuttan aldığı puanın ilgili boyutta verilen katı hesaplanır.

64. Paragraf (İkna) Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

Performans Düzeyleri	Performans Tanımları
0	<p>Yazılan paragraf istenen türün özelliklerini hiç yansıtmamaktadır veya paragrafın, görevde verilen konuyla ilgisi yoktur.</p> <p>Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelerle uygun cevap vermemiştir.</p> <p>UYARI: Eğer öğrenci "birden fazla paragraf yazma, paragraf yapısını bozan unsurlar (karşılıklı konuşma, listeleme vb.) kullanma, kelime sayısı itibarı ile verilen aralığın çok altında kalma" gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenenlere uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.</p>
1	<p>Paragraf; ana fikri destekleyen ikna edici gerekçelerin sunulması ve okuyanı ikna etmesi; giriş, gelişme, sonuç cümlelerini içermesi; paragrafta akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında çok eksiktir. Öğrencinin yaptığı hatalar tamamen beceri eksikliğine dayanmaktadır ve temel düzeyde önemli eksiklikleri mevcuttur. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda "Öğrencinin temel yazma becerilerinde önemli eksiklikler var, öncelikle bu eksiklikler giderilmeli ve sonrasında paragraf yazma becerileri geliştirilmeli." düşüncesi oluşmaktadır.</p>
2	<p>Paragraf; ana fikri destekleyen ikna edici gerekçelerin sunulması ve okuyanı ikna etmesi; giriş, gelişme, sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında genel olarak eksiktir. Bu eksikler ağırlıklı olarak ana fikri destekleyen ikna edici gerekçelerin sunulması ve okuyanı ikna etmesi; giriş, gelişme, sonuç cümlelerini içermesi, akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması boyutlarındadır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda "Öğrenci temel düzeyde bazı becerilere sahip ancak iyi bir ikna paragrafı yazmak için çaba göstermeli ve eksiklerini gidermeli." düşüncesi oluşmaktadır.</p>
3	<p>Paragraf; ana fikri destekleyen ikna edici gerekçelerin sunulması ve okuyanı ikna etmesi; giriş, gelişme, sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında genel olarak iyi olmakla beraber bazı eksiklikler mevcuttur. Bu eksikler ağırlıklı olarak yazım ve noktalama kurallarına uyulması boyutundadır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda "Öğrenci genel olarak başarılı ancak yazım ve noktalama konusundaki eksiklikleri giderilirse daha iyi bir ikna paragrafı yazabilir." düşüncesi oluşmaktadır.</p>
4	<p>Paragraf; ana fikri destekleyen ikna edici gerekçelerin sunulması ve okuyanı ikna etmesi; giriş, gelişme, sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında oldukça niteliklidir. Bu ölçütler bağlamında hiç eksik yoktur veya en fazla 2 yazım veya noktalama hatası yapılmıştır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda "Öğrenci başarılı ve oldukça güzel ikna paragrafı yazıyor." düşüncesi oluşmaktadır.</p>

65. Paragraf (Betimleme) Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

Performans Düzeyleri	Performans Tanımları
0	<p>Yazılan paragraf istenen türün özelliklerini hiç yansıtmamaktadır veya paragrafın, görevde verilen konuyla ilgisi yoktur.</p> <p>Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelere uygun cevap vermemiştir.</p> <p>UYARI: Eğer öğrenci “birden fazla paragraf yazma, paragraf yapısını bozan unsurlar (karşılıklı konuşma, listeleme vb.) kullanma, kelime sayısı itibari ile verilen aralığın çok altında kalma” gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenenlere uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.</p>
1	<p>Paragraf; betimlenen kişi, mekân veya nesne ile ilgili özelliklerin ifade edilmesi; giriş, gelişme ve sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında çok eksiktir. Öğrencinin yaptığı hatalar tamamen beceri eksikliğine dayanmaktadır ve temel düzeyde önemli eksiklikleri mevcuttur. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda “Öğrencinin temel yazma becerilerinde önemli eksiklikler var, öncelikle bu eksiklikler giderilmeli ve sonrasında paragraf yazma becerileri geliştirilmeli.” düşüncesi oluşmaktadır.</p>
2	<p>Paragraf; betimlenen kişi, mekân veya nesne ile ilgili özelliklerin ifade edilmesi; giriş, gelişme ve sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında genel olarak eksiktir. Bu eksikler ağırlıklı olarak betimlenen kişi, mekân veya nesne ile ilgili özelliklerin ifade edilmesi; giriş, gelişme ve sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması boyutlarındadır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda “Öğrenci temel düzeyde bazı becerilere sahip ancak iyi bir betimleme paragrafı yazmak için çaba göstermeli ve eksiklerini gidermeli.” düşüncesi oluşmaktadır.</p>
3	<p>Paragraf; betimlenen kişi, mekân veya nesne ile ilgili özelliklerin ifade edilmesi; giriş, gelişme ve sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında genel olarak iyi olmakla beraber bazı eksiklikler mevcuttur. Bu eksikler ağırlıklı olarak yazım ve noktalama kurallarına uyulması boyutlarındadır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda “Öğrenci genel olarak başarılı ancak yazım ve noktalama konusundaki eksiklikleri giderilirse daha iyi bir betimleme paragrafı yazabilir.” düşüncesi oluşmaktadır.</p>
4	<p>Paragraf; betimlenen kişi, mekân veya nesne ile ilgili farklı özelliklerin ifade edilmesi; giriş, gelişme ve sonuç cümlelerini içermesi; akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılması; yazım ve noktalama kurallarına uyulması ölçütleri dikkate alındığında oldukça niteliklidir. Bu ölçütler bağlamında hiç eksik yoktur veya en fazla 2 yazım veya noktalama hatası yapılmıştır. Paragrafın bütünü dikkate alındığında okuyucuda “Öğrenci başarılı ve oldukça güzel betimleme paragrafı yazıyor.” düşüncesi oluşmaktadır.</p>

66. Öyküleyici Metin Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

0	Metin hikâye türü dışında farklı bir türde yazılmıştır. Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelere uygun cevap vermemiştir. UYARI: Eğer öğrenci "kelime sayısı itibari ile verilen aralığın çok altında kalma" gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenenlere uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.		
	1	2	3
Sayfa Yapısı	Metin paragraflar hâlinde yazılmamış ve görsel açıdan sayfaya düzgün şekilde yerleştirilmemiştir.	Metin paragraflar hâlinde yazılmış ancak paragraf girintileri ve/veya satır sonları düzgün hizalanmamıştır.	Metin paragraflar hâlinde yazılmış ve paragraf girintileri ile satır sonları hizalanarak görsel açıdan düzgün bir şekilde sayfaya yerleştirilmiştir.
Başlık	Başlık yok.	Metnin başlığı var ancak metnin içeriğini yansıtacak nitelikte değildir.	Metnin başlığı konuyla ilgili olup metnin içeriğini yansıtacak niteliktedir ve dikkat çekici/etkileyicidir.
Metin Yapısı	Metnin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluştuğu söylenemez, bunlardan biri ya da birkaçı yoktur.	Metnin serim, düğüm ve çözüm bölümleri vardır ancak bölümler arasındaki geçişlerde kopukluklar bulunmaktadır.	Metnin serim, düğüm ve çözüm bölümleri vardır ve bölümler arasında mantıklı ilişkiler kurularak akıcı geçişler sağlanmıştır.
Karakter	Karakterler sadece isimleri ile anılmıştır ve haklarında başka bir bilgiye yer verilmemiştir.	Karakterlerin isimleri verilmiş, tamamının/gerekli olanların fiziksel ve/veya ruhsal özellikleri betimlenmiştir.	Karakterlerin isimleri verilmiş, tamamının/gerekli olanların fiziksel ve ruhsal özellikleri betimlenmiş ve olayın akışına etki eden diğer durumları (duyguları, bakış açıları, tavırları vb.) Açıklanmış/sezdirilmiştir.
Yer ve Zaman	Olayın geçtiği yer ve zaman unsurlarından biri eksiktir veya belirsizdir.	Olayın geçtiği yer ve zaman sadece isimleriyle anılmış, haklarında detaylı bilgi verilmemiştir.	Olayın geçtiği yer işitsel ve görsel özellikleri ile iyi bir şekilde betimlenmiş ve zaman hakkında diğer unsurlar üzerindeki etkilerini de sezdirecek nitelikte ayrıntılı bilgiler verilmiştir.
Olay Zinciri	Metinde belirgin bir olay zinciri yoktur.	Metinde belirgin bir olay zinciri vardır ancak olaylar arasındaki geçişlerde kopukluklar bulunmaktadır.	Metinde belirgin bir olay zinciri vardır ve olaylar arasındaki geçişler sağlam bir şekilde kurulmuştur.
Dil ve Anlatım	Cümlelerin çoğu açık ve anlaşılır değildir, cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel bağlantılara dikkat edilmemiş ve hikâye oldukça yetersiz bir söz varlığı ile yazılmıştır.	Cümleler açık ve anlaşılırdır. Cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel bağlantılara kısmen dikkat edilmiş ve hikâye sınırlı bir söz varlığı ile yazılmıştır.	Cümleler açık ve anlaşılırdır. Cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel ilişkilere dikkat edilmiş ve hikâye zengin bir söz varlığı ile yazılmıştır.
Yazım Noktalama	Metnin genelinde 11 ve daha fazla yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Metnin genelinde 6-10 arası yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Metin genelinde en fazla 5 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.

67. Düşünce Yazısı Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı

Örnek:

0	Yazılan metin düşünce yazısı değildir, olay yazılarının özelliklerini taşımaktadır. Öğrenci görev tanımına ve/veya yönergelere uygun cevap vermemiştir. UYARI: Eğer öğrenci “kelime sayısı itibari ile verilen aralığın çok altında kalma” gibi görev tanımında ve/veya yönergelerde istenenlere uygun olmayan bir cevap vermişse cevabı bu kategoriye girmektedir. Bu gibi durumlarda önce bu alanı işaretleyiniz, ardından görev tanımına ve/veya yönergeye uygun olmayan bu cevabı değerlendiriniz.		
	1	2	3
Sayfa Yapısı	Metin paragraflar hâlinde yazılmamış ve görsel açıdan sayfaya düzgün şekilde yerleştirilmemiştir.	Metin paragraflar hâlinde yazılmış ancak paragraf girintileri ve/veya satır sonları düzgün hizalanmamıştır.	Metin paragraflar hâlinde yazılmış ve paragraf girintileri ile satır sonları hizalanarak görsel açıdan düzgün bir şekilde sayfaya yerleştirilmiştir.
Başlık	Başlık yok.	Metnin başlığı var ancak metnin içeriğini yansıtacak nitelikte değildir.	Metnin başlığı konuyla ilgili olup metnin içeriğini yansıtacak niteliktedir ve dikkat çekici/etkileyicidir.
Metin Yapısı	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluştuğu söylenemez, bunlardan biri ya da birkaçı yoktur.	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri vardır ancak bölümler arasındaki geçişlerde kopukluklar bulunmaktadır.	Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri vardır ve bölümler arasında mantıklı ilişkiler kurularak akıcı geçişler sağlanmıştır.
İçerik	Metnin bir ana fikri yoktur, dolayısıyla yardımcı fikirlerin bir ana fikri desteklediği söylenemez.	Metnin bir ana fikri olmakla birlikte bu ana fikir yardımcı fikirlerle yeterince desteklenmemiştir.	Metnin geneline hâkim olan bir ana fikir vardır ve bu ana fikir yardımcı fikirlerle desteklenerek etkili bir şekilde işlenmiştir.
Dil ve Anlatım	Cümlelerin çoğu açık ve anlaşılır değildir, cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel bağlantılara dikkat edilmemiş ve metin oldukça yetersiz bir söz varlığı ile yazılmıştır.	Cümleler açık ve anlaşılırdır. Cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel bağlantılara kısmen dikkat edilmiş ve metin sınırlı bir söz varlığı ile yazılmıştır.	Cümleler açık ve anlaşılırdır. Cümleler arasında anlamsal ve dil bilgisel ilişkilere dikkat edilmiş ve metin zengin bir söz varlığı ile yazılmıştır.
Yazım Noktalama	Metnin genelinde 11 ve daha fazla yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Metnin genelinde 6-10 arası yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.	Metin genelinde en fazla 5 yazım ve/veya noktalama hatası yapılmıştır.

6. Sınıf İçi Değerlendirme Sürecinde Geri Bildirim

Geri bildirim öğrencilerin başarısını doğrudan etkileyen önemli bir bilgi kaynağıdır. Çünkü geri bildirim öğretmenlerin hem öğrencilerin konuyu kavrama düzeylerini anlamalarını sağlayan hem de öğrencilerin tam olarak kavrayamadıkları aşamalara yönelik farkındalık oluşturan; öğretmenlerin gerekli açıklama, örnekleme, geri dönüşlerle öğrenme durumlarını daha etkili kılmalarına olanak tanıyan işlevsel bir iletişim sürecidir (Çetinkaya ve Köğçe, 2014).

Geri bildirim öğrencinin gelişimine katkı sunması için uygulamada göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır (Çetinkaya, 2019):

1. Öğrenciye değil göreve odaklanılmalıdır.
2. Belirlenen hedefe odaklanılmalıdır. Hedef dışındaki birimlere geri bildirim sunmak öğrenciyi hedeften uzaklaştırır.
3. Değerlendirici geri bildirim değil, "ne", "nasıl" ve "nedeni" açıklayan ayrıntılı biçimlendirici geri bildirim sağlanmalıdır.
4. Geri bildirim verirken öğrencinin gelişim düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencinin üstesinden gelebileceği birimlere geri bildirim sunulmalıdır.
5. Verilen geri bildirim açık ve anlaşılır olmalıdır.
6. Öğrencinin konuşması kesintiye uğratılmamalıdır. Öğrenci sözünü bitirdikten sonra geri bildirim verilmelidir.
7. Geri bildirim verilirken olumlu bir söylem yeğlenmelidir. Böylece öğrenci geri bildirim kaynağına olumsuz tutum beslemez ve geri bildirimi dikkate alır.
8. Akran geri bildirimi sürecinde öğrencilerin nasıl ve nelere geri bildirim vereceğine yardımcı olmak için yazılı yönergeler verilmelidir.

Kaynaklar

- Bozkurt, B. Ü. (2022). *Konuşma eğitimi sürecinde ölçme ve değerlendirme*. G. Çetinkaya (Ed.), *Türkçe eğitimi sürecinde ölçme ve değerlendirme içinde* (s. 49-75). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cemali, Z. (2016). *Çılgın babam*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Çetinkaya, G. (2019). *Konuşma eğitiminde geri bildirim*. G. Çetinkaya (Ed.), *Konuşma ve eğitimi içinde* (s. 135-158). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetinkaya, G. ve Köğce, D. (2014). *Ortaokul Türkçe ve matematik öğretmenlerinin öğrencilere verdikleri geri bildirimlerin incelenmesi*. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(2), 113-136.
- Çetinkaya, G. ve Şentürk, R. (2021). *Dinleme eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. N. Bayat (Ed.), *Dinleme ve eğitimi içinde* (s.313-363). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Deniz, K. (Ed.). 2017. *Ortaokul 7-8 İletişim ve Sunum Becerileri Dersi Öğretim Materyali*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 6363, Ankara.

